

TANEGYSÉGLEÍRÁSOK

(Betűrendben)

2020

2021

TARTALOM

AQUINÓI SZENT TAMÁS ERÉNYTANA	78
A BETEGSÉG LÉLEKTANA	78
BEVEZETÉS AZ EMBERKÖZPONTÚ KÖZGAZDASÁGTANBA	79
BEVEZETÉS A GYERMEKVÉDELEMBE	80
BEVEZETÉS A KATEKETIKAI GYAKORLATBA	81
BEVEZETÉS A NYÁRI KATEKETIKAI/PASZTORÁLIS GYAKORLATBA	82
BEVEZETÉS A NYÁRI KATEKETIKAI/PASZTORÁLIS GYAKORLATBA	83
BEVEZETÉS AZ ÓSZÖVETSÉGBE I.	84
BEVEZETÉS AZ ÓSZÖVETSÉGBE II.	85
BEVEZETÉS A PEDAGÓGIÁBA	86
BEVEZETÉS AZ ÚJSZÖVETSÉGBE I.	87
BEVEZETÉS AZ ÚJSZÖVETSÉGBE II.	88
BIBLIAI ÉS SZISZTEMATIKUS TEOLÓGIAI ANTROPOLÓGIA I-II.	89
BIBLIAI GÖRÖG NYELV I-III.	90
BIBLIAI GÖRÖG NYELV IV.	91
BIBLIAI HÉBER NYELV I-II.	91
BIBLIKUM SZEMINÁRIUM	
ZSIDÓ ÜNNEPEK	92
BIBLIKUS TEOLÓGIA I.	94
BIBLIKUS TEOLÓGIA II.	94
CIGÁNY NÉPISMERET I.	
CSOPORTOK, HAGYOMÁNYOK, SZOKÁSOK, HITVILÁG	94
CIGÁNY NÉPISMERET II.	
HAGYOMÁNYOS CIGÁNY MESTERSÉGEK, TÁRGYI KULTÚRA	95
CIGÁNY NÉPISMERET III.	
IRODALOM, MESE- ÉS MONDAVILÁG	96
CIGÁNY NYELV (ROMANI) I.	97
CIGÁNY NYELV (ROMANI) II.	98
CIGÁNY/ROMA GYERMEKEK AZ ISKOLAI KÖRNYEZETBEN	99
A CIGÁNYSÁG TÁRSADALOMISMERETE	100
A CIGÁNYSÁG TÖRTÉNETE	101
CSALÁDLÉLEKTAN	102
CSOPORTLÉLEKTAN ÉS KÖZÖSSÉGVezetés	103
DEVIANCIA ÉS GYERMEKVÉDELEM SZOCIOLÓGIÁJA	103
DIDAKTIKA	104
DIDAKTIKA	105
DOGMATIKA I.: A HÁRMAS-EGY ISTEN	106
DOGMATIKA H/II.: KRISZTOLÓGIA	
DOGMATIKA R/II.: KRISZTOLÓGIA	
DOGMATIKA III.: KRISZTOLÓGIA	107
DOGMATIKA II.: TEREMTŐ ÉS TEREMTMÉNYE	
DOGMATIKA H/III.: TEREMTŐ ÉS TEREMTMÉNYE	
DOGMATIKA R/III.: TEREMTŐ ÉS TEREMTMÉNYE	107
DOGMATIKA III.: KRISZTOLÓGIA	108

DOGMATIKA IV.: SZENTSÉGTAN	108
DOGMATIKA V.: KEGYELEMTAN	109
DOGMATIKA V.: KEGYELEMTAN	110
DOGMATIKA VI.: ESZKATOLÓGIA, MARIOLÓGIA	110
DOGMATIKA VI.: ESZKATOLÓGIA	111
DROGOK ÉS DROGFÜGGŐSÉG	111
AZ EGYHÁZ TÁRSADALMI TANÍTÁSA I.	112
EGYHÁZJOG I.: BEVEZETÉS, ÁLTALÁNOS NORMÁK	113
EGYHÁZJOG I.: ALKOTMÁNYJOG	114
EGYHÁZJOG II.: HÁZASSÁGJOG	114
EGYHÁZJOG IV.: TANÍTÓI FELADAT ÉS SZENTSÉGI JOG	115
EGYHÁZTÖRTÉNELEM I.	116
EGYHÁZTÖRTÉNELEM II.	117
EGYHÁZTÖRTÉNELEM III.	118
EGYHÁZTÖRTÉNELEM IV.	119
EGYHÁZTÖRTÉNELEM I-II.	120
EGYHÁZTÖRTÉNELEM III-IV.	121
ÉLETESEMÉNYEK A BIBLIÁBAN I.	
BIBLIA ÉS LELKIGONDOZÁS	122
ÉLETESEMÉNYEK A BIBLIÁBAN II.	
SPECIÁLIS ÉLETHELYZETEK	123
AZ ÉLETTEL ÉS EGÉSZSÉGGEL KAPCSOLATOS ETIKAI KÉRDÉSEK	123
ÉLMÉNYPEDAGÓGIAI ESZKÖZÖK	124
AZ EMBER SZEXUALITÁSA	125
EMBERKÖZPONTÚ SZERVEZÉS, VEZETÉS ÉS SZERVEZETFEJLESZTÉS I.	126
ERKÖLCSI ÉS VALLÁSI FEJLŐDÉS	126
ERKÖLCSTAN TANÍTÁS SZAKMÓDSZERTAN	127
ESETELEMZŐ SZEMINÁRIUM I-IV.	128
ETIKA I.	
ALAPOK, TÁRSADALOMETIKA, BIOETIKA	129
FEJLŐDÉSLÉLEKTAN I.	129
FEJLŐDÉSLÉLEKTAN II.	130
FEJLŐDÉSLÉLEKTAN ÉS FEJLŐDÉSI ZAVAROK	130
FELELŐS VÁLLALKOZÁS, STRATÉGIAALKOTÁS ÉS PÉNZÜGYI TERVEZÉS	131
FILOZÓFIA: ANTROPOLÓGIA	132
FILOZÓFIA: ETIKA	133
FILOZÓFIA: ISMERETELMÉLET	133
FILOZÓFIA: KOZMOLÓGIA	134
FILOZÓFIA: METAFIZIKA I.	
FILOZÓFIA: METAFIZIKA II.	135
FILOZÓFIA OLVASÓSZEMINÁRIUM	136
FILOZÓFIA SZEMINÁRIUM I.	136
FILOZÓFIA SZEMINÁRIUM II.	137
FILOZÓFIATÖRTÉNET I.	
BEVEZETÉS AZ ÓKORI BÖLCSELET TÖRTÉNETÉBE	138
FILOZÓFIATÖRTÉNET I.	

BEVEZETÉS AZ ÓKORI ÉS KÖZÉPKORI BÖLCSELET TÖRTÉNETÉBE FILOZÓFIATÖRTÉNET II.	138
BEVEZETÉS A KÖZÉPKORI BÖLCSELET TÖRTÉNETÉBE FILOZÓFIATÖRTÉNET II.	139
FILOZÓFIATÖRTÉNET III.	140
FILOZÓFIATÖRTÉNET IV.	141
FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: AZ EGYHÁZ	142
FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: A KINYILATKOZTATÁS ÉS A HIT	143
FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: A KRISZTUS-ESEMÉNY	145
FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: A VALLÁS	146
FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA SZEMINÁRIUM	
EUCHARISZTIA ÉS KATOLIKUS IDENTITÁS	147
FUNDAMENTÁLIS SZEMINÁRIUM	
A LOGOSZ ÖNKÖZLÉSE AZ EGYHÁZ EUCHARISZTIÁJÁBAN	148
GYAKORLATI PROJEKT I-II.	149
GYAKORLATI SZERTARTÁSTAN	149
GYAKORLATI SZERTARTÁSTAN	150
GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM I.	
PASZTORÁLIS TANÁCSADÁS KÉPZÉSBEN	151
GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM II.	
PASZTORÁLIS TANÁCSADÁS KÉPZÉSBEN	152
GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM III.	
PASZTORÁLIS TANÁCSADÁS KÉPZÉSBEN	153
GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM IV.	
PASZTORÁLIS TANÁCSADÁS KÉPZÉSBEN	154
A GYERMEKVÉDELEM JOGI ALAPJAI I.	156
A GYERMEKVÉDELEM JOGI ALAPJAI II.	156
GYERMEKVÉDELMI INTÉZMÉNYEK MŰKÖDÉSE, GAZDÁLKODÁSA	157
HITTANÁRI SZAKMÓDSZERTAN	158
HITTANÁRI SZAKMÓDSZERTAN SZEMINÁRIUM	
KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN II.	159
HITTANÁRI SZAKMÓDSZERTANI KÍSÉRŐ I-II.	160
HITTANÁRI TANÍTÁSI GYAKORLAT	
OSZTATLAN TANÁRKÉPZÉS HALLGATÓI SZÁMÁRA	
2017. SZEPTEMBER 1. UTÁN INDULT TANÁRI MESTERKÉPZÉS HALLGATÓI SZÁMÁRA	161
KATEKETIKAI GYAKORLAT	
KATEKÉTA – LELKIPÁSZTORI MUNKATÁRS KÉPZÉS HALLGATÓI SZÁMÁRA	161
HOMILETIKA	163
IFJÚSÁGI SZUBKULTÚRÁK	163
AZ IMÁDSÁG TEOLÓGIÁJA	164
INTEGRÁLÓ SZEMINÁRIUM	165
INTÉZMÉNYLÁTOGATÁSI GYAKORLAT I.	
ALAPELLÁTÁS	166
INTÉZMÉNYLÁTOGATÁSI GYAKORLAT II.	

TEGYESZ	167
INTÉZMÉNYLÁTOGATÁSI GYAKORLAT III. GYERMEKOTTHON	168
INTÉZMÉNYLÁTOGATÁSI GYAKORLAT IV. NEVELŐSZÜLŐI ELLÁTÁS	168
ISKOLAI GYERMEKVÉDELEM	168
ISKOLAI GYERMEKVÉDELMI MÓDSZEREK	170
JOGI ALAPISMERETEK	171
KATEKETIKA GYAKORLAT	172
KATEKETIKA I.	172
KATEKETIKA II.	173
KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN I.	173
KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN II.	174
KÉPESSÉGFEJLESZTŐ TRÉNING I-II.	174
KISEBBSÉGSZOCIOLÓGIA	175
KISEBBSÉGI MENTÁLHIGIÉNÉ	176
KÓRHÁZI LELKIGONDOZÁS	177
KÓRHÁZI LELKIGONDOZÁS GYAKORLAT	178
KÖZÖSSÉGI PEDAGÓGIAI GYAKORLAT	179
KÖZÖSSÉGVEZETÉS	180
KRÍZIS ÉS TANÁCSADÁS	180
KRÍZISLÉLEKTAN ÉS INTERVENCIÓ	181
KUTATÁSELMÉLET ÉS -MÓDSZERTAN I.-II.	182
LATIN NYELV I.	183
LATIN NYELV II.	183
LATIN NYELV III.	184
LATIN NYELV IV.	185
LATIN NYELV V.	185
LATIN NYELV VI.	186
LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA I.: ALAPVETŐ PASZTORÁLIS	186
LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA I.: ALAPVETŐ PASZTORÁLIS	187
LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA II.: SZENTSÉGI PASZTORÁLIS	188
LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA II.: SZENTSÉGI PASZTORÁLIS	189
LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA III.: KÖZÖSSÉG	190
LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA IV.: KATEGORIÁLIS PASZTORÁCIÓ	191
A LELKIVEZETÉS ELMÉLETE	192
A LELKIVEZETÉS GYAKORLATA	192
LITURGIKA I.	193
LITURGIKA II.	194
LITURGIKUS ÉNEK I-II.	194
LITURGIKUS ÉNEK I-II.	195
MISSZIOLÓGIA	196
MORÁLTEOLÓGIA I.: ALAPVETÉS	196
MORÁLTEOLÓGIA II.: VALLÁSI ERKÖLCS	197
MORÁLTEOLÓGIA III.: BIOETIKA	198
MORÁLTEOLÓGIA III.: BIOETIKA	199

MORÁLTEOLÓGIA IV.:	
SZEMÉLYES KAPCSOLATOK ERKÖLCSE	200
MORÁLTEOLÓGIA:	
SZEMÉLYES ÉS TÁRSADALMI KOMMUNIKÁCIÓ	200
MORÁLTEOLÓGIA SZEMINÁRIUM	202
MORÁLTEOLÓGIA SZEMINÁRIUM II.	
SZEXUÁLETIKA	202
NEVELÉSELMÉLET	203
NEVELÉSSZOCIOLÓGIA	204
NEVELÉSTÖRTÉNET	205
NEVELŐSZÜLŐI ELLÁTÁS	206
NON-PROFIT SZERVEZETEK TEVÉKENYSÉGE	208
NYÁRI KATEKETIKAI/PASZTORÁLIS GYAKORLAT	208
NYÁRI LELKIGYAKORLAT	208
ÓSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS I.	
TÓRA ÉS BÖLCSESSÉGI ÍRÁSOK	209
ÓSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS II.	
PRÓFÉTÁK ÉS A ZSOLTÁROK KÖNYVE	210
ÖKUMENIZMUS	211
ÖSSZEFÜGGŐ EGYÉNI ISKOLAI GYAKORLAT	
OSZTATLAN TANÁRI MESTERKÉPZÉS HALLGATÓI SZÁMÁRA	211
A PASZTORÁLIS TANÁCSADÁS ETIKÁJA	213
A PASZTORÁLIS TANÁCSADÁS SPECIÁLIS FORMÁI ÉS HELYZETEI I.	213
A PASZTORÁLIS TANÁCSADÁS SPECIÁLIS FORMÁI ÉS HELYZETEI II.	214
A PASZTORÁLIS TANÁCSADÁS SPECIÁLIS FORMÁI ÉS HELYZETEI III.	214
A PASZTORÁLIS TANÁCSADÁS SPECIÁLIS FORMÁI ÉS HELYZETEI IV.	215
A PASZTORÁLIS TANÁCSADÓ ÉS SZERVEZETFEJLESZTŐ LELKI EGÉSZSÉGE	216
A PASZTORÁLIS TEOLÓGIA ALAPJAI	216
PATROLÓGIA I.	217
PATROLÓGIA I.	218
PATROLÓGIA II.	219
PATROLÓGIA II.	220
PEDAGÓGIAI PSZICHOLÓGIA	221
PLÉBÁNIAI ADMINISZTRÁCIÓ ÉS ÜGYVITEL	222
PLÉBÁNIAI GYAKORLAT	222
PLÉBÁNIAI GYAKORLAT BEVEZETÉSE I.	223
PLÉBÁNIAI GYAKORLAT BEVEZETÉSE I.	224
PLÉBÁNIAI GYAKORLAT BEVEZETÉSE II.	224
PLÉBÁNIAI GYAKORLAT BEVEZETÉSE II.	225
PORTFÓLIÓ	
OSZTATLAN TANÁRI MESTERKÉPZÉS HALLGATÓI SZÁMÁRA	226
PORTFÓLIÓ	
2017. SZEPTEMBER 1. UTÁN INDULT TANÁRI MESTERKÉPZÉS HALLGATÓI SZÁMÁRA	227
PORTFÓLIÓ SZEMINÁRIUM	229
PROPEDEUTIKA	

OSZTATLAN RENDSZERŰ TANÁRKÉPZÉSBEN	
ANYANYELVI KRITÉRIUMTÁRGY	230
PSZICHODRÁMA I-IV.	231
PSZICHOLÓGIA A GYERMEKVÉDELEMBEN	231
PSZICHOPATOLÓGIA I-II.	232
REFLEKTÍV PEDAGÓGIA	233
REFLEKTÍV PEDAGÓGIA-PSZICHOLÓGIA SZEMINÁRIUM I-II.	234
RETORIKA I.	235
RETORIKA II.	
RETORIKA ANYANYELVI KRITÉRIUMTÁRGY OSZTATLAN	
RENDSZERŰ TANÁRKÉPZÉSBEN	236
RÍTUS	236
ROMA KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG	237
ROMOLÓGIA I-II.	237
A SEGÍTŐ BESZÉLGETÉS ALAPKÉRDÉSEI	239
SEGÍTŐ KAPCSOLAT ÉS TANÁCSADÁS	240
SPECIÁLIS HELYZETŰ CSALÁDOK	241
SPECIÁLIS SZÜKSÉGLETŰ GYERMEKEK	241
SPIRITUÁLIS TEOLÓGIA I.	242
SPIRITUÁLIS TEOLÓGIA II.	243
SZAKDOLGOZATI SZEMINÁRIUM	244
SZAKMAI IDENTITÁS TRÉNING	244
SZEMÉLYISÉG- ÉS CSALÁDPszichológia	245
SZEMÉLYISÉGFEJLESZTŐ ÉS KOMMUNIKÁCIÓS GYAKORLAT	245
SZEMÉLYISÉGFEJLESZTŐ TRÉNING I-II.	246
A SZENVEDÉS LELKI ÉS TEOLÓGIAI DIMENZIÓI	246
SZOCIÁLETIKA	247
SZOCIÁLPOLITIKA	248
SZOCIÁLPSZICHOLÓGIA	249
SZOCIOLÓGIA	
ÁLTALÁNOS ÉS VALLÁSSZOCIOLÓGIA	250
A TANÁCSADÁS ELMÉLETE ÉS MÓDSZERTANA I.	251
A TANÁCSADÁS ELMÉLETE ÉS MÓDSZERTANA II.	251
TÁRSADALOMPEDAGÓGIA	252
TEOLÓGIAI ALAPOK I.	252
TEOLÓGIAI ALAPOK II.: MORÁLTEOLÓGIA	254
ÚJSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS I.	
SZINOPTIKUS EVANGÉLIUMOK	255
ÚJSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS II.	
A NÉGYEDIK EVANGÉLIUM – APOSTOLI LEVELEK – JELENÉSEK KÖNYVE	256
VALLÁSOSság ÉS SPIRITUALITÁS	257
VALLÁSPszichológia	257

AQUINÓI SZENT TAMÁS ERÉNYTANA

KGATE – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Szabó Bertalan OP

A tanegység célja: Aquinói Szent Tamás erkölcssteológiájában az erények helyének és szerepének megismertetése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Iseri Aquinói Szent Tamás erénytanát mint erkölcssteológiájának legjelentősebb részét. Képes meghatározni a különféle erényeket és azokat szerves összefüggésükben szemlélni. Elkötelezett abban, hogy a keresztény értékrendet vállalja és másokkal megismertesse.

Tematika: Szent Tamás erényetikájának forrásai. A boldogság és az erény. Az isteni erények: hit, reménység, szeretet. A sarkalatos erények és jelentőségük. Az okosság mint az erkölcsi élet vezető erénye. Az igazságosság különféle területei és alkalmazása. A vallásosság. Az igazságosság és a szeretet kapcsolata. A bátorság és annak kapcsolt erényei: nagylelkűség, bizalom, türelem, állhatatosság. Az önmérséklet és annak kapcsolt erényei: becsületesség, tisztaság, alázatosság. Szent Tamás erénytana a jelenlegi erényetikák fényében.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: BOLBERITZ PÁL – GÁL FERENC: *Aquinói Szent Tamás filozófiája és teológiája*, Ecclesia, Budapest, 1987; SZABÓ BERTALAN: Az okosság Aquinói Szent Tamás erkölcssteológiájában, *Tanítvány* 12 (2007/1) 43–50; Uó: Az igazságosság Aquinói Szent Tamás szerint, *Tanítvány* 12 (2007/2) 34–45; Uó: A bátorság Aquinói Szent Tamás erkölcssteológiájában, *Tanítvány* 13 (2008/1) 12–21; Uó: Az önmérséklet erénye Aquinói Szent Tamás tanításában, *Tanítvány* 13 (2008/2) 3–12; KIRÁLY ERNŐ: *A keresztény élethivatás. A keresztény élet az erkölcssteológia fényében*, Szent István Társulat, Budapest, 1982.

Ajánlott irodalom: AQUINÓI SZENT TAMÁS: *A Teológia Foglalata*, 2/2. rész, Budapest, Gede Testvérek, 2014; PINCKAERS, SERVAIS THÉODORE: *A keresztény erkölcssteológia forrásai. Módszere, tartalma, története*, Paulus Hungarus – Kairosz, Budapest – Szentendre, 2001; PINCKAERS, SERVAIS THÉODORE: *Séta az erények kertjében, Az erények védelmében – Erények és szenvedélyek*, Budapest, Kairosz, 2015; PIEPER, JOSEF: *A négy sarkalatos erény. Okosság, igazságosság, bátorság, tartás és mérték*, Vigilia, Budapest, 1996.

A BETEGSÉG LÉLEKTANA

PTBL/E – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Asztalosné Elekes Szende

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal az egészségpszichológia által feltárt fontosabb eredményeket és felhívni a figyelmet ezek lelkipozíciói helyzetekben való alkalmazásaira.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a krónikus vagy súlyos betegséggel küzdő ember lélektani sajátosságait. Képes az egészség – betegség fogalmát egy bio-pszicho-szociális összefüggésrendszerben szemlélni. Képes lelkipozíciói kontextusban a beteg ember erőforrásainak feltárására, az optimális megküzdési stratégiák alkalmazásának támogatására. Elkötelezett a segítő hivatás szakmailag igényes gyakorlása iránt.

Tematika: 1. Az egészségpszichológia tárgya, alkalmazási területei. 2. Az egészség – betegség fogalompár. Holisztikus egészségmegközelítés. 3. A stressz fogalom meghatározása. A kiértékelés szerepe a stressz kialakulásában. 4. A diagnózisközlés pszichológiai és etikai vonzatai. 5. A betegséghez való pszichológiai alkalmazkodás. A betegség integrálása az életútba. 6. A betegséggel való megküzdés. 7. A társas támasz szerepe a betegséggel való megküzdésben. 8. A pszichoneuroimmunológia (PNI) fogalma, meghatározása. Pszichés tényezők hatása az idegrendszerre. 9. Az onkopszichológia körvonalazódása. A pszichoszociális tényezők szerepe a rákos megbetegedésekben. 10. A krónikus betegségek (kardiovaszkuláris betegségek, diabétesz, krónikus veseelégtelenség) lelki aspektusai. 11. A túlélésben szerepet játszó tényezők. Az erőforrások felkutatása. Betegség és értelemkeresés. 12. Segítségnyújtás a hozzátartozóknak.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Ajánlott irodalom: KULCSÁR ZSUZSANNA: *Egészségpszichológia*, ELTE Eötvös, Budapest, 2002; KÁLLAI JÁNOS – VARGA JÓZSEF – OLÁH ATTILA (szerk.): *Egészségpszichológia a gyakorlatban*, Medicina, Budapest, 2007, 14. fejezet: Krónikus betegek ellátásának egészségpszichológiája, 17. fejezet: Pszichológiai szempontok az onkológiai betegek ellátásában, 18. fejezet: Kardiovaszkuláris prevenció és rehabilitáció; KOPP MÁRIA – BERGHAMMER RITA (szerk.): *Orvosi pszichológia*, Medicina, Budapest, 2009, 8–11. fejezet.

BEVEZETÉS AZ EMBERKÖZPONTÚ KÖZGAZDASÁGTANBA

KGBEK – ESTI, I. FÉLÉV, 7 KREDIT

Előadó: Dr. Baritz Laura OP

A tanegység célja: A KETEG képzés további tantárgyainak megalapozása, a képzés céljának, értékrendjének felvázolása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a bemutatott gazdasági paradigmákat, hipotéziseket, az arisztotelészi és szent tamási antropológia és értékrend fő fogalmait. Képes egy másik paradigmájú közgazdaságtan megértésére, ebben a rendszerben való gondolkodásra. Elkötelezett egy kersztény értékrendet képviselő gazdasági szemlélet kialakításában és átadásában.

Tematika: Két alapvető gazdasági paradigma felvázolása; hipotézisek; teológiai, filozófiai, etikai alapok; a boldogságról; Arisztotelész és Aquinói Szent Tamás az emberről; emberképek, értékrendek; gazdasági rend; közjómodell; a háromdimenziós gazdaság; empirikus bizonyítás.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: BARITZ SÁROLTA LAURA: *Háromdimenziós gazdaság. Lehet-e gazdálkodni éreányetikai paradigmban?*, Kairosz, Budapest, 2016; BARITZ SÁROLTA LAURA: *Munkahelyi spiritualitás. Paradigmaváltás*, <http://docplayer.hu/5681260-Munkahelyi-spiritualitas-paradigmavaltas-az-uzleti-eletben.html> (a jegyzetadatbázisban is elérhető).

Ajánlott irodalom: ALFORD, HELEN J. – NAUGHTON, MICHAEL J.: *Menedzsment, ha számít a hit. Keresztény társadalmi elvek a modern korban*, Kairosz, Budapest, 2009; BRUNI, LUIGINO – ZAMAGNI, STEFANO: *Civil gazdaság. Hatékonyság, méltányosság, köz-jóllét*, L'Harmattan, Budapest, 2013.

BEVEZETÉS A GYERMEKVÉDELEMBE

GYBGYV – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Csókay László

A tanegység célja: A további gyermekvédelmi tanulmányok megalapozása. A hallgatók ismerjék meg a gyermekvédelem alapfogalmait, alapelveit, a gyermekvédelmi rendszer felépítését és működését, a mai magyar társadalomban megjelenő legfontosabb gyermekvédelmi problémákat. Legyenek tájékozottak a gyermekek és családok számára nyújtható gyermekvédelmi szolgáltatásokról és segítségnyújtási formákról.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a gyermekvédelem alapfogalmait és alapelveit, a magyar gyermekvédelmi rendszer felépítését és működését, az aktuális problémákat. Képes konkrét helyzetekben a megismert alapelveket szem előtt tartó stratégia kidolgozására és a megfelelő lépések megvalósítására. Elkötelezett a gyermekek érdekeinek védelme és képviselése iránt, mind civil életében, mind foglalkozása gyakorlása során.

Tematika: 1. A gyermekkor fogalma, időbeni és társadalmi meghatározottsága. 2. A gyermekvédelem fogalma. 3. A gyermekvédelem alapelvei. 4. Hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet, veszélyeztetettség. 5. Gyermekbántalmazás családban és családon kívül. 6. A gyermekvédelem rendszere, állami, önkormányzati feladatok. 7. A gyermekvédelmi jelzőrendszer. 8. Gyermekjóléti alapellátások tartalma, formái. 9. Gyermekvédelmi szakellátások tartalma, formái. 10. Hatósági intézkedések a gyermekvédelemben. 11. Az együttműködés problémái a gyermekvédelemben. 12. A gyermekvédelmi tevékenység etikai kérdései.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: BÁNYAI EMŐKE: Szempontok és javaslatok az intenzív családmegtartó szolgáltatások gyermekjóléti munkába való bevezetéséhez, in Rácz Andrea (szerk.): *Szülői kompetenciafejlesztést célzó modellprogramok a gyermekjóléti szolgáltatások tárházában*, Rubeus Egyesület, Budapest, 2018, 6–21, http://rubeus.hu/wp-content/uploads/2015/08/szuloi_kompetenciafejlesztes_rubeus_20180919.pdf;

CSÓKAY LÁSZLÓ: Röviden a gyermekvédelemről – pedagógusoknak, *Embertárs* 17 (2019/1) 1–12; DOMSZKY ANDRÁS (szerk.): *Gyermekvédelmi szakellátás. Segédanyag a szociális*

szakvizsgálóhoz, NCSSZI, Budapest, 2004; *A gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer működtetése kapcsán a gyermek bántalmazásának felismerésére és megszüntetésére irányuló szektorsemleges egységes elvek és módszertan. Módszertani útmutató*, Emberi Erőforrások Minisztériuma, Budapest, 2017, http://www.macsgyoe.hu/downloads/szakmai_anyagok/modszertaniutmutobantalmazas.pdfFogalomtár család és gyermekjóléti szolgálatok és központok feladataihoz kapcsolódóan 2016, http://szocialisportal.hu/documents/10181/84147/fogalomtar_csghysz.pdf/fa7c29bad070-4b59-9b29-113bf653d281; GULYÁSNÉ KOVÁCS ERZSÉBET – TÓTH JUDIT NIKOLETTA: *A magyar gyermekvédelem 20 éve – amit a számok mutatnak*, in Lakner Zoltán (szerk.): *Nem csak szív kell, de kell tudás is!*, SZOSZAK, Budapest, 2017; GULYÁSNÉ KOVÁCS ERZSÉBET – VIDA ZSUZSANNA: *A gyermekvédelmi szakellátás mutatóinak alakulása 2017-ben*, *Szociálpolitikai Szemle* 4 (2018/5) 47–76.

Ajánlott irodalom:

Gyermekek átmeneti gondozása, *Statisztikai tükör* 8 (2014/11):

https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/gyermekek_gondozasa.pdf;

Gyermekesély – A gyermekvédelmi jelzőrendszer működése 2014, *Statisztikai tükör* 10 (2016/2): <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/gyermekevedelem14.pdf>;

A gyermekek napközbeni ellátása 2019, *Statisztikai tükör* 13 (2019):

<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/kisgyermnapkozbeni/gyermnapkozbeni19.pdf>

Az örökbefogadás helyzete, *Statisztikai Tükör* 2018: <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/orokbefogadas.pdf>

HERCZOG MÁRIA: *A gyermekvédelem dilemmái*, Pont, Budapest, 1997; HERCZOG

MÁRIA: *Gyermekbántalmazás*, Complex, Budapest, 2007; HUSZ ILDIKÓ – KOVÁCS

ERIKA: *A Biztos Kezdet Gyerekházak szerepe a szülői kompetenciák erősítésében*, *Szociálpolitikai Szemle* 4 (2018/5) 31–46; PUKÁNSZKY BÉLA (szerk.): *A gyermek*

évszázada, Osiris, Budapest, 2000; RÁCZ ANDREA: *A gyermekotthoni nevelés kihívásai, a nagykorúságuk előtt álló fiatalok jövőképe*, *Kapocs* 5 (2006/4) 14–31; RÁKÓ ERZSÉBET:

A gyermekszegénység gyermekvédelmi aspektusai, *Fordulópont* 12 (2010/1) 5–16; *Szakmai, gyakorlati iránymutatás a területi védőnő gyermekvédelmi feladatainak*

ellátásához, különös tekintettel a korai észlelésre, jelzésre és az együttműködésre, EMMI, Budapest, 2017; SZILVÁSI LÉNA: *Nézőpontok, elméletek, gyakorlatok. A magyar*

Biztos Kezdet program előzményei és megvalósulása, in Balázs István et al. (szerk.): *A génektől a társadalomig. A koragyermekkorai fejlődés színterei*, Nemzeti Család-

és Szociálpolitikai Intézet, Budapest, 2011, 57–69; *A magyarországi Biztos Kezdet program*.

BEVEZETÉS A KATEKETIKAI GYAKORLATBA

MTBHGYN, BABHGYN, BABHGY/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

A tanegység célja: A kateketika és a pedagógia alapfogalmainak, a katekézis szervezett formáinak és különböző helyszíneinek, valamint a katekétai feladatainak megismertetése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katekézis fő feladatait, annak helyszíneit, szintjeit és az egyház katekétával kapcsolatos elvárásait. Képes a katekézis szintjeinek megkülönböztetésére, lehetőségeinek felmérésére. Elkötelezett abban, hogy elképzeléseit az egyház tanításával összhangban valósítsa meg és személyes példájával is ezt közvetítse.

Tematika: A katekézis. A katekézis megnyilvánulási formái. A katekézis helyszínei: plébánia. A katekézis helyszínei: állami iskola. A katekézis helyszínei: katolikus iskola. Mit érdemes megfigyelni az óralátogatásokon? A katekézis szintjei. A katekézis fő feladatai. A hittanóra felépítése. A katekézis módszerei. A katekézis eszközei. Motiválás és fegyelmezés. Eredményesség. Szükség esetén konzultációs lehetőség. Ehhez kapcsolódó kihelyezett foglalkozások:

1. *Közös hospitálás:* A) A főiskola által egyeztetett gyakorlati helyen 3 óra megtekintése és megbeszélése az órát tartó tanárral. A tapasztalatokról, benyomásokról jegyzőkönyv készítése az előadásokon elhangzottak alapján. B) Egy óra egy részének megtartása a tanárral való előzetes egyeztetés alapján, amelyhez óravázlat (mikroitanitási vázlat) készítése is szükséges. A megtartott óráról/órarészletről reflexió írása.

2. *Szabadon választott:* Egy plébániai és egy állami iskolai foglalkozáson (ez nem csak hittanóra lehet) való részvétel 2 alkalommal. A tapasztalatokról, benyomásokról jegyzőkönyv készítése, valamint a közös és a szabadon választható foglalkozások összehasonlító elemzése.

Követelmény: A szorgalmi időszak végéig a jegyzőkönyvek, elemzések, az előzetesen elfogadott mikroitanitási vázlat a hozzá tartozó reflexióval, és az egyes helyszíneket összehasonlító elemzés leadása. (A beadvány legalább 5 oldal legyen.) A beadandókat elektronikus úton, egyetlen csatolt fájlban, a Dolgozatírási szabályzatban foglalt előírásoknak megfelelően kell elküldeni. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005; *A Katolikus Egyház Katekizmusának Komentáriuma* (KEKK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *A magyar katolikus hitoktatás tantervei. Kerettanterv*, k. n., Vác, 1996.

BEVEZETÉS A NYÁRI KATEKETIKAI/PASZTORÁLIS GYAKORLATBA

BABKPGYN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Nobilis Máriaó

A tanegység célja: Az ifjúság lelkipásztori szolgálatának megismerése, alapszintű bevezetés a közösségek életének kísérésébe, a táborszervezésbe és -vezetésbe, valamint lelkigyakorlatok, ifjúsági rendezvények szervezésébe. Felkészülés egy konkrét nyári tábori szolgálatra.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház ifjúságpasztorációjának alapelveit. Képes tábor, lelkigyakorlat, rendezvények stb. szervezésére. Elkötelezettséget vállal egy konkrét program megvalósításában és az ifjúság lelkipásztori szolgálatában.

Tematika: 1. Az ifjúsággal mint önálló korcsoporttal való foglalkozás története és helyzete a pasztorációban. 2. Az ifjúságpasztoráció az egyházi dokumentumok tükrében. 3. Az ifjúsági világtalálkozók, pasztorális értelmezésük és jelentőségük. 4. Egyéni, közösségi és média-kommunikáció a fiatalok életében és használatuk a lelkipásztorkodásban. 5. Lelkivezetés, tanácsadás, kapcsolattartás az ifjúságpasztorációban. 6. Felnőttek és családok részvételével szervezett plébániai programok jellegzetességei. 7–8. Tábor szervezés, táborvezetés.

Követelmény: Részvétel az interaktív felkészülésben a kurzus során. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: NOBILIS MÁRIÓ (szerk.): *Pápák a fiatalok evangelizációjáról*, Sapientia, Budapest, 2014; KESZELI SÁNDOR: *Beszéljünk a fiataloknak Istenről*, k. n., h. n., 2016 (mindkét dokumentum belső használatra, elektronikus formában a jegyzetadatbázisban elérhető); FERENC PÁPA: *Christus vivit kezdetű szinódus utáni apostoli buzdítása a fiatalokhoz és Isten egész népéhez*, Szent István Társulat, Budapest, 2019.

Ajánlott irodalom: YOUCAT. *A katolikus egyház ifjúsági katekizmusa*, Kairosz, Budapest, 2013; DOCAT. *Mit kell tennünk? A katolikus egyház társadalmi tanítása*, Vigilia, Budapest, 2018; A TÖMEGKÖZÖSSÉGI KÖZVETÉSI PÁPAI TANÁCSA: *Az egyház és az internet*, <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=131>; HERVAY F. LEVENTE: *Cserkészek Táborozási Könyve*, Márton Áron, Budapest, 1997.

BEVEZETÉS A NYÁRI KATEKETIKAI/PASZTORÁLIS GYAKORLATBA

BABKPGY/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Nobilis Máriaó

A tanegység célja: Az alapvető plébániai pasztorális helyzet és különösen az ifjúság lelkipásztori szolgálatának megismerése, alapszintű bevezetés a közösségek életének kísérésébe, a tábor szervezésbe és -vezetésbe, valamint lelki gyakorlatok, ifjúsági rendezvények szervezésébe. Felkészülés egy konkrét nyári tábori szolgálatra.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház ifjúságpasztorációjának alapelveit. Képes tábor, lelki gyakorlat, rendezvények stb. szervezésére. Elkötelezettséget vállal egy konkrét program megvalósításában és az ifjúság lelkipásztori szolgálatában.

Tematika: 1–2. A népegyház modellje, működése és átalakulása. Ennek hatása a plébániai életre és az ifjúságpasztoráció jelentőségének növekedésére. 3. Az ifjúságpasztoráció az egyházi dokumentumok tükrében. Az ifjúsági világtalálkozók, pasztorális értelmezésük és jelentőségük. 4. Egyéni, közösségi és média-kommunikáció a fiatalok életében és használatuk a lelkipásztorkodásban. Lelkivezetés, tanácsadás, kapcsolattartás az ifjúságpasztorációban. 5. Felnőttek és családok részvételével szervezett plébániai programok jellegzetességei. 6–7. Tábor szervezés, táborvezetés.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: NOBILIS MÁRIÓ: *Mi jön a népegyház után? Esélyünk a kapcsolat*, k. n., h. n., 2014; NOBILIS MÁRIÓ (szerk.): *Pápák a fiatalok evangelizációjáról*, Sapientia, Budapest, 2014; KESZELI SÁNDOR: *Beszéljünk a fiataloknak Istenről*, k. n.,

h. n., 2016 (mindhárom dokumentum belső használatra, elektronikus formában a jegyzetadatbázisban elérhető); FERENC PÁPA: *Christus vivit kezdetű szinódus utáni apostoli buzdítása a fiatalokhoz és Isten egész népéhez*, Szent István Társulat, Budapest, 2019.

Ajánlott irodalom: *YOUCAT. A katolikus egyház ifjúsági katekizmusa*, Kairosz, Budapest, 2013; *DOCAT. Mit kell tennünk? A katolikus egyház társadalmi tanítása*, Vigilia, Budapest, 2018; A TÖMEGKOMMUNIKÁCIÓ PÁPAI TANÁCSA: *Az egyház és az internet*, <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=131>; HERVAY F. LEVENTE: *Cserkészek Táborozási Könyve*, Márton Áron, Budapest, 1997.

BEVEZETÉS AZ ÓSZÖVETSÉGBE I.

MTBO1N, HBO1N, BABO1N, BABO1/E, HBO1/E, RIBO1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Urbán Ilona Anna

A tanegység célja: A kurzus bevezet az ószövetségi szentírástudomány alapismereteibe (fogalmak, irodalomtörténeti, kortörténeti keretek), és bemutatja az Ószövetség történeti könyveinek és novelláinak, valamint az ún. megállának az irodalomtörténetét (szerkezet, szerzőség, szerkesztéstörténet, keletkezés helye és ideje, kortörténeti kérdések, kutatástörténet fontosabb álláspontjai), teológiai és történeti jelentőségét.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szentírástudomány kritikai megközelítésének fontosabb eredményeit, el tudja helyezni az ószövetségi könyveket az ókori Izrael társadalom- és vallástörténetében. Képes különbséget tenni a leírt szöveg korhoz kötött és örökérvényű aspektusai között, valamint irodalmi vizsgálat tárgyaként is kezelni a szent szövegeket. Elkötelezett a Szentírás mélyebb megértése irányában, és törekszik a bibliaolvasás spirituális és kritikai szempontjai között összhangot teremteni.

Tematika: 1–2. A Pentateuchus irodalmi vizsgálata és kutatástörténete. 3–5. A Tóra egyes könyveinek áttekintése: Teremtés, Kivonulás, Leviták, Számok, Második Törvénykönyv. 6–7. Az ún. Deuteronomisztikus Történeti Mű (DTM) létezésének kérdése. A DTM-et alkotó könyvek áttekintése: Második Törvénykönyv, József, Bírák, Sámuel, Királyok könyvei. 8. Az első történeti munka újrajrása: a Krónikák könyvei. 9. A restauráció időszaka: Ezdrás és Nehemiás. 10. A hellenisztikus kor: a Makkabeusok könyvei. 11–12. Az öt ünnepi tekercs és a diaszpóra-irodalom: Énekek éneke; Rút könyve; Siralmak; Prédikátor; Eszter könyve, valamint Judit és Tóbiás könyve.

Követelmény: A tárgyaló ószövetségi könyvek szövegismerete. Nappali és esti tagozaton a félév során három zárthelyi dolgozat megírása az alapfogalmakról, a szentírási könyvek témájáról, valamint a kánon- és kortörténeti alapismeretekből. (A dolgozatokat mindaddig újra meg kell írni, amíg legalább elégségesre nem sikerülnek.) A félév végén szóbeli vizsga az előadásokon tárgyaló ószövetségi könyvek ismereteiből. E vizsga feltétele és az érdemjegy egyharmada a zárthelyi dolgozatok sikeres teljesítése.

Kötelező irodalom: CZIGLÁNYI ZSOLT: *Az Ószövetség története*, META Egyesület, Pécs, 2018; valamint az Ószövetség vonatkozó könyveinek (1–5Móz, Józs, Bír, 1–2Sám, 1–2Kirá, Ezd, Neh, 1–2Kron, 1–2Makk; Én; Rút; Siralm; Préd; Eszt; Tób; Jud) szövegismerete.

Ajánlott irodalom: További magyar nyelvű ajánlott szakirodalom ismertetése az előadásokon.

BEVEZETÉS AZ ÓSZÖVETSÉGBE II.

MTBO2N, HBO2N, BABO2N, BABO2/E, HBO2/E, RIBO2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Szatmári Györgyi

A tanegység célja: Az Ószövetség „Későbbi próféták” és „Többi írások” korpuszaiba tartozó, és néhány deuterokanonikus könyv keletkezés- és irodalomtörténeti problematikájának és alapvető teológiai témáinak a bemutatása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szentírástudomány kritikai megközelítésének fontosabb eredményeit, el tudja helyezni az ószövetségi könyveket az ókori Izrael eszmetörténetében. Képes különbséget tenni a leírt szöveg korhoz kötött és örökérvényű aspektusai között, valamint irodalmi vizsgálat tárgyaként is kezelni a szent szövegeket. Elkötelezett a Szentírás mélyebb megértése iránt, és szintézisre törekszik a spirituális és kritikai bibliolvasás szempontjai tekintetében.

Tematika: 1. Általános bevezetés a prófétaáshoz. 2–4. A nagypróféták (Iz, Jer, Ez) és a Jeremiáshoz kapcsolódó irodalom ([Siralm]; JerLev; Bár). 5–8. A Tizenkét próféta tekerése. 9. Dániel könyve és az apokaliptika. 10. A Zsoltárok könyve. 11–12. Bölcsességi „Pentatuchus” (Jób; Péld; [Préd]; Sír; Bölcs).

Követelmény: A tárgyalt ószövetségi könyvek szövegismerete. Nappali tagozaton a félév során két zárthelyi dolgozat. A félév végén kollokvium, melynek részét képezi egy, a félév során tárgyalt bibliai könyvekkel kapcsolatos, alapvető kérdésekre és szövegismeretre vonatkozó teszt.

Kötelező irodalom: Az órák során kivetített és jegyzetadatbázisban megtalálható vázlatok. CZIGLÁNYI ZSOLT: *Az Ószövetség története*, Meta Egyesület, Pécs, 2018; *Az Ószövetség tárgyalt könyvei* (szövegismeret).

Teológia szakon további kötelező irodalom: RÖZSA HUBA: *Bevezetés az Ószövetség könyveibe. Bevezetés az Ószövetség könyveinek irodalom- és hagyománytörténetébe*, Szent István Társulat, Budapest, 2016.

Ajánlott irodalom: MAZZINGHI, LUCA: *A Bölcsesség útja. Tanulmányok a Bölcsesség könyvéről*, Sapientia – L'Harmattan, Budapest, 2016; MELLO, ALBERTO: *Hárfa és lant ébredése. Válogatott tanulmányok a Zsoltárok könyvéhez*, Sapientia – L'Harmattan, Budapest, 2017; SZABÓ MIKLÓS XAVÉR OFM – SZATMÁRI GYÖRGYI (szerk.): *Sokszor és sokféle módon... Válogatott tanulmányok a Próféta gyűjteményéhez*, Sapientia – L'Harmattan, Budapest, 2018; XERAVITS GÉZA: *Deuterokanonikus könyvek. Bevezetés keletkezés- és irodalomtörténetükbe*, PRTA – L'Harmattan, Pápa – Budapest, 2008. További ajánlott irodalom ismertetése az előadások alkalmával.

OPDBPN, BAPDBPN, OPDBP/E, BAPDBP/E, MAPDBP/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó és gyakorlatvezető: Szabóné Dr. Kármán Judit

A tanegység célja: A tantárgy oktatásának célja a hallgatók bevezetése a pedagógiai ismeretekbe, a nevelés tudományába. A képzés során a diákok megismerik a pedagógia, a nevelés, a tudás átadásának alapvető kérdéseit, tételeit és dilemmáit, összefüggéseit, az intézményes nevelés szabályozásait, a keresztény pedagógia alapelveit, módszertanát.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a neveléstudomány főbb területeit, tisztában van a pedagógiai alapfogalmakkal és a tanári tevékenység legfontosabb elemeivel, sajátosságaival. Képes megérteni az oktatás és a nevelés komplex rendszerének összefüggéseit és a tanári hivatás erkölcsi és szakmai követelményeit. Elkötelezett a keresztény nevelés és a felelősségteljes pedagógiai munka iránt.

Tematika: A pedagógia, mint tudomány, a pedagógusképzés. A neveléstudomány rész tudományai, társtudományai. A nevelés, fejlesztés, szocializáció. A nevelhetőség. A személyiség fejlődését meghatározó tényezők rendszere; az öröklés és a környezet szerepe. A tanítás és tanulás viszonya, összefüggése. Pedagógia a családban, az intézményes oktatás, nevelés. A nevelés célirányossága; a nevelési cél fogalma, a nevelési célok funkciói és típusai, nevelési módszerek. A formális és az informális nevelés, színterei. Az iskola társadalmi funkciói. A pedagógus. Pedagógia a 21. században. Oktatási reformok, alternatív pedagógia. A mai kor pedagógiai kihívásai. Az X, Y, Z és alfa generációk nevelési, oktatási sajátosságai. A keresztény pedagógia.

Követelmény: Aktív órai részvétel (megengedett hiányzás az SZMSZ szerint). A félév során egy, pedagógiai szakmai folyóiratban megjelent tanulmány feldolgozása, leadása. 20 elemből álló fogalomlista összeállítása, leadása. 10 pedagógiai témájú filmből filmográfia összeállítása. Félév végi kollokvium.

Kötelező irodalom: CZIKE BERNADETT (szerk.): *Bevezetés a pedagógiába Szöveggyűjtemény*, Eötvös József, Budapest, 1996; Gravissimum Educationis nyilatkozat a keresztény nevelésről, in A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 367–389; CSANÁD BÉLA: *A keresztény nevelés általános alapjai*, Jel, Budapest, 2004; GLOVICZKY ZOLTÁN: *Bevezetés a pedagógiába*, PPKE, Budapest–Piliscsaba, 2015; KERESZTY ORSOLYA (szerk.): *Új utak, szemléletmódok, módszerek a pedagógiában*, Kaposvári Egyetem, PFK, Kaposvár, 2008; PÁLHEGYI FERENC: *Van-e keresztény pedagógia?*, Bibliaiskolák Közössége, Budapest, 2000.

Ajánlott irodalom: BÁBOSIK ISTVÁN – TORGYIK JUDIT: *Az iskola szocializációs funkciói*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2009; BOGNÁR AMÁLIA – HAVASSY ANDRÁS – NEMES-NAGY KATALIN ERIKA – VÁCZI DOROTTYA: *A modern pedagógus nagykönyve. A szemlélettől a megvalósításig*, Neteducatio Kft, Budapest, 2018; FALUS IVÁN (szerk.): *Miért jó egy alternatív iskola?* Gondolat – Infonia, Budapest, 2006; NELSEN, JANE – LOTT, LYNN – GLENN, H. STEPHEN: *Poszítív fegyvermezés az iskolában – A kölcsönös tisztelet, az együttműködés és a felelősségteljes gondolkodás kialakítása a tanítás során*, Reneszánsz, Budapest, 2016; TWENGE, JEAN M.: *iGeneráció – Akik közösségi médian és okostelefonon nevelkedtek*, Édesvíz, Budapest, 2018; MÉSZÁROS KATALIN – MAJOR ZSOLT BALÁZS:

Farkas vagy áldozat – Gyakorlatközpontú kézikönyv pedagógusoknak magatartási problémák kezeléséhez és megelőzéséhez, Edge 2000 Kft, Budapest, 2017; N. KOLLÁR KATALIN – SZABÓ ÉVA (szerk.): *Pedagógusok pszichológiai kézikönyve*, Osiris, Budapest, 2017; RÉVÉSZ JUDIT: *A tanítás mint értelmiségi hivatás*, KKETTK Közalapítvány, Budapest, 2018; TARI ANNAMÁRIA: *Z generáció*, Tericum, Budapest, 2011; TARI ANNAMÁRIA: *Online illúziók – offline valóság*, Tericum, Budapest, 2019; VARGA ZOLTÁN: *Iskolai ártalmak*, Saxum Kiadó, Budapest, 2011; ZSOLNAI ANIKÓ: *Kötődés és pedagógia*, Eötvös József, Budapest, 2018.

BEVEZETÉS AZ ÚJSZÖVETSÉGBE I.

MTBU1N, HBU1N, BABU1N, BABU1/E, HBU1/E, RIBU1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Szatmári Györgyi

Tanegységi előfeltétel (Teológia és Katekéta–lelképásztori munkatárs szakon, valamint osztatlan rendszerű tanárképzésben): Bevezetés az Ószövetségbe I. (MTBO1N, HBO1N, BABO1N, BABO1/E) vagy Bevezetés az Ószövetségbe II. (MTBO2N, HBO2N, BABO2N, BABO2/E)

A tanegység célja: Az Újszövetség korának bemutatása történelmi, kulturális és vallási szempontból. Az újszövetségi kánon kialakulásának megismertetése. Az evangéliumok és az Apostolok cselekedetei forrásainak, műfajainak és a könyvek keletkezési körülményeinek tárgyalása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyes könyvek történelmi háttérét, forrásait, szerzőre, címzettkre, az egyes könyvek kialakulására vonatkozó meghatározó nézeteket. Képes a történelmi háttérre, zsidó hagyományra vonatkozó ismeretei alapján a keresztény hit újszövetségi könyvekhez kötődő tartalmának világos kifejtésére. Elkötelezetten törekszik az evangéliumok üzenetének egyre mélyebb megismerésére és a Szentírásból táplálkozó keresztény életre.

Tematika: 1–2. Az Újszövetség történelmi közege. 3–4. Az Újszövetség vallási környezete. 5–6. Az Újszövetség irodalmi környezete. 7. Újszövetségi kánon- és szövegtörténet. 8. A szinoptikus kérdés és megoldási kísérletei. 9. Márk evangéliuma. 10. Máté evangéliuma. 11–12. Lukács evangéliuma és az Apostolok cselekedetei. 13. János evangéliuma.

Követelmény: A tárgyalt újszövetségi könyvek szövegismerete. Nappali tagozaton a félév során két zárthelyi dolgozat. A félév végén kollokvium, melynek részét képezi egy, a félév során tárgyalt bibliai könyvekkel kapcsolatos, alapvető kérdésekre és szövegismeretre vonatkozó teszt.

Kötelező irodalom: Az órák során kivetített és jegyzetadatbázisban megtalálható vázlatok. KOCSIS IMRE: *Bevezetés az Újszövetség könyveibe*, Szent István Társulat, Budapest, 2019; Márk, Máté, Lukács és János evangéliuma, valamint az Apostolok cselekedetei (szövegismeret).

Ajánlott irodalom: AHARONI, YOHANAN – AVI-YONAH, MICHAEL (szerk.): *Bibliai Atlasz*, Szent Pál Akadémia, Budapest, 1999; *Bibliai atlasz: kortörténeti bevezetéssel*, Református Sajtóosztály, Budapest, é. n.; BROWN, RAYMOND E. et al. (szerk.): *Jeromos*

Bibliakommentár, 2–3. kötet, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2003; LÉON-DUFOUR, XAVIER: *Az Újszövetség értelmező kéziszótára*, Új Ember, Budapest, 2008. További ajánlott irodalom ismertetése az előadások alkalmával. További magyar nyelvű ajánlott szakirodalom ismertetése az előadásokon.

BEVEZETÉS AZ ÚJSZÖVETSÉGBE II.

MTBU2N, HBU2N, BABU2N, BABU2/E, HBU2/E, RIBU2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Szatmári Györgyi

Tanegységi előfeltétel (Teológia és Katekéta–lelkipásztori munkatárs szakon, valamint osztatlan rendszerű tanárképzésben): Bevezetés az Ószövetségbe I. (MTBO1N, HBO1N, BABO1N, BABO1/E) vagy Bevezetés az Ószövetségbe II. (MTBO2N, HBO2N, BABO2N, BABO2/E)

A tanegység célja: Az újszövetségi levéltudomány és a Jelenések könyve általános jellemzőinek vázolása, Pál személyének, gondolkodásának, apostoli működésének bemutatása a rendelkezésre álló adatok kritikai értékelése alapján, valamint az apostoli levelek és a Jelenések könyve forrásainak, műfajainak és létrejöttük körülményeinek megismertetése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyes könyvek történelmi hátterét, forrásait, a szerzője, a címzettek és a könyvek kialakulására vonatkozó, ma uralkodó véleményeket. Képes a történelmi háttérre, zsidó és hellenisztikus hagyományra vonatkozó ismeretei alapján a keresztény hit egyes újszövetségi könyvekhez kötődő tartalmának világos kifejtésére. Elkötelezetten törekszik az apostoli levelek üzenetének mélyebb megértésére és az apostoli buzdítást követő, a Jelenések könyve által megjelenített reményt tanúsító életre.

Tematika: 1. A *Corpus paulinum* – a páli levelek hitelességének kérdése; az ókori levelek és az apostoli levelek jellemzői. 2. Pál apostol személye és működése. 3. Pál és a tesszalóniki egyház. 4–5. A korintusi levelezés. 6. Pál és a filippi egyház, valamint a Filemonnak írt levél. 7. A galatákhöz írt és a rómaiaknak írt levelek. 8–9. Pál neve alatt megjelent levelek. 10–11. Katolikus levelek. 12. A Zsidókhöz írt levél. 13. Az apokaliptika jellemzői és a Jelenések könyve.

Követelmény: A tárgyalt újszövetségi könyvek szövegismerete. Nappali tagozaton a félév során két zárthelyi dolgozat. A félév végén kollokvium, melynek részét képezi egy, a félév során tárgyalt bibliai könyvekkel kapcsolatos, alapvető kérdésekre és szövegismeretre vonatkozó teszt.

Kötelező irodalom: Az órák során kivetített és jegyzetadatbázisban megtalálható vázlatok. KOCSIS IMRE: *Bevezetés az Újszövetség könyveibe*, Szent István Társulat, Budapest, 2019; SCHENK, KENNETH: Philón és Pál apostol írásai, in id.: *Bevezetés Philón életéhez és írásaihoz*, L'Harmattan, Budapest, 2010, 114–121; Id.: Philón és a Zsidókhöz írt levél, in ibid. 121–130; Az Újszövetség tárgyalt iratai (szövegismeret).

Ajánlott irodalom: AHARONI, YOHANAN – AVI-YONAH, MICHAEL (szerk.): *Bibliai Atlasz*, Szent Pál Akadémia, Budapest, 1999; *Bibliai atlasz: kortörténeti bevezetéssel*, Református Sajtóosztály, Budapest, é. n.; BENYIK GYÖRGY (szerk.): *Szent Pál és a pogány irodalom*.

Szegedi Nemzetközi Biblikus Konferencia – Szeged, 2009. szeptember 24–26., JATEPress, Szeged, 2010; BROWN, RAYMOND E. et al. (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár*, 2–3. kötet, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2003; LÉON-DUFOUR, XAVIER: *Az Újszövetség értelmező kéziszótára*, Új Ember, Budapest, 2008. További ajánlott irodalom ismertetése az előadások alkalmával.

BIBLIAI ÉS SZISZTEMATIKUS TEOLÓGIAI ANTROPOLÓGIA I–II.

PTSZFTA1/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

PTSZFTA2/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Versegi Beáta Mária CB

A tanegység célja: A hallgatók a képzés kezdetén kapjanak áttekinthető, holisztikus képet az emberről, testi-lelki mivoltáról, teremtett, bűnös és megváltott állapotában, hiszen a pasztorális tanácsadó tevékenysége alapvetően az emberre irányul.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a keresztény emberképet, az ember eszkatologikus hivatását, földi sorsának alakulását a bűn és kegyelem feszültségében. Képes az emberről szerzett teológiai ismereteit helyesen alkalmazni a konkrét személyekkel való találkozásban, pasztorális tevékenységét képes összehangolni a pszichológia terápiás tevékenységével. Elkötelezetten törekszik a reábizottak testi-lelki egészségének segítésére, evilági boldogulásuk és túlvilági üdvösségük szolgálatára.

Tematika I.: A biblikus és szisztematikus antropológia fogalmának helye a tudományok között. A teremtés könyvének emberképe. Képmási méltóság és korlátozottság. A bűn megjelenése. Az ember eredeti tapasztalata II. János Pál szerint.

Tematika II.: Homo viator. Jézus Krisztus Isten Fia, valóságos ember. Fejezetek az Újszövetség antropológiájából. Az ember pszichikai képességei: értelem, akarat, érzelem. Az ember fundamentális dimenziói: az ember testi, történeti és kapcsolati mivolta. Az ember mint személy. Szenvedés, halál és halhatatlanság.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga a kötelező irodalom, valamint az órai jegyzetek alapján.

Kötelező irodalom (I. félév): Órai jegyzet; WOLFF, HANS WALTER: *Az Ószövetség antropológiája*, Harmat, Budapest, 2003, 15–106; BEAUCHAMP, PAUL: *A zsoltárok világa*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2013, 11–16; 49–87; *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Társulat, Budapest, 2013, 355–421. pontok.

Kötelező irodalom (II. félév): Órai jegyzet; Gaudium et Spes. Lelkipásztori konstitúció az Egyházzól, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, (Az egyház és az ember hivatása; GS 11–45); PANNENBERG, WOLFHART: *Mi az ember?*, Egyházfórum, Budapest, 1998; CLÉMENT, OLIVIER: *Kérdések az Emberről*, Bizantológiai Intézet Alapítvány, Budapest, 2004; VERSEGI BEÁTA MÁRIA (összeáll.): *„Jézus a Fiú”*, (Hand out), 2016; GNILKA, JOACHIM: *Tanítványok, követés, életstílus*, in uő: *A Názáreti Jézus*, Szent István Társulat, Budapest, 2001, 196–230.

MTBGR1N, MTGR3N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

MTBGR2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Nyelvtanár: Szabó Mária SSS

Tanegységi előfeltétel (Bibliai görög nyelv II.): Bibliai görög nyelv I. (MTGR1N)

Tanegységi előfeltétel (Bibliai görög nyelv III.): Bibliai görög nyelv II. (MTGR2N)

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a bibliai görög nyelv, elsősorban az alaktan alapjait. Az Újszövetségből vett, egyszerűbb példamondatok olvasása során kifejleszteni a fordítási készséget, bemutatni egyes újszövetségi fogalmak, kifejezések sajátos bibliai értelmét.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a bibliai görög nyelv, elsősorban az alaktan alapjait. Képes az Újszövetségből vett, egyszerűbb példamondatok értő olvasására és fordítására, egyes fogalmak, kifejezések sajátos bibliai értelmének kifejtésére. Elkötelezett abban, hogy a Szentírás görög nyelvét a hitben való elmélyülés lehetőségének tekintse.

Tematika (Bibliai görög nyelv I.): 1–2. A görög nyelv rövid története; a görög írás és átírás; az olvasás gyakorlása. 3–4. A névelő, az *o*- és *a*-tövű főnevek ragozása; 1. lecke. 5–6. Az *a*-tövű hímnemű főnevek ragozása; az *o*-/*a*-tövű melléknevek; 2. lecke. 7–8. A szabályos igék és a létige praesens és praeteritum imperfectuma; a személyes névmások; 3. lecke. 9–10. Az aktív imperfectum igemódjai és igenevei; a vonatkozó és kölcsönös névmás; 4. lecke. 11–12. A némahangzós tövű főnevek, *ont*-tövű participiumok és a *pas* ragozása; a mutató névmás; 5. lecke. 13. Ismétlés, gyakorlás.

Tematika (Bibliai görög nyelv II.): 1–2. A folyékony tövű névszók ragozása; a medio-passzív imperfectum ragozása; 6. lecke. 3–4. Az igeragozás rendszere; a futurum és az aktív aoristos ragozása; 7. lecke. 5–6. A *s*-tövű névszók ragozása; a mediális aoristos és az erős aoristos ragozása; 8. lecke. 7–8. Az *y*-tövű főnevek ragozása; az aktív perfectum ragozása; 9. lecke. 9–10. Az *y*-tövű melléknevek és *i*-tövű főnevek ragozása; a medio-passzív perfectum ragozása; 10. lecke. 11–12. Az *eu*-tövű főnevek ragozása; a passzív aoristos és futurum ragozása; 11. lecke. 13. Ismétlés, gyakorlás.

Tematika (Bibliai görög nyelv III.): 1–2. Ismétlés; igék felosztása; valódi magánhangzós tövű igék; 12. lecke. 3–4. A jeltelen osztály némahangzós tövű igéi; 13. lecke. 5–6. A *j*-osztály némahangzós tövű igéi; 14. lecke. 7–8. A jeltelen és *j*-osztály folyékony tövű igéi; 15. lecke. 9–10. Az orrhangú és kezdő igék osztálya; a kötőhangzó nélküli erős aoristos; a melléknévfokozás; 16. lecke. 11–12. Az *E*-osztály és a vegyes tövű igék osztálya; 17. lecke. 13. Ismétlés, gyakorlás.

Követelmény: A félév végén gyakorlati jegy. Megszerzésének feltételei: az órákon való aktív részvétel; minden leckéből röpdolgozat írása; félév végén szóbeli beszámoló az egész féléves anyagból.

Kötelező irodalom: SZABÓ MÁRIA: *Bevezetés az Újszövetség görög nyelvébe*, Szent István Társulat, Budapest, 2014.

Ajánlott irodalom: DÉRI BALÁZS – HANULA GERGELY: Újszövetségi görög nyelvkönyv, Argumentum, Budapest, 2000; KISS SÁNDOR: Újszövetségi görög-magyar szömagyarázat, Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1990; MAYWALD JÓZSEF – VAYER LAJOS – MÉSZÁROS EDE: *Görög nyelvtan*, Tankönyvkiadó, Budapest, 1978; VARGA ZSIGMOND: Újszövetségi görög-magyar szótár, Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1992.

BIBLIAI GÖRÖG NYELV IV.

MTGR4N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Nyelvtanár: Szabó Mária SSS

Tanegységi előfeltétel: Bibliai görög nyelv III. (MTGR3N)

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a bibliai görög nyelv teljes alaktanát és a fontosabb mondattani tudnivalókat. Az Újszövetségből vett példamondatok olvasása során kifejleszteni a fordítási készséget, hogy eljussanak az önálló szövegolvasásig. Bemutatni egyes újszövetségi fogalmak, kifejezések sajátos bibliai értelmét.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a bibliai görög nyelv alaktanát és a fontosabb mondattani szerkezeteket. Képes az Újszövetséget szótár segítségével fordítani, egyes fogalmak, kifejezések sajátos bibliai értelmét kifejteni. Elkötelezett abban, hogy a Szentírás görög nyelvét a hitben való elmélyülés lehetőségének tekintse.

Tematika: 1–2. A *mi*-végű jeltelen igék és a *ny*-osztály; 18. lecke. 3–4. A *didómi* ragozása; 19. lecke. 5–6. A *tithémi* és *aphiémi* ragozása; 20. lecke. 7–8. A *histémi* ragozása; 21. lecke. 9–12. Szövegolvasás. 13. Ismétlés, gyakorlás.

Követelmény: A félév végén gyakorlati jegy. Megszerzésének feltételei: az órákon való aktív részvétel; minden leckéből röpdolgozat írása; félév végén szóbeli beszámoló az egész féléves anyagból és egy rövidebb, önállóan fordított szövegből.

Kötelező irodalom: SZABÓ MÁRIA: *Bevezetés az Újszövetség görög nyelvébe*, Szent István Társulat, Budapest, 2014.

Ajánlott irodalom: DÉRI BALÁZS – HANULA GERGELY: Újszövetségi görög nyelvkönyv, Argumentum, Budapest, 2000; KISS SÁNDOR: Újszövetségi görög-magyar szömagyarázat, Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1990; MAYWALD JÓZSEF – VAYER LAJOS – MÉSZÁROS EDE: *Görög nyelvtan*, Tankönyvkiadó, Budapest, 1978; VARGA ZSIGMOND: Újszövetségi görög-magyar szótár, Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1992.

BIBLIAI HÉBER NYELV I–II.

MTBH1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

MTHB2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Nyelvtanár: Balogh Katalin

Tanegységi előfeltétel (Héber nyelv II.): Héber nyelv I. (MTH1N)

A tanegység célja: A klasszikus héber nyelvtan alapjainak elsajátítása egy év alatt. Elméleti bevezetők után a tanult anyagot – feladatokkal, bibliai idézetekkel, a bibliai héber nyelv alapszókészletét elsajátítva – a gyakorlatba átültetni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Biztos klasszikus héber nyelvtani tudással rendelkezik. Ezen ismeretek megszerzésével képes bibliai héber szövegek önálló feldolgozására. Elkötelezetten törekszik a héber nyelv ismerete alapján mélyebben megérteni a Szentírás fogalmait, képeit és üzenetét.

Tematika: 1. Félévi tudnivalók; rövid nyelvtörténeti bevezető; a héber alefbét írása. 2. Hangtani bevezetés: a héber magánhangzók rendszere; a betűk összeolvasása; a szótagolás rendszere; szóhangsúlyok. 3. Hangtani bevezetés: a s^{wá}; a dágés. 4. A néma betűk; a gutturálisok; hangsúlyjelek. 5. A határozott névelő; az elválaszthatatlan előjárósók; a hímnem- és nőnemképzés szabályai. 6. A főnevek és melléknevek egyeztetése; a kettősszám; a kötőszó. 7. A kérdő névmások; az absolutus és constructus fogalma. 8. A főnévragozás; a határozott tárgy jele; a szabályos ige perfectuma. 9. Előjárósók ragozása; a mutató névmások; a szabályos ige aktív participiuma. 10. A többes számú főnevek ragozása; a rendhagyó főnevek ragozása; a birtoklás a héber nyelvben. 11. A szabályos ige imperfectuma; a felszólító mód; a tiltások. 12. A szabályos ige infinitivusai; passzív participiumai; cohortativusa és jussivusa; a kérdő névmás. 13. A szegoláták; a többes számú birtokos ragokkal ellátott előjárósók ragozása. 14. Év végi dolgozat.

Követelmény: A félévek során röpdolgozatok, beadandó házi feladatok. Az utolsó órán zárthelyi dolgozat az egész félév anyagából. A dolgozatok átlaga, az órai munka és a házi feladatok együttes átlagából tevődik össze a félév végi gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: WEINGREEN, JACOB: *A Practical Grammar for Classical Hebrew*, Clarendon, Oxford, 1959; SZABÓ MÁRIA: *Bevezetés a bibliai héber nyelvbe*, Gerhardus, Szeged, 2010.

Ajánlott irodalom: SEOW, CHOON-LEONG: *A Grammar for Biblical Hebrew*, Abingdon, Nashville, 1995; GREENBERG, MOSHE: *Introduction to Hebrew*, Prentice-Hall, New Jersey, 1965; STRACK, HERMANN L. – JEPSEN, ALFRED: *Hebräische Grammatik mit Übungsbuch*, Beck, München, 1952; LAMBDIN, THOMAS O.: *Introduction to Biblical Hebrew*, Darton, Longman & Todd, London, 2003; EGERESI LÁSZLÓ SÁNDOR: *A bibliai héber nyelv tankönyve*, Bibliophilia Kft, Budapest, 2010.

További szakirodalom: JOÜON, PAUL – MURAOKA, TAKAMITSU: *A Grammar of Biblical Hebrew*, Pontificio Istituto Biblico, Roma, 2000; RÖDIGER, EMIL (ed.): *Gesenius's Hebrew Grammar with a Hebrew Reading Book*, Samuel Bagster and Sons, London, 1846; VAN DER MERWE, CHRISTO H. J. – NAUDE, JACKIE A. – KROEZE, JAN H.: *A Biblical Hebrew Reference Grammar*, Sheffield Academic Press, Sheffield, 2002.

BIBLIKUM SZEMINÁRIUM

Zsidó ünnepek

BABSZ/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Balogh Katalin

A tanegység célja: A félév során a hallgatók a bibliai zsidó ünnepekkel ismerkedhetnek meg. Az általános bevezető után részletesen foglalkozunk a zsidó ünnepek bibliai hátterével, az egyes ünnepek továbbélésének körülményeivel és az ekkor elhangzó imádságokkal. A hallgatók egyúttal rövid betekintést is nyerhetnek a zsidó imakönyv világába.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Legyen a hallgató képes önállóan kiválasztani, szelektálni a témának megfelelő szakirodalmat. Ismeri és körüljárja témáját többféle szempontból. Képes a téma feldolgozása után önálló következtetéseket levonni, ill. meglátja az összefüggéseket a keresztény és zsidó ünnepek között. Elkötelezett abban, hogy elmélyítse a keresztények és zsidók közötti párbeszédet, egymás jobb és alaposabb megismerése által.

Tematika: 1. Félévi tudnivalók; A zsidó naptár és időszámítás. 2. A bibliai és a Biblián kívüli zsidó ünnepek. 3. Az Újév és a Jom Kippúr. 4. A Hanukka ünnep. 5. A zarándok ünnepek: Peszah. 6. A zarándok ünnepek: Sávuoť. 7. A zarándok ünnepek: Szukkót. 8. A Sabbat és a sabbati imák

Követelmény: A kurzus végén, még a szorgalmi időszakban egy önállóan elkészítendő, kb. 15 oldalnyi terjedelmű szemináriumi dolgozatot kell beadniuk a hallgatóknak.

Kötelező irodalom: OLÁH JÁNOS: *Judaisztika*, Bookmaker, Budapest, 2005; DE VAUX, R.: *Les institutions de l’Ancien Testament I-II.*, Les Éditions du Cerf, Paris, 1958 = *Das Alte Testament und seine Lebensordnungen I-II.*, Freiburg-Basel-Wien, 1960 = *Ancient Israel Its Life and Institutions*, Darton, Longman & Todd, London, 1961.

Ajánlott irodalom: STRASSFELD, MICHAEL: *The Jewish Holidays. A Guide and Commentary*, Harper and Collins Publisher, New York, 2001; DE VRIES, S. P.: *Zsidó rítusok és jelképek*, Talentum, 2000; DÁVID KATALIN: *A teremtett világ misztériuma*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; ELBOGEN, I.: *Jewish Liturgy*, The Jewish Publication Society & The Jewish Theological Seminary, Philadelphia – New York – Jerusalem, 1993; IDELSOHN, A. Z.: *Jewish Liturgy and Its Development*, Dover Publications, New York, 1995; ALBERTZ, R.: *A History of Israelite Religion in the Old Testament Period*, John Knox Press, Louisville, 1994; STEINSALTZ, R. A.: *A Guide to Jewish Prayer*, Schocken Books, New York, 2000; KLEIN, I.: *A Guide to Jewish Religious Practice*, The Jewish Theological Seminary of America, New York – Jerusalem, 1992; DONIN, HAYIM HALEVY: *Zsidónak lenni*, Göncöl, Budapest, 2003; MEİR LAU, ISRAEL: *A zsidó élet törvényei*, Machon Masoret Yeshivat Chaje Moshe, Jeruzsálem, 1994; UNTERMAN, ALAN: *Zsidó hagyományok lexikona*, Helikon, Budapest, 1999; *Sámuel Imája. Zsidó Imakönyv. Új magyar fordítás*, Chábád Lubavics Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület, Budapest, 1996; *Encyclopaedia Judaica* megfelelő kötetei, Keter Publishing House Ltd., Jerusalem, 1971; *Encyclopaedia of Religion* megfelelő kötetei, ed. Mircea Eliade, Macmillan Publishing Company, New York, 1987; *Encyclopaedia of Religion and Ethics* megfelelő kötetei, ed. James Hastings, T&T Clark, Edinburgh.

BIBLIKUS TEOLÓGIA I.

MTBT1N, HBT1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó (nappali tagozaton): Kocsis Tamás

Előadó (esti tagozaton): Urbán Ilona Anna

A részletes tematikáról, az ajánlott irodalomról és a pontos követelményekről az első konzultáción ad tájékoztatást az oktató.

BIBLIKUS TEOLÓGIA II.

MTBT2N, HBT2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó (nappali tagozaton): Kocsis Tamás

Előadó (esti tagozaton): Urbán Ilona Anna

A részletes tematikáról, az ajánlott irodalomról és a pontos követelményekről az első konzultáción ad tájékoztatást az oktató.

CIGÁNY NÉPISMERET I.

Csoportok, hagyományok, szokások, hitvilág

RCNI1 – ESTI, I. FÉLÉV, 6 KREDIT

Előadó: Szabóné Dr. Kármán Judit

A tanegység célja: Megismertetni a képzésben résztvevő hallgatókat a cigányság horizontális és vertikális tagozódásával, kulturális sokszínűségével. A cigány/roma hagyományok, hitvilág, szokások megismerése által.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a hazai cigányság csoportjait, hagyományait, szokásait, hitvilágát. A megszerzett ismeretek birtokában hatékonyan, előítéletek nélkül képes együttműködni cigány/roma gyermekekkel, családokkal. Elkötelezett a cigányság értékeinek bemutatására, oktatására, gondozására, missziójára.

Tematika: 1. A kultúra fogalma, összetevői. 2. A cigányság kultúrája; etnikus kultúra, szegénykultúra. 3. A magyarországi cigányság csoportjai, rétegei, területi elhelyezkedés, a hagyományörzés mértéke. 4. Test, testkép, szennyezettség, tisztasági szabályok. 5. A test, mint kommunikációs eszköz a cigány kultúrában. 6. Étrend, táplálkozás a cigányság körében. Hagyományos cigány ételek. 7. Gyermekvárás, szülés, csecsemőgondozás a cigányság különböző csoportjaiban, rétegeiben. 8. A cigány/roma családok; nemi és életkori szerepek. 9. A halál, halott körüli teendők, gyász a hazai hagyományörző cigányok kultúrájában. A 21. századi halottkultusz jelei. 10. Jeles napok; társadalmi és vallási ünnepek, emléknapok, ünnepkörökhöz kapcsolódó szokások. 11. A cigányság hitvilága.

Követelmény: Aktív órai részvétel. Megadott témakörökben a félév során két dolgozat elkészítése, szorgalmi időszak végéig leadása. Filmográfia összeállítása és

leadása (5 dokumentumfilm + 5 játékfilm, ami a cigányokkal/romákkal foglalkozik). A kurzus gyakorlati jeggyel zárul, a beadott dolgozatok érdemjegyeinek megfelelően.

Kötelező irodalom: BÓDI ZSUZSANNA (szerk.): *Cigány Néprajzi Tanulmányok sorozat*, Magyar Néprajzi Társaság, Budapest, 1993–2006; FORRAY R. KATALIN (szerk.): *Romológia-Ciganológia*, Dialóg–Campus, Pécs, 2000; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: *A magyarországi cigány/roma népesség kultúranropológiai és orvosantropológiai megközelítésben*, Romológiai Füzetek 2., DRHE, Debrecen, 2018; SZUHAY PÉTER: *A magyarországi cigányok kultúrája: etnikus kultúra vagy a szegénység kultúrája*, Panoráma, Budapest, 1999; FÁTYOL TIVADAR – FLECK GÁBOR – KŐSZEGI EDIT – SZUHAY PÉTER (szerk.): *A Roma Kultúra Virtuális Háza. Multimediális DVD-ROM. Virtuális téralkotás*, Macrobite Bt. Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium – Phare, „Összetartó társadalom megteremtése” program, Budapest, 2006.
http://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/magyarorszag_romak.php

Ajánlott irodalom: CSEMER GÉZA: *HABISZTI – cigányok élete-étele-almanach*, Szerzői kiadás, 1994; LAKATOS MENYHÉRT: *Füstös képek*, Magvető, Budapest, 1975; LANDAUER ATTILA – NAGY PÁL (szerk.): *Írások a magyarországi beásokról*, Szent István Egyetemi Kiadó, Gödöllő, 2009; ROSTÁS FARKAS GYÖRGY – KARSAY ERVIN: *A cigányok hiedelemvilága*, Cigány Kulturális és Közművelődési Egyesület, Pécs, 1990; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: *Cigány családok gondozása*, in Szabóné Kármán Judit: *Családgondozás – Krízisprevenção*, Medicina, Budapest, 2004, 301–317; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: *Szokások és hitvilág*, in *Cigánymissziós Módszertani Füzetek II.*, Cigány Módszertani és Kutatóközpont, Békés, 2016, 53–59; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: *Cigány népismeret, néplélek*, in Bángi-Magyar Anna (szerk.): *„Szolgáljatok az Úrnak örömmel!” Cigánypasztorációs kézikönyv*, Boldog Ceferino Intézet, Budapest, 2019, 175–188; TURY FERENC: *Roma saga. Egy nagycsaládos történet – 13 év, tizenhárom családtag*, in Lázár Imre – Pikó Bettina (szerk.): *Orvosi antropológia*, Medicina, Budapest, 2012, 410–416.

CIGÁNY NÉPISMERET II.

Hagyományos cigány mesterségek, tárgyi kultúra

RCN12 – ESTI, I. FÉLÉV, 6 KREDIT

Gyakorlatvezető: Daróczy János Gyula

A tanegység célja: A hallgatók ismerjék meg az időszakos vándorláshoz kötődő cigány/roma mesterségeket. Ismerjenek meg részletesen társadalmi kontextusában egy etnikus foglalkozást. Ismerjék meg a XIX. század cigány/roma népességének foglalkozásszerkezetét. Szerezzenek ismereteket a XX. században bekövetkezett foglalkozásváltozásokról.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a XIX. század cigány mesterségekre jellemző foglalkozásszerkezetét és azok változásait. Képes komplexen átlátni a cigány/roma mesterségekről kialakult képet, struktúrát, szerkezetet, képes a foglalkozások köré szerveződött tradíciók megértésére. Elkötelezett a cigány tradíciók és a hagyományos cigány mesterségek társadalmi keretbe helyezése iránt.

Tematika: Az ősi cigány mesterségek és foglalkozások áttekintése, valamint a XIX. és XX. századi foglalkozási stratégiák különböző cigány közösségekben. A cigányok

foglalkozásaival való megismerkedés. Egy etnicizálódott foglalkozás, a teknővájás társadalmi keretben. A XIX. század etnikus, cigány mesterségei. Cigány mesterségek a XX. század utolsó harmadában. Foglalkozásváltási stratégiák. Foglalkozások, tradíciók egy oláh cigány közösségben a XX. század végén. A cigány lakáskultúra, tárgy- és divat kultúra és divat jellegzetességei

Követelmény: A félév végén írt zárthelyi dolgozat, valamint a kisebb dolgozatok alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: BINDER MÁTYÁS: A „cigány-magyar” együttélés változatai a magyar történetírásban, in Szuhay Péter (szerk.): *Távolodó világaink*. Cigány Néprajzi Tanulmányok 16., Magyar Néprajzi Társaság, Budapest, 2013, 15–24; N. BÉKEFI MARGIT: *A magyarországi teknővájó cigányok*. Romológiai Kutatóintézet, Szekszárd, 2001, 5–135; SZUHAY PÉTER (szerk.): *Megvetés és önbecsülés. Igaz történet Üstfoltozóról, Drótostótról, Teknőscigányról*, Néprajzi Múzeum, Budapest, 2014, 3–80.

Ajánlott irodalom: BÓDI ZSUSZANNA: *Magyarországi cigány mesterségek*. Cigány Népművészek Országos Egyesülete, Budapest, 2001, 3–32; HAVAS GÁBOR: Foglalkozásváltási stratégiák különböző cigány közösségekben, in Andor Mihály (szerk.): *Cigányvizsgálatok*. Művelődéskutató Intézet, Budapest, 1982, 180–202; NAGY ZSUSZA: *Roma lakáskultúra-első megközelítésben*, 2004, <http://romaklub.network.hu/blog/roam-kozosseg-cigany-klub-hirei/nagy-zsuzsa-roma-lakaskultura-első-megközelítésben>; STEWART, MICHAEL SINCLAIR: *Daltestvérek. Az oláh cigány identitás és közösség továbbélése a szocialista Magyarországon*, T-Twins – MTA Szociológiai Intézet – Max Weber Alapítvány, Budapest, 1994, 7–268; SZUHAY PÉTER: *A magyarországi cigányok kultúrája: etnikus kultúra vagy a szegénység kultúrája*, Panoráma, Budapest, 1999, 5–205.

CIGÁNY NÉPISMERET III.

Irodalom, mese- és mondavilág

RCN13 – ESTI, II. FÉLÉV, 5 KREDIT

Gyakorlatvezető: Daróczy János Gyula

A tanegység célja: A hallgatók ismerjék meg a magyarországi cigány irodalmat, mese- és mondavilágot, kutatásokat, eredményeket. Ismerjék meg a cigány mesegyűjtés és mesekutatás eredményeit, a fontosabb cigány eredettörténeteket, teremtéstörténeteket, mondákat. Szerezzenek ismereteket a cigány mese, a magyar mese és az európai mese hasonlóságairól és különbségeiről, és a mesehagyományozás folyamatairól.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a cigány, a magyar és az európai mesék és mondák sajátosságait. Képes a mesehagyományozás folyamatának, társadalmi kontextusának megértésére. Elkötelezett az irodalom, a mese és mondavilág, az eredettörténetek elmélyítésében és elsajátításában.

Tematika: A magyarországi cigány irodalom, a cigány mesegyűjtés, a cigány, a magyar, és az európai mesevilág szerzteágazásai, sokszínűségei, a cigány eredettörténetek és mondák. A mese és a monda műfaji jellemzői és típusai a magyar folklórban.

Cigány, magyar, európai mese. A cigány mesegyűjtés és kutatás eredményei. Cigány eredettörténetek, teremtéstörténetek, mondák.

Követelmény: A félév végén írt zárhelyi dolgozat, valamint a kisebb dolgozatok alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: BECK ZOLTÁN: Cigány/roma irodalom Magyarországon, in Forray R. Katalin (szerk.): *Ismeretek a romológia alapképzési szakhoz*, Pécsi Tudományegyetem, 2006, 75–92; BENEDEK KATALIN: A cigány mesegyűjtés és mesekutatás eredményei, *Romológia* 3 (2014/2) 79–95, http://epa.oszk.hu/02400/02473/00004/pdf/EPA02473_romologia_2014_06-07_079-095.pdf; GÖRÖG-KARÁDY VERONIKA: Cigány mese, magyar mese, európai mese, in Görög-Karady Veronika: *Éva gyermekei és az egyenlőtlenség eredete. Mesék, teremtéstörténetek, etnopszichológiai elemzések (Afrika, Európa)*, L'Harmattan, Budapest, 2006, 205–230.

Ajánlott irodalom: DÖMÖTÖR TEKLA: *Monad*, in Voigt Vilmos (szerk.): *A magyar folklór*, Osiris, Budapest, 1998, 281–302; FÁTYOL TIVADAR – FLECK GÁBOR – KÖSZEGI EDIT – SZUHAY PÉTER (szerk.): *A Roma Kultúra virtuális Háza. Multimediális DVD-ROM. Virtuális téralkotás*, Macrobite Bt. Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium – Phare „Összetartó társadalom megteremtése” program, Budapest, 2006; http://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/magyarorszag_romak.php

GÖRÖG-KARÁDY VERONIKA: *Éva gyermekei és az egyenlőtlenségek eredete. A teremtéstörténet újratemtései*, in Görög-Karady Veronika: *Éva gyermekei és az egyenlőtlenség eredet. Mesék, teremtéstörténetek, etnopszichológiai elemzések (Afrika, Európa)*, L'Harmattan, Budapest, 2006, 9–25; GÖRÖG-KARÁDY VERONIKA: *A megvetés természetrajza. A cigány alakja az európai népi gondolkodásban*, in Görög-Karady Veronika: *Éva gyermekei és az egyenlőtlenség eredet. Mesék, teremtéstörténetek, etnopszichológiai elemzések (Afrika, Európa)*. L'Harmattan, Budapest. 2006, 133–190; VOIGT VILMOS: *Mese*, in Voigt Vilmos (szerk.): *A magyar folklór*, Osiris, Budapest, 1998, 221–280.

CIGÁNY NYELV (ROMANI) I.

RCNY1 – Esti, I. félév, 2 kredit

Gyakorlatvezető: Daróczy János Gyula

A tanegység célja: A hallgatónak legyen lehetősége megismerni a magyarországi cigányság nyelvi csoportjait, azok általános jellemzőit. A hallgató betekintést nyerjen a cigány nyelv szóbeli és írásbeli rendszerébe. A cigány nyelv megismerése, minimális nyelvi ismeretek megszerzése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Nyelvtani alapismeretek biztos alkalmazása. Helyes cigány kiejtés és felolvasás cigányul. Ismeri a cigány nyelv eredetét, dialektusait, fonémarendszerét. Képes egyszerű mondatot alkotni. Elkötelezett a nyelv elsajátításának és ismeretének elmélyítésében, valamint ápolásában.

Tematika: A cigány nyelv eredete, dialektusai, fonémarendszere. Névelők, főnevek, főnevek esetragjai. Névmasok. Létige ragozása. Birtoklás (tulajdonító szerkezet)

Követelmény: A félév végén írt zárthelyi dolgozat, valamint a kisebb dolgozatok alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: CHOLI-DARÓCZI JÓZSEF: *Zhanes romanes? Cigány nyelvkönyv*, Don Bosco Szakiskola, Budapest, 2002; ROSTÁS-FARKAS GYÖRGY – KARSAI ERVIN: *Cigány-magyar, magyar-cigány szótár*, Kossuth, Budapest, 2001.

Ajánlott irodalom: FORRAY R. KATALIN: Ismeretek a romológia alapképzési szakhoz, in Lakatos Szilvia (szerk.): *A romanilovari nyelv*, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék 2006; DAVIES, HELEN – MÁTÉ MIHÁLY: *Kezdők cigány/lovari nyelvkönyve*, Holnap, Budapest, 2013; KARSAI ERVIN – ROSTÁS-FARKAS GYÖRGY: *Cigány-magyar képes olvasókönyv. Te sityuvas romanes!*, Gondolat Kiadó és a CTMT kiadványa, 1991; LAKATOS SZILVIA: *A romani nyelv közösségi használatának és közoktatási helyzetének vizsgálata Magyarországon*. Doktori (PhD) értekezés, 2013; RÉGER ZITA: *Utak a nyelvhez. Nyelvi szocializáció – nyelvi hátrány*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1990.

CIGÁNY NYELV (ROMANI) II.

RCNY2 – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Daróczi János Gyula

A tanegység célja: A hallgatónak legyen lehetősége megismerni a magyarországi cigányság nyelvi csoportjait, azok általános jellemzőit. A hallgató betekintést nyerjen a cigány nyelv szóbeli és írásbeli rendszerébe. A cigány nyelv megismerése, minimális nyelvi ismeretek megszerzése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Nyelvtani alapismeretek biztos alkalmazása. Helyes cigány kiejtés és felolvasás. Jó fordítási technika. Ismeri a névelőket, névmásokat. Képes a létige ragozására valamint a tulajdonító szerkezet feladatainak megoldására. Elkötelezett a nyelv elsajátításának és ismeretének elmélyítésében, valamint ápolásában.

Tematika: Névutók. Kötőszók. Számnevek. Igeragozási osztályok és csoportok. Rendhagyó igék.

Követelmény: A félév végén írt zárthelyi dolgozat, valamint a kisebb dolgozatok alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: CHOLI-DARÓCZI JÓZSEF: *Zhanes romanes? Cigány nyelvkönyv*, Don Bosco Szakiskola, Budapest, 2002; ROSTÁS-FARKAS GYÖRGY – KARSAI ERVIN: *Cigány-magyar, magyar-cigány szótár*, Kossuth, Budapest, 2001.

Ajánlott irodalom: FORRAY R. KATALIN: Ismeretek a romológia alapképzési szakhoz, in Lakatos Szilvia (szerk.): *A romanilovari nyelv*, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék 2006; DAVIES, HELEN – MÁTÉ MIHÁLY: *Kezdők cigány/lovari nyelvkönyve*, Holnap, Budapest, 2013; KARSAI ERVIN – ROSTÁS-FARKAS GYÖRGY: *Cigány-magyar képes olvasókönyv. Te sityuvas romanes!*, Gondolat Kiadó és a CTMT kiadványa, 1991; LAKATOS SZILVIA: *A romani nyelv közösségi használatának és közoktatási helyzetének vizsgálata Magyarországon*. Doktori (PhD) értekezés, 2013;

CIGÁNY/ROMA GYERMEKEK AZ ISKOLAI KÖRNYEZETBEN

RCGYIK – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Gyakorlatvezető: Asztalos Dániel

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókat a közoktatásban részt vevő roma gyermekek és fiatalok sajátos helyzetével, nehézségeivel. Elősegíteni a prekoncepciók feltárását, valamint egy szakmai álláspont kialakítását.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a magyarországi roma népesség általános iskolai oktatásának jellemzőit, sajátosságait. Képes átlátni a roma tanulók kulturális sajátosságainak mibenlétét. Elkötelezett abban, hogy a roma kultúrát értékékként kezeli a munkája során és segíti annak kibontakoztatását.

Tematika: 1. Kisebbségek és az oktatás. A cigányok és az iskoláztatás kapcsolata. 2. A magyarországi roma népesség és az általános iskola. 3. Esélyegyenlőtlenség és a méltányos pedagógia. 4. A multikulturális nevelés jellemzői. 5. Egy sikeres iskolai integrációs program tapasztalatai.

Követelmény: A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: ANDOR MIHÁLY (szerk.): *Romák és oktatás. Iskolakultúra könyvek 8.*, Iskolakultúra, Pécs, 2001, 6–175; FIÁTH TITANILLA: *A magyarországi roma népesség általános iskolai oktatása. Szakirodalmi kismonográfia*, Delphoi Consulting, Budapest, 2000, 2–64; RÉTHY ENDRÉNÉ – VAMOS ÁGNES: *A gyakorlati pedagógia néhány alapkérdése. Esélyegyenlőtlenség és méltányos pedagógia*, Bölcsész Konzorcium, Budapest, 2006, 2–61; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: Cigány gyermekek oktatása. Alsószentmárton – múlt és jelen, *Vigilia* 85 (2020/2) 104–112.

Ajánlott irodalom: FORRAY R. KATALIN – HEGEDŰS T. ANDRÁS: *Cigány gyermekek szocializációja. Család és iskola*, Aula, Budapest, 1998, 3–391; FORRAY R. KATALIN: Romológia és nevelésszociológia, in Bárdossy Ildikó – Forray R. Katalin – Kéri Katalin (szerk.): *Tananyagok a pedagógia szakos alapképzéshez*, Bölcsész Konzorcium, Budapest, 2006, 171–190; GORDON GYÖRI JÁNOS (szerk.): *Tanárok interkulturális nézetei és azok hatása az osztálytermi munkára. A multikulturális és interkulturális szemlélet elméleti alapjai és történeti vonatkozásai az oktatásban*, ELTE Eötvös, Budapest, 2014, 5–51; HAVAS GÁBOR – KEMÉNY ISTVÁN – LISKÓ ILONA: *Cigány gyerekek az általános iskolában*, Oktatáskutató Intézet, Budapest, 2001, 3–66; KÉZDI GÁBOR – SURÁNYI ÉVA: *Egy sikeres iskolai integrációs program tapasztalatai. A hátrányos helyzetű tanulók oktatási integrációs programjának hatásvizsgálata 2005–2007. Kutatási összefoglaló*, Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság, Budapest, 2008, 5–130; LIÉGEOIS, JEAN-PIERRE: *Kisebbségek és oktatás. Cigányok az iskolában*, Pont, Budapest, 2002, 5–306; SZILVÁSI ÉVA (szerk.): *Módszerek a hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességének segítésére. Egyenlőtlenségek hatása a gyerekek fejlődésére. Szöveggyűjtemény*, Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság, Budapest,

---

A CIGÁNYSÁG TÁRSADALOMISMERETE

RCTI – ESTI, I. FÉLÉV, 6 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Révay Edit

A tanegység célja: Megismertetni a cigányság mint csoport meghatározásait, ennek típusait és a típusokon belül kialakult történeti variánsokat, a magyarországi cigány/roma népesség helyzetének fontosabb összetevőit. Megismertetni a termékenységgel kapcsolatos női szerepviselkedéseket, a cigány csoportok lokális viszonyait, a térbeli kirekesztés folyamatait, az integrációs, illetve asszimilációs törekvéseket és azok hatásait.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a cigányság társadalmi helyzetét és a legfontosabb problémákat, képes a magyar társadalom részeként szemlélni a cigányságot, felismerve a cigányok/romák etnikai vagy etnicizálódott sajátosságait, képes a cigány és a magyar társadalomtörténet összefüggő egészként, ezen belül pedig kölcsönösen egymásra ható alrendszerekként értelmezni. Elkötelezett az előítélet mentes gondolkodásban.

Tematika: A cigányság, mint csoport meghatározásai, ennek típusai és történeti változatai. A magyarországi cigány/roma népesség helyzetének fontosabb összetevői. A termékenységgel kapcsolatos női szerepviselkedések. A cigány csoportok lokális viszonyai. A térbeli kirekesztés folyamatai, szegénység és etnicitás vidéki terekben. Cigánypasztoráció lehetőségei, tapasztalatai.

Követelmény: A félév során a közös munka mellett egy önálló témából felkészülés és annak bemutatása.

Kötelező irodalom: ANDOR MIHÁLY – REISZ TERÉZIA (szerk.): *A cigányság társadalomismerete*. Iskolakultúra könyvek 13., Iskolakultúra, Pécs, 2002. 5–232; CSERTI CSAPÓ TIBOR: A magyarországi cigány közösségek demográfiai megközelítése, in Cserti Csapó Tibor (szerk.): *Alapirodalmak a hazai cigány/roma népességre vonatkozó társadalomtörténet, társadalomismeret oktatásához*. Cigány tanulmányok 36., PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs, 2015, 401–462; TÓTH PÉTER: A magyarországi cigányság társadalomtörténete, in Cserti Csapó Tibor (szerk.): *Alapirodalmak a hazai cigány/roma népességre vonatkozó társadalomtörténet, társadalomismeret oktatásához*, Cigány tanulmányok 36., PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs, 2015, 206–94; SZÉKELY JÁNOS: *Cigány népismeret*, Szent István Társulat, Budapest, 2017.

Ajánlott irodalom: DUPCSIK CSABA: A cigányok társadalomtörténete a 19–20. század fordulóján, in Cserti Csapó Tibor (szerk.): *Alapirodalmak a hazai cigány/roma népességre vonatkozó társadalomtörténet, társadalomismeret oktatásához*, Cigány tanulmányok 36., PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs, 2015, 295–328; EROSTYÁK ZOLTÁN – KOVÁCS JÚLIA: *Phrala sam. Tanulmányok a szentetornyai cigányokról*, Szántó Kovács János Területi Múzeum, Orosháza,

2004, 7–195; KOVÁCS ÉVA – VIDRA ZSUZSANNA – VIRÁG TÜNDE: *Kint és bent. Lokális és etnicitás a peremvidékeken*, L' Harmattan, Budapest, 2013, 5–383; NEMÉNYI MÁRIA: Testükbe zárva. A termékenységgel kapcsolatos női szerepviselkedések fiatal roma nők körében, in Neményi Mária: *Csoportkép nőkkel*, Új Mandátum, Budapest, 1999, 159–214; STEWART MICHAEL SINCLAIR: *Daltestvérek. Az oláh cigány identitás és közösség továbbélése a szocialista Magyarországon*, T-Twins – MTA Szociológiai Intézet – Max Weber Alapítvány, Budapest, 1994, 7–268; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: *A magyarországi cigányság I. (Cigányok és romák)*, Semmelweis, Budapest, 2016; VÁRADI MÓNICA MÁRIA – VIRÁG TÜNDE: A térbeli kirekesztés változó mintái vidéki terekben, *Szociológiai Szemle* 25 (2015/1) 89–113; VIRÁG TÜNDE: *Kirekesztve. Falusi gettók az ország peremén*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2010, 5–266; VIRÁG TÜNDE (szerk.): *Törésvonalak. Szegénység és etnicitás vidéki terekben*, Argumentum, Budapest, 2015, 5–266; VIRÁG TÜNDE: Változó gazdasági-társadalmi kapcsolatok egy cigányok lakta faluban, *Szociológiai Szemle* 18 (2008/1) 60–77.

A CIGÁNYSÁG TÖRTÉNETE

RCTT – ESTI, I. FÉLÉV, 6 KREDIT

Előadó: Szabóné Dr. Kármán Judit

A tanegység célja: A hallgatók ismerjék meg a cigányság eredetét, történetét, szerepét a magyar történelemben, mai helyzetük okait, az ok-okozati összefüggéseket. Kiemelt téma a hazai cigányok 15–21. századi története; letelepedésük, különböző korok rájuk irányuló politikája, együttélési nehézségek okai, megoldási módszerek, a cigányok a magyar nép történetében, a Pharrajimos, az államszocializmus, majd a rendszerváltozás utáni és jelenlegi (oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi) helyzetük.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a magyarországi cigányság történetét, mai helyzetét, az ok-okozati összefüggéseket. Birtokában van azon ismereteknek a cigányság hagyományairól, családi rendszerükről, hitéleti meggyőződéseikről, életfordulókhoz kapcsolódó szokásaikról, amikkel munkája során elkerülhetetlenül fog találkozni. Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel képes fordulni a cigányság felé; megértve az ok-okozati összefüggéseket. A cigányok/romák közötti tevékenységében a tanult elméleti, megszerzett gyakorlati ismereteit innovatív módon tudja alkalmazni. Elkötelezett a hátrányos helyzetű, cigány/roma gyermekek, családok inkluzív, befogadó oktatására, nevelésére, gondozására.

Tematika: 1. Alapfogalmak (Ki a cigány? Mi a cigány?). 2. A cigányság eredete, vándorlása Kr. u. 4–11. sz. (Mítoszok, tények, források). 3. Cigányok Európába érkezése, fogadtatásuk, korai történetük 13–14. sz. 4. A magyarországi cigányság története 15–20. század. 5. A cigányság differenciálódása. 6. A cigányok szerepe a magyar történelemben. 7. Az államszocializmus és a cigányság. 8. A cigányok önszerveződése, nemzeti jelképek. 9. A rendszerváltozás és a cigányság. 10. A cigányok helyzete a 21. század elején – oktatás, lakhatás, foglalkoztatás, egészségügy.

Követelmény: Aktív órai részvétel. Félév során szemináriumi dolgozat készítése (megadott témák közül választva). A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: CSERTI-CSAPÓ TIBOR (szerk.): *Alapirodalmak a hazai cigány/roma népességre vonatkozó társadalomtörténet, társadalomismeret oktatásához*, Gypsy Studies 36., PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs, 2015; KARSAI LÁSZLÓ: *A cigánykérdés Magyarországon 1919–1945. Út a cigány Holokauszthoz*, Cserépfalvi Kiadó, Budapest, 1992; MEZEY BARNA – POMOGYI LÁSZLÓ – TAUBER ISTVÁN: *A magyarországi cigánykérdés dokumentumokban 1422–1985*, Kossuth, Budapest, 1986; NAGY PÁL: *A magyarországi cigányok története a rendi társadalom korában*, Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskola, Kaposvár; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: *A magyarországi cigányság*, 1. kötet, *Cigányok és romák*, Semmelweis, Budapest, 2016.

Ajánlott irodalom: DUPCSIK CSABA: *A magyarországi cigányság története*, Osiris, Budapest, 2009; FORRAY R. KATALIN (szerk.): *Romológia – Ciganológia*, Dialóg Campus, Budapest – Pécs, 2000; FRASER, SIR ANGUS: *A cigányok*, Osiris, Budapest, 1996; Őszintén a cigányokról, Szabóné Kármán Judit *romológussal beszélget Naszádi Kriszta*, Harmat, Budapest, 2013; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: *A magyarországi roma/cigány értelmiség historiográfiája, helyzete, mentális állapota*, Gondolat Kiadó, Budapest, 2012; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: *Egy késő középkori alföldi város és cigányainak története*, HU CER, BUDAPEST, 2020; SZUHAY PÉTER: *A magyarországi cigányok kultúrája; etnikus kultúra vagy szegénység kultúrája*, Panoráma, Budapest, 1999.

CSALÁDLÉLEKTAN

PTCSI/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: A család rendszerjellegének és működési törvényszerűségeinek megismertetésén keresztül nyitottá tenni a hallgatókat a családi önismeretre, és képessé tenni őket klienseik problémáinak jobb megértésére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a család egészséges és kóros működésének hátterét, okait, egyéni és társadalmi következményeit, valamint a korrekció lehetőségeit. Képes arra, hogy saját életében felismerje és korigálja a családi hatások esetleges káros következményeit. Érzékennyé válik kliensei családi problémáinak felismerésére, és képes arra, hogy szükség esetén a megfelelő szaksegítséghez juttassa őket. Elkötelezett abban, hogy minden segítséget megadjon a családok harmonikus működésének előmozdításához.

Tematika: A család funkciói és rendszerjellege. Szerepek a családban. A családi életciklus. A házastársi elköteleződés pszichológiai jelentősége. A házasság működése. A családi kommunikáció nehézségeinek okai, a hatékony kommunikáció. A családi konfliktusok okai, a hatékony konfliktuskezelés. Az elég jó anya jellemzői, a korai anya-gyermek kapcsolat jelentősége. A kóros családdinamikai tényezők hatása a fejlődésre. A válás hatásai. Az újráházasodott családok.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Családlélektan*, jegyzet;

Ajánlott irodalom: HORVÁTH-SZABÓ KATALIN: *A házasság és a család belső világa*, Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest, 2007.

CSOPORTLÉLEKTAN ÉS KÖZÖSSÉGVEZETÉS

PTCSL/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Asztalosné Elekes Szende

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatót a lelkigondozás és csoportvezetés szempontjából lényeges csoportfolyamatok pszichológiai jellegzetességeivel, valamint a közösségformálás lehetőségeivel.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a csoportfolyamatok alapvető pszichológiai jellegzetességeit. Képes a vezetés különböző eszközeinek az adott csoport esetében hatékony alkalmazására. Elkötelezett a rábizott közösségek működésének és fejlődésének segítésében.

Tematika: 1. Csoportok az egyén életében. 2. Az egyén helye a csoportban: szerep, szociometriai pozíció. 3. A csoporthoz tartozás motívumai. 4. Kommunikáció a csoportban. 5. Vezetői szerepek, tulajdonságok. 6. A hatalom forrásai. 7. A vezető által ellenőrizhető csoportfolyamatok: részvétel, befolyásolás, csoportléggkör, csoporttagság érzése. 8. Normák a csoportban. 9. Feladatvégző tevékenység, a feladatok megosztása. 10. Egyéni és csoportos döntéshozatal.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: RUDAS JÁNOS: *Delfi örökösei*. Önismereti csoportok. Elmélet, módszer, gyakorlatok, Animula, Budapest, 2007, 41–66; GRIFFIN, EMORY: *Együtt-lét. Mitől jó egy csoport?* Harmat, Budapest, 2008, 15–59, 183–199.

Ajánlott irodalom: VANIER, JEAN: *A közösség. A megbocsátás és az ünnep helye*, Vigilia, Budapest, 1995, A vezetés adománya című fejezet.

DEVIANCIA ÉS GYERMEKVÉDELEM SZOCIOLÓGIÁJA

GYDGYSZ – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Révay Edit

A tanegység célja: A normakövetés és a deviancia, valamint a gyermekvédelem szociológiai értelmezésével, viselkedésminták társadalmi meghatározottságával kapcsolatos alapvető ismeretek elsajátítása, társadalomelméleti keretek közt empirikus adatok értelmezése, elemzése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeretekkel rendelkezik az (életvezetésük, fejlődésük szempontjából) veszélyeztetett csoportokból, családokból származó gyerekek társadalmi háttéréről, azok szociológiai értelmezésének lehetőségeiről. Képes értelmezni a szakirodalomban megjelenő statisztikai és empirikus kutatási adatokat. Elkötelezett a rábizott gyermekek, családok helyzetének társadalmi összefüggésben való szemléletére.

Tematika: 1. A deviáns viselkedés szociológiája – konformitás és deviancia. 2. A deviancia szociális és patológikus jellege, fogalma, vizsgálatának irányai. A deviáció funkcionalitása és diszfunkcionalitása. 3. A deviancia biológiai, pszichológiai és szociológiai elméletei. 4. Anómiaelméletek, társadalmi dezorganizációs elméletek. 5. Differenciális asszociáció elmélete, kulturális konfliktusok elmélete. 6. Stigmatizációs elmélet, szubkultúra, társadalmikontroll-elméletek. 7. Veszélyformák, szegénység, bűnözés hatása a gyermekekre, sokproblémás családok. 8. Család – erőszak – iskola a fiatalkorú bűnelkövetők életében. 9. Gyermekvédelem. Nevelőszülők és örökbefogadók a gyermekvédelem rendszerében. A családból kiemelt gyerekek kapcsolatai vér szerinti családjukkal, családtagjaikkal. 10. Gyermekvédelem és nevelés. 11. A nevelőotthoni nevelés dilemmái. 12. Bentlakásos intézmények az európai kultúra és gyermekvédelem fejlődésének tükrében.

Követelmény: A félév során folyamatos önálló munka. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: ROSTA ANDREA: *A deviáns viselkedés szociológiája*, Loisir, Budapest – Piliscsaba, 2007; SCHADT MÁRIA (szerk.): *Családszociológia. Szöveggyűjtemény*, Comenius Bt., Pécs, 2000; SZILVÁSI LÉNA (szerk.): *Gyermek – család – társadalom. Szociális munka gyermekes családokkal*, Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, Budapest, 1996; HERCZOG MÁRIA (szerk.): *A gyermekvédelem nagy kézikönyve*, Komplex, Budapest, 2011; HATVANI ERZSÉBET – JUHÁSZ PÉTER – ZÁMBORI TAMÁS: *A fiatalok családi kapcsolatainak erősítését, családba történő visszaillesztését segítő, a további kriminalizálódást fékező stratégia és hozzá kapcsolódó cselekvési terv tanulmány formájában és végrehajtása*, <https://docplayer.hu/672735-Szerzok-dr-hatvani-erzsebet-juhasz-peter-zambori-tamas.html>

Ajánlott irodalom: HERCZOG MÁRIA: *A gyermekvédelem dilemmái*, Pont, Budapest, 1997; FILŐ ERIKA – KATONÁNÉ PEHR ERIKA: *Gyermeki jogok, szülői felelősség és gyermekvédelem*, HVG-PRAC Lap-és Könyvkiadó, Budapest, 2015.

DIDAKTIKA

OPDDIDN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Szabóné Dr. Kármán Judit

A tanegység célja: Elméleti tudást biztosítani a tanítás tervezési, szervezési, irányítási és értékelési kompetenciáinak fejlődéséhez.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az oktatás célrendszerét, a céltételezés folyamatát, megfelelő tanulási környezet kialakításának lehetőségeit, a fejlődést biztosító didaktikai módszereket, különböző tanítási stratégiákat, az értékelés módjait, az esélyegyenlőség biztosításának és a differenciálásnak a lehetőségeit. Képes az egyéni különbségek figyelembevételével differenciáltan megtervezni a teljes tanítási folyamatot. Képes az értékelés különböző módjait, valamint a didaktika általános elméleti tételeit a katekézis feladataira alkalmazni. Elkötelezett abban, hogy segítsen a reábizottak képességeinek maximális kibontakoztatásában.

Tematika: A didaktika fogalma, tárgya, kapcsolata más tudományterületekkel. Didaktikai alapfogalmak: tanítás, tanulás, ismeret, jártasság, készség, képesség,

oktatás, képzés. A tananyag kiválasztása, a tanterv fogalma, értelmezései, tantervi műfajok. Központi és helyi tantervek, tantervfejlesztés. A tanítási, tanulási folyamat megszervezése, struktúrája. A tanulók motiválása, csoportalkotás, csoportmunka. Az oktatási módszer, csoportosításuk, kiválasztásuk szempontjai. Az új ismeretek közvetítésének, feldolgozásának, a gyakorlásnak, rögzítésnek módszerei. Ellenőrzés, értékelés, osztályozás. A taneszközök szerepe, csoportosítása, jellemzőik, alkalmazásuk szempontjai. Differenciálás. A digitális oktatás. A „rejtett tanterv”. Szerepek és szereplők az iskolában. Inkluzív nevelés, oktatás. Cigány/roma gyermekek az iskolában. Tehetség gondozás.

Követelmény: Aktív órai részvétel (megengedett hiányzás az SZMSZ szerint). Interjú készítése egy gyakorló pedagógussal (téma: tanítási tapasztalatok, módszertani kultúra, leadása a szorgalmi időszak végéig, terjedelem: 5000 leütés) A félév során egy tematikus terv elkészítése, leadása. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: HEACOX, DIANE: *Differenciálás a tanításban, tanulásban*, Szabad Iskolákért Alapítvány, Budapest, 2006; FALUS IVÁN: *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010; GYARMATHY ÉVA: *Hátrányban az előny. A szociokulturálisan hátrányos tehetségek*, Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége, Budapest, 2010; SZABÓ LÁSZLÓ TAMÁS (szerk.): *Didaktika Szöveggyűjtemény, Pallas Debrecina*, Kossuth, Debrecen, 2005; SZONTÁGH PÁL: Kompetenciaértelmezés a keresztyén pedagógiában, Új Pedagógiai Szemle 66 (2016/9–12) 88–98.

Ajánlott irodalom: FEHÉRVÁRI ANIKÓ – TOMASZ GÁBOR (szerk.): *Iskolai hátrányok, lemorzsolódás, problémakezelés*, OFI, Budapest, 2015; PESZLEG BRIGITTA: *Hogyan hallgattatnak el minket, avagy a rejtett tanterv kötelező oktatásban*, Neveléstudomány – Oktatás – Kutatás – Innováció (online), ELTE, 2013; SZABÓ LÁSZLÓ TAMÁS (szerk.): *Bevezetés a tanári mesterségbe*, Debreceni Egyetem Kiadó, Debrecen, 2010; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: A magyarországi roma/cigány népesség oktatásának historiográfiája, értelmiségének artikulálódása a 17. századtól a 21. századig, in Szabóné Kármán Judit: *A magyarországi roma/cigány értelmiség historiográfiája, helyzete, mentális állapota*, Gondolat, Budapest, 2012, 105-148; TOMASZ GÁBOR: *A rejtett tanterv – fogalom és kutatások*, 2006, <https://docplayer.hu/19319813-A-rejtett-tanterv-fogalom-es-kutatasok.html>; *Digitális oktatást segítő gyűjtemény pedagógusoknak* <http://tmkk.tiszaujvaros.hu/index.php/hidden-kezdolap-vkonyvtar/1862-digitalis-oktatast-segito-gyujtemeny-pedagogusoknak>

DIDAKTIKA

OPDDID/E, MAPDDI/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó és gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

A tanegység célja: Elméleti tudást biztosítani a tanítás tervezési, szervezési, irányítási és értékelési kompetenciáinak fejlődéséhez.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az oktatás célrendszerét, a célételezés folyamatát, megfelelő tanulási környezet kialakításának lehetőségeit, a fejlődést biztosító didaktikai módszereket, különböző tanítási stratégiákat, az értékelés módjait, az esélyegyenlőség biztosításának és a differenciálásnak a lehetőségeit.

Képes az egyéni különbségek figyelembevételével differenciáltan megtervezni a teljes tanítási folyamatot. Képes az értékelés különböző módjait, valamint a didaktika általános elméleti tételeit a katekézis feladataira alkalmazni. Elkötelezett abban, hogy segítsen a reábizottak képességeinek maximális kibontakoztatásában.

Tematika: Az oktatás tervezése. Az oktatás célrendszere: az oktatás tartalma, fejlesztendő készségek és képességek, attitűd formálása. Kompetenciák. A differenciálás szükségessége és lehetőségei. Az oktatás stratégiái (szervezési módjai, módszerei, eszközei). A pedagógiai értékelés. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek és gyermekcsoportok. Az alulteljesítő tehetségek és segítségük. A többszörös intelligencia figyelembevétele, a bennük rejlő lehetőségek kiaknázása.

Követelmény: A félév során egy tematikus terv elkészítése. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: FALUS IVÁN: *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010; ROEDERS, PAUL – GEFFERTH ÉVA: *A hatékony tanulás titka*, Trefort, Budapest, 2007; NAHALKA ISTVÁN: *Hogyan alakul ki a tudás a gyerekekben?*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002.

Ajánlott irodalom: NICHOLSON-NELSON, KRISTEN: *A többszörös intelligencia*, Szabad Iskoláért Alapítvány, Budapest, 2007; FISHER, ROBERT: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni játékokkal*, Műszaki Kiadó, Budapest, 2010; OLLÉ JÁNOS – SZIVÁK JUDIT: *Mód – Szer – Tár*, Okker, Budapest, 2006.

DOGMATIKA I.: A HÁRMAS-EGY ISTEN

BADO1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

HDO1/E, RIDO1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Tóth Beáta

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókat az Istenről szóló reflexió főbb kérdéseivel. Bemutatni az Istenről való beszéd lehetőségének kérdését, ismertetni Isten tulajdonságainak, egyetlenségének és a Szentháromság kérdéseinek főbb összefüggéseit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyháznak a háromszemélyű egy Istent megvalló hitigazságait. Képes az Isten megismerését kutató klasszikus és mai kérdések megválaszolására, a Szentháromság misztériumának negatív és affirmatív úton való megközelítésére. Egyre erősebb és személyesebb hittel fordul Istenhez imádságaiban és elmélgedéseiben, erre épül elmélyülése a teológia tudományában is.

Tematika: Isten, a dogmatika ihlető forrása. Az Istenről szóló beszéd és az istenismeret útjai. Isten a bibliai reflexió tükrében. Az ősegyház hite. A szentháromságtan dogmatörténeti fejlődése. A Háromságos Egy-Isten titkának jellegzetességei. Az élő Isten a mai teológiában: megközelítésmódok és feladatok.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: COURTH, FRANZ: *A háromságos szeretet Istene*, Agapé, Szeged, 1999.

DOGMATIKA H/II.: KRISZTOLÓGIA
DOGMATIKA R/II.: KRISZTOLÓGIA
DOGMATIKA III.: KRISZTOLÓGIA

HDO2/E, RIDO2/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Tóth Beáta

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókat a Jézus Krisztus személyére és megváltó művére vonatkozó dogmatikai kérdések történeti és kortárs teológiai megközelítéseivel. A krisztológiai alapfogalmak, a személyi egység kérdésének értelmezése és kifejtése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a krisztológia alapvető kérdéseinek történeti és jelenkori teológiai vonatkozásait. Képes a Jézus Krisztusra vonatkozó egyházhí hit továbbadására. Elkötelezett abban, hogy Krisztus tanítványaként tanítson másokat.

Tematika: Jézus Krisztus személye a Szentírás tanúsága alapján. A krisztológia történeti fejlődése. A krisztológia alapfogalmai. Jézus Krisztus embersége és istensége a mai teológia tükrében. Különböző krisztológiai megközelítések. A megváltás műve.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: KERESZTY RÓKUS – PUSKÁS ATTILA: *Jézus Krisztus*, Szent István Társulat, Budapest, 2015.

DOGMATIKA II.: TEREMTŐ ÉS TEREMTMÉNYE
DOGMATIKA H/III.: TEREMTŐ ÉS TEREMTMÉNYE
DOGMATIKA R/III.: TEREMTŐ ÉS TEREMTMÉNYE

BADO2.1/E – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

HDO3/E, RIDO3.1/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Tóth Beáta

A tanegység célja: Bemutatni a semmiből való teremtés tanításának teológiai jelentőségét és a fenntartás, gondviselés, együttműködés tanítását. Ismertetni az emberről, az angyalokról és a gonoszról szóló tanítás lényegét.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház Szentírásán alapuló tanítását a világ és az ember keletkezéséről, az emberi élet és a világ végső sorsának kérdéseiről. Képes az egyház tanítását összhangban látni a mai tudományos felismerésekkel és elméletekkel. Elkötelezett a teremtés védelmére, a fenntartható fejlődés szempontjainak érvényesítésére.

Tematika: A bibliai teremtéstan jellemzői. A teremtéstan a teológiatörténetben. Az ember teremtése, természete, méltósága. A teremtéstan és a mai tudományos világkép. Az angyalok szerepe az üdvtörténetben. A gonosz hatalom valósága.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: PUSKÁS ATTILA: *A teremtés teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2019.

DOGMATIKA III.: KRISZTOLÓGIA

MTDO3N, HDO3N, BADO3N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Deák Hedvig OP

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet (MTFT1–4N, BAFT1–2N, HFT1–2N); Filozófia: Metafizika I. (MTFI1N, BAMFI3N, HFI1N); Fundamentális teológia (MTFU1–2N, BAFU1–2N, HFU1–2N); valamint teológia szakon és osztatlan tanárképzésben Filozófiai antropológia (MTFI5N, HFI3N)

A tanegység célja: A Szentírás és a Szenthagyomány fényében bemutatni Jézus Krisztus személyét és művét, megismertetni az Ő titkával kapcsolatos spekulatív teológiai reflexiót, valamint a főbb teológiai kérdéseket.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Iseri a krisztológia alapvető kérdéseinek történeti és jelenkori teológiai vonatkozásait. Képes a Jézus Krisztusra vonatkozó egyházhi hit továbbadására. Elkötelezett abban, hogy Krisztus tanítványként tanítson másokat.

Tematika: Bevezető kérdések. A krisztusi misztérium megértése az apostoli egyházban. Az egyházatyák és az ókori zsinatok krisztológiája. A megtestesülés titka. Krisztus a közvetítő. A megváltás titka (szótériológia).

Követelmény: A félév során két zárthelyi dolgozat, amelyek eredménye adja a félévi jegy 50%-át, a félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: KERESZTY RÓKUS – PUSKÁS ATTILA: *Jézus Krisztus. Krisztológiai alapvetés*, Szent István Társulat, Budapest, 2015, 2., bővített kiadás, 115–139, 190–280, 377–416, 435–477; FILA BÉLA: *Krisztus misztériuma*, PPKE Hittudományi Kar, Budapest, 1992, 158–167, 199–204.

Ajánlott irodalom: *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; FILA BÉLA: *Dogmatikai előadások*, 4. kötet, *Krisztus misztériuma*, PPKE Hittudományi Kar, Budapest, 1992; KASPER, WALTER: *Jézus a Krisztus*, Vigilia, Budapest, 1996; MÜLLER, GERHARD LUDWIG: *Katolikus dogmatika a teológia tanulmányozásához és alkalmazásához*, Kairosz, Budapest, 2007; SCHÜTZ ANTAL: *Dogmatika. A katolikus hitgazságok rendszere*, 1. kötet, Pax, Esztergom, 2008; TAKÁCS JÓZSEF: *Dogmatika*, Örökmécs, Bányterenyén, 2005.

DOGMATIKA IV.: SZENTSÉGTAN

MTDO5N, HDO4N, BADO4N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

HDO4/E, RIDO4/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Gérecz Imre OSB

A tanegység célja: A bevezetés célja, hogy megismertesse a szentségek teológiájának alapjait, különös tekintettel azok dogmatikai, történeti és kulturális aspektusaira. A félév során tanulmányozzuk az egyes szentségeket, mint a Krisztus misztériumában való részesedés látható és hatékony jeleit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus szentségtan alapjait, fejlődési állomásait, teológiai háttérét és fogalomhasználatát. Képes adekvát módon, körültekintően gondolkodni a szentségek szerepéről az egyház életében. Elkötelezett abban, hogy a szentségek ünneplését mélyebben megértse és gazdagítsa.

Tematika: 1. *Mysterion és sacramentum*. 2. Szentségek mint *loci theologici*. 3. Jel és hatékonyság. 4. A szentségek alapítása. 5. Az Ige és a szentségek. 6. Az egyház szentségei. 7. Rítus, szimbólum, gesztus. 8. Az eucharisztia – a szentségi élet forrása és csúcsa. 9. A beavatás szentségei: a keresztség és a bérmlás. 10. A gyógyítás szentségei: a kiengesztelődés szentsége és a betegek kenete. 11. A szolgálat szentségei: az egyházi rend és a házasság.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: GÁNÓCZY SÁNDOR: *Bevezetés a katolikus szentségtanba*, Bencés Kiadó, Pannonhalma 2006, 15–224; NOCKE, FRANZ-JOSEF: Általános szentségtan, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 2. kötet, Vigilia, Budapest, 1997, 195–233; NOCKE, FRANZ-JOSEF: Részletes szentségtan, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 2. kötet, Vigilia, Budapest, 1997, 235–396.

Ajánlott irodalom: AQUINÓI SZENT TAMÁS: *Summa Theologiae*, IIIa Pars, q. 60–90; és *Supplementum*, q. 1–68; BABOS ISTVÁN: *Az Egyház szentségei*, Agapé – Távlatok, Szeged – Budapest, 1996; CHAUVET, LOUIS-MARIE: *Symbole et sacrement. Une relecture sacramentelle de l'existence chrétienne*, Cerf, Paris, 2008; DOLHAI LAJOS: *A szentségek teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; ELŐD ISTVÁN: *Katolikus dogmatika*, Szent István Társulat, Budapest, 1983; GRILLO, ANDREA – PERRONI, MARINELLA – TRAGAN, PIUS-RAMON (szerk.): *Corso di teologia sacramentaria 1-2*, Queriniana, Brescia, 2000; IRWIN, KEVIN W.: *The Sacraments. Historical Foundations and Liturgical Theology*, Paulist Press, New York, 2016; MÜLLER, GERHARD LUDWIG: *Katolikus dogmatika a teológia tanulmányozásához és alkalmazásához*, Kairosz, Budapest, 2007, 607–737; RAHNER, KARL: *A hit alapjai. Bevezetés a kereszténység fogalmába*, Agapé, Szeged, 1998, 328–342; SCHMEMANN, ALEXANDER: *A világ életéért*, Kairosz, Budapest, 2001.

DOGMATIKA V.: KEGYELEM TAN

MTDO4N, HDO5N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Tóth Beáta

Tanegységi előfeltétel: Dogmatika I–IV. (MTDO1–3N, MTDO5N, HDO1–4N)

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a kegyelemről szóló tanítás bibliai alapjait, teológia történetét és szisztematikus teológiai témáit, mai kérdéseit.

A hallgatók fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus kegyelemtan főbb kérdéseit és az arra vonatkozó hittételeket. Képes megfelelően alkalmazni a kegyelemtanban felmerülő kérdéseket a teológia és a hitélet különféle területein. Elkötelezett abban, hogy az egyház tanítása szerint értelmezze és tanítsa a kegyelem titkát.

Tematika: A Szentírás tanúsága a kegyelemről. A kegyelemtan dogmatörténeti kibontakozása. Természet és természetfeletti viszonya. Isten egyetemes üdvözítő

akarata. Előrerendelés és elvetés. Kegyelem és szabadság. Az eredeti és az áteredő bűn. Az eredeti igazság és szentség állapota. A megigazulás. Az istengyermekség kegyelme. Az aktuális kegyelem. A kegyelem tapasztalata.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: PUSKÁS ATTILA: *A kegyelem teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2016.

DOGMATIKA V.: KEGYELEM TAN

HDO5/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Szabó Bertalan OP

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet I–II. (BAFT1–2/E); Filozófia: Metafizika I. (BAMF1/E); Fundamentális teológia: A kinyilatkoztatás és a hit (BAFU2/E)

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a kegyelem misztériumát.

A hallgatók fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus kegyelemtan főbb kérdéseit és az arra vonatkozó hittételeket. Képes megfelelően alkalmazni a kegyelemtanban felmerülő kérdéseket a teológia és a hitélet különféle területein. Elkötelezett abban, hogy az egyház tanítása szerint értelmezze és tanítsa a kegyelem titkát.

Tematika: Bevezetés. Mihez szükséges a kegyelem? A kegyelem és a természet kapcsolata. A bűn és a kegyelem. A kegyelemtan bibliai alapjai. A kegyelemtan története. A kegyelem teológiai meghatározása. A kegyelem fajtái. Az ember felkészülése a kegyelemre. A kegyelem és a szabadság. A kegyelmi élet. A megigazulás. Az érdem teológiája. Összegzés.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ELŐD ISTVÁN: *Katolikus Dogmatika*, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 4. főrész: Kegyelemtan, 357–451; FÍLA BÉLA: *Dogmatikai előadások*, 5. kötet, *Krisztus kegyelme*, PPKE Hittudományi Kar, Budapest, 1991; PUSKÁS ATTILA: *A kegyelem teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2007.

Ajánlott irodalom: AQUINÓI SZENT TAMÁS: *A Teológia Foglalata*, 2/1. rész, Gede Testvérek, Budapest, 2002, 109–114. kérdés; SCHÜTZ ANTAL: *Dogmatika*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1937, 97–235; SZABÓ BERTALAN: A kegyelem Aquinói Szent Tamás teológiájában, *Tanítvány* 15 (2010/2) 3–19.

DOGMATIKA VI.: ESZKATOLÓGIA, MARIOLÓGIA

MTDO6.1N, HDO6N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Tóth Beáta

Tanegységi előfeltétel: Dogmatika I–IV. (MTDO1–3N, MTDO5N, HDO1–4N)

A tanegység célja: Az egyén és a világ végső sorsának kérdései (halál, ítélet, feltámadás, örök élet) történeti és kortárs teológiai összefüggéseinek áttekintése, a

hallgató felkészítése az ebben a témakörben való önálló tájékozódásra, kutatásra. A Máriáról szóló dogmák kifejtése, történeti és kortárs vonatkozásai.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az eszkatológia fő kérdéseit és Mária szerepét az üdvtörténetben. Önálló tájékozódásra és ítéletalkotásra képes az egyház tanítása tükrében. Elkötelezett abban, hogy kreatívan alkalmazza a tanultakat az egyház szolgálatában.

Tematika: 1. Bevezetés. Eszkatológia az Ószövetségben. 2. Eszkatológia az Újszövetségben. 3. Az ókori egyház eszkatológiájának alapvonásai. 4. Középkori eszkatológiák. 5. A halál teológiája és a különítelet. 6. A menny. 7. A halál utáni tisztulás. 8. Az örök elkárhozás. 9. A holtak feltámadása és a világ megítélése. 10. Mária alakja az Újszövetségben. 11. Istenszülő. 12. Mindig szűz. 13. Az áteredő bűntől megőrzött. 14. A mennybe fölvev.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ZIEGENAUS, ANTON: *A teremtés jövője Istenben*, Szent István Társulat, Budapest, 2008; MÜLLER, ALOIS – SATTLER, DOROTHEA: Mariológia, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 2. kötet, Vigilia, Budapest, 2002, 161–194; SCHEFFCZYK, LEO – ZIEGENAUS, ANTON: *Mária az üdvtörténetben*, Szent István Társulat, Budapest, 2004.

DOGMATIKA VI.: ESZKATOLÓGIA

HDO6/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Tóth Beáta

A tanegység célja: Az egyén és a világ végső sorsának kérdései (halál, ítélet, feltámadás, örök élet) történeti és kortárs teológiai összefüggéseinek áttekintése, a hallgató felkészítése az ebben a témakörben való önálló tájékozódásra, kutatásra.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az eszkatológia fő kérdéseit. Önálló tájékozódásra és ítéletalkotásra képes az egyház tanítása tükrében. Elkötelezett abban, hogy kreatívan alkalmazza a tanultakat az egyház szolgálatában.

Tematika: Eszkatológia az Ószövetségben. Eszkatológia az Újszövetségben. A halál teológiája és a különítelet. A menny. A halál utáni tisztulás. Az örök elkárhozás. A holtak feltámadása és a világ megítélése.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ZIEGENAUS, ANTON: *A teremtés jövője Istenben*, Szent István Társulat, Budapest, 2008.

DROGOK ÉS DROGFÜGGŐSÉG

GYDRF – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Kály-Kullai Károly

A tanegység célja: Megismertetni a drogproblémákkal kapcsolatos alapfogalmakkal, a drogpolitika elemeivel, a függőségekre adott intézményi, segítői válaszokkal.

Segítség adni a drogproblémák pasztorális megközelítésének elméleti és gyakorlati szintű elsajátításához.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az addiktológia és a drogpolitika alapfogalmait, a drogprobléma pasztorális megközelítésének lényegi elemeit. Képes a drogproblémák terén a tájékozódásra, szükség esetén a tájékoztatásra. Elkötelezett abban, hogy mindezeket beépítse gyakorlati, egyházi szolgálatába, tevékenységébe.

Tematika: 1–2. A drogok kultúrtörténete. 3. Hogyan válik a szenvedélybetegséggé? 4. A szenvedélybetegségek problémakörének megközelítési modelljei. 5. A magyarországi drogpolitika kialakulása. 6. Van-e a Vatikánnak drogpolitikája? 7. A szenvedélybetegek segítésének egészségügyi és szociális megközelítése. 8. A „Nemzeti Drogellenes Stratégia” (2013–2020) céljai, szerkezete. 9. Az Európai Unió stratégiájának céljai, szerkezete. 10–11. A szenvedélybetegek segítésének pasztorális megközelítése. 12. „Minden a családban kezdődik... a szenvedélybetegség is.” 13. „Minden a családban kezdődik... a gyógyulás is.” 14. Magyarországi intézményi, egyházi válaszok, hiányok, lehetőségek.

Követelmény: A félév végi dolgozat alapján gyakorlati jegy.

Irodalom: BAYER ISTVÁN: *Drogok és emberek. Múlt, jelen, jövő*, Magyar Gyógyszerész-tudományi Társaság – Focus, Budapest, 2005; DEMETROVICS ZSOLT (szerk.): *Az addiktológia alapjai*, 1–4. kötet, ELTE Eötvös, Budapest, 2007–2010; EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓK LELKIGONDOZÁSÁNAK PÁPAI TANÁCSA: *Egyház, kábítószer, drogfüggőség. Pasztorációs kézikönyv*, Új Ember, Budapest, 2004; MAY, GERALD G.: *Függőség és kegyelem*, Harmat, Budapest, 2006; KÁLY-KULLAI KÁROLY: *Utak – útkeresők – szenvedély – betegség*, Új Ember, Budapest, 2007.

AZ EGYHÁZ TÁRSADALMI TANÍTÁSA I.

KGTT1 – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: Megismertetni a katolikus egyház tanítását a társadalmi folyamatokról, jelenségekről és törvényszerűségekről, illetve az ezekkel kapcsolatos erkölcsi állásfoglalásokról.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a kinyilatkoztatás, illetve katolikus egyház hivatalos dokumentumai alapján a társadalometika alapelveit. Képes felismerni az alapelvek közötti összefüggéseket és azok szerepét az egyházban és a társadalomban. Elkötelezett abban, hogy az alapelvek érvényre jussanak az egyház társadalomban végzett mindennapi szolgálatában.

Tematika: Az egyház társadalmi tanítása (ETT) mint hermeneutikus, normatív és cselekvésre irányuló tudomány. Az ETT helye a teológiában. Az ETT antropológiai alapjai. Az ETT bibliai alapjai. Az ETT az egyházatyák tanításában. Az ETT alapelvei: az emberi személy méltósága, szolidaritás, szubszidiaritás, közjó, fenntartható fejlődés.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: TOMKA MIKLÓS – GOJÁK JÁNOS (szerk.): *Az egyház társadalmi tanítása. Dokumentumok*, Szent István Társulat, Budapest, 1993; ANZENBACHER, ARNO:

Keresztény társadalometika, Szent István Társulat, Budapest, 2001; IGAZSÁGOSSÁG ÉS BÉKE PÁPAI TANÁCSA: *Az Egyház társadalmi tanításának kompendiuma*, Szent István Társulat, Budapest, 2007.

Ajánlott irodalom: VIRT LÁSZLÓ: *Katolikus társadalmi alapértékek. Rendszerező szociálteológia*, Márton Áron, Budapest 1999; MUZSLAY ISTVÁN: *Az egyház szociális tanítása*, Márton Áron, Budapest, 1997; HÖFFNER, JOSEPH: *Keresztény társadalmi tanítás*, Szent István Társulat, Budapest 2002; BERAN FERENC – LENHARDT VILMOS: *Az egyház társadalmi tanítása*, Szent István Társulat, Budapest, 2005.

EGYHÁZJOG I.: BEVEZETÉS, ÁLTALÁNOS NORMÁK

MTEJ1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Orosz Lóránt OFM

A tanegység célja: A kánoni jogalkotás és jogalkalmazás alapelveinek és fogalmainak bemutatása az Egyházi Törvénykönyv első könyvében keresztül. A kánonjog egyházban betöltött szerepének és a szent tudományok között elfoglalt helyének bemutatása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a kánonjog és a teológia viszonyát, a kánonjog történetét be tudja illeszteni az egyház történetébe. Ismeri a krisztushívők, ezen belül a klerikusok és a laikusok alapvető kötelelességeit és jogait. Ismeri az egyház hierarchikus struktúráját. Képes megfelelő módon kifejtteni saját maga és a krisztushívők számára a kötelelességek és a jogok rendszerét, valamint eligazodik az egyház hierarchikus struktúrájában. Elkötelezetten tudja teljesíteni kötelelességeit és élni jogaival, valamint innovatív módon tartalommal tudja megtölteni azt az egyházi hivatalt vagy feladatkört, amelyre kiválasztást vagy meghívást nyer.

Tematika: 1. A kánonjog tudománya. 2. A jogi jelenség alapjai az egyházban. 3–4. Történeti áttekintés. 5. A CIC hatályossági köre. 6. A törvény és a jogszokás. 7. Az általános határozat. 8. Az egyedi közigazgatási intézkedések (egyedi határozat és a parancs, leirat, kiváltság, felmentés) és az autonóm belső szabályok. 9. Természetes és jogi személyek. 10. A jogcselekmények. 11. A kormányzati hatalom. 12. Az egyházi hivatal. 13. Az idő hatása a jogviszonyokra.

Követelmény: A félév során két zárthelyi dolgozat. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: *Az egyházi törvénykönyv. A Codex Iuris Canonici hivatalos latin szövege magyar fordítással és magyarázattal*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; ERDŐ PÉTER: *Egyházjog*, Szent István Társulat, Budapest, 2014, 85–203.

Ajánlott irodalom: BÁNK JÓZSEF: *Kánoni jog*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1960–1963 (az 1917-es CIC jogához); BÓNIS GYÖRGY: *A jogtudó értelmiség a középkori Nyugat- és Közép-Európában*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1972; ERDŐ PÉTER: *Az élő Egyház joga*, Budapest, 2006, 17–85.; SZUROMI SZABOLCS ANZELM: *Egyházi intézménytörténet*, Szent István Társulat, Budapest, 2003.

EGYHÁZJOG I.: ALKOTMÁNYJOG

BAEJ1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Orosz Lóránt OFM

A tanegység célja: Az egyházjog és a teológia kapcsolatának tisztázása, valamint a kánonjogtörténet összefoglalása. A kánoni törvényre vonatkozó ismeretek átismétlése után a krisztushívők alapvető jogainak és kötelességeinek, valamint az egyház hierarchikus felépítésének megismertetése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a kánonjog és a teológia viszonyát, a kánonjog történetét be tudja illeszteni az egyház történetébe. Ismeri a krisztushívők, ezen belül a klerikusok és a laikusok alapvető kötelességeit és jogait. Ismeri az egyház hierarchikus struktúráját. Képes megfelelő módon kifejezni saját maga és a krisztushívők számára a kötelességek és a jogok rendszerét, valamint eligazodik az egyház hierarchikus struktúrájában. Elkötelezeten tudja teljesíteni kötelességeit és élni jogaival, valamint innovatív módon tartalommal tudja megtölteni azt az egyházi hivatalt vagy feladatkört, amelyre kiválasztást vagy meghívást nyer.

Tematika: 1. A kánonjog és a teológia. 2. A kánonjog története. 3. Az egyházi törvény és magyarázata, valamint a jogszokás. 4. Természetes és a jogi személyek, valamint a jogcselekmények. 5. A krisztushívők, valamint a világiak kötelességei és jogai. 6. A klerikusok kötelességei és jogai. 7. A megszentelt életet élők kötelességei és jogai. 8. Az egyház legfőbb hatósága: a római pápa. 9. A római kúria és a pápai követek. 10. A részegyházak és csoportjaik. 11. A püspökök és a püspöki konferenciák. 12. Tanácsadó testületek az egyházmegyében. 13. A plébánia.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: *Az egyházi törvénykönyv. A Codex Iuris Canonici hivatalos latin szövege magyar fordítással és magyarázattal*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; ERDŐ PÉTER: *Egyházjog*, Szent István Társulat, Budapest, 2014, 204–384.

Ajánlott irodalom: ERDŐ PÉTER: *Az egyházjog teológiája intézménytörténeti megközelítésben*, Szent István Társulat, Budapest, 1995; NAVARRO, LUIS: A hívők társulási joga, *Kánonjog* 4 (2002/1–2) 49–62; SZABÓ PÉTER: A pápai hivatal betöltésére vonatkozó szabályrend fejlődése és mai állása. I. A pápaválasztás történeti rendjének fejlődése, *Kánonjog* 5 (2003/1–2) 37–50; SZUROMI SZABOLCS ANZELM: *A világiak szerepe az egyház lelkipásztori tevékenységében*, Vigilia, Budapest, 2003.

EGYHÁZJOG II.: HÁZASSÁGJOG

BAEJ2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Orosz Lóránt OFM

A tanegység célja: A házasság bemutatása az egyház jogrendjében. Bemutatni azokat a körülményeket, személyi tulajdonságokat, amelyek szükségesek az érvényes házasság megkötéséhez. Az egyház családról alkotott felfogásának vázolása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház gondolkodását a házasság intézményéről és a házasság egyházi jogkérdéseit. Képes a család és a házasság egyházi gondolkodásban betöltött szerepét és annak jogi szabályozását egységben szemlélni, a házasság érvényességének és semmisségének szempontjait világosan megfogalmazni. Elkötelezett a család és a házasság értékének felmutatása mellett.

Tematika: 1. A házasság intézménye a katolikus egyház jogrendjében. 2. Lelkipásztori gondoskodás és a házasság megkötését megelőző teendők. 3. Az érvénytelenítő akadályok általában. 4. Az egyes érvénytelenítő akadályok. 5. A házassági beleegyezés. 6. A házasság megkötésének formája. 7. Házasság megkötésének helye és ideje, anyakönyvezése. 8. Vegyes házasságok és a titkos házasságkötés. 9. A házasság jogkövetkezményei. 10. A házastársak különválása. 11. A házasság érvényesítése. 12. A házasság semmisségének kimondása. 13. A család helye és szerepe a katolikus egyház jogrendjében.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: Az egyházi törvénykönyv. A *Codex Iuris Canonici* hivatalos latin szövege magyar fordítással és magyarázattal, Szent István Társulat, Budapest, 2015; ERDŐ PÉTER: *Egyházjog*, Szent István Társulat, Budapest, 2014, 501–595. FERENC PÁPA: *Mitis iudex Dominus Iesus. Az Úr Jézus, aki szelíd bíró*, 2015. VIII. 15., Róma, <https://katolikus.hu/dokumentumtar/2986> [2020.05.13.]; ERDŐ PÉTER: Megjegyzések a házassági perek új szabályairól, *Magyar Sion*, Új Folyam 10, 52 (2016/1) 33–57, http://epa.oszk.hu/01300/01397/00019/pdf/EPA01397_magyar_sion_2016_1_033-057.pdf [2020.05.13.]; OROSZ ANDRÁS LÓRÁNT OFM: *Házasságjog. Bevezetés, jegyzet*, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2014.

Ajánlott irodalom: CSORDÁS EÖRS: *Házassági perek. Gyakorlati eljárás*, Szent Gellért, Budapest, 2002; ERDŐ PÉTER: A házasság kánonjogi arculata a történelemben, *Kánonjog* 2 (2000/1–2) 27–45; SZABÓ PÉTER: A keleti vegyesházasságok törvényes formái (CIC 1127.k.1.§). A hatályos latin normatíva ökumenikus vetületei, *Kánonjog* 2 (2000/1–2) 47–60.

EGYHÁZJOG IV.: TANÍTÓI FELADAT ÉS SZENTSÉGI JOG

MTEJ4N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Orosz Lóránt OFM

A tanegység célja: A szentségekről eddig tanult dogmatikai, pasztorális stb. ismeretek egységes jogi keretbe illesztése, a szentségjog elsajátítása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szentségjogot, valamint annak és a szentségek teológiájának viszonyát. Képes a szentségjogot a kánonjog szabályainak és pasztorális szempontjainak együttes szem előtt tartásával alkalmazni. A szentségjogot tudja alkalmazni és a hitoktatásban elkötelezetten oktatni, valamint alkalmazni abban az egyházi hivatalban vagy feladatkörben, amelyre kiválasztást vagy meghívást nyer.

Tematika: 1. A tanítóhivatal. 2. Az isteni ige szolgálata. 3. Az egyház missziós tevékenysége. 4. A katolikus nevelés. 5. A tömegtájékoztatási eszközök, különösen a

könyvek. 6. A hitvallás és a hűségeskü. 7–8. Általános bevezetés a szentségi joghoz. 9. A keresztség. 10. A bérmlás. 11. Az eucharisztia. 12. A bűnbánat szentsége és a betegek kenete. 13. Az egyházi rend.

Követelmény: A félév során két zárthelyi dolgozat. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: *Az egyházi törvénykönyv. A Codex Iuris Canonici hivatalos latin szövege magyar fordítással és magyarázattal*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; OROSZ ANDRÁS LÓRÁNT OFM: *Az Egyház tanítói és megszentelői feladata* (CIC 747–1054. kk.), főiskolai jegyzet, Budapest, 2019.

Ajánlott irodalom: ERDŐ PÉTER: *Egyházjog*, Szent István Társulat, Budapest, 2014, 395–500; *A búcsúk kézikönyve. Szabályok és búcsúengedélyek*, Szent István Társulat, Budapest, 2000; KEPPINGER BOGLÁRKA: *A katekumenátus szabályozása az egyetemes, valamint a magyarországi részleges egyházjogban, Kánonjog 10* (2008/1–2) 81–89; *Világi Lelkipásztori Kiszegítők Kézikönyve*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; *Egyházi megnyilatkozások a médiáról: Inter mirifica – Communio et progressio – Aetatis novae*, Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Tömegkommunikációs Irodája és a Magyar Katolikus Újságírók Szövetsége, Budapest, 1997.

EGYHÁZTÖRTÉNELEM I.

MTET1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

HET1.1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Tömördi Viktor OFM

A tanegység célja: Megismertetni Jézus születésének meghatározó idejét és helyét. Bemutatni a kinyilatkoztatás és az emberi gondolkodás kapcsolatát, illetve azt, hogy a kereszténység terjedése milyen mértékben függ össze az adott kor műveltségével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a Születés idejének és helyének az időfelettségét. Képes annak bemutatására, hogy a hellenisztikus gondolkodás és a római állam hogyan gyakorolt hatást a kereszténység kialakulására. Elkötelezett az igazság keresése mellett a történelem eseményeit szemlélve.

Tematika: 1. Az ókor kulturális és vallási öröksége. 2. A születés földrajzi és szellemi terepe. 3. Az apostolok hiterjesztő tevékenysége. 4. A Római Birodalom és az egyház kapcsolata. 5. A kereszténység szellemi központjai: Alexandria és Karthágó. 6. A kereszténység felszínre jutása: vallásszabadság és államvallás. 7. Az egyházatyák szerepe. 8. Az első zsinatok határozatai. 9. Az egy konzuli hatalom kialakulása. 10. A barbár népek megtérítése. 11. A szerzetesség megjelenése. 12. A kereszténység felbomlása: az iszlám megjelenése. 13. A két konzuli hatalom és a ceszaropapizmus jelenléte.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga (a megadott témakörök a tételek). A szóbeli vizsgát csak az a hallgató kezdheti meg, aki a kiadott évszámokat és fogalmakat ismeri.

Kötelező irodalom: SZÁNTÓ KONRÁD: *Egyháztörténelem*, Jel, Budapest, 2014; GÁRDONYI MÁTÉ: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe*, Jel, Budapest, 2012; PIERREARD, PIERRE:

A Katolikus egyház története, Agapé, Szeged, 1994; DEÁK HEDVIG: *Egyháztörténelem*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: TÖRÖK JÓZSEF: *Egyetemes egyháztörténelem*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; SZÁNTÓ KONRÁD: *A katolikus egyház története*, 1. kötet, *A katolikus egyház története alapításától a reformációig*, Ecclesia, Budapest, 1987; ANGENENDT, ARNOLD: *A kora középkor*, Szent István Társulat, Budapest, 2008.

EGYHÁZTÖRTÉNELEM II.

MTET2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

HET2.1N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Tömördi Viktor OFM

A tanegység célja: Megismertetni a keresztény Európa történetét. Bemutatni az ókeresztény teológia hatását a „barbár Európa” keresztényi gondolkodásának megszületésében, valamint az állam és az egyház kapcsolatát az egységes keresztény Európában.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a kereszténység megjelenésének fő eseményeit az újonnan született európai államokban. Képes arra, hogy felismerje és bemutassa a teológia és az egyház hatását az új Európa szellemi műveltségére. Képes átlátni a keresztény állam és az egyház kapcsolati rendszerét. Elkötelezett az egyháztörténelem megismerése iránt.

Tematika: 1. A „sötét század” Európája a 10. században. 2. A „Filioque vita”: az első szakadás az egyetemes egyházban. 3. A cluny-i szellemiség hatása az egyház életére. 4. Az investitúrajog gyakorlása: pápa és császár kapcsolati rendszere. 5. A bűnbocsánat és a zarándoklat: Szentföld és a keresztes háborúk. 6. A szegénység mint eszmeirányzat és szerzetesség a 12–13. században. 7. A „szentek százada” a 13. század. 8. A katedrálisépítéset és a teológia kapcsolata. 9. Universitas; Párizs és Oxford. 10. Pápa vagy zsinat: a konciliarizmus. 11. Az ortodoxia és az unió a keleti kereszténységben. 12. A kereszténység felvétele: a magyar egyház születése. 13. Az Anjou-kor és a Hunyadi-kor egyházpolitikája.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga (a megadott témakörök a tételek). A szóbeli vizsgát csak az a hallgató kezdheti meg, aki a kiadott évszámokat és fogalmakat ismeri.

Kötelező irodalom: SZÁNTÓ KONRÁD: *Egyháztörténelem*, Jel, Budapest, 2014; GÁRDONYI MÁTÉ: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe*, Jel, Budapest, 2012; PIERRARD, PIERRE: *A Katolikus egyház története*, Agapé, Szeged, 1994; DEÁK HEDVIG: *Egyháztörténelem*, jegyzet; SZILAS LÁSZLÓ: *Kis magyar egyháztörténet*, k. n., Róma, 1982.

Ajánlott irodalom: TÖRÖK JÓZSEF: *Egyetemes egyháztörténelem*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; SZÁNTÓ KONRÁD: *A katolikus egyház története*, 1. kötet, *A katolikus egyház története alapításától a reformációig*, Ecclesia, Budapest, 1987; ANGENENDT, ARNOLD: *A kora középkor*, Szent István Társulat, Budapest, 2008; MEYENDORFF, JOHN – PAPADAKIS, ARISTEIDES: *A keresztény Kelet*, Bizantinológiai Intézeti Alapítvány, Budapest, 2002; DUBY, GEORGES: *A katedrálisok kora*, Gondolat, Budapest, 1984;

SOUTHERN, RICHARD WILLIAM: *A nyugati társadalom és egyház a középkorban*, Gondolat, Budapest, 1987; MAALOUF, AMIN: *A keresztés háborúk arab szemmel*, Európa, Budapest, 2015.

EGYHÁZTÖRTÉNELEM III.

MTET3N– NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

HET3.1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Tömördi Viktor OFM

A tanegység célja: Megismertetni az egyház és a hitújítók kapcsolatát, a római katolikus egyház megújulását, valamint az újkor kihívásainak és a hivatalos keresztény tanításnak a viszonyát.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a kihívásokra adott történelmi válaszokat. Képes felismerni a történelemben a megújuló és újabb keresztény állásfoglalásokat. Képes átlátni az adott történelmi kor szellemi viharainak konkrét megnyilvánulásait. Elkötelezett saját kora eseményeinek keresztény nézőpontú értékelése iránt, és kész annak kihívásait vállalni.

Tematika: 1. A reneszánsz és a humanizmus hatása az egyház életére. 2. A római katolikus egyház és a felekezetté válás folyamata. 3. Az egyház megújulása a trentói zsinat hatására. 4. A római katolikus egyház kapcsolata a felfedezett Újvilággal. 5. A vallásháborúk az újkorban. 6. Hogyan alakul az új papi eszmény megvalósulása a 17. században? 7. A felvilágosodás hatása az egyház működésére. 8. Voltaire százada és hatása. 9. A francia forradalom és az egyház fennmaradásának küzdelme. 10. A magyar egyház és a reformáció elterjedése a 16. században. 11. A vallási megújulás és a barokk kapcsolata a magyar egyház életében. 12. A jozefinizmus hatása a magyar egyház működésére. 13. A rítusviták a világegyházban.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga (a tizenhárom témakör a tételsor). A szóbeli vizsgát csak az a hallgató kezdheti meg, aki a kiadott évszámokat és fogalmakat ismeri.

Kötelező irodalom: SZILAS LÁSZLÓ: *Kis magyar egyháztörténet*, k. n., Róma, 1982; SZÁNTÓ KONRÁD: *Egyháztörténelem*, Jel, Budapest, 2014; PIERRARD, PIERRE: *A Katolikus egyház története*, Agapé, Szeged, 1994; GÁRDONYI MÁTÉ: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe*, Jel, Budapest, 2016; BALOGH MARGIT – GERGELY JENŐ: *Egyházak az újkori Magyarországon. 1790–1992: adattár*, História – MTA Történettudományi Intézete, Budapest, 1996; MARTINA, GIACOMA: *La Chiesa nell’etf dell’assolutismo, del liberalismo, del totalitarismo da Lutero ai nostri giorni*, Morcelliana, Brescia, 1983 (fordítás kéziratban).

Ajánlott irodalom: TÖRÖK JÓZSEF: *Egyetemes egyháztörténelem*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; SZÁNTÓ KONRÁD: *A katolikus egyház története*, 2. kötet, *A katolikus egyház története a reformációtól napjainkig*, Ecclesia, Budapest, 1985; BEINERT, WOLFGANG: *A kereszténység. A szabadság lélegzete*, Vigilia, Budapest, 2005; HEUSSI, KARL: *Az Egyháztörténet kézikönyve*, Osiris, Budapest, 2000.

MTET4N – NAPPALI II. FÉLÉV, 3 KREDIT

HET4.1N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Tömördi Viktor OFM

A tanegység célja: Megismertetni korunk társadalmi és szellemi arculatát az egyház tanítása szerint. Foglalkozni azzal a kérdéssel, hogy ez a tanítás mennyire tud elmélyülni korunk szellemi diktatúrái között. Bemutatni, hogy az állam és az egyház kapcsolata hogyan befolyásolja az egyház életét.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus egyház helyzetét a különböző szellemi és fizikai diktatúrák megerősödésében. Képes átlátni a különböző korok divatos ideológiáit. Elkötelezett abban, hogy ismereteit folyamatosan gyarapítva kész legyen megalapozott választ adni az egyházat érő vádakra.

Tematika: 1. Az egyház és a liberalizmus. 2. Az egyház és a szociális kérdés. 3. A modernizmusra keresett válaszok. 4. A római katolikus egyház és a diktatúrák kapcsolata a 20. században. 5. A magyar egyház a pozsonyi nemzeti zsinattól a polgári anyakönyvezésig. 6. A keresztényszocializmus megjelenése a magyar egyház életében. 7. A kommunista diktatúra (Sztálin és Rákosi) egyházpolitikája. 8. A „vértanúk százada” (20. század). 9. Az ázsiai egyházak élete a 20. században. 10. A mexikói és a spanyol egyház „modus vivendi” megoldása. 11. A II. Vatikáni Zsinat és pápái. 12. A türelem apostola (Casaroli) és II. János Pál pápa. 13. A relativizmus diktatúrája: a pogány forradalom.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga (a tizenhárom témakör a tétel sor). A szóbeli vizsgát csak az a hallgató kezdheti meg, aki a kiadott évszámokat és fogalmakat ismeri.

Kötelező irodalom: PIERRARD, PIERRE: *A Katolikus egyház története*, Agapé, Szeged, 1994; MÉSZÁROS ISTVÁN: *...Kimaradt tananyag...*, 1–2. kötet, Márton Áron, Budapest, 1993–1995; BALOGH MARGIT – GERGELY JENŐ: *Egyházak az újkori Magyarországon. 1790–1992: adattár*, História – MTA Történettudományi Intézete, Budapest, 1996; SZÁNTÓ KONRÁD: *Egyháztörténelem*, Jel, Budapest, 2014; GÁRDONYI MÁTÉ: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe*, Jel, Budapest, 2016; MARTINA, GIACOMA: *La Chiesa nell'etré dell'assolutismo, del liberalismo, del totalitarismo da Lutero ai nostri giorni*, Morcelliana, Brescia, 1983 (fordítás kéziratban).

Ajánlott irodalom: TÖRÖK JÓZSEF: *Egyetemes egyháztörténelem*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; SZÁNTÓ KONRÁD: *A katolikus egyház története*, 2. kötet, *A katolikus egyház története a reformációtól napjainkig*, Ecclesia, Budapest, 1985; BEINERT, WOLFGANG: *A kereszténység. A szabadság lélegzete, Vigilia*, Budapest, 2005; CASAROLI, AGOSTINO: *A türelem vértanúsága*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; RICCARDI, ANDREA: *Keresztények a vértanúság századában*, Új Ember, Budapest, 2002; HEUSSI, KARL: *Az Egyháztörténet kézikönyve*, Osiris, Budapest, 2000; SZILAS LÁSZLÓ: *Kís magyar egyháztörténet*, k. n., Róma, 1982.

BAET1–2N, BAET1–2/E, HET1–2/E, RIET1–2/E , KGET1– NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Tömördi Viktor OFM

A tanegység célja: Megismertetni Jézus születésének meghatározó idejét és helyét. Bemutatni a kinyilatkoztatás és az emberi gondolkodás kapcsolatát, illetve azt, hogy a kereszténység terjedése milyen mértékben függ össze az adott kor műveltségével, illetve milyen politikai következményekkel jár.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a Születés idejének és helyének időfelettségét. A hallgató legyen képes annak bemutatására, hogy a hellenisztikus gondolkodás és a római állam hogyan gyakorol hatást a kereszténység kialakulására. A hallgató szerezzen olyan ismeretanyagot, amelyben átlátja a kereszténység meghatározó szerepét a keresztényi államberendezkedés kivitelezésében.

Tematika: 1. Az egyház születési terepe: hellén-római civilizáció és judaizmus keresztződésében. 2. A kereszténység terjedése: az államhatalom és az egyház kapcsolata (egyházüldözés, egy konzuli és két konzuli hatalom kialakulása). 3. Keresztény iskolák a hellén bölcsélet és a római rétor-iskolai jog tükrében. 4. Teológiai viták és az egyetemes zsinatok. 5. Az egységes kereszténység felbomlása a Földközi-tenger térségében: az iszlám megjelenése. 6. A lelki és világi hatalom megosztása: a „privilegium ottonianumtól” a konkordátumig. 7. A cluny-i mozgalom hatása a független (*exempt*) pápaválasztásra 8. Az egyházzsakadások és az uniós törekvések a konziliarizmus szellemében. 9. A bűnbánat és a bűnbocsánat a zárandoklatok tükrében: keresztes háborúk. 10. A szerzetesség kialakulása: az egyiptomi remeteségtől a koldulórendekig. 11. A *Summa Theologica* és a katedrálisépítéset kölcsönhatása.

A további témakörök (nappali tagozat): 12. A középkori magyar egyháztörténet: kereszténység felvételétől az Árpád-kor végéig. 13. A középkori magyar egyháztörténet: a virágzó középkorban.

A további témakör (esti tagozat): 12. A középkori magyar egyháztörténet: kezdetektől a reformációig.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga (nappali tagozaton a tizenhárom, esti tagozaton a tizenkettő témakör a tételsor). A szóbeli vizsgát csak az a hallgató kezdheti meg, aki a kiadott évszámokat és fogalmakat ismeri.

Kötelező irodalom: SZÁNTÓ KONRÁD: *Egyháztörténelem*, Jel, Budapest, 2014; GÁRDONYI MÁTÉ: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe* Jel, Budapest, 2016; PIERRARD, PIERRE: *A Katolikus egyház története*, Agapé, Szeged, 1994; DEÁK HEDVIG: *Egyháztörténelem*, jegyzet; SZILAS LÁSZLÓ: *Kis magyar egyháztörténet*, k. n., Róma, 1982.

Ajánlott irodalom: TÖRÖK JÓZSEF: *Egyetemes egyháztörténelem*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; SZÁNTÓ KONRÁD: *A katolikus egyház története*, 1. kötet, *A katolikus egyház története alapításától a reformációig*, Ecclesia, Budapest, 1987; ANGENENDT, ARNOLD: *A kora középkor*, Szent István Társulat, Budapest, 2008.

BAET3–4N, BAET3–4/E, HET3–4/E, RIET3–4/E, KGET2 – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Tömördi Viktor OFM

Tanegységi előfeltétel: Egyháztörténelem I-II. (BAET1–2N)

A tanegység célja: A hallgatókkal megismertetni korunk társadalmi és szellemi arculatát az egyház tanítása szerint. Mennyire tud elmélyülni korunk szellemi diktatúrái között. Az állam és az egyház kapcsolata hogyan befolyásolja az egyház életét.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus egyház helyzetét a különböző szellemi és fizikai diktatúrák megerősödésében. Képes felkészülten megfelelni az egyházat ért támadásokra. Elkötelezett a katolikus egyház és a keresztény értékek mellett az őt körülvevő világ szellemi, ideológiai irányzatai közepebbe is.

Tematika: 1. A felekezetté válás folyamata: evangélikus, kálvini, anglikán és római katolikus felekezetek. 2. A világegyház kialakulása (univerzalizálódás) a rítusviták tükrében. 3. A katolikus megújulás: a papi ideál megteremtése. 4. A felvilágosodás és az egyház kapcsolata a francia forradalom tükrében. 5. A liberalizmus szellemisége: az egyház és állam szétválasztása. 6. A szociális feszültségek feloldása: a keresztényszocializmus. 7. A modern tudományágak és az egyház elkülönülése: modernizmus. 8. Az egyház megmaradási küzdelme a 20. századi diktatúrák idején. 9. Az „aggiornamento” igénye a II. Vatikáni Zsinat dokumentumaiban. 10. A vértanúk százada: a 20. század egyházüldözései. 11. A magyar egyház a reformáció és a katolikus megújulás időszakában.

A további témakörök (nappali tagozat): 12. A magyarországi keresztényszocializmus. 13. A 20. századi magyar egyháztörténelem.

A további témakör (esti tagozat): 12. A keresztényszocializmus és a 20. századi magyar politikai irányok.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga (nappali tagozaton a tizenhárom, esti tagozaton a tizenkettő témakör a tételsor). A szóbeli vizsgát csak az a hallgató kezdheti meg, aki a kiadott évszámokat és fogalmakat ismeri.

Kötelező irodalom: PIERRARD, PIERRE: *A Katolikus egyház története*, Agapé, Szeged, 1994; MÉSZÁROS ISTVÁN: *...Kimaradt tananyag...*, 1–2. kötet, Márton Áron, Budapest, 1993–1995; BALOGH MARGIT – GERGELY JENŐ: *Egyházak az újkori Magyarországon. 1790–1992: adattár*, História – MTA Történettudományi Intézete, Budapest, 1996; SZÁNTÓ KONRÁD: *Egyháztörténelem*, Jel, Budapest, 2014; GÁRDONYI MÁTÉ: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe*, Jel, Budapest, 2016; MARTINA, GIACOMA: *La Chiesa nell'etré dell'assolutismo, del liberalismo, del totalitarismo da Lutero ai nostri giorni*, Morcelliana, Brescia, 1983 (fordítás kéziratban).

Ajánlott irodalom: TÖRÖK JÓZSEF: *Egyetemes egyháztörténelem*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; SZÁNTÓ KONRÁD: *A katolikus egyház története*, 2. kötet, *A katolikus egyház története a reformációtól napjainkig*, Ecclesia, Budapest, 1985; BEINERT, WOLFGANG: *A kereszténység. A szabadság lélegzete*, Vigilia, Budapest, 2005;

CASAROLI, AGOSTINO: *A türelem vértanúsága*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; RICCARDI, ANDREA: *Keresztények a vértanúság századában*, Új Ember, Budapest, 2002; HEUSSI, KARL: *Az Egyháztörténet kézikönyve*, Osiris, Budapest, 2000; SZILAS LÁSZLÓ: *Kis magyar egyháztörténet*, k. n., Róma, 1982.

ÉLETESEMÉNYEK A BIBLIÁBAN I.

Biblia és lelkigondozás

PTÉB1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Szatmári Györgyi

A tanegység célja: Bemutatni, hogy a személyközpontú bibliaolvasás hogyan lehet az önreflexió és a megélt tapasztalatok újraértelmezésének eszköze. Saját élményeken keresztül felismertetni, mikor mi lehet a Biblia szerepe a segítő beszélgetésekben, mikor hogyan használjuk, ill. ne használjuk a Szentírást a lelkigondozásban. Megismertetni a szentírásolvasás különböző módszereit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az „evangéliumi lelkigondozás” jellemzőit, a Biblia segítő beszélgetésben való használatának alapvető feltételeit, valamint a Szentírás olvasásának képzés során bemutatott módszereit. Képes a segítő beszélgetés során a helyzetnek megfelelően használni / vagy nem használni a Bibliát és bibliai történeteket, továbbá képes a megismert módszerek gyakorlati alkalmazására. Elkötelezetten törekszik a Szentírás mélyebb megismerésére és személyes bibliaolvasás révén is az evangéliumi lelkigondozás megvalósítására.

Tematika: Evangéliumi lelkigondozás. A Biblia segítő beszélgetésben való használatának alapvető feltételei. A bibliai nyelvezet, bibliai történetek, gondolatok szerepe a segítő beszélgetésben. Növekedést segítő tényezők a „bibliás beszélgetésben”. A szentírásolvasás különböző módszerei.

Követelmény: A félév során gyakorlati feladatok megoldása, tevékeny részvétel a konzultációkon (30%). A *Dolgozatírási szabályzat*ban foglalt formai követelményeknek megfelelően elkészített írásbeli reflexió az otthoni feladatokról (30%). Olvasónapló megadott szempontok alapján P. Bukowski könyvének választható négy témaköréből (40%). Mindezek alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: BUKOWSKI, PETER: *Hogyan vigyük be a Bibliát beszélgetéseinkbe?*, Kálvin, Budapest, 1999; COLOMBÁS, GARCIA MARIA: *A Szentírás olvasása. A lectio divina*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2006; HECHT, ANNEISE: *Közös utunk a Bibliához. A csoportos bibliaolvasás módszerei*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2000.

Ajánlott irodalom: EGGER, WILHELM: *Közösen olvassuk a Bibliát*, Opus Mystici Corporis, Bécs, 1977; PÁLHEGYI FERENC: *Kalauz a bibliai lelkigondozáshoz. Építse egyik a másikat! 1Thesszalonika 5, 11*, Keresztyén Ismeretterjesztő Alapítvány, Budapest, 2015; WEBER, HANS RUDI: *Engem olvas a könyv. Bibliaiskolai vezetők kézikönyve*, Kálvin, Budapest, 2000; WOLFF, HANS WALTER: *Az Ószövetség antropológiája*, Harmat, Budapest, 2001; WIKSTRÖM, OWE: *A káprázató sötétség*, Luther, Budapest, 2013.

ÉLETESEMÉNYEK A BIBLIÁBAN II.

Speciális élethelyzetek

PTÉB2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Szatmári Györgyi

A tanegység célja: Megismertetni néhány élethelyzet bibliai közelítését. Bemutatni, hogy a krízisek a szenvedés és annak okai őszinte megfogalmazásává és lehetőségek felismerésévé lettek Izrael, valamint Jézus és tanítványai életében. Felfedeztetni, hogy hogyan válhat lelkipáter eszközzé e tapasztalatok és bibliai elbeszélések ismerete, értelmezése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a Biblia nyelvi és képi eszköztárát, a tárgyalat fogalmak teológiai tartalmát, valamint a megismert elbeszélések történeti háttérét, teológiai jelentését, jelentőségét. Képes a segítő beszélgetés során a helyzetnek megfelelően használni / vagy nem használni a Bibliát és bibliai történeteket, továbbá képes a megismert fogalmak beszélgetésben való helyes alkalmazására. Elkötelezetten törekszik az evangéliumi remény ösztönözte életvezetésre saját életében, hogy ezáltal a segítő beszélgetésben kísért személy számára a reményben élt élet hiteles tanúja legyen.

Tematika: Betegség és gyógyulás, élet és halál a Bibliában. Egyén és közösség Izraelben. Fogság mint termékeny megpróbáltatás. Az ártatlan szenvedése, a szenvedő Igaz a deuteró-izajási gyűjteményben. Ítélet, tisztítótűz, menny és pokol – a teológia kijelentései a halálról. Az ember reménye.

Követelmény: A félév során gyakorlati feladatok megoldása és tevékeny részvétel a konzultációkon (30%). A *Dolgozatírási szabályzatban* foglalt formai követelményeknek megfelelően elkészített írásbeli reflexió az otthoni feladatokról (30%). Egy, a szakirodalomra támaszkodó kérdőív kitöltése (40%). Mindezek alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező és ajánlott irodalom: XVI. BENEDEK PÁPA: *Spe salvi* kezdetű enciklikája a püspököknek, papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és minden Krisztushívőnek a keresztény reményről, Szent István Társulat, Budapest, 2008; GRÜN, ANSELM: *Az egészség mint lelki feladat*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2014; GRÜN, ANSELM: *Mi jön a halál után? Az élet és a halál művészete*, Jel, Budapest, 2011; LÉON-DUFOUR, XAVIER (szerk.): *Biblikus teológiai szótár*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; RÓZSA HUBA: *Üdvösségközvetítők az Ószövetségben*, Szent István Társulat, Budapest, 2005; WOLFF, HANS WALTER: *Az Ószövetség antropológiája*, Harmat, Budapest, 2001.

AZ ÉLETTEL ÉS EGÉSZSÉGGEL KAPCSOLATOS ETIKAI KÉRDÉSEK

PTEE/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Miklós

A tanegység célja: A pasztorális tanácsadás etikája (PTE/E) kurzus folytatásaként bevezetni a hallgatókat a bioetika alapvető kérdéseibe.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri és megérti az etikai normákat és azok betartásának jelentőségét. Kész arra, hogy a megismert és megértett etikai szabályok szerint végezze pasztorális tanácsadási tevékenységét. Képes arra, hogy a tevékenysége során felmerülő etikai dilemmákat árnyaltan mérlegelje és átgondolt döntéseket hozzon.

Tematika: A bioetika alapproblémái. A születésszabályozás és az eutanázia etikai problémái. Kísérletek emberekkel és állatokkal. A lelki egészséggel kapcsolatos bioetikai problémák. A bioetika területén jelentkező etikai problémák elemzése.

Követelmény: Órai referátum keretében egy bioetikai dilemma megadott szempontok alapján való bemutatása és elemzése. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: Az első konzultáción ismerteti az előadó.

ÉLMÉNYPEDAGÓGIAI ESZKÖZÖK

OÉPE/E, MAÉPE/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3–5 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dohány Edit

A tanegység célja: A részt vevők tegyenek szert gyakorlatra élményszerű hit- és erkölcsstan órák tervezésében és megtartásában. A hallgatók katechetikai módszertani eszköztára bővüljön, új ötletekkel gazdagodjanak. A leendő hitoktatók, hit- és erkölcsstan tanárok önreflektív képessége fejlődjön.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismer többféle interaktív, a tanulók együttműködésére épülő tanítási módszert és eszközt, valamint a tantárgy jellegzetességeit figyelembe vevő tanári módszertani ötleteket. Képes olyan hit- és erkölcsstan órákat tervezni és tartani, amelyeken tanítványai szívesebben, aktívabban, nagyobb együttműködéssel vesznek majd részt. Képes órarészletet, órát, tematervet, tanmenetet tervezni, készíteni, valamint mikrotanítást végrehajtani. Elkötelezett a folyamatos mindennapi pedagógiai önreflexió iránt felismerve saját pedagógiai identitásának erős és gyenge oldalait. Tanári hozzáállását a diákok iránti tisztelet, a pedagógus etika és a nyílt és előrevivő kommunikáció talaján állva igyekszik fejleszteni a diákok, szülők és kollégák közti kapcsolatokban.

Tematika: 1. A tanuló-tanár együttműködés nélkülözhetetlen alapjai. 2. Hogyan válik a tanár által átadott információ a tanulóknak tudássá, amely alkalmazható, belsővé vált, és értékeket hordoz? 3. Módszertani eszköztár bővítés. 4. Együttműködés és kapcsolatteremtés a Z generációval. IKT eszközök alkalmazása a hittanításban és az értékekre nevelésben. 5. A hittanári pedagógiai tevékenység tervezése, végrehajtása és reflexiója. Órarészlet, óraterv, tematikus terv készítése és reflektív elemzése. 6. Mikrotanítás és reflektív elemzés. Saját mikrotanítás szóbeli elemzése, a társak mikrotanításához való pedagógiai tárgyú hozzászólás, kérdés.

Követelmény: Élménypedagógiai eszközöket tartalmazó óraterv és tematikus terv elkészítése és leadása határidőre írásban. (A beadandó óraterv és tematerv a Pedagógia Tanszék által kért és javasolt, a később portfólióba kerülő séma szerinti formában készüljön.)

A szemináriumokon való aktív részvétel, az elhangzott témákhoz, valamint a hallgatótársak mikrotanításaihoz való rendszeres, szakmai jellegű reflektív hozzászólás. Mikrotanítás megtartása és reflektív elemzése szóban.

A félév végi gyakorlati jegy megszerzése: az értékelés 1/3 részben a szemináriumi órákon való szóbeli megnyilvánulásokból, 1/3 részben a megtartott mikrotanítás értékeléséből, és 1/3 részben a leadott óraterv és tematikus terv értékeléséből tevődik össze.

Kötelező irodalom: NICHOLSON-NELSON, KRISTEN: *Többszörös intelligencia*, Szabad Iskolákért Alapítvány, Budapest, 2007; FISHER, ROBERT: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni történetekkel*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2008; FISHER, ROBERT: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni erkölcsről, erényről*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2008; FISHER, ROBERT: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni játékokkal*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2008.

Ajánlott irodalom: FISHER, ROBERT: *Hogyan tanítsuk gyermekeinket gondolkodni*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2008; FISHER, ROBERT: *Hogyan tanítsuk gyermekeinket tanulni*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2008; FIORE, CARLO: *A fiatalok etikája*, 1–2. kötet, Don Bosco, Budapest, 2004; FIORE, CARLO: *Etika 2000*, Don Bosco, Budapest, 2004; Ezen kívül saját pedagógusegyéniségünk és szemléletünk formálására PINO PELLEGRINO és ROSS CAMPBELL nevelési témájú könyvei.

AZ EMBER SZEXUALITÁSA

PTESZ/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Miklós

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatót a pszichoszexuális fejlődés kérdésével, a szexualitás személyiségben betöltött szerepével, problematikáival. Felkészíteni, érzékenyvé tenni a nemiséggel, szexualitással kapcsolatos kérdések kezelésére a lelkigondozói beszélgetés keretei között.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a pszichoszexuális fejlődés, a szexualitás személyiségben betöltött szerepének alapvető kérdéseit. Képes a nemiséggel, szexualitással kapcsolatos kérdések kezelésére lelkigondozói beszélgetések keretei között. Elkötelezett a másik személyiségét tisztelő lelkigondozói attitűd kialakításában.

Tematika: 1. A nemi különbségek biológiai megalapozottsága. Nemi különbségek és szocializáció. A nemi identitás fejlődése. 2. A szexualitás a párkapcsolatban. 3. Homoszexualitás. 4. Szexuális abúzus. A segítség lehetőségei a lelkigondozásban. 5. Speciális kérdések: egyedülállóság/cölibátus, meddőség, spiritualitás és szexualitás.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA – KÉZDY ANIKÓ – PAPP MIKLÓS: „...férfinak és nőnek teremtette...” – és ráismerne? A férfi és a női identitás a fejlődési dimenziók mentén az életfeladatok tükrében, in „Beszéljük meg!” *A pszichológia és a teológia beszélgetése a családról*, 1. rész, Sapientia Családteológiai Intézet, Budapest, 2012, 3 DVD (255 perc); RANSCHBURG JENŐ: *A nő és a férfi*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest,

1996; MIHALEC GÁBOR: *Gyűrű-kúra. A boldog házasságra készülők kézikönyve*, Kulcslyuk, Budapest, 2011, 152–168; MIHALEC GÁBOR: *Ketten együtt, magabiztosan. Párkapcsolat-építő kommunikáció*, Kulcslyuk, Budapest, 2013, 247–271; PENNER, CLIFFORD – PENNER, JOYCE: *A szexualitás ajándéka*, Harmat, Budapest, 2011; CHESTON, SHARON E.: Gyermekkorukban szexuális bántalmazást átélt felnőttek lelkipogozása, *Embertárs* 8 (2010/3) 218–245; HERMAN, JUDITH LEWIS: *Trauma és gyógyulás. Az erőszak hatása a családon belüli bántalmazástól a politikai terrorig*, Háttér – NANE Egyesület, Budapest, 2011; MÜLLER, WUNIBALD: *Eksztázis. Szexualitás és spiritualitás*, Új Ember, Budapest, 2011, 111–131.

EMBERKÖZPONTÚ SZERVEZÉS, VEZETÉS ÉS SZERVEZETFEJLESZTÉS I.

KGESZ1 – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Szilas Roland

A tanegység célja: A hallgatók felvértezése azokkal az ismeretekkel, amelyek ahhoz szükségesek, hogy vezetőként a keresztény emberképhez méltó és az egyház társadalmi tanításával összhangban álló hatékony szervezeteket tudjanak felépíteni, illetve fejlődésükben támogatni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szervezetfejlesztés lépéseit, eszközeit, módszereit, valamint a vezetés elméleti és gyakorlati hátterét. Képes személyes vezetői hivatásának felismerésére, saját vezetői kompetenciáinak meghatározására, rendszerszemléletű gondolkodásra, összetett munkafolyamatok szervezésére és rendelkezik a szervezeti kommunikációhoz szükséges kompetenciákkal. Elkötelezett a keresztény szellemű szervezetfejlesztés és vezetés kialakítása iránt.

Tematika: A tanegység órái négy nagyobb témakört ölelnek át, a hallgatók előadások formájában ismerhetik meg a legfontosabb elméleti ismereteket. A gyakorlati hasznosítás érdekében önreflektív feladatokkal vagy esettanulmány módszerrel mélyítünk el minden témát.

1. Kontextus és szervezeti küldetés. 2. Keresztény emberkép és a munka. 3. A vezetés, mint hivatás. 4. Szervezetfejlesztés, mint vezetői felelősség.

Követelmény: A félév során a hallgatók esettanulmányokat oldanak meg csoportosan, és prezentálják megoldásaikat a teljes csoport számára (a vizsgajegy 40%-a). A félév végén kollokvium (a vizsgajegy 60%-a).

Irodalom: AZ IGAZSÁGOSSÁG ÉS BÉKE PÁPAI TANÁCSA: *Az üzleti vezető hivatása*, Szent István Társulat – ÉRME, Budapest, 2014; AZ IGAZSÁGOSSÁG ÉS BÉKE PÁPAI TANÁCSA: *Az Egyház társadalmi tanításának kompendiuma*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; ALFORD, HELEN – NAUGHTON, MICHAEL: *Menedzsment, ha számít a hit*, Kairosz, Budapest, 2004.

ERKÖLCSI ÉS VALLÁSI FEJLŐDÉS

MAPSEVE – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: Megismertetni – az általános fejlődéslélektani ismeretekre alapozva – a személyiség erkölcsi és vallási fejlődésének főbb elméleteit és vizsgálati módszereit. Felkészíteni a hallgatókat arra, hogy képesek legyenek a hitoktatás tartalmát és módszereit a gyerekek életkori sajátosságaihoz igazítani.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az erkölcsi és vallási fejlődés életkori sajátosságait. Képes a vallási fejlődés életkori sajátosságait figyelembe venni a hitoktatás tartalmának és módszereinek tervezésénél. Elkötelezett a rábizott tanulók erkölcsi és vallási fejlődésének megismerése és fejlődésük támogatása iránt.

Tematika: Erkölcsi fejlődés: Piaget, Kohlberg. Az erkölcsi fejlődés vizsgálata. Vallási fejlődés: a vallási fejlődés elméleti megközelítései. A vallásos ítélet fejlődésének fokok (Oser). Az istenkép és fejlődése. Az istenkép fejlődésének vizsgálata. Serdülők vizsgálata, esetbemutatók.

Követelmény: A félév során esettanulmány készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: BENKŐ ANTAL: A személyiség erkölcsi és vallási fejlődése, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Lélekvilág*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 1998, 11–74; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN – KÉZDY ANIKÓ – SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Család és fejlődés*, jegyzet; ROBU MAGDA: Az istenképek pszichológiai feltérképezése, *Embertárs* 5 (2007/4) 307–319; SCHWEITZER, FRIEDRICH: *Vallás és életút. Vallási fejlődés és keresztyén nevelés gyermek- és ifjúkorban*, Kálvin, Budapest, 1999.

Ajánlott irodalom: BÁNLAKY ÉVA – KARCZUB GYULA (szerk.): *Pszichológusok – teológusok a hitről, a hit fejlődése teológiai és pszichológiai szempontból*, Faludi Akadémia – Katolikus Pszichológusok Baráti Köre, Budapest, 2000; COLE, MICHAEL – COLE, SHEILA R.: *Fejlődéslélektan*, Osiris, Budapest, 2006; VERGOTE, ANTOINE: *Valláslélektan*, Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány – HÍD Alapítvány, Budapest, 2006; DIANA, MASSIMO: *Isten és a gyermek*, Don Bosco, Budapest, 2009.

ERKÖLCSTAN TANÍTÁS SZAKMÓDSZERTAN

OETSZME, MAETSZME – ESTI, II. FÉLÉV, 2–4 KREDIT

Gyakorlatvezető: Mervay Miklós

A tanegység célja: Az erkölcsstanítás tantárgyspecifikus nevelésméleti és didaktikai ismereteinek elsajátítása, gyakorlati alkalmazásuk lehetőségeinek elemzése, értékelése a különböző életkorú tanulók esetében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a modern nevelési és oktatási koncepciókat, tájékozott a korszerű didaktikai eljárások területén, különös tekintettel a kooperatív és az interaktív módszerekre. Képes az erkölcsi ismeretek korszerű és hatékony közvetítésére, valamint korunk kiemelten fontos erkölcsi problémáinak életkorspecifikus megvilágítására. Elkötelezett az iránt, hogy minden nevelési helyzetben problémamegoldó módszerek alkalmazásával és személyes életvezetési minták által segítse a tanulók szilárd értékrendjének kialakulását.

Tematika: Az erkölcsi nevelés és oktatás társadalmi vetületeit, modelljeit, célrendszerait, tartalmi és folyamatelképzeléseit, valamint a különböző módszertani és tanulásszervezési lehetőségeit tárgyaljuk.

Követelmény: Adott évfolyam adott tematikájú tananyagáról megadott szempontok alapján új ismeretet közlő óra részletes óratervének és óravázlatának elkészítése az ahhoz szükséges segédanyagokkal, szemléltetéssel, feladatlappal, játék tervezésével együtt. A terv kivitelezése mikrotanítás keretében. A félév során zárthelyi dolgozat. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: FISHER, ROBERT: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni erkölcsről és érényekről*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2008.

Ajánlott irodalom: FALUS IVÁN (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010; BÁBOSIK ISTVÁN: *Neveléstudomány. Nevelés az Európai Unióban*, Osiris, Budapest, 2004; BÁBOSIK ISTVÁN (szerk.): *A modern nevelés elmélete*, Telosz, Budapest, 1997; HEGEDŰS GÁBOR et al.: *Projektpedagógia*, Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Főiskolai Kar, Kecskemét, 2002; <http://hirmagazin.sulinet.hu/hu/pedagogia>; KAGAN, SPENCER: *A kooperatív tanulás*, Önkonet Kft, Budapest, 2010.

ESETELEMZŐ SZEMINÁRIUM I-IV.

GYESZ1-4 – ESTI, I-II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Csókay László és Gulyásné dr. Kovács Erzsébet

A tanegység célja: Megtörtént esetek közös feldolgozásával megismertetni a gyermekvédelmi problémák megjelenési formáit a hétköznapi gyakorlatban; jó gyakorlatok és hibás megoldások elemzésén keresztül felkészíteni arra, hogy a hallgatók tanult elméleti ismereteiket képesek legyenek gyakorlati munkájukban alkalmazni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri és megérti a gyermekvédelem jogi és szakmai szabályait, etikai normáit és azok betartásának fontosságát a gyakorlati gyermekvédelmi tevékenységben. Képes arra, hogy a segítségre szoruló gyermekek és családjaik problémáit a jogi, szakmai és etikai szabályokat tekintetbe véve mérlegelje a lehetséges megoldásokat és dolgozzon ki megoldási stratégiát. Elkötelezett arra, hogy a megismert és megértett jogi, szakmai-etikai szabályok szerint, a gyermekek érdekeit prioritásként kezelve végezze gyermekvédelmi tevékenységét.

Tematika: Az előadó és a résztvevők által hozott esetek közös megbeszélése, lehetséges alternatív megoldások kidolgozása.

Követelmény: Egy saját eset bemutatása szóban vagy írásban. A félév végén gyakorlati jegy.

Ajánlott irodalom: Az Alapvető Jogok Biztosa által folytatott Gyermekjogi Projekt jelentései, <http://www.ajbh.hu/projekt/fuzetek>; FEUER MÁRIA – NAGY KRISZTINA: AZ esettanulmány elkészítése, in uő: *Humán szakosok gyakorlati kézikönyve*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2011, 227–235.

ETIKA I.

Alapok, társadalometika, bioetika

KGE1 – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Szabó Ráhel OP

A tanegység célja: A hallgató megismerje a főbb erkölcsfilozófiai irányzatokat: erényetika, utilitarizmus, perszonalizmus, liberális politikai filozófia, illetve bevezetést kapjon a legfontosabb bioetikai kérdésekre: eutanázia, humán reprodukció, genetika, transzhumanizmus.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a legfontosabb erkölcsfilozófiai irányzatokat, azok nézeteit, hatásukat a kortárs gondolkodásra. Ismeri a nagyobb bioetikai kérdéseket, azok különböző erkölcsfilozófiai megközelítését. Képes tisztán gondolkodni az erkölcsi alapértékekről, képes önállóan megoldást találni etikai, társadalmi, bioetikai kérdésekben. Elkötelezetten törekszik eltérő véleményekkel szemben a vitapartner személyét tisztelő, érveken alapuló párbeszédben képviselni a keresztény értékeken alapuló meggyőződését.

Tematika: Arisztotelész. Aquinói Szent Tamás: a boldogság és az erények kapcsolata. David Hume és az érzések etikája. Emmanuel Kant (autonómia, szabadság, kategorikus imperatívusz, a személy tisztelete). Utilitarizmus (Bentham, Sidgwick, Singer). Bevezetés a politikai liberalizmusba (John Rawls) és kommunitarizmusba. A felelősség etikája (Hans Jonas). A javak etikája (Charles Taylor).

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: Kiadott jegyzet.

Ajánlott irodalom: SGRECCIA, ELIO: *Personalist Bioethics*, National Catholic Bioethics Center, Philadelphia, 2012; HUDE, HENRI: *La force de la liberté*, Economica, Paris, 2013.

FEJLŐDÉSLELEKTAN I.

PTSZFFL1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Asztalosné Elekes Szende

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókat a gyermek pszichológiai fejlődésének fontosabb átmeneteivel szomatikus, kognitív és pszichoszociális összefüggérendszerben. Elsősorban a normális fejlődés jellemzőit ismerteti a tárgy, de rámutat kritikus életszakaszok pszichológiai problémáira is.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az életszakaszokra jellemző fő fejlődési tendenciák pszichológiai vonatkozásait, melyek segítségül szolgálnak a lelkigondozói munkában. A pszichológiai jellemzők ismeretében pontosabban tudja leírni az egyes személyek átlagtól eltérő viselkedését, ennek segítségével megválasztani az egyéni bánásmódot. Elkötelezett a segítő hivatás empátiás művelése iránt.

Tematika: 1. A fejlődéslelektan tárgya, fő kérdései és kritikus pontjai. Központi fogalmak. 2. Folyamatosság és ugrások a fejlődésben. 3. Erikson fejlődéselmélete. 4. Erkölcsi fejlődés (Piaget, Kohlberg). 5. A csecsemőkor jellemzői: kognitív, érzelmi

és társas fejlődés. A kötődés kialakulása. 6. Kisgyermekkor: testi, érzelmi és kognitív fejlődés, társas kötődés. 7. Az iskoláskor kihívásai és fejlődési sajátosságai. Iskolai követelmények pszichológiai hatásai. 8. Serdülőkori fejlődés. Az identitás alakulása. 9. A „készülődő felnőttég”.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ELEKES SZENDE: *Fejlődéslélektan*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: COLE, MICHAEL – COLE, SHEILA R.: *Fejlődéslélektan*, Osiris, Budapest, 2006.

FEJLŐDÉSLELEKTAN II.

PTSZFFL2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: Tudatosítani a hallgatókban a személyiség élethossziglani fejlődésének elvét, néhány jelentősebb fejlődéselméleten keresztül megismertetni a felnőttkori fejlődés jellegzetességeit és állomásait, valamint a lehetséges fejlődési krízisek okait és megoldási lehetőségeit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a felnőttkori fejlődéssel kapcsolatos főbb pszichológiai elméletek megállapításait és az ide vonatkozó kutatások legfontosabb eredményeit. Képes ezen ismereteket összekapcsolni a többi tudományterület megállapításaival, és tudását felhasználni a felnőtt emberek problémáinak megértésében a segítő beszélgetések, illetve a szervezetfejlesztői munka területén. Elkötelezetten és hatékonyan törekszik segítséget nyújtani olyan személyeknek, akik életvezetési válságba kerültek, önértékelési zavarokkal küzdenek, személyes hatékonyságukban támogatásra szorulnak, fejlődési és eseti krízisekkel szembesülnek, illetve hatékonyan avatkozik be olyan szervezeti problémák esetén, melyek kiváltó oka az egyéni fejlődési problémákban keresendő.

Tematika: Az emberi fejlődés fogalma a pszichológiában. Az életút-modell. Jung főbb gondolatai a felnőttkori fejlődésről. A felnőttkori fejlődés Erikson által definiált állomásai. Levinson életciklus fogalma és ennek összetevői. A levinsoni életszakaszok főbb fejlődési feladatai. A személyiség különböző aspektusainak alakulása az életút során (kutatási eredmények összefoglalása). Az időződés folyamatához való adaptáció stratégiái. Az időskor pszichológiája.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *A felnőttkori fejlődés pszichológiája*, jegyzet.

FEJLŐDÉSLELEKTAN ÉS FEJLŐDÉSI ZAVAROK

OPSFLZN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

OPSFLZ/E, MAPSFLZ/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Asztalosné Elekes Szende

Tanegységi előfeltétel (nappali tagozat): Személyiség- és családpszichológia (OPSSZCSN)

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókat a gyermek pszichológiai fejlődésének fontosabb átmeneteivel szomatikus, kognitív és pszichoszociális összefüggésrendszerben. A normális fejlődés jellemzőinek ismertetése mellett a tárgy bemutatja a gyermek- és serdülőkorban kialakuló fejlődési rendellenességeket, pszichológiai problémákat is.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az életszakaszokra jellemző fő fejlődési tendenciák pszichológiai vonatkozásait, valamint a normálistól eltérő fejlődési irányokat, melyek alapján jobban megérti tanulói magatartását. A pszichológiai jellemzők ismeretében képes leírni az átlagtól eltérő egyes tanulók viselkedését, valamint elkötelezett az egyéni bánásmód alkalmazása mellett.

Tematika: 1. A fejlődéslélektan tárgya, fő kérdései és kritikus pontjai. Központi fogalmak. 2. A gondolkodás fejlődése (Piaget) 3. Erkölcsi fejlődés (Piaget, Kohlberg). 4. A csecsemőkor jellemzői: kognitív, érzelmi és társas fejlődés. A kötődés kialakulása. 5. Kisgyermekkor: testi, érzelmi és kognitív fejlődés, társas kötődés. 6. Az iskoláskor kihívásai és fejlődési sajátosságai. Iskolaérettség vizsgálata. 7. Serdülőkori fejlődés. Az identitás alakulása. 8. A fejlődési zavarok osztályozása (DSM V). 9. Az idegrendszer fejlődési rendellenességei (autizmus, hiperaktivitás, tik zavarok) 10. A kommunikáció és a beszéd zavarai. 11. Impulzuskontroll- és viselkedészavarok. 12. Specifikus tanulási zavarok. 13. Szorongás és depresszió serdülőkorban. Szuicid viselkedés.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ELEKES SZENDE: *Fejődéslélektan*, jegyzet; ELEKES SZENDE: *Személyiség- fejlődési zavarok*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: COLE, MICHAEL – COLE, SHEILA R.: *Fejődéslélektan*, Osiris, Budapest, 2006; COMER, RONALD J.: *A lélek betegségei. Pszichopatológia*, Osiris, Budapest, 2005; RANSCHBURG JENŐ: *Pszichológiai rendellenességek gyermekkorban*, Saxum, Budapest, 2012.

FELELŐS VÁLLALKOZÁS, STRATÉGIAALKOTÁS ÉS PÉNZÜGYI TERVEZÉS

KGfVSP – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Héjj Tibor

A tanegység célja: Önálló tulajdonú (létező vagy tervezett) vállalkozás irányítójaként vagy/és más tulajdonosi struktúra szerinti cégek meghatározó vezetőjeként mind szakmai szempontból, mind az egyház társadalmi tanítása (CST) szerint felkészült felelős (felső) vezetői tudást adjon gyakorlati alkalmazhatósággal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri egy vállalkozás alapításához és a cégvezetéshez szükséges eszközöket, módszereket. Képes keresztény szemléletű rendszerben látni a vállalkozást, mint a gazdaság részét. Elkötelezett a hívó, de ugyanakkor professzionális vezetés mellett.

Tematika: 1. A vállalkozás célja, értelme a CST szellemében. Az értékteremtés és racionalizmus mélyebb értelmezése révén arról teljesebb kép, „üzleti teológia”. 2. A stratégiai gondolkodás és a klasszikus stratégiaalkotás lényege, módszertana esettanulmányokkal. Egyéni (személyes) küldetés, jövőkép és stratégia fontossága. 3. Verseny és együttműködés helye és szerepe cégek szintjén. A klaszterekről a világban és itthon. Üzlet- és cégértékelés főáramlatú megközelítése. 4. Spiritualitás és menedzsment, CSR és ezek viszonya a CST-hez, evangelizáció a gazdaságban és a gazdaság által. A *Caritas in veritate* tanítása a gazdaságról és a fejlődésről – menedzser szemmel. 5. Tőkebevonási módok, az üzleti angyaltól a kockázati tőkén át a tőzsdéig. Életciklusfázisok, ezek sikerkritériumai. A tőzsdéről és tőzsdézésről. Nemzetközi kapcsolódás az exporttól a tőkebevonáson át a nemzetközi terjeszkedésig. A témához kapcsolódóan: előgondoskodás befektetések révén a magunk és a ránk bízottak (pl. alkalmazottak) esetében. 6. Pénzügyi tervezés és tőkés gondolkodás keresztényként. Üzleti tervek célja, szerepe, felépítése, olvasása, írása. Eltérő típusok eltérő célokra, eltérő kultúrákban. Pénzügyi tervezés elmélete és gyakorlata. A válság szükségszerűsége. A témához kapcsolódóan: előgondoskodás befektetések révén a magunk és a ránk bízottak (pl. alkalmazottak) esetében. 7. Az innováció szerepe és fontossága a piacra kerülésben és az ott maradásban. Nemzetközi kitekintés és legjobb gyakorlatok. Egyetemi technológia transzfer irodák, spin-off cégek, együttműködés multikkal, hazai és brüsszeli (FP-7) pályázatok, szellemi tulajdon védelme, jogok és kötelezettségek a gyakorlatban. Európai Unió pályázatokkal kapcsolatos szemléletbeli, stratégiai és gyakorlati tudnivalók. 8. Nonprofit tevékenységek, jogi formák, vállalkozások és ezek sajátosságai megközelítésben, adózásban, üzletvitelben, egyéni és céges felelősségvállalás lehetőségei és ajánlott módja. Stakeholder teória és a holisztikus értékmátrix. A Fokoláre Mozgalom Közösségi Gazdaság koncepciója, nemzetközi és hazai gyakorlata.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga (nem előre kiadott tételek, hanem kiscsoportos esetmegbeszélések alapján).

Irodalom: Minden előadás végén kiosztott prezentáció az adott alkalom témájáról és további, szintén az egyes alkalmakon jelzett hasznos kiegészítő anyag (pl. youtube film linkje, stb.).

FILOZÓFIA: ANTROPOLÓGIA

HF13/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Harai Levente SJ

A tanegység célja: Bevezetés a filozófiai antropológiába.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Rendelkezik alapvető filozófiai műveltséggel. Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak a kifejezésére, az árnyalt és szabatos fogalmazásra. Elkötelezetten törekszik a folyamatos önképzésre, figyelve a változó világra, figyelemmel kísérve a tudományok fejlődését. Keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika: Az emberi lét dimenzióinak vizsgálata.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Ajánlott irodalom: NYÍRI TAMÁS: *Antropológiai vázlatok*, Corvinus, Budapest, 2015; NYÍRI TAMÁS: *Az ember a világban*, Szent István Társulat, Budapest, 1981; HAEFFNER, GERD: *Philosophische Anthropologie*, Kohlhammer, Stuttgart, 1982. (Magyarul: *Filozófiai antropológia*, kézirat.)

FILOZÓFIA: ETIKA

HF14/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Harai Levente SJ

A tanegység célja: Bevezetés az erkölcsi gondolkodásba.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az erkölcsi gondolkodás fő problémáit, az erkölcsről való bölceleti gondolkodás alapfogalmait és módszerét. Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének kifejezésére, az árnyalt és szabatos fogalmazásra. Elkötelezett az erkölcsi kérdések árnyalt, több szempontú megfontolása, a másik javát szem előtt tartó megoldások keresése iránt.

Tematika: Bevezetés az erkölcsről való bölceleti gondolkodásba néhány alapfogalom és egy módszertan segítségével.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Ajánlott irodalom: NYÍRI TAMÁS: *Alapvető etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; SPAEMANN, ROBERT: *Erkölcsi alapfogalmak*, Egyházfórum, Pécs, 2001; MACINTYRE, ALASDAIR: *Az etika rövid története*, Typotex, Budapest, 2012.

FILOZÓFIA: ISMERETELMÉLET

MTF12N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Harai Levente SJ

A tanegység célja: A megismerés filozófiai problémájának bemutatása. A megismerés sajátosságainak, határainak és lehetőségi feltételeinek vizsgálata.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az ismeretelméleti alapfogalmakat és alapkérdéseket. Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének kifejezésére, az árnyalt és szabatos fogalmazásra. Elkötelezett a hittapasztalat és a tudományos gondolkodás összhangjának megteremtésében.

Tematika: Az ismeretelméleti probléma mibenléte. A feltétlenül biztos kiindulópont keresése. Az empirizmus és a racionalizmus útja. A fogalom és a valóság közötti ellentét. A tapasztalás problémája: az érzékelő tapasztalás kritikája; a „transzcendentális” tapasztalás. A valóság egzisztenciális megtapasztalása.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Irodalom: WEISSMAHR BÉLA: *Bevezetés az ismeretelméletbe*, TKK, Róma 1978; ANZENBACHER, ARNO: *Bevezetés a filozófiába*, Cartaphilus, Budapest, 2001.

FILOZÓFIA: KOZMOLÓGIA

MTFI8N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Bakos Gergely OSB

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet II. (MTFI1N), FILOZÓFIA: LOGIKA (MTFI6N)

A tanegység célja: Bevezetés a filozófiai kozmológiába. E kurzus a kozmológia metafizikai valamint antropológiai, illetve etikai jelentőségére kíván rámutatni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a kozmológia alapfogalmait, a világról, valamint az ember és a világ kapcsolatáról való gondolkodás történetének jelentős állomásait, képviselőit. Képes ismereteit rendszerezetten, érvekre támaszkodva kifejezni. Elkötelezett abban, hogy közlései igényesek, megalapozottak legyenek.

Tematika: 1. Bevezetés. 2. Alapvető fogalmak, előtörténet. 3. A világ jósága és a Rossz – kozmológia és etika. 4. A görögök I.: Az *arkhé* kutatása Thalészról Platónig. Püthagorasz. 5. A görögök II.: Hérakleitosz, Parmenidész és Platón. 6. A görögök III.: Arisztotelészről és a platóni filozófia különös sorsáról. 7. A középkor I.: A világ mint könyv és hierarchia. 8. A középkor II.: A középkori világképről. 9. Modernitás I.: Teológia és kozmológia. A krízis és az új világ. 10. Modernitás II.: Teológiai etikai és politikai következmények. 11. Modernitás III.: Antropológiai következmények, istenkérdés és a történelem, etika. 12. Mit mondhatunk ma? I.: A változás értékelése. Ember és kozmosz kapcsolata. 13. Mit mondhatunk ma? II.: A metafizika alapkérdéséről.

Követelmény: Az előadásokon tevékeny részvétel. A félév végén szóbeli vizsga írásbeli előkészülettel: néhány kérdés az előre megadott listáról, valamint a kötelező olvasmányokról.

Kötelező irodalom: PLATÓN: Timaiosz, in Devecseri Gábor et al. (szerk.): *Platón összes művei*, 3. kötet, Európa, Budapest, 1984, 307–409; ARISZTOTELÉSZ: *Metafizika*, Hatágú Síp Alapítvány, Budapest, 1992, (részletek: A 6, 978 b 28–986 a 3; G 5, 1010 a 25–32; K 6, 1063 a 10–17; 1072 a 26 – 1072 b 31); CUSANUS, NICOLAUS: *A tudós tudatlanság*, Paulus Hungarus – Kairosz, Szentendre – Budapest, 1999, 127–139 (II. xii–xiii. fejezetek); BUBER, MARTIN: *Haszid történetek*, 2. kötet, Atlantisz, Budapest, 1995, 22–23 (Ezékiel és Arisztotelész); HEIDEGGER, MARTIN: *Mi a metafizika?*, in uó: *Útjelzők*, Osiris, Budapest, 2003, 105–121; SZÉKELY LÁSZLÓ: *Az emberarcú kozmosz*, Áron, Budapest, 1997, 9–16, 260–280 (bevezető és utolsó fejezet).

Ajánlott irodalom: FEHÉR MÁRTA (szerk.): *A teremtés. Filozófiatörténeti tanulmányok*, Áron, Budapest, 1996; KOESTLER, ARTHUR: *Alvajárók*, Európa, Budapest, 2007; LEWIS, CLIVE STAPLES: *The Discarded Image*, Cambridge University Press, Cambridge, 1964; SZOLOVJOV, VLAGYIMIR SZERGEJEVICS: A középkori világszemlélet hanyatlásáról, *Pannonhalmi Szemle* 10 (2002/3) 3–12.

FILOZÓFIA: METAFIZIKA I.
FILOZÓFIA: METAFIZIKA II.

MTFI1N, BAFI3N, BAMF1/E, HFI1/E, RIMFI1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

HFI1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

MTFI3N, BAFI4N, BAMF2/E, HFI2/E, RIMFI2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

HFI2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Petres Lúcia OP

Tanegységi előfeltétel (Metafizika II.): Filozófia: Metafizika I. (MTFI1N, HFI1N, BAFI3N, BAMF1/E, HFI1/E, RIMFI1/E)

A tanegység célja: Bevezetni a hallgatókat a metafizika világába, különös tekintettel a klasszikus metafizika kérdéseire, hogy a metafizikai fogalmak és problémák ismerete segítségét nyújtson a teológiai tanulmányokhoz.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Otthonosan mozog a klasszikus metafizika kérdéseiben, legalább nagy vonalakban ismeri a modern metafizikai megközelítéseket is. Ismeri és érti a metafizika legfontosabb fogalmait. Képes elmélyült reflexióra a valóságról, fejlődik absztrakciós képessége és lényeglátása, képes alapösszefüggések felismerésére és elvontabb kérdések tárgyalására is anélkül, hogy elszakadna a valóságtól. Elkötelezett az igazság keresésében és nyitott párbeszédre törekszik azokkal is, akikkel nem ért egyet.

Tematika (Metafizika I.): A metafizika és a metafizikai tapasztalat. A metafizika történetének néhány alapköve: Platón, Arisztotelész, Descartes, Kant, Heidegger. A metafizikai kérdés: miért van valami, miért nem inkább a semmi? Létező, *Esse commune* és *Ipsium Esse Subsistens*. A lét transzcendentális kifejtése: léthatározmányok eredete; léthatározmányok (*res*, *unum*, *aliquid*, *bonum*, *verum*, (*pulchrum*)); a léthatározmányok a skolasztika után; a lét szerkezeti alapelvei, mint metafizikai, ontikus és episztemológiai alapelvek.

Tematika (Metafizika II.): A lét kategoriális kifejtése. Szubsztancia és akcidensek. A személy fogalma. *Actus* és *potentia*. Lét és lényeg (*De ente et essentia* szövegolvasás). A létezők hierarchiája. Azonosság és különbözőség, egy és a sok problémája; (univerzálék) metafizikai univokáció és metafizikai ekvivokáció vs. analógia. Létanalógia. Részesedéstan Aquinói Tamás szerint. Isten ismerete. Okság problémaköre, változás magyarázata; okság metafizikai elve, célokság elve. A tevékeny lét; a lét mint cél. A transzcendens metafizikai szemlélet, az egység igénye. A kortárs metafizika néhány problémája; új metafizikai utak.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: PETRES E. LÚCIA: *Bevezetés a metafizikába*, jegyzet; BRUGGER, WALTER: *Filozófiai lexikon*, Szent István Társulat, Budapest, 2005.

Ajánlott irodalom: ANZENBACHER, ARNO: *Bevezetés a filozófiába*, Cartaphilus, Budapest, 2001, 56–92; WEISSMAHR BÉLA: *Ontológia*, Mérleg – Távlatok, Budapest – München – Bécs, 1995 (újabb kiadás: 2000).

FILOZÓFIA OLVASÓSZEMINÁRIUM

MTFISZ3N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Bakos Gergely OSB

Tanegységi előfeltétel (teológus hallgatóknak): Filozófia szigorlat (MTFISZIGN)

A tanegység célja: Hosszabb bölceleti szövegek önálló földolgozása és közös megvitatása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Képes figyelembe venni a bölcelet, hittudomány és a történettudomány különböző szempontjait, valamint saját álláspontjának árnyalt, szabatos kifejtésére, önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra. Elkötelezetten keresi mások megértésének módját, törekszik megszerzett tudása bővítésére és az önreflexióra.

Tematika: Marcus Aurelius császár elmélkedése

Követelmény: A félév során kiselőadások tartása (30%), az órai diskussziók koordinálása (30%), jegyzőkönyvek vezetése (20%), idegennyelvű szakirodalom földolgozása (20%). A félév végén ezek alapján gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: MARCUS AURELIUS: *Elmélkedései. Cassius Dio Cocceianus Marcus-élettrajzával*, Atlantisz, Budapest, 2016; <https://mek.oszk.hu/00600/00606/>; HADOT, PIERRE: *A lélek iskolája*, Kairosz, Budapest, 2010; HADOT, PIERRE: *The Inner Citadel. The Meditations of Marcus Aurelius*, Harvard UP, Cambridge Massachusetts, 1998; FRANKL, VIKTOR E.: *... mégis mondj igent az életre!* Jel, Budapest, 2007; EGER, EDITH EVA: *A döntés*, Libri, Budapest, 2015.

Ajánlott irodalom: BOROS GÁBOR (szerk.): *Filozófia*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007; LONG, A. A.: *Hellenisztikus filozófia*, Osiris, Budapest, 1998.

FILOZÓFIA SZEMINÁRIUM I.

MTFISZ1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Petres Lúcia OP

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet IV. (MTFT4N)

A tanegység célja: Eljutni rövidebb bölceleti szövegek önálló olvasására, megértésére és elemzésére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A megismert szemelvények révén szélesebb általános műveltséggel rendelkezik. Képes a bölceleti szövegek önálló olvasására, megértésére és elemzésére, s a gondolkodásmód változását történelmi összefüggésben szemlélni. Elkötelezett az önképzés, az igazság keresése iránt.

Tematika: Válogatott szövegrészletek olvasása és elemzése Gabriel Marcel, Martin Buber, Arisztotelész, Szent Ágoston, Aquinói Szent Tamás, Étienne Gilson, René Descartes, David Hume, Immanuel Kant és Karl Jaspers műveiből.

Követelmény: A félév során kiselőadások tartása, valamint kiadott szöveg elemzéséből 4–5 oldalas szeminárium dolgozat leadása a szorgalmi időszak végéig. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: STEIGER KORNÉL (szerk.): *Bevezetés a filozófiába, szöveggyűjtemény*, Holnap, Budapest, 2006; illetve kiadott szövegek.

FILOZÓFIA SZEMINÁRIUM II.

MTFISZ2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Bakos Gergely OSB

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet III. (MTFT3N); Filozófia szeminárium I. (MTFISZ1N)

A tanegység célja: Rövidebb bölcséleti szövegek önálló olvasása, elemzése, közös órai megvitatása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A megismert szemelvények révén szélesebb általános műveltséggel rendelkezik. Képes saját álláspontjának árnyalt és szabatos kifejtésére, önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra. Elkötelezetten keresi mások megértésének módját, tudatosan segítve a közös gondolkodást törekszik megszerzett tudása bővítésére és önreflexióra.

Tematika: 1. Bevezetés. Hogyan olvassunk filozófiai szövegeket? 2. Pierre Hadot: *Luxus-e a filozófia?* 2. Plótinosz: *A lélek halhatatlansága* (IV. 7 [2]). 3. Marcus Aurelius: *Elmélkedések*, IV. könyv. 4. Canterburyi Anzelm: *Proslogion*. 5. Immanuel Kant: *Válasz a kérdésre mi a felvilágosodás?* 6. Hamvas Béla: *A barátság*.

Követelmény: Házi feladatok (20%), órai munka (20%), kiselőadások és jegyzőkönyvek (60%). A félév végén ezek alapján gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: HADOT, PIERRE: *A lélek iskolája*, Kairosz, Budapest, 2010, 335–339. DÖRÖMBÖZI JÁNOS (szerk.): *Filozófiai szöveggyűjtemény a középiskolások számára*, I., Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999, 179–189; STEIGER KORNÉL (szerk.): *Bevezetés a filozófiába*, Holnap, Budapest, 1992, 238–244;

Lásd még: <https://mek.oszk.hu/00600/00606/>; <https://www.szaktars.hu/>; https://kotelezok.blog.hu/2010/10/05/immanuel_kant_valasz_a_kerdesre_mi_a_felvilagosodas; <https://web.archive.org/web/20080616104817/http://www.hamvasbela.org/szavak/baratsag.html>.

Ajánlott irodalom: BOROS GÁBOR (szerk.): *Filozófia*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007; STEIGER KORNÉL: *Filozófia. Tankönyv a középiskolások számára*, Holnap, Budapest, 1998; LONG, A. A.: *Hellenisztikus filozófia*, Osiris, Budapest, 1998; HAMANN, JOHANN GEORG: *Válogatott filozófiai írásai*; Jelenkor, Pécs, 2003; HADOT, PIERRE: *The Inner Citadel. The Meditations of Marcus Aurelius*, Harvard UP, Cambridge Massachusetts, 1998.

FILOZÓFIATÖRTÉNET I.

Bevezetés az ókori bölcsélet történetébe

MTFT1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Bakos Gergely OSB

A tanegység célja: Bevezetés az ókori görög és római bölcsélet történetébe.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az ókori bölcsélet fő képviselőit és gondolkodásuk meghatározó elemeit. Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak árnyalt és szabatos kifejezésére. Elkötelezetten törekszik tudásának bővítésére, keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika: 1–2. Bevezetés. 2–3. Preszókratikus filozófia. 4. A szofisták. 5. Szókratész. 6–7. Platón. 8–9. Arisztotelész. 10–12. Plótinosz.

Követelmény: Tevékeny részvétel az előadásokon, kötelező olvasmányok földolgozása. A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: STÖRIG, HANS JOACHIM: *A filozófia világtörténete*, Helikon, Budapest, 2006, 1–160; PLATÓN: Szókratész védőbeszéde, in id.: *Euthüphrón. Szókratész védőbeszéde. Kritón, Atlantisz*, Budapest, 2005, 51–119; PLATÓN: *Phaidón* (bármely fordításban); ARISZTOTELÉSZ: *Nikomakhoszi etika*, Európa, Budapest, 1997; PLÓTINOSZ: A Szépről (Enn. I. 6), in uő: *A szépről és a jóról. Istenről és a hozzá vezető utakról*, Farkas Lőrinc Imre, Budapest, 1998, 11–24; BRAGUE, RÉMI: *Európa. A római modell. Elsajátított önazonosság*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 1994; PRIMAVESI, OLIVER – RAPP, CHRISTOF: *Arisztotelész*, Atlantisz, Budapest, 2018.

Ajánlott irodalom: BOROS GÁBOR (szerk.): *Filozófia*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007; HADOT, PIERRE: *A lélek iskolája. Lelkigyakorlatok és ókori filozófia*, Kairosz, Budapest, 2010; 1998; SZLEZÁK, THOMAS A.: *Hogyan olvassunk Platónt?*, Atlantisz, Budapest, 2000; ROSS, SIR DAVID: *Arisztotelész*, Osiris, Budapest, 2001; TAYLOR, ALFRED EDWARD: *Platón*, Osiris, Budapest, 1999; PLATÓN: *A lakoma*, Atlantisz, Budapest, 1999.

FILOZÓFIATÖRTÉNET I.

Bevezetés az ókori és középkori bölcsélet történetébe

HFT1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

BAFT1N, BAFT1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Bakos Gergely OSB

A tanegység célja: Bevezetés az ókori és középkori bölcsélet történetébe.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az ókori és középkori bölcsélet fő képviselőit és gondolkodásuk meghatározó elemeit. Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak árnyalt és szabatos kifejezésére. Elkötelezetten törekszik tudásának bővítésére, keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika (nappali tagozat): 1. Bevezetés. 2. Preszokratikus filozófia. 3–4. Platón. 5–6. Arisztotelész. 7. Plótinosz. 8. Dionüsziosz Areopagita. 9. Boëthius. 10. Canterburyi Anzelm. 11. Aquinói Szent Tamás. 12. Nicolaus Cusanus.

Tematika (esti tagozat): 1. Preszokratikus filozófia. 2. Platón. 3. Arisztotelész. 4. Plótinosz. 6. Boëthius.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az előadásokon. Nappali tagozaton a félév végén írásbeli vizsga, esti tagozaton a félév végén szóbeli vizsga írásbeli fölkészüléssel.

Kötelező irodalom: BOËTHIUS, ANICIUS MANLIUS TORQUATUS SEVERINUS: *A filozófia vigasztalása*, Európa, Budapest, 1979; BRAGUE, REMI: *Európa. A római modell. Elsajátított önazonosság*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 1994; CANTERBURYI SZENT ANZELM: *Proslogion*, in *Canterburyi Szent Anzelm összes művei*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 81–102; CUSANUS, NICOLAUS: *A hit békéje*, Szent István Társulat, Budapest, 2017; PLATÓN: *Szókratész védőbeszéde*, in id.: *Euthüphrón. Szókratész védőbeszéde. Kritón*, Atlantisz, Budapest, 2005, 51–119; PSZUDO-DIONÜSZIOSZ AREOPAGITÉS: *Misztikus teológia*, in *Az isteni és emberi természetről. Görög egyházatyák*, 1–2. kötet, Atlantisz, Budapest, 1994, 2. kötet, 259–265; STÖRIG, HANS JOACHIM: *A filozófia világtörténete*, Helikon, Budapest, 2006, 1–217.

Ajánlott irodalom: SZENT ÁGOSTON: *Vallomásai*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; ARISZTOTELÉSZ: *Nikomakhoszi etika*, Európa, Budapest, 1997, VIII–IX. könyv; HADOT, PIERRE: *A lélek iskolája. Lelki gyakorlatok és ókori filozófia*, Kairosz, Budapest, 2010; PLATÓN: *A lakoma*, Atlantisz, Budapest, 1999; PRIMAVESI, OLIVER – RAPP, CHRISTOF: *Arisztotelész*, Atlantisz, Budapest, 2018; SZLEZÁK, THOMAS A.: *Hogyan olvassunk Platont?*, Atlantisz, Budapest, 2000.

FILOZÓFIATÖRTÉNET II.

Bevezetés a középkori bölcsélet történetébe

MTFT2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Szeiler Zsolt

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet I. (MTFT1N)

A tanegység célja: A saját történeti, szociológiai és szellemi kontextusában bemutatni a középkor bölcséletének legfontosabb eredményeit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a középkori bölcsélet jelentősebb képviselőit és főbb irányzatait. Képes a történeti szempontok figyelembevételével önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak árnyalt és szabatos kifejezésére. Elkötelezetten törekszik tudásának bővítésére, keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika: 1. A korszak történeti és szellemtörténeti elhatárolása, a középkor forrásai. 2. Szent Ágoston I. (intellektuális klíma: manicheizmus, neoplatonizmus). 3. Szent Ágoston II. (tanítása: antropológia, ismeretelmélet, Isten megismerése). 4. Canterburyi Szent Anzelm. 5. A középkor műveltsége: a monasztikus és a skolasztikus szellem. 6. A Párizsi Egyetem és az Arisztotelész-recepció. 7. Aquinói Szent Tamás I. (fizika,

lélekkélefilozófia). 8. Aquinói Szent Tamás II. (ismeretelmélet, filozófiai teológia, hit és ész). 9. Pszeudo-Dionüsziosz Areopagitész és a középkori spekulatív misztika. 10. Szent Bonaventura. 11. Duns Scotus. 12. Összegző óra.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az előadásokon. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: A kurzus során a hallgatóknak megküldött előadásvázlatok. CANTERBURYI SZENT ANZELM: Összes művei, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 81–82, 86–87, 427–457; BAKOS GERGELY: Hit és ész Canterburyi Szent Anzelm gondolkodásában, in Szeiler Zsolt – Bakos Gergely – Sárkány Péter (szerk.): *Hit és ész, L'Harmattan – Sapientia*, Budapest, 2013, 76–95; PSZEUDO-DIONÜSZIOSZ AREOPAGITÉSZ: Misztikus teológia, in Háty János (szerk.): *Az isteni és emberi természetről. Görög egyházatyák*, 2. kötet, Atlantisz, Budapest, 1994, 259–265; AQUINÓI SZENT TAMÁS: *A létezőről és a lényegről*, Helikon, Budapest, 1990, 55–76; SZENT BONAVENTURA: A művészetek visszavezetése a teológiára, *Studia Caroliensia* 7 (2006/2) 141–155, http://www.kre.hu/portal/doc/studia/Cikkek/2006.2.szam/14.Bonaventura_Bekesi_Sandor.pdf.

Ajánlott irodalom: GILSON, ETIENNE: *A középkori filozófia története*, Kairosz, Budapest, 2015; BORBÉLY GÁBOR: *Civakodó angyalok*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2008; LE GOFF, JACQUES: *Az értelmiség a középkorban*, Osiris, Budapest, 2000; GILSON, ETIENNE: *A középkori filozófia szelleme*, Paulus Hungarus – Kairosz, Szentendre – Budapest, 2001; KENNY, ANTHONY: *Aquinói Szent Tamás*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1996; NYÍRI TAMÁS: *A filozófiai gondolkodás fejlődése*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; STEAD, CHRISTOPHER: *Filozófia a keresztény ókorban*, Osiris, Budapest, 2002.

FILOZÓFIATÖRTÉNET II.

HFT2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

BAFT2N, BAFT2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Szeiler Zsolt

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet I. (HFT1N, BAFT1N, BAFT1/E)

A tanegység célja: Bemutatni az újkori és kortárs bölcselet jelentősebb személyiségeit és főbb irányzatait.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az újkori és „kortárs” bölcselet jelentősebb képviselőit és főbb irányzatait. Képes a történeti szempontok figyelembevételével önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak árnyalt és szabatos kifejezésére. Elkötelezetten törekszik tudásának bővítésére, keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika (nappali tagozat): 1. A kurzus áttekintése, általános bevezetés. 2. Átmenet a középkorból a modernitásba: Francis Bacon, Nikolausz Kopernikusz, Galileo Galilei. 3. A racionalizmus: René Descartes. 4. A racionalista módszertan. 5. A racionalizmus francia ellenhatása: Blaise Pascal. 6. A racionalizmus brit ellenhatása: David Hume empirizmusa. 7. Immanuel Kant ismeretelmélete. 8. A kanti etika. 9. Georg Wilhelm Friedrich Hegel és a német idealizmus 10. Martin Heidegger

gondolkodása. 11. Karl Rahner transzcendentális ismeretelmélete. 12. Karl Rahner kozmológiája és antropológiája.

Tematika (esti tagozat): 1. Átmenet a középkorból a modernitásba: a modernitás általános jellemzői. 2. A racionalizmus: René Descartes. 3. Immanuel Kant ismeretelmélete. 4. Martin Heidegger az emberi létezésről. 5. Kar Rahner ismeretelmélete. 6. Karl Rahner a hominizációról.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: PANNENBERG, WOLFHART: *Teológia és filozófia*, L'Harmattan, Budapest, 2009, 101–273; TURAY ALFRÉD: *Filozófiatörténeti vázlatok*, Szent István Társulat, Budapest, 2005, <http://mek.oszk.hu/08700/08784/html/filozofia.htm>.

Ajánlott irodalom (nappali tagozat): BOROS GÁBOR (szerk.): *Filozófia*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007, 569–1369; STÖRIG, HANS JOACHIM: *A filozófia világtörténete*, Helikon, Budapest, 2008; KECSKÉS PÁL: *A bölcelet története*, Szent István Társulat, Budapest, 1981, illetve KECSKÉS PÁL: *A bölcelet története főbb vonásaiban*, Gede Testvérek, Budapest, 2001.

Ajánlott irodalom (esti tagozat): BRUGGER, WALTER (szerk.): *Filozófiai lexikon*, Szent István Társulat, 2005; KECSKÉS PÁL: *A bölcelet története*, Szent István Társulat, Budapest, 1981; GAARDER, JOSTEIN: *Sofie világa. Regény a filozófia történetéről*, Magyar Könyvklub, Budapest, 2001.

FILOZÓFIATÖRTÉNET III.

MTFT3N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Szeiler Zsolt

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet II. (MTFT2N)

A tanegység célja: Bemutatni a jelenkori gondolkodást meghatározó legfontosabb újkori gondolkodókat.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az újkori bölcelet fő képviselőit és gondolkodásuk meghatározó elemeit. Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak árnyalt és szabatos kifejezésére. Elkötelezetten törekszik tudásának bővítésére, keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika: 1. A modernitás kezdetei: Nicolaus Cusanus, Francis Bacon, Galileo Galilei. 2. René Descartes gondolkodása I. (Descartes útja a *cogito* elvig). 3. René Descartes gondolkodása II. (A racionalista módszertan). 4. Descartes utáni racionalizmus: Baruch Spinoza. 5. A racionalizmus ellenhatása: Blaise Pascal. 6. Az angolszász empirizmus: David Hume. 7. A racionalizmus felvilágosodás: Voltaire, Jean-Jacques Rousseau. 8. Immanuel Kant ismeretelmélete. 9. Immanuel Kant etikája. 10. Immanuel Kant vallásfilozófiája. 11–12. Georg Wilhelm Friedrich Hegel filozófiai rendszere. 13. Összegző óra.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az előadásokon. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: A kurzus során a hallgatóknak megküldött előadásvázlatok. PANNENBERG, WOLFHART: *Teológia és filozófia*, L'Harmattan, Budapest, 2009, 101–225; BOROS GÁBOR (szerk.): *Filozófia*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007, 640–901.

Ajánlott irodalom: BOROS GÁBOR: *René Descartes*, Áron, Budapest, 1998; ROSS, DAVID: *Kant etikája*, Gond-Cura, Budapest, 2005; STÖRIG, HANS JOACHIM: *A filozófia világtörténete*, Helikon, Budapest, 2008; SZOMBATH ATTILA: G. W. F. Hegel vallásfilozófiája, in Szeiler Zsolt – Bakos Gergely – Sárkány Péter (szerk.): *Hit és ész*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2013, 226–254; BOROS JÁNOS: *Immanuel Kant*, MTA Bölcsészettudományi Kutatócsoport, Budapest, 2018.

FILOZÓFIATÖRTÉNET IV.

MTFT4N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Petres Lúcia OP

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet III. (MTFT3N)

A tanegység célja: Felkészíteni a jelenkori bölcséleti gondolkodással való párbeszédre, megismertetni a kortárs nyugati gondolkodás legjelentősebb személyiségeit, főbb iskoláit és elmélyíteni a történelmi szemléletmódot.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a jelenkori bölcsélet fő képviselőit és iskoláit, valamint gondolkodásuk meghatározó elemeit. Képes tájékozódni a mai filozófiai gondolkodás főbb áramlatai között és azokat tudja kritikailag értékelni. Elkötelezett az igazság keresése iránt, és nyitott párbeszédre törekszik azokkal is, akikkel nem ért egyet.

Tematika: 1. Bevezetés; a posztmodern jelenség. 2. Søren Aabye Kierkegaard, az egzisztencializmus atyja. 3. Arthur Schopenhauer akaratfilozófiája. 4. Friedrich W. Nietzsche és a nihilizmus. 5. Henri Bergson, az élet filozófiája. 6. Néhány fontosabb 20. századi irányzat. 7. Edmund Husserl és a fenomenológia. 8. Martin Heidegger létfilozófiája. 9. Jean-Paul Sartre egzisztencializmusa. 10. Karl Jaspers egzisztencializmusa. 11. Ludwig Wittgenstein és az analitikus filozófia. 12. Hans-Georg Gadamer filozófiai hermeneutikája. 13. Gabriel Marcel keresztény filozófiája.

Követelmény: A félév során egy zárthelyi dolgozat. A félév végén írásbeli vizsga.

Ajánlott irodalom: NYÍRI TAMÁS: *A filozófiai gondolkodás fejlődése*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; TURAY ALFRÉD: *Filozófiatörténeti vázlatok*, Szent István Társulat, Budapest, 2005, <http://mek.oszk.hu/08700/08784/html/filozofia.htm>; KECSKÉS PÁL: *A bölcsélet története*, Szent István Társulat, Budapest, 1981, illetve KECSKÉS PÁL: *A bölcsélet története főbb vonásaiban*, Gede Testvérek, Budapest, 2001; STÖRIG, HANS JOACHIM: *A filozófia világtörténete*, Helikon, Budapest, 2008, vagy bármely más filozófiatörténeti kézikönyv.

FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: AZ EGYHÁZ

MTFU4N, HFU4N, BAFU4N, BAFU4/E, HFU4/E, RIFU2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Bagyinszki Ágoston OFM

A tanegység célja: Didaktikai cél a hallgatót bevezetni az egyház alapítását és lényegét érintő kérdések módszeres teológiai tanulmányozásába, a II. Vatikáni Zsinat iránymutatásai alapján. Tartalmi cél az egyházi életállapotok teológiájára helyezett hangsúllyal bemutatni a kortárs egyház alapvető önfelfogását, amelynek további analitikus kifejtése a dogmatikai tárgyalás feladata lesz.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus egyháztan alapelemeit, az egyház önfelfogását és a kortárs teológiai reflexió lényeges irányait. Képes az egyháztani kérdéseket árnyaltan megvitatni, történelmi összefüggésbe helyezni és kiegyensúlyozott állásfoglalásokat kialakítani a kortárs diskurzusban. Saját hitének vonatkozó kérdéseit tanulmányozva elmélyíti elkötelezettségét Krisztus mai követésére.

Tematika: 1. Az egyház mint Krisztus tanítványaiból szerveződő alakulat, alapfogalmak. 2. Az egyház krisztusi eredete. 3. Az egyház az Újszövetségben. 4. A II. Vatikáni Zsinat. 5. A kommunió-egyháztan. 6. Az egyház az üdvösség egyetemes szentsége. 7. Az egyház mint „Isten népe”. 8–11. Az egyház alaptulajdonságai: „Egy, Szent, Katolikus és Apostoli”. 12. Felszentelt szolgálatok. 13. Laikusok. 14. A szerzetesség egyháztani tárgyalása.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: VÁRNAI JAKAB – BAGYINSZKI ÁGOSTON: *Egyháztan*, jegyzet, 2019; Lumen Gentium. Dogmatikai konstitúció az egyházzól, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 141–207; McPARTLAN, PAUL: *Az üdvösség szentsége. Bevezetés az eucharisztikus egyháztanba*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2015, 129–155; II. JÁNOS PÁL: *Ut unum sint*. Enciklika az ökumenikus törekvésekről (1995), in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 277–326.

Ajánlott irodalom: PUSKÁS ATTILA (szerk.): *Élő kövekből épülő Egyház. Az Egyház természete és küldetése – ekkleziológiai reflexiók*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; WIEDENHOFER, SIEGFRIED: *Egyháztan*, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 2. kötet, Vigilia, Budapest, 2002, 49–159; MÜLLER, GERHARD LUDWIG: *Katolikus dogmatika*, Kairosz, Budapest, 2007, 553–604; NEUNER, PETER – ZULEHNER, PAUL M.: *Jöjjön el a te országod. Gyakorlati egyháztan*, Verbum, Kolozsvár, 2014.

FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: A KINYILATKOZTATÁS ÉS A HIT

MTFU1N, HFU2N, BAFU2N, BAFU2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

RIFU1/E, HFU2/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Bagyinszki Ágoston OFM

A tanegység célja: Didaktikai cél a katolikus-keresztény identitás „logikájának” fokozatos tudatosítása, előkészítve ezzel a szisztematikus teológiai tanulmányokat.

Tartalmi cél bevezetni a hallgatót a teológiai ismeretelmélet (episztemológia) alapvető témáinak tanulmányozásába, azok összefüggéseibe, valamint a kapcsolódó kortárs diskurzusba.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a teológiai témák megvitatásának „szervezeti kultúráját”, fogalomkészletét, valamint áttekintése van a kapcsolódó kérdések irodalmáról és a szokásos hivatkozási helyekről. Képes konstruktívan bekapcsolódni egy-egy teológiai kérdés megvitatásába, miközben együtt tud gondolkodni az „egyház élő hagyományával” és tekintettel van a „hitigazságok hierarchiájára”. A szerteágazó teológiai kérdések megvitatása során elkötelezett a hit és az értelem összehangolt használata iránt.

Tematika: 1. Krisztus tanítványának lenni: tanítói autoritás, egyházi közvetítés, teológiai ismeretelmélet a II. Vatikáni Zsinat szemléletmódjában. 2. Az egyház élő hagyománya: princípium, kommunikáció, közlésmód, kiegészítés. 3. Isten Igéjének az üdvtörténetben kibontakozó misztériuma: a kinyilatkoztatás fogalma, modelljei. 4. Az Isten Igéjét befogadó ember: a hit fogalma, tulajdonságai. 5. Az egyház életében konstitutív szerepet betöltő, egymással interakcióban álló autoritás-intézmények fundamentális teológiája: A Szentírás, a hagyomány, a tanítóhivatal, az akadémikus teológia és a hívők hitérzéke. 6. A „felülről”, illetve „alulról” induló megközelítések szintézise az „élő egyházi hagyomány” fogalmában. 7. II. Vatikáni Zsinat a későmodernitás kontextusában: a katolikus keresztény identitás közösségi és egyéni dimenziói.

Követelmény: A félév első harmadában egy klasszikus szöveg feldolgozása. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: CONGAR, YVES: *Az egyház élő hagyománya. Tanulmány a hagyomány teológiai fogalmáról*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2015; Dei Verbum. Dogmatikai konstitúció a kinyilatkoztatásról, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 407–441; BAGYINSZKI ÁGOSTON – VÁRNAI JAKAB: *Kinyilatkoztatás, hit, üdvtörténet*, jegyzet, 2020; TANZELLA-NITTI, GIUSEPPE: A klasszikus „Két könyv”-metafora eszmétörténetéhez, *Acta Pintériana* 2 (2016) 55–75; GAILLARDDETZ, RICHARD R.: *A katolikus teológia megalapozása. Bevezetés a teológiai ismeretelméletbe*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2011.

Ajánlott irodalom: BAGYINSZKI ÁGOSTON (szerk.): *A hitvallástól a teológiai megalapozásig. Szöveggyűjtemény a teológiai ismeretelmélet tanulmányozásához*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2014; MÜLLER, GERHARD LUDWIG: *Katolikus Dogmatika*, Kairosz, Budapest, 2007, 1. fejezet: Kinyilatkoztatás. Teológiai ismeretelmélet, 43–90; WERBICK, JÜRGEN: Prolegomena, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 1. kötet, Vigilia, Budapest, 1996, 1–52; RAHNER, KARL: *A hit alapjai. Bevezetés a kereszténység fogalmába*, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 5. fejezet; WELTE, BERNHARD: *Mit jelent hinni? Vallásfilozófiai megfontolások*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2013; DULLES, AVERY: *A kinyilatkoztatás modelljei*, Vigilia, Budapest, 2005; MCPARTLAN, PAUL: *Az üdvösség szentsége. Bevezetés az eucharisztikus egyháztanba*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2015; XVI. BENEDEK PÁPA: *Verbum Domini. Szinódus utáni apostoli buzdítás Isten szaváról az egyház életében (2010)*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; BAGYINSZKI ÁGOSTON (szerk.): *A „Természet könyve” mint a „Szentírás könyvének” analógiája. A „Két könyv”-metafora mai jelentősége*

a természettudomány és a teológia párbeszédében, Konferenciakötet (Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2018. november 17.), Sapientia Füzetek 34., L'Harmattan – Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2019; BAGYINSZKI ÁGOSTON: *A Logosz önközlése az egyház Eucharisziájában*, in Várnai Jakab – Vida Márta (szerk.): *Az Eucharisztia*, Konferenciakötet (Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2018. március 17.), Sapientia Füzetek 33., L'Harmattan – Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2019, 159–193.

FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: A KRISZTUS-ESEMÉNY

MTFU2N, HFU1N, BAFU1N, BAFU1/E, HFU1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Bagyinszki Ágoston OFM

A tanegység célja: Didaktikai cél a keresztény hit alapvető krisztológiai „logikájának” fokozatos tudatosítása, valamint bevezetés a forrásanyag módszeres tanulmányozásába. Tartalmi cél a krisztológiai reflexió tágabb szisztematikus teológiai horizont felé nyitott megalapozása, a keresztény hagyomány legősibb rétegeinek vizsgálatából kiindulva.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Iseri *A Katolikus Egyház Katekizmusa* alapvető krisztológiai témájú pontjainak (lásd különösen: 422–451, 512–664.) tartalmát és teológiai kontextusát. Képes ezeket történeti horizonton, az ősi tanfejlődés, valamint saját korunk kérdéseinek összefüggésében is elhelyezni. Krisztus mai tanítványként elkötelezetten gondolkodik a hitéről és hitelesen, párbeszédképesen képviseli azt.

Tematika: 1. A fundamentális krisztológia mint a dogmatikai tárgyalás előkészítője. 2. Az Ószövetség üdvösségi tapasztalatai és reményei. 3. Jézus történetiségének Biblián kívüli forrásai. Működésének külső jellemzői. 4. Az evangéliumi hagyomány három korszaka. 5. Jézus igehirdetése az „Isten országáról”. 6. Az implicit krisztológia. 7. A fenségcímek Jézusnál: explicit krisztológia. 8. Jézus csodái. 9. Jézus kereszthalála. 10. A feltámadás. 11. Krisztus megértésének folyamata. 12. A felmagasztaltatás krisztológiái. 13. A szinoptikusok krisztológiái. 14. A preegzisztencia krisztológiái. A János-evangélium krisztológiája.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: SESBOÜÉ, BERNARD: *Krisztus pedagógiája. Az alapvető krisztológia elemei*, Vigilia, Budapest, 1998; VÁRNAI JAKAB: *Fundamentális krisztológia*, jegyzet, 2019.

Ajánlott irodalom: PÁPAI BIBLIKUS BIZOTTSÁG: *A Szentírás és a krisztológia*, Szent István Társulat, Budapest, 1998, 34–50; KESSLER, HANS: *Krisztológia*, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 1. kötet, Vigilia, Budapest, 2002, 254–343; KASPER, WALTER: *Jézus a Krisztus*, Vigilia, Budapest, 1996, 13–182; RAHNER, KARL: *A hit alapjai. Bevezetés a kereszténység fogalmába*, Agapé, Szeged, 1998, 189–231; KERESZTY RÓKUS – PUSKÁS ATTILA: *Jézus Krisztus. Krisztológiai alapvetés*, Szent István Társulat, Budapest, 2015, I. rész: *Biblikus krisztológia*, 21–224; *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Társulat, Budapest, 2013.

MTFU3N, HFU3N, BAFU3N, BAFU3/E, HFU3/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Bagyinszki Ágoston OFM

A tanegység célja: Didaktikai célja a hallgatók bevezetése a vallás szerteágazó jelenségeinek – a teológiai tárgyalás felé vezető – tanulmányozásába, elsősorban a fenomenológiai módszerre támaszkodva. Tartalmi cél a vallási sokféleségről, valamint a modernitás és a szekularizáció keresztény megítéléséről szóló kortárs diskurzus bemutatása, a II. Vatikáni Zsinat kapcsolódó iránymutatásait követve.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Isméri a vallástudományi és vallásteológiai diskurzus kapcsolódási pontjait, főbb témáit, irányzatait, eredményeit és problémáit, magyarországi helyzetét. Saját katolikus identitását képes elhelyezni a vallási pluralitás összefüggésében. Árnyaltan mérlegelni tudja a szekularizációval összefüggő aktuális kérdéseket. Megfelelő problémaérzéssel közelít a vallások szerteágazó megnyilvánulásaihoz és képes magát továbbképezni a számára fontos területeken. Katolikus identitását jól tájékozottan, elkötelezetten és párbeszédre készen képviseli az életterületen szolgáló társadalmi közegben.

Tematika: 1. Bevezető áttekintés: krisztusi tanítványság és vallási pluralitás, korunk vallási összképe, vallástudomány, vallásteológia, magyar szempontok. 2. A vallás meghatározása és annak nehézségei. 3. A vallástörténet: alapjelenségek, modernizáció és szekularizáció. 4. Néhány „világvallás” alapvető tárgyalása: hinduizmus, buddhizmus, judaizmus, iszlám. 5. A kereszténység mint vallás. 6. A (katolikus) keresztény vallásteológia: három alapelv. 7. A modernizációs folyamat és polarizáló hatásai: fundamentalista és szinkretista tendenciák, teológiai reflexiók. 8. A II. Vatikáni Zsinat nyomában: üdvtörténet és vallástörténet, konfrontáció és dialógus, a keresztény misszió mai helyzete.

Követelmény: A félév első harmadában egy forrásszöveg feldolgozása. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: BAGYINSZKI ÁGOSTON – VÁRNAI JAKAB: *A kereszténység és a vallások*, jegyzet, 2020 (további bibliográfiával); Nostra aetate. Nyilatkozat az egyház és a nem keresztény vallások kapcsolatáról, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 399–403; ELIADE, MIRCEA: *A szent és a profán. A vallási lényegről*, Európa, Budapest, 1999.

Ajánlott irodalom: LIVINGSTON, JAMES C.: *Anatomy of the Sacred. An Introduction to Religion*, Pearson, Upper Saddle River (N. J.), 2009 (a magyar változat megjelenése folyamatban); NEMZETKÖZI TEOLÓGIAI BIZOTTSÁG: *A kereszténység és a vallások*, Szent István Társulat, Budapest, 1998; *A Hittani Kongregáció „Dominus Iesus” nyilatkozata Jézus Krisztus és az Egyház egyetlen és egyetlen üdvözítő voltáról*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; KULTÚRA PÁPAI TANÁCSA – VALLÁSKÖZI PÁRBSZÉD PÁPAI TANÁCSA: *Jézus Krisztus, az élő víz hordozója. Keresztény reflexió a „New Age”-ről*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; további szakirodalom témakörök szerint bontva az egyes órákon.

FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA SZEMINÁRIUM
FUNDAMENTÁLIS SZEMINÁRIUM
Eucharisztia és katolikus identitás

MTFUSZN, BAFUSZN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Bagyinszki Ágoston OFM

A tanegység célja: Didaktikai cél a katolikus identitás eucharisztikus „logikájának” fokozatos tudatosítása, továbbá az alapvető teológiai látásmód és problémaérzék fejlesztése. Tartalmi cél bevezetni a hallgatót az eucharisztia szakramentális teológiájának és az eucharisztikus egyháztannak a tanulmányozásába.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az eucharisztia központi szerepét a krisztusi tanítványság megvalósulásában, az egyház életében, valamint látja az eucharisztia ünneplése és a teológiai gondolkodás közötti belső összefüggést. Képes eligazodni a kapcsolódó teológiai diskurzus kortárs és történeti dimenzióiban és elsajátítja az ehhez szükséges teológiai gondolkodás alapelemeit. Elkötelezett az egyház eucharisztikus életében, a következetes teológiai reflexióban, valamint az igényes kommunikáció terén.

Tematika: 1. Katolikus identitás, az ortopraxis és az ortodoxia körkörös kapcsolata. 2. A Szentírás szerepe a lelki életben és az akadémikus teológiában. 3. Hagyomány és teológia kapcsolata. 4. A II. Vatikáni Zsinat jelentősége, magyar szempontok. 5. Eucharisztia, kommunió, misszió. 6. Eucharisztia és felekezeti sokféleség. 7. Az üdvösség szentsége: teológia és liturgikus gyakorlat. 8. Az eucharisziát ünneplő egyház a mai világban.

Követelmény: A félév során óráról órára olvasmányok, kisebb feladatok elvégzése és aktív részvétel a feldolgozó beszélgetésekben. A félév végére szemináriumi dolgozat készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: McPARTLAN, PAUL: *Az üdvösség szentsége. Bevezetés az eucharisztikus egyháztanba*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2015.

Ajánlott irodalom: II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Ecclesia de Eucharistia* (2003), in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 627–661; KERESZTY RÓKUS: *A bárány menyegzője. Az Eucharisztia teológiája történeti, biblikus és rendszerező megközelítésben*, Szent István Társulat, Budapest, 2008; ERDŐ PÉTER: *Eucharisztikus egyháztan jogi következményekkel*, in Fila Béla – Erdő Péter (szerk.): *Teológus az Egyházban*, Márton Áron, Budapest, 1995, 349–365; SCHMEMMANN, ALEXANDER: *Eucharisztia*, Szent Atanáz, Nyíregyháza, 2018; NEMESHEGYI PÉTER: *Ezt tegyék az én emlékezetemre. Az Eucharisztia teológiája*, Agapé, Szeged 1994 (korábbi kiadás: Teológiai Kiskönyvtár, III/6., k. n., Róma, 1975); BÉKES GELLÉRT: *Az Eucharisztia és az Egyház egysége. Az úrvacsora teológiai távlatai az ökumenikus dialógusban*, *Teológia* 20 (1986) 10–16; SCHÜTZ ANTAL: *Eucharisztia*, Szent István Társulat, Budapest, 1938; RADBERTUS, PASCHASIUS – RATRAMNUS: *Az Úr testéről és vérééről*, Kairosz – Paulus Hungarus, Budapest, 2001; VANYÓ LÁSZLÓ: *Az Eucharisztia az egyházatyák teológiájában*, *Teológia* 19 (1985/2) 76–80; TARIJÁNYI BÉLA: *Mennyei kenyér. Az Eucharisztia értelmezései az Újszövetségben*, *Teológia* 19 (1985) 71–75; XVI. BENEDEK PÁPA: *Verbum Domini. Szinódus utáni apostoli buzdítás Isten szaváról az*

egyház életében (2010), Szent István Társulat, Budapest, 2011; BAGYINSZKI ÁGOSTON: *A Logosz önközlése az egyház Eucharisztijában*, in Várnai Jakab – Vida Márta (szerk.): *Az Eucharisztia*, Konferenciakötet (Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2018. március 17.), Sapientia Füzetek 33., L'Harmattan – Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2019, 159–193.

FUNDAMENTÁLIS SZEMINÁRIUM
A Logosz önközlése az egyház Eucharisztijában

BAFUSZ/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Bagyinszki Ágoston OFM

A tanegység célja: A II. Vatikáni Zsinat fundamentális teológiai horizontjának tudatosítása (a párhuzamos „Kinyilatkoztatás és hit” c. tantárgy anyagának elmélyítéseként); a teológiai látásmód és problémaérzék fejlesztése, az akadémiai munka elemeinek gyakorlása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a feldolgozott témakör teológiai forrásait, alapvető összefüggésrendszerét. Képes az akadémiai igényű kommunikációra, betartja a Dolgozatírási Szabályzat előírásait. Elkötelezett a módszeres teológiai reflexióban, együttgondolkodásban, csoportmunkában.

Tematika: 1. Krisztusi tanítványság, az Ige-misztérium és az Eucharisztia. 2. Katolikus identitás, az ortopraxis és az ortodoxia körkörös kapcsolata. 3. A Szentírás szerepe a lelki életben és az akadémikus teológiában. 4. Hagyomány és teológia kapcsolata. 5. A II. Vatikáni Zsinat jelentősége, magyar szempontok. 6. Eucharisztia, közösség, misszió. 7. Eucharisztia és felekezeti sokféleség. 8. Az üdvösség szentsége: teológia és liturgikus gyakorlat. 9. Az eucharisziát ünneplő egyház a mai világban. 10. A Logosz önközlése az egyház Eucharisztijában.

Követelmény: A kurzus „hibrid” keretek között szerveződik: részben távoktatási környezetben (modulokra bontva), részben szombati órarendbe épített tantermi, szemináriumi találkozások formájában. A közös munka feltétele modulról modulra a kijelölt olvasmányok, kisebb írásbeli feladatok teljesítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Ajánlott irodalom (kijelölt, kötelezően elolvasandó szemelvényekkel):

BAGYINSZKI ÁGOSTON: *A Logosz önközlése az egyház Eucharisztijában*, in Várnai Jakab – Vida Márta (szerk.): *Az Eucharisztia*, Konferenciakötet (Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2018. március 17.), Sapientia Füzetek 33., L'Harmattan – Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2019, 159–193; XVI. BENEDEK PÁPA: *Verbum Domini. Szinódus utáni apostoli buzdítás Isten szaváról az egyház életében (2010)*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; KRÁKOMPÉRGER ZOLTÁN: *Isten igéjének üdvrendi hatékonysága*, Jel, Budapest, 2017; II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Ecclesia de Eucharistia* (2003), in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 627–661; McPARTLAN, PAUL: *Az üdvösség szentsége. Bevezetés az eucharisztikus egyháztanba*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2015; BAGYINSZKI PÉTER ÁGOSTON: Charles Taylor az észak-atlanti civilizáció elvilágiasodásáról,

Sapientiana 3 (2010/2) 45–56; JOHN W. O'MALLEY: *Mi történt a II. vatikáni zsinaton?*, Jezsuita, Budapest, 2015; BAGYINSZKI ÁGOSTON (szerk.): *A „Természet könyve” mint a „Szentírás könyvének” analógiája. A „Két könyv”-metafora mai jelentősége a természettudomány és a teológia párbeszédében*, Konferenciakötet (Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2018. november 17.), Sapientia Füzetek 34., L'Harmattan – Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2019.

GYAKORLATI PROJEKT I–II.

KGGYP1 – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

KGGYP2 – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Tóth József

A tanegység célja: Lehetőséget biztosítani értékalapú, keresztény vállalkozások megismerésére, azok által kapcsolatok kiépítésére és arra, hogy konkrét gazdasági és menedzsment problémák megoldásán dolgozhassanak a hallgatók. További cél, hogy csoportosan végzett munka keretében tapasztalatot szerezzenek a képzés során elsajátított elméleti ismeretekről és gyakorlati módszerekről.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a KETEG szellemiséget és látja annak gyakorlati működését. Képes a megszerzett ismeretek gyakorlati alkalmazására, gazdasági és menedzsment problémák kreatív megoldására. Elkötelezett a keresztény szemléletű gazdasági tevékenység iránt és képes ezen értékek köré rendezni munkájának világát.

Tematika: Választható vállalatok bemutatása. Munkacsoportok kialakítása. Feladatok és időbeosztás egyeztetése. Csoportos konzultáció. Csoportos munka. Beszámoló prezentáció.

Követelmény: A vállalatokhoz kapcsolódó projektek csoportos megvalósítása, valamint beszámolók, prezentációk a szorgalmi időszakok végén. A képzés utolsó félévében komplex beszámoló és elemzés a projektről. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: A projektmunka megkezdésekor teszi közzé a gyakorlatvezető.

GYAKORLATI SZERTARTÁSTAN

BALIGYN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Márió

A tanegység célja: A liturgia elméleti ismereteinek gyakorlatba ültetése, különös tekintettel a pap nélkül végzett istentiszteletek elemeire, bemutatva, hogy hogyan kell azokat összeállítani, előkészíteni és levezetni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus liturgiát. Képes a rábízott liturgikus feladatokat ellátni. Elkötelezett a liturgiában való részvételre és a közösség liturgikus szolgálatára.

Tematika: 1. A ministráció. 2. A felolvasó és az akolitus szolgálata. 3. Az áldoztatás szentmisében és misén kívül. 4. A keresztelés (szükségkeresztelés). 5. A pap nélküli

istentisztelet vezetése, gyakorlata, öltözeke. 6. A temetés liturgiája. 7. Zsolozsma, ájtatosságok, litániák, szentségkitétel, áldások, közös rózsafüzér, előimádkozás és egyéb liturgikus formák.

Követelmény: A félév során a megjelölt szövegek elolvasása, önálló munkaként istentisztelet összeállítása. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: A hivatalos szertartáskönyvek, a misekönyv (Kis misekönyv, A, B, C); VERBÉNYI ISTVÁN – ARATÓ MIKLÓS ORBÁN (szerk.): *Liturgikus lexikon*, Szent István Társulat – Kairosz, Budapest, 2001; ORSZÁGOS LITURGIKUS TANÁCS: *A világi lelképásztori kiegészítők kézikönyve*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; DIÓS ISTVÁN (szerk.): *Váci Egyházmegyei Praeorator*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2002; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *Praeorator. Liturgikus vezérkönyv*, Szent István Társulat, Budapest, 2009.

Ajánlott irodalom: *Adoremus*, havonta megjelenő misefüzetek, Új Ember, Budapest; RADÓ POLIKÁRP: *Az egyházi év*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 1998; PARSCH, PIUS: *Az üdvösség éve. Az egyházi év liturgiájának magyarázata*, 1–3. kötet, Szociális Missziótársulat, Budapest, 1937; MIHÁLYI GILBERT: *Az Egyház liturgikus élete. A római liturgia reformjának ismertetésével*, in Alszeghy Zoltán et al. (szerk.): *Teológiai vázlatok*, 4. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 347–475, (korábban önálló kötetben: *Teológiai Kiskönyvtár III/3.*, Róma, 1980); JUNGSMANN, JOSEF A.: *A szentmise. Történelmi, teológiai és lelképásztori áttekintés*, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1977; MIKLÓSHÁZY ATTILA: *Benedicamus Domino. Áldjuk az Urat!*, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1984, (más kiadásban: MIKLÓSHÁZY ATTILA: *Találkozás a Szent Valósággal. Benedicamus Domino!*, Szent Gellért, Budapest, 2009); IVANCSÓ ISTVÁN: *Görög katolikus szertartástan*, Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 2013.

GYAKORLATI SZERTARTÁSTAN

BALIGYE – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Mária

A tanegység célja: A liturgia elméleti ismereteinek gyakorlatba ültetése, különös tekintettel a pap nélkül végzett istentiszteletek elemeire, bemutatva, hogy hogyan kell azokat összeállítani, előkészíteni és levezetni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus liturgiát. Képes a rábízott liturgikus feladatokat ellátni. Elkötelezett a liturgiában való részvételre és a közösség liturgikus szolgálatára.

Tematika: 1. A zsolozsma végzése, vezetése közösségben és egyedül. 2. A szentségek kiszolgáltatása. 3. Közös imádságok, szertartások vezetése.

Követelmény: A félév végén aláírás.

Kötelező irodalom: A *Misekönyv* Általános Rendelkezései; ORSZÁGOS LITURGIKUS TANÁCS: *A világi lelképásztori kiegészítők kézikönyve*, Szent István Társulat, Budapest, 2003.

Ajánlott irodalom: *Adoremus*, havonta megjelenő misefüzetek, Új Ember, Budapest; RADÓ POLIKÁRP: *Az egyházi év*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 1998; PARSCH, PIUS: *Az üdvösség éve. Az egyházi év liturgiájának magyarázata*, 1–3. kötet, Szociális

Missziótársulat, Budapest, 1937; MIHÁLYI GILBERT: AZ Egyház liturgikus élete. A római liturgia reformjának ismertetésével, in Alszeghy Zoltán et al. (szerk.): *Teológiai vázlatok*, 4. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 347–475, (korábban önálló kötetben: *Teológiai Kiskönyvtár III/3.*, Róma, 1980); JUNGSMANN, JOSEF A.: *A szentmise. Történelmi, teológiai és lelkipásztori áttekintés*, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1977; MIKLÓSHÁZY ATTILA: *Benedicamus Domino. Áldjuk az Urat!*, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1984, (más kiadásban: MIKLÓSHÁZY ATTILA: *Találkozás a Szent Valósággal. Benedicamus Domino!*, Szent Gellért, Budapest, 2009); IVANCSÓ ISTVÁN: *Görög katolikus szertartástan*, Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 2013.

GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM I.

Pasztorális tanácsadás képzésben

PTGYK1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 7 KREDIT

Gyakorlatvezetők: Dr. Hélsz Katalin, Dr. Varga Kapisztrán OFM

A gyakorlatkísérő szeminárium a Pasztorális tanácsadás képzés gerincét képezi, mind a négy félévben megjelenő tantárgy. Célja a segítői kompetenciák és készségek kialakítása. Az egyes félévek tartalma és követelményei egymásra épülnek, hogy biztosítsák a hallgatók folyamatos szakmai fejlődését. Akiben nem alakulnak ki az egyes félévi követelményekben meghatározott készségek és kompetenciák, az azt jelenti, hogy az illető nem alkalmas a segítői munkára. Ezért a gyakorlatkísérő szeminárium szűrő szerepet tölt be: minden félévben egy szakmai grémium véleményét is figyelembe véve a tantárgy oktatói a hallgató szakmai alkalmasságát mérlegelve döntenek arról, hogy a hallgató folytathatja-e a képzést. A grémiumot több, a képzés aktuális félévében közreműködő oktatója alkotja.

A tanegység célja: A terepgyakorlatból hozott jegyzőkövek segítségével a pasztorális tanácsadás kereteinek megismertetése, a személyközpontú segítség alapelveinek gyakorlati elsajátítása. Felkészíteni a hallgatókat szerepjátékok, esetelemzések, önreflexiós gyakorlatok felhasználásával a pasztorális segítő kapcsolat létrehozására és működtetésére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri, mit jelentenek a lelkipásztori tevékenység során az alábbi kompetenciák, és azokat a követelményeknek megfelelő szinten képes magában fejleszteni: melléállás, segítői attitűd, odafigyelés és meghallgatás, jelenlét, önreflexió, nyitottság, integráció, szakmaiság.

Tematika: A segítő kapcsolati tér létrehozása. Melléállás, kísérés. Meghallgatás, odafigyelés, segítő attitűd. Segítő kapcsolat, gyógyító beszélgetés. Segítői készségek. Reagálás a kognitív tartalomra. Reagálás az érzelmi tartalomra. Időkeret és kompetenciahatárok.

Követelmény: A megadott terephelyen (az I. félévben egy plébánián, ill. gondozási központban) lezajlott beszélgetések alapján pasztorális tanácsadói esetekről készített 3 jegyzőkönyvnek a megadott formai követelmények szerint, megadott időre történő beadása és aktív részvétel az órai megbeszéléseken. A félév végén gyakorlati jegy. Kölcsonös kiértékelés alapján, a félév végén minden hallgató személyes visszajelzést kap szakmai fejlődéséről, illetve arról, hogy konkrétan miben kell még fejlőnie

ahhoz, hogy az I. év végén sikeresen tudja lezárni a szemináriumot és folytathassa tanulmányait.

Kötelező irodalom: BAUMGARTNER, ISIDOR: A gyógyító lelkigondozás – emmauszi út, *Embertárs* 1 (2003/1) 7–19; FABER, HEJJE – VAN DER SCHOOT, EBEL: *A lelkigondozói beszélgetés lélektana*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2005; FERRIS, MARGARET: *Együttérés. Lelkigondozói és lelkivezetői alapismeretek keresztény segítők számára*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2004.

Ajánlott irodalom: TRINGER LÁSZLÓ: *A gyógyító beszélgetés*, Semmelweis Egészségtudományi Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar, Budapest, 2003; KLESSMANN, MICHAEL (szerk.): *A klinikai lelkigondozás kézikönyve*, Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2002; NEMES ÖDÖN – KÓVÁRI MAGDOLNA: *Pasztorális segítőkapszolat a gyakorlatban*, *Embertárs* 4 (2006/1) 41–48; KÉZDY ANIKÓ – SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *A segítő helyzethez kapcsolódó saját élmények feltárása és feldolgozása*, *Embertárs* 4 (2006/3) 196–204.

GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM II.

Pasztorális tanácsadás képzésben

PTGYK2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 7 KREDIT

Gyakorlatvezetők: Dr. Hélišz Katalin, Dr. Varga Kapisztrán OFM

Tanegységi előfeltétel: A segítő beszélgetés alapkérdései (PTSZFAK/E)

A gyakorlatkísérő szeminárium a Pasztorális tanácsadás képzés gerincét képezi, mind a négy félévben megjelenő tantárgy. Célja a segítői kompetenciák és készségek kialakítása. Az egyes félévek tartalma és követelményei egymásra épülnek, hogy biztosítsák a hallgatók folyamatos szakmai fejlődését. Akiben nem alakulnak ki az egyes félévi követelményekben meghatározott készségek és kompetenciák, az azt jelenti, hogy az illető nem alkalmas a segítői munkára. Ezért a gyakorlatkísérő szeminárium szűrő szerepet tölt be: minden félévben egy szakmai grémium véleményét is figyelembe véve a tantárgy oktatói a hallgató szakmai alkalmasságát mérlegelve döntenek arról, hogy a hallgató folytathatja-e a képzést. A grémiumot több, a képzés aktuális félévében közreműködő oktatója alkotja.

A tanegység célja: A terepgyakorlatból hozott jegyzőkövek segítségével a pasztorális tanácsadás kereteinek megismertetése, a személyközpontú segítség alapelveinek gyakorlati elsajátítása. Felkészíteni a hallgatókat szerepjátékok, esetelemzések, önreflexiós gyakorlatok felhasználásával a pasztorális segítő kapcsolat létrehozására és működtetésére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri, mit jelentenek a lelkigondozói tevékenység során az alábbi kompetenciák, és azokat a követelményeknek megfelelő szinten képes magában fejleszteni: melléállás, segítői attitűd, odafigyelés és meghallgatás, jelenlét, önreflexió, teológiai/spirituális reflexió, nyitottság, integráció, szakmaiság.

Tematika: A segítő kapcsolati tér létrehozása. Melléállítás, kísérés. Meghallgatás, odafigyelés, segítő attitűd. Segítő kapcsolat, gyógyító beszélgetés. Segítői készségek. Reagálás a kognitív tartalomra. Reagálás az érzelmi tartalomra. Időkeret és kompetenciahatárok. A segítői kapcsolat folyamata, célok megfogalmazása, a kliensben végbemenő változások nyomon követése.

Követelmény: A megadott terephelyen (a II. félévben egy szenvedélybetegekkel foglalkozó intézményben, vagy börtönben) lezajlott beszélgetések alapján pasztorális tanácsadói esetekről készített 4 jegyzőkönyvnek a megadott formai követelmények szerint, megadott időre történő beadása és aktív részvétel az órai megbeszéléseken. A jegyzőkönyvek közül 3 egyszemélyes lefolytatott beszélgetéssorozat kell, hogy legyen. A félév végén gyakorlati vizsgára kerül sor: minden hallgató beszélgetést folytat egy szerepjátékot vállaló önkéntessel. A beszélgetésben tanújelét kell adnia annak, hogy tud non-direktíven kísérni és hogy tud érzelmi és kognitív tartalmakat visszatükrözni.

Kötelező és ajánlott irodalom: BAUMGARTNER, ISIDOR: A gyógyító lelkigondozás – emmauszi út, *Embertárs* 1 (2003/1) 7–19; BAUMGARTNER, ISIDOR: Távolmaradás és eltávolítás a lelkigondozói kísérésben, *Embertárs* 2 (2004/2) 139–147; BAUMGARTNER, ISIDOR: A pszichoanalízis és a diakóniai-gyógyító lelkigondozás, *Embertárs* 4 (2006/1) 11–29; BUDA BÉLA: A lelki segítség alapkérdései, in Kulcsár Éva (szerk.): *Tanácsadás és terápia*, ELTE Eötvös, Budapest, 2009, 11–52; CHEVALLIER LAETITIA FMM: Lelki kísérés és lelkigondozás. Határmezsgye a lelkigyakorlat-adásban, *Embertárs* 7 (2009/4) 338–355; KÉZDY ANIKÓ – SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: A segítő helyzethez kapcsolódó saját élmények feltárása és feldolgozása, *Embertárs* 4 (2006/3) 196–204; KLESSMANN, MICHAEL (szerk.): *A klinikai lelkigondozás kézikönyve*, Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2002; NEMES ÖDÖN – KÓVÁRI MAGDOLNA: Pasztorális segítőkapcsolat a gyakorlatban, *Embertárs* 4 (2006/1) 41–48; STOLLBERG, DIETRICH: Pastoral Counseling. A pasztorális konzultáció meghatározása, *Embertárs* 2 (2004/2) 148–151; TOMCSÁNYI TEODÓRA – VIKÁR GYÖRGY – CSÁKY-PALLAVICINI ROGER: A lelkigondozói, a mentálhigiénés és a pszichoterápiás segítő kapcsolat, *Embertárs* 4 (2006/1) 30–40; TRINGER LÁSZLÓ: *A gyógyító beszélgetés*, Semmelweis Egészségtudományi Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar, Budapest, 2003; WEIHER, ERHARD: Spiritualitás a betegek és haldoklók kísérésében, *Embertárs* 4 (2006/1) 83–89.

GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM III.

Pasztorális tanácsadás képzésben

PTGYK3/E – ESTI, I. FÉLÉV, 7 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Hélišz Katalin, Dr. Varga Kapisztrán OFM

A gyakorlatkísérő szeminárium folyamatosan fut mind a négy féléven keresztül és célja a segítői kompetenciák és készségek kialakítása. Mint ilyen a képzés gerincét és velejét képezi. Az egyes félévek tartalma és követelményei egymásra épülnek, hogy biztosítsák a hallgatók folyamatos szakmai fejlődését. Akiben nem alakulnak ki az egyes félévi követelményekben meghatározott készségek és kompetenciák, az azt jelenti, hogy az illető nem alkalmas a segítői munkára. Ezért a gyakorlatkísérő

szeminárium szűrő szerepet tölt be: minden félévben egy szakmai grémium véleményét is figyelembe véve a tantárgy oktatói a hallgató szakmai alkalmasságát mérlegelve döntenek arról, hogy a hallgató folytathatja-e a képzést. A grémiumot több, a képzés aktuális félévében közreműködő oktatója alkotja.

A tanegység célja: A pasztorális tanácsadás gyakorlati ismereteinek megismertetése; a személyközpontú segítség gyakorlati elsajátításának a mélyítése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Képes a *segítői szerepre*, azaz segítői kapcsolatot kezdeményezni, erőfeszítés nélkül figyelni a kliens különböző megnyilvánulásaira, szükségleteire; felismerni a kliens problémáit; folyamatában látni a segítői kapcsolatot; célokat megfogalmazni; a segítő kapcsolatot megfelelően lezárni; felismerni kompetenciahatárait és megfelelően delegálni. Képes *reflektálni* saját munkájára: jelenlétére a segítői kapcsolatban; érzéseire és megnyilvánulásaira; átvitelre, viszontátvitelre; a megjelenő spirituális témákra; képes használni a teológiai / spirituális reflexiót mint eszközt a kliens és a segítői kapcsolat jobb megértésére. Képes adekvátan és konstruktívan részt venni a *csoportmunkában*. Képes a szakirodalomban olvasottakat szervesen beépíteni munkájába (*integrálás*).

Tematika: A segítői kapcsolat folyamata, célok megfogalmazása, a kliensben végbemenő változások nyomon követése, a segítő kapcsolat lezárása; delegálás. Reflexió önmagára. Átvitel, viszontátvitel; spirituális témák; a teológiai / spirituális reflexió mint eszköz. A szakirodalomban olvasottak szerves beépítése a lelkipásztori munkába.

Követelmény: A megadott terephelyen (kórház, hospice) lezajlott beszélgetések alapján pasztorális tanácsadói esetekről készített 4 jegyzőkönyvnek a megadott formai követelmények szerint, megadott időre történő beadása és *aktív részvétel az órai megbeszéléseken*. A jegyzőkönyvek közül 3 egyazon személlyel lefolytatott beszélgetéssorozat kell, hogy legyen. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: CHEVALLIER LAETITIA, FMM: Lelki kísérés és lelkipásztorság. Határmezsgye a lelkipásztorság-adásban, *Embertárs* 4 (2009) 338–355; KÉZDY ANIKÓ – S. PETIK KRISZTINA: A segítő helyzethez kapcsolódó saját élmények feltárása és feldolgozása *Embertárs* 4 (2006) 196–204; WEIHER, ERHARD: Spiritualitás a betegek és haldoklók kísérésében, *Embertárs* 1 (2006) 83–89.

Ajánlott irodalom: Az *Embertárs* folyóirat következő számaiból a terepgyakorlathoz kapcsolódó cikkek: *Embertárs* 1 (2003/2): Nő és férfi; 1 (2003/4): Családban; 3 (2005/2): Agresszió, erőszak: bennünk és köztünk; 4 (2006/2): Életadók; 4 (2006/4): Test – lélek – kapcsolat; 6 (2008/3): Szabadulás előtt és után; 8 (2010/3): Kiutak a mélységből; 8 (2010/4): Helyzet-értékek; 9 (2011/1): Hálózati hozzáférések.

GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM IV.

Pasztorális tanácsadás képzésben

PTGYK4/E – ESTI, II. FÉLÉV, 7 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Hélišz Katalin, Dr. Varga Kapisztrán OFM

A gyakorlatkísérő szeminárium folyamatosan fut mind a négy féléven keresztül és célja a segítői kompetenciák és készségek kialakítása. Mint ilyen a képzés gerincét és velejét képezi. Az egyes félévek tartalma és követelményei egymásra épülnek, hogy biztosítsák a hallgatók folyamatos szakmai fejlődését. Akiben nem alakulnak ki az egyes félévi követelményekben meghatározott készségek és kompetenciák, az azt jelenti, hogy az illető nem alkalmas a segítői munkára. Ezért a gyakorlatkísérő szeminárium szűrő szerepet tölt be: minden félévben egy szakmai grémium véleményét is figyelembe véve a tantárgy oktatói a hallgató szakmai alkalmasságát mérlegelve döntenek arról, hogy a hallgató folytathatja-e a képzést. A grémiumot több, a képzés aktuális félévében közreműködő oktatója alkotja.

A tanegység célja: A pasztorális tanácsadói identitás kialakítása, az elméleti ismeretek, a gyakorlati ismeretek, az önismeret, és a spirituális önismeret integrálása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: *Segítőként* képes folyamatosan figyelni a segítői kapcsolatra; figyelni és kézben tartani a segítség folyamatát; különféle elméleti ismeretei fényében látni és értékelni a kliens problémáit; célokat megfogalmazni; adekvátan alkalmazni a segítői eszköztárat; megfelelően bánni az ellenállással, átvitelrel, viszontátvitellel; felismerni kompetencia határait és megfelelően delegálni. Képes folyamatosan *reflektálni* önmagára és munkájára: *jelenlétére* a segítői kapcsolatban – önismeretében és sajátélmény-feldolgozásban legyen azon a szinten, ahol problémái nem akadályozzák a másokra figyelésben; érzéseire, megnyilvánulásaira, bevonódásaira, átvitelre, viszontátvitelre – eléri azt a szintet, ahol kevés olyan témája marad, amelyek mentén bevonódhat – kialakítja a rendszeres szupervízió igénybevételének gyakorlatát; reflektálni tud a megjelenő *spirituális témákra*, spirituális érintődéseire, spirituális erőforrásaira; képes rendszeresen visszatekinteni segítői munkájára a *teológiai/spirituális reflexió* segítségével. Aktívan és konstruktívan részt vesz a csoportmunkában; beadandói megfelelnek az elvárt formai követelményeknek.

Tematika: A segítői kapcsolat folyamata, célok megfogalmazása; a segítség folyamatának kézben tartása; a kliensben végbemenő változások nyomon követése; a különféle részismeretek integrálása és gyakorlatban való alkalmazása; a segítői eszköztár adekvát alkalmazása; reflexió-önreflexió; az ellenállás, a bevonódás és az átvitel – viszontátvitel kezelése a segítői kapcsolatban. A rendszeres szupervízió igénybevétele, gyakorlatának kialakítása; a rendszeresen visszatekintés gyakorlata a segítői munkára a *teológiai/spirituális reflexió* segítségével.

Követelmények: 1. Szakdolgozatának jegyzőkönyvei: Egy 5–6 beszélgetésből álló, egyazon személlyel lefolytatott beszélgetéssorozat jegyzőkönyvei. Amennyiben a szakdolgozathoz nem beszélgetéssorozatot használ, hanem egy elméleti témát különböző kliensekkel folytatott beszélgetések mentén bont ki, akkor különböző személyekkel folytatott beszélgetések jegyzőkönyvei. A szakdolgozatokba csak a szemináriumon átbeszélt jegyzőkönyvek kerülhetnek. 2. Terephelyről hozott 2 jegyzőkönyv (anyaotthon). A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: Mindenkinek egyénileg, szakdolgozatától függően és ahhoz kapcsolódóan összegyűjtve és meghatározva.

A GYERMEKVÉDELEM JOGI ALAPJAI I.

GYGYJA1 – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Gulyásné dr. Kovács Erzsébet

A tanegység célja: A tanácsadói munkához szükséges alapszintű jogi ismeretek nyújtása, valamint átfogó ismeretek adása a gyermeki jogok törvényi szabályozása és érvényesítése területén.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a tanácsadói munkához szükséges jogi kategóriákat, szükséges eljárásokat. Képes a családjogi ismeretek konkrét helyzetnek megfelelő alkalmazására. Elkötelezett a kiskorúakat megillető jogok tiszteletben tartása mellett, s törekszik, hogy azoknak hivatása során érvényt szerezzen.

Tematika: 1. Alapjogi ismeretek – Az Alaptörvény gyermekekre vonatkozó rendelkezései; Polgári jogi alapfogalmak (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései). 2. Családjogi ismeretek – A kiskorúak házasságkötése; Az örökbefogadás célja, feltételei, az örökbefogadási eljárás, nyílt és titkos örökbefogadás, nemzetközi örökbefogadás, a származás megismeréséhez való jog (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései). 3. Családjogi ismeretek – A szülői felügyeleti jog tartalma, gyakorlása, a gyermekétől külön élő szülő jogai, kapcsolattartás, a szülői felügyeleti jog szünetelése, megszüntetése; családba fogadás; gyámság, (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései). 4. A gyermek jogairól szóló ENSZ Egyezmény – Az Egyezmény elfogadása, jelentősége, az ország-jelentések és az ENSZ Gyermek Jogainak Bizottsága szerepe; Magyarország ország-jelentése (irodalom: az Egyezmény, és az ország-jelentés). 5. A gyermek jogairól szóló ENSZ Egyezmény – Általános rendelkezések; Polgári és politikai jogok; Gazdasági, szociális és kulturális jogok; A gyermekek speciális védelme a családban és a társadalomban; A gyermekek speciális csoportjainak védelme; A gyermekek védelme rendkívüli helyzetekben (irodalom: az Egyezmény és az ország-jelentés).

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: 2013. évi V. törvény a Polgári törvénykönyvről – Családjogi könyv; 1991. évi LXIV. törvény a gyermek jogairól New Yorkban 1989. nov. 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről; Magyarország 3., 4., 5., összevont időszakos jelentése a gyermek jogairól szóló egyezmény végrehajtásáról, valamint a Gyermek Jogainak Bizottsága által a jelentésre tett záró észrevételek.

A GYERMEKVÉDELEM JOGI ALAPJAI II.

GYGYJA2 – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Gulyásné dr. Kovács Erzsébet

A tanegység célja: A gyermekeket, a gyermekes családokat segítő – jogszabályokra épülő – gyermekjóléti/gyermekvédelmi rendszerre vonatkozó ismeretek közvetítése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az állami család- és gyermekvédelem intézményrendszerét. Képes magabiztosan eligazodni az intézmények és fogalmak

között. Elkötelezett abban, hogy munkája során az itt megszerzett ismereteivel segítsen a gyermekeken és családokon.

Tematika: 1. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény – Célok, alapelvek; A gyermeki jogok védelme (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései). 2. Az ellátórendszer felépítése; A jelzőrendszer szerepe; Gyermekjóléti alapellátások: Család- és gyermekjóléti szolgálat/központ; Gyermekek napközbeni ellátása; Gyermekek átmeneti gondozása (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései). 3. A gyermekek esélynövelő szolgáltatásai: Biztos Kezdet gyermekház, Tanoda (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései). 4. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény – Gyermekvédelmi szakellátás: nevelőszülői ellátás, gyermekotthoni ellátás, területi gyermekvédelmi szakszolgálat (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései). 5. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény – A gyámügyi igazgatás, gyámhatósági hatáskörök; Gyámhatósági intézkedések: hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapítása, védelembé vétel, megelőző pártfogás, ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel, utógondozás, utógondozói ellátás (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései).

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról.

Ajánlott irodalom: Az alapvető jogok biztosának gyermeki jogsérelmeket feltáró jelentései, www.ajbh.hu; *Szociálpolitikai Szemle* 4 (2018/5): Gyermekvédelmi tematikus különszám; „...Nem csak szív kell, de kell tudás is!” 20 éves a gyermekvédelmi törvény, SZOSZAK, Budapest, 2017.

GYERMEKVÉDELMI INTÉZMÉNYEK MŰKÖDÉSE, GAZDÁLKODÁSA

GYGYIG – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Gulyásné dr. Kovács Erzsébet

A tanegység célja: A hallgatók megismertetése a gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézményrendszer felépítésével, működésével, az egyes intézménytípusok sajátosságaival és az intézményekben a gyermek- és ifjúságvédelmi tanácsadók által ellátható feladatokkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a gyermekjóléti alapellátást és gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézmények szervezetét, működését; tisztában van az intézmények feladataival, az ellátásokat igénybe vevők szükségleteivel és a gyermek- és ifjúságvédelmi tanácsadói végzettséggel ellátható feladatkörökkel. Képes a különböző típusú intézményekben adódó, végzettségének megfelelő szakfeladatok ellátására Elkötelezett a gyermekjóléti-gyermekvédelmi gondoskodásra szoruló gyermekek érdekeinek védelme és képvisellete iránt.

Tematika: A gyermekjóléti alapellátást és gyermekvédelmi szakellátást biztosító intézményrendszer felépítése. Intézményi dokumentumok (működési engedély, szakmai program, házirend). Az intézmények ellátási köre, fenntartói feladatok.

Intézményfinanszírozás. Gyermek- és ifjúságvédelmi tanácsadói végzettséggel ellátható feladatkörök az alapellátásban és a szakellátásban. Család-és Gyermekjóléti szolgálat/központ, átmeneti gondozás. Otthont nyújtó ellátást biztosító intézmények, gyermekotthon, lakásotthon. Csoportgazdálkodás. Területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás. Érdekvédelem. Gyermeki jogok a szakellátásban. A nyilvántartási rendszerrel kapcsolatos feladatok.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: DOMSZKY ANDRÁS: *A gyermekotthonok működésének szabályairól és követelményeiről. Módszertani levél*, OCSGYI, Budapest, 1999; *Gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézményekben, nevelőszülői hálózatokban és a javítóintézetekben ellátott gyermekek és fiatal felnőttek bántalmazási eseteinek kivizsgálására és kezelésére vonatkozó intézményi, fenntartói és ágazatai módszertan*, EMMI, Budapest, 2018, http://szocialisportal.hu/documents/10181/153095/Gyermekbantalmazas_kezelese_es_kivizsgalasa_modszertan.pdf/4f500bfb-4dff-abbd-1239-0faf9007b0bf; HERCZEG RITA: *Gyermeki jogok gyermekotthonokban*, *Kapocs* 3 (2004/2) 22–31; RÁKÓ ERZSÉBET: *Gyermekvédelmi intézményekben elhelyezett gyerekek életkörülményei*, Belvedere Meridionale, Szeged, 2014; *Szakmai ajánlás a család- és gyermekjóléti szolgáltatás által működtetett észlelő- és jelzőrendszer működésének és működtetésének szabályairól*, EMMI, Budapest, 2016.

Ajánlott irodalom: BOTH ÉVA – KUSLITS GÁBOR: A legjobb érdekek érvényesítése a gyermekvédelmi szakellátásban, *Esély* (2015/4) 96–110; DETTRE ERZSÉBET (szerk.): *Gyermekeink védelmében. Módszertani kézikönyv az egységes gyermekvédelmi nyilvántartási rendszer használatához*, SZMI, Budapest, 2007; JÓZSA VIKTOR: *Kinek jó és kinek kell a gyermekotthon?*, *Család, Gyermek, Ifjúság* 14 (2005/5) 18–27; PAPP KRISZTINA – TŰSKI ANNA (szerk.): *Átmeneti gondozás – célszerű vagy ideális elképzelés*, NCSZSI, Budapest, 2005; *Protokoll a gyermekvédelmi gondoskodáshoz kapcsolódó család- és gyermekjóléti szolgáltatások folyamatairól*, EMMI, Budapest, 2016; RÁCZ ANDREA (szerk.): *A gyermekvédelem megújulási alternatívái*, Rubeus Egyesület, Budapest, 2015, http://rubeus.hu/wp-content/uploads/2015/08/gyermek_es_ifjusagvedelmi_tanulmanyok_otodik_kotet.pdf; RÁCZ ANDREA: *A gyermekotthoni nevelés kihívásai, a nagykorúságuk előtt álló fiatalok jövőképe*, *Kapocs* 5 (2006/4) 14–31.

HITTANÁRI SZAKMÓDSZERTAN

OHSZM/E, MAHSZM/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2–4 KREDIT

Előadó és gyakorlatvezető: Mervay Miklós

A tanegység célja: Bevezetést adni az ifjúsági katekézis módszertanának elméletébe és gyakorlatába, kiemelten a plébániai és állami iskolai helyszíneken. Segítséget adni az ifjúsághoz való helyes hozzáállás kialakításához.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az istenkapcsolat csodálatos, sokrétű világát és ennek kiépítésében pontosan látja a hitoktató helyét. Képes a hit, remény, szeretet pilléreire épített vallásosság bemutatására, és képes erre motiválni. Elméleti és gyakorlati szempontból is képes bemutatni a keresztyén hit megélésének

legfontosabb eszközeit. Elkötelezett az evangéliumról való tanúságtétel és tanítványi missziós lelkületének formálása iránt.

Tematika: 1. Az ifjúság és az ifjúsági katekézis jellemzői, helyszínei. 2. Az élet értelmének felismertetése. 3. Az értékrend kialakításának segítése. 4. Út a szabad döntésség. 5. Elköteleződés és felelősség. 6. Szolgálatra nevelés. 7. Közösség és plébániaközösség. 8. Az emberi alapok megerősítésének eszközei. 9. Fialatok a fiatalokért. 10. Az ifjú és a Szentírás. 11. Az ifjú ima- és liturgikus élete. 12. Az ifjú szentségi élete. 13. Tanúvá lenni. 14. Fórum.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005, ifjúságra vonatkozó pontok; LÖW MÁRTA (összeáll.): *Kateketika szakmódszertan*, 1–2. rész, jegyzet.

Ajánlott irodalom: KESZELI SÁNDOR: *Serdülők és fiatalok katekézise. Módszertani alapvetések*, Szegedi Hittudományi Főiskola, Szeged, 2007.

HITTANÁRI SZAKMÓDSZERTAN SZEMINÁRIUM KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN II.

OHSZM3N, BAKAD2N, BAKAD2/E, MAKAD1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Gyakorlatvezető: Mervay Miklós

Tanegységi előfeltétel: Kateketika I–II. (OHKA1–2N, BAKA1–2N, BAKA1–2/E)

A tanegység célja: A hitoktatás tantárgyspecifikus elméleti, didaktikai ismereteinek integrálása a gyakorlatba. A hittanórák tervezésével, szervezésével kapcsolatos lehetőségek, alternatív megoldások feltérképezése a tanítandó korosztály fejlődéslelektani sajátosságainak figyelembe vételével. A reflektív gondolkodással kapcsolatos elméleti ismeretek és a katolikus hittan/hit- és erkölcsstan oktatás pedagógiai tevékenység megfigyelési és elemzési módszereinek elsajátításával és gyakorlati alkalmazásával képessé tenni a hallgatót a gyakorlótanítás során szerzett tapasztalatainak és saját teljesítményének szakszerű elemzésére és értékelésére, segíteni a fejlődés/fejlesztés irányainak kijelölésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismer néhány módszert a tanítási óra pedagógiai és pszichológiai elemzésére. Képes saját munkája szakszerű elemzésére, felismeri a plébániai katekézis, az iskolai hittan/hit- és erkölcsstanoktatás egyes jelenségei közti összefüggéseket, kölcsönhatásokat. Képes kollégái fejlődését észrevételeivel segíteni. Felismeri az egyéni tanítási gyakorlat és a reflektív elemzés jelentőségét szakmai fejlődésének folyamatában. Elkötelezett önmaga és kollégái fejlődését észrevételeivel előmozdító és segítő együttműködés iránt.

Tematika: A gyakorlat során szerzett egyéni pedagógiai tapasztalatok elemzése. A tanításra vonatkozó tapasztalatok a tervezés, a megvalósítás és az utólagos elemzés – értékelés folyamatára egyaránt kiterjednek. A gyakorlat során a hallgató elemzi és értékeli, hogy a főiskolán elsajátított elméleti tudását hogyan tudta alkalmazni a gyakorlatban. Melyek azok a területek, ahol megerősítette előzetes tudását? Melyek

azok, ahol hiányosságokat vagy ellentmondást tapasztalt az elméletben tanultak és a gyakorlatban tapasztaltak között? Milyen módot talált az ellentmondás feloldására?

Követelmény: Aktív részvétel a szemináriumi csoport munkájában, a mikro-tanításban, a hospitálási és óratervi dokumentumok heti rendszeres küldése reflexiókkal. Felvétel készítése egy saját hittan/hit- és erkölcsstan óráról szemináriumi elemzés céljából. A reflektív gondolkodás, tevékenységelemzés tapasztalatainak szakszerű felhasználása az önálló szakmai fejlődésről készített dolgozatban, mely majd a portfólióba is bekerül. Heti tanítási tapasztalatukból hozzanak írásban egy olyan kérdést, amit nehéz volt a diákok számára megnyugtató módon elmagyarázni, megválaszolni, vagy egy olyan témát a félév anyagából, amely vélhetően segítséget igényelne. A félév során zárthelyi dolgozat a kötelező irodalomból. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005, ifjúságra vonatkozó pontok; KESZELI SÁNDOR: *Serdülők és fiatalok katekézise. Módszertani alapvetések*, Szegedi Hittudományi Főiskola, Szeged, 2007; LÖW MÁRTA (összeáll.): *Kateketika szakmódszertan*, 1–2. rész, jegyzet.

Ajánlott irodalom: FALUS IVÁN: *Gondolkodás és cselekvés a pedagógus tevékenységében*, in Falus Iván – Báthory Zoltán (szerk.): *Tanulmányok a neveléstudomány köréből*, Osiris, Budapest, 2001, 213–134; SZIVÁK JUDIT: *A reflektív gondolkodás fejlesztése*, Gondolat Kiadói Kör, Budapest, 2003.; SZIVÁK JUDIT: *A pedagógusok gondolkodásának kutatási módszerei*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2002; FALUS IVÁN – KIMMEL MAGDOLNA: *A portfólió*, Gondolat Kiadói Kör – ELTE BTK Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2009.

HITTANÁRI SZAKMÓDSZERTANI KÍSÉRŐ I–II.

OHSZMK1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

OHSZMK2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

OHSZMK1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

OHSZMK2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Mervay Miklós

A tanegység célja: A reflektív gondolkodással kapcsolatos elméleti ismeretek és a pedagógiai tevékenység megfigyelési és elemzési módszereinek elsajátításával és gyakorlatban való alkalmazásával képessé tenni a hallgatót a gyakorlótanítás során szerzett tapasztalatainak és saját teljesítményének szakszerű elemzésére és értékelésére, segíteni a kritikus és pozitív pontok meghatározásában, a fejlődés/fejlesztés irányainak kijelölésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismer néhány módszert a tanítási óra pedagógiai és pszichológiai elemzésére. Képes saját munkája szakszerű elemzésére, felismeri a hittanóra egyes jelenségei közti összefüggéseket, kölcsönhatásokat. Képes kollégái fejlődését észrevételeivel segíteni. Felismeri az egyéni tanítási gyakorlat és a reflektív elemzés jelentőségét szakmai fejlődésének folyamatában. Képes kollégái fejlődését észrevételeivel segíteni, és elkötelezett az ilyen segítő együttműködés iránt.

Tematika: A gyakorlat során szerzett egyéni pedagógiai tapasztalatok elemzése. A tanításra vonatkozó tapasztalatok a tervezés, a megvalósítás és az utólagos elemzés – értékelés folyamatára egyaránt kiterjednek. A gyakorlat során a hallgató elemzi és értékeli, hogy a főiskolán elsajátított elméleti tudását hogyan tudta alkalmazni a gyakorlatban. Melyek azok a területek, ahol megerősítette előzetes tudását? Melyek azok, ahol hiányosságokat vagy ellentmondást tapasztalt az elméletben tanultak és a gyakorlatban tapasztaltak között? Milyen módot talált az ellentmondás feloldására?

Követelmény: Aktív részvétel a szemináriumi csoport munkájában, a hospitálási és óratervi dokumentumok heti rendszeres küldése reflexiókkal. Felvétel készítése egy saját hittanóráról elemzés céljából. A reflektív gondolkodás, tevékenységelemzés tapasztalatainak szakszerű felhasználása az önálló szakmai fejlődésről készített portfólióban. Heti tanítási tapasztalatukból hozzanak írásban egy olyan teológiai kérdést, amit nehéz volt a diákok számára megnyugtató módon elmagyarázni, megválaszolni, vagy egy olyan témát a félév anyagából, amely vélhetően segítséget igényelne. A félév végén minősített aláírás.

Kötelező irodalom: SZIVÁK JUDIT: *A reflektív gondolkodás fejlesztése*, Gondolat Kiadói Kör, Budapest, 2003; FALUS IVÁN – KIMMEL MAGDOLNA: *A portfólió*, Gondolat Kiadói Kör – ELTE BTK Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2009.

Ajánlottirodalom: FALUS IVÁN: Gondolkodás és cselekvés a pedagógus tevékenységében, in Falus Iván – Báthory Zoltán (szerk.): *Tanulmányok a neveléstudomány köréből*, Osiris, Budapest, 2001, 213–134; SZIVÁK JUDIT: *A pedagógusok gondolkodásának kutatási módszerei*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2002.

HITTANÁRI TANÍTÁSI GYAKORLAT

Osztatlan tanárképzés hallgatói számára

2017. szeptember 1. után indult tanári mesterképzés hallgatói számára

---

KATEKETIKAI GYAKORLAT

Katekéta – lelkipásztori munkatárs képzés hallgatói számára

MTKAGYN, OHTGYN, BAKAGYN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT
OHITGY1–2/E, MAHITGY/E, BAKAGY/E – ESTI, I–II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Tantárgyfelelős: Mervay Miklós

Gyakorlatvezető: saját mentortanár

A tanegység célja: *Az iskolai gyakorlatok* magukban foglalják az általános tanári és az adott tanári szakképzettséghez, a tanári szerepkörökhöz kapcsolódó gyakorlati ismeretek szerzését, képességek, attitűdök megismerését, gyakorlását, a munkahely világával (iskolai élet, iskolavezetés, szülőkkal való kommunikáció, tanulókkal való egyéni foglalkozás, együttműködés) való ismerkedést, alapjártasság szerzését a tanítási, tanulási, nevelési folyamatok értékelésében, a szakmai fejlesztésekben.

A hittanári/etikatanári csoportos szakmai gyakorlat célja: Az iskola és benne a tanár komplex oktatási-nevelési feladatrendszerének, kiemelten az etika tantárgy

tanításával kapcsolatos tevékenységeknek a megfigyelése, szakszerű elemzése által képessé tenni a hallgatót saját felkészültségének, pedagógiai nézeteinek, önreflektív értékelésére, segíteni a kritikus és pozitív pontok meghatározásában, a fejlődés / fejlesztés irányainak kijelölésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A gyakorlati munka segíti az etikanárai kompetenciák teljes körű fejlődését, különösen a tanulási folyamat tervezésére, szervezésére, irányítására és értékelésére vonatkozó ismeretek, képességek és attitűdök gazdagítását és megszilárdítását. A hallgató tapasztalatokat szerez a szakmai együttműködés és kommunikáció terén.

A gyakorlat tartalma: *A képzéssel párhuzamosan, vezetőpedagógus (vezető tanár) irányításával iskolában végzett csoportos pedagógiai és önálló tanítási gyakorlat.* A tanulók nevelésével, oktatásával és az adott tanárszakhoz tartozó szaktárgyakkal kapcsolatos tanári munka megfigyelése szakos órákon, osztályfőnöki órán, nem szakos órákon és a látottak elemzése, továbbá legalább 15 önállóan megtartott óra, foglalkozás.

A 15 óra hospitálás során a hallgató megismerheti a tanulókat, akiket a későbbiekben tanítani fog, kapcsolatokat építhet ki a diákokkal, tapasztalatokat szerezhet tanítási stílusokról, ami segíti felkészülését az önállóan megtartandó 15 órára. A gyakorlat csak nagyon indokolt esetben és csak részben végezhető abban az iskolában, ahol a hallgató munkaviszonya keretében tevékenykedik.

Követelmény: A félév végén gyakorlati jegy. A pontos elvárásokról és követelményekről a félév elején kapnak részletes tájékoztatást a hallgatók.

A gyakorlat keretében végzendő hospitálásokkal és gyakorlótanítással kapcsolatos dokumentációs kötelezettség:

- A Pedagógia Tanszék által kiadott összefoglaló táblázat a 15 óra hospitálásról, melyben az órát tartó tanár a hallgató részvételét aláírásával igazolja.
- Három etikaóráról részletes hospitálási napló a Pedagógia Tanszék által megadott szempontrendszer alapján. Egy óráról A, egy másik óráról B és egy harmadik óráról C jelű jegyzőkönyv-formanyomtatvány precíz kitöltése.
- 12 tanóráról hospitálási beszámoló az órai események és az ehhez kapcsolódó reflexiók leírásával.
- Mind a 15 megtartott óráról óravázlatok és reflexiók, önreflexiók készítése.
- Önértékelés a tanári kompetenciák fejlettségi szintjéről.
- Mentor szöveges és táblázatos értékelése a hallgató gyakorlat során végzett munkájáról és tanári kompetenciáinak fejlettségi szintjéről.

A gyakorlattal kapcsolatos dokumentációt **a szorgalmi időszak utolsó napjáig** kell leadni a Pedagógia Tanszéken.

A csoportos gyakorlat keretében készített hospitálási naplók és jegyzőkönyvek értékelésének szempontjai:

1. Az óra menetének rögzítése (idő, történések, interakció, taneszköz, egyéb).
2. Folyamatjellemzők (tervezés, didaktikai mozzanatok, motiválás, differenciálás, aktivizálás, értékelő visszajelzés).

3. Alkalmazott eljárások (szervezeti keretek és formák, szervezési mód, munkaformák, stratégiák, módszerek).
4. Nevelési szempontok (nevelés egyes területei: pl. értelem, érzelem, erkölcs).
5. Az óra értékelése (egyéni észrevételek, reflexiók, tanári kompetenciák).

A kiemelt mozzanatok, reflexiókat az óra történéseivel kell alátámasztani.

A csoportos gyakorlat során elkészített beszámolók is részét képezik a hallgató által a tanulmányok zárásaként összeállítandó portfóliónak.

A gyakorlathoz szükséges dokumentumok elérhetők a jegyzetadatbázisban.

HOMILETIKA

MTHON – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Máriaó

A tanegység célja: A hallgató megismerje az egyház igehirdetői munkájának elméleti alapjait és a homília előkészítésének módszertanát, és ezeket az ismereteit alkalmazva megkezdi saját prédikációs gyakorlatának kialakítását, illetve reflektáljon meglévő gyakorlatára.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyháznak az igehirdetésre vonatkozó alapelveit és egy homília előkészítésének szempontjait. Képes egy konkrét szentírási szakaszra vonatkozó, a szituációnak megfelelő homíliavázlatot előkészíteni és azt a liturgiában résztvevők számára megfelelő módon elmondani. Elkötelezett a saját életében és a rábizott közösséggel kapcsolatos lelkipásztori tevékenységben a Szentírás értő, életre irányuló olvasására és a folyamatos igehirdetés végzésére.

Követelmény: A félév végén kollokvium, melynek tartalma egy, a gyakorlatvezető által megadott témában és módon elkészített homília kijelölt csoport előtti megtartása (vizsgapredikáció).

Kötelező irodalom: ZERFASS, ROLF: *Nevedet hirdetem. A homiletika alapelemei*, Szent István Társulat, Budapest, 1995; FERENC PÁPA: *Evangelii gaudium kezdetű apostoli buzdítása a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és a világi híveknek az evangélium hirdetéséről a mai világban*, Szent István Társulat, Budapest, 2014, 110–175, (Harmadik fejezet: Az evangélium hirdetése); ISTENTISZTELETI ÉS SZENTSÉGI FEGYELMI KONGREGÁCIÓ: *Homiletikai direktórium*, Szent István Társulat, Budapest, 2015.

IFJÚSÁGI SZUBKULTÚRÁK

GYISZK – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Révay Edit

A tanegység célja: A nyugati típusú társadalmakban a 20. század folyamán letűnt, illetve a napjainkban létező, elsősorban az ifjúsági életszakaszhoz kapcsolódó szubkulturális, illetve ellenkulturális jelenségeknek és azok társadalmi hátterének bemutatása és társadalomtörténeti elemzése. A szemeszter során tárgyaljuk a

lehetséges vizsgálati módszereket, amelyek segítségével megfigyelhető, leírható és elemezhető egy-egy szubkulturális jelenség.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeretekkel rendelkezik az ifjúsághoz köthető szubkulturákról, ellenkulturákról és a devianciákról. Képes értelmezni a fogalmak közti különbségeket, a kultúrák közti átmeneteket. Elkötelezett az ifjúsággal kapcsolatos ismereteinek gyarapítása és elmélyítése, az előítéletmentes gondolkodás kialakítása iránt.

Tematika: Az ezredelő ifjúsági kultúráinak kutatása és összehasonlító vizsgálata. Magyarország és Erdély. Mai ifjúsági csoportkultúrák Pápán. Ifjúsági csoportkultúrák. A tatabányai példa. Azonosságok – csoportkultúráktól függetlenül. Csíkszeredai fiatalok életmódja, kultúrája. Szórakozóhelyek, találkozó- és gyülekezőterek. Stílusirányzatok szerint megnevezhető ifjúsági csoportosulások. Esettanulmány az ifjúsági csoportkultúrákhoz tartozó székelyudvarhelyi fiatalokról. A kortárs csoportok. Az iskolázással kapcsolatos értékek. A média szerepe. Az öltözködési és zenei stílus szerepe a csoporthoz tartozásban.

Követelmény: A félév során folyamatos önálló munka. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SZAPU MAGDA (szerk.): *Ifjúsági „szubkulturák”*. Tanulmánykötet, MTA Politikai Tudományok Intézete, Budapest, 2004, 237; RÁCZ JÓZSEF: *Ifjúsági szubkulturák és fiatalkori devianciák*, Animula – Magyar Pszichiátriai Társaság, Budapest, 1989, 143; HAVASRÉTI JÓZSEF: *Ifjúságkutatás Magyarországon különös tekintettel az ifjúsági kultúrák, a kulturális fogyasztás és a média jelentőségére*, PTE BTK, Pécs, 2013, <http://www.zgeneracio.hu/getDocument/531>. RÁCZ JÓZSEF: *Ifjúsági szubkulturák, intézmények, devianciák, Válogatott tanulmányok*, https://www.academia.edu/1108696/Ifj%C3%BAs%C3%A1gi_szub_kult%C3%BAr%C3%A1k_int%C3%A9zm%C3%A9nyek_devianci%C3%A1k_V%C3%A1logatott_tanulm%C3%A1nyok?auto=download

---

AZ IMÁDSÁG TEOLÓGIÁJA

PTIT/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: dr. Laczkó Zsuzsanna SJC

A tanegység célja: A hallgató bevezetést kap az Istenre irányuló megnyílás, az Istennel való személyes kapcsolat mélyítésének gyakorlatába, mások imádsága előmozdításának szolgálatába.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeretekkel rendelkezik a hit és imádság kapcsolatáról, fejlődéséről, a különböző imaformákról és imamódokról, nagy imádkozók tapasztalatairól. Képes arra, hogy a hit fejlődésének különböző szakaszaiban járó, különböző életállapotú embereket segítsen megnyílni Isten önközlésére, a kegyelem befogadására és az arra adott hitbéli válaszára. Elkötelezett a rendszeres istenkapcsolatban, annak egyre személyesebbé tételében.

Tematika: Az imádság fogalma, helye és szerepe. Különböző imaformák (hálaadás, dicsőítés, bűnbánat és kérés). Különböző imamódok (szóbeli, elmélkedő, affektív és

szemlélődő). A test szerepe az imádságban. Az imaélet fejlődése. Jézus imádsága. Imádság és élet egysége – a szentek példája.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: KOVÁCS ENDRE: *Ti azért így imádkozzatok!* Harmat – Örökségünk – Sarutlan Kármelita Nővérek, Budapest, 2015; LOUF, ANDRÉ: *Uram, taníts meg minket imádkozni*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2008; JÁLICS FERENC: *Tanuljunk imádkozni*, Korda, Kecskemét, 2009; BURROWS, RUTH: *Az imaélet lényegéről*, Jel – Sarutlan Kármelita Nővérek, Budapest – Magyarország, 2012, DELIO, ILIA: *A ferences imádság*, Magyarok Nagyasszonya Ferences Rendtartomány, 2019.

Ajánlott irodalom: GRÜN, ANSELM: *Böjt. Test és lélek imája*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2005; GRÜN, ANSELM: *Az imádkozó ember gesztusai*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2000; DE MELLO, ANTHONY: *Úton Isten felé. A test és a lélek gyakorlatai*, Korda, Kecskemét, 2004; STINISSEN, WILFRID: *Kontemplatív ima a Kármelben*, Sarutlan Kármelita Nővérek, Magyarország, 2008; VILA, PABLO MARTINEZ: *Imádság és lelki alkat*, Harmat, Budapest, 1994.

INTEGRÁLÓ SZEMINÁRIUM

GYISZ – ESTI, II. FÉLÉV, 8 KREDIT

Gyakorlatvezető: Gulyás József, Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: A hallgatók a gyakorlat során képet adnak elméleti tudásuk gyakorlati alkalmazásáról és szakmai kreativitásukról.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a gyermekvédelmi munka elméleti hátterét és a vonatkozó legfrissebb jogszabályi rendelkezéseket. Képes ezen ismereteket felhasználni a gyermekvédelemben felmerülő különféle problémahelyzetek kezelésében. Elkötelezetten és hatékonyan törekszik segítséget nyújtani a látókörébe került veszélyeztetett gyermekeknek és krízisbe került családoknak.

Tematika: A hallgatók csoportmunkában gyakorlati jellegű feladatokat oldanak meg a képzés során szerzett ismereteik alapján: olyan eseteket, amelyek a gyermek- és ifjúságvédelem területén megtörténtek és problémaként felmerültek. A feladatmegoldásban a csoportok minden résztvevőjének aktívan együtt kell működnie, elméleti tudásukat szakszerűen átültetve a gyakorlatba, intézkedési javaslatukat szakmailag indokolva.

Követelmény: Jelenlét a szeminárium egészén, és a feladatnak megfelelő aktív részvétel. Egy esettanulmány megírása. Az esettanulmány elkészítésének szempontjai:

- milyen szempontok alapján választotta ki a hallgató az esetet,
- ki az eset felelőse, ki a kliens,
- a megfogalmazott probléma,
- a probléma érdekében eldöntött lépések, a problémakezelés folyamata (lépések egymásutánisága),
- kivel dolgozott együtt a szakember az eseten (ha volt ilyen), és milyen módon, hogyan zajlott az együttműködés,
- a klienssel való közvetlen foglalkozás történései,
- az eset megoldása, lezárása,

- milyen utánkövetési lehetőséget lát az esettel kapcsolatban.

A félév végén gyakorlati jegy.

INTÉZMÉNYLÁTOGATÁSI GYAKORLAT I.

Alapellátás

GYILGY1 – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Csókay László

A tanegység célja: A hallgatók megismertetése a gyermekjóléti alapellátást végző intézmények gyakorlati működésével, a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjainak együttműködésével, a gyermek- és ifjúságvédelmi tanácsadó által ellátható feladatokkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a gyermekjóléti alapellátásban dolgozó családsegítő, esetmenedzser feladatait, munkamódszereit, a napi munka során előforduló problémahelyzetek kezelési módjait. Képes a gyermek, a család szükségleteinek felmérésére, a segítségnyújtás módszerének meghatározására, együttműködésre az érintett személyekkel, intézmények, hatóságok képviselőivel. Elkötelezett a gyermek érdekeinek képviselője, az ő érdekeinek legjobban megfelelő megoldások megkeresése iránt.

Tematika: Hogyan valósulnak meg a jogszabályokban és szakmai szabályokban megfogalmazott elvárások a meglátogatott intézményekben? Milyen környezetben helyezkedik el az intézmény? Milyen alapvető feladatokat látnak el az intézmény munkatársai? Milyen kritikus pontokat érzékelt a látogatás során?

Követelmény: Az intézménylátogatás során szerzett tapasztalatokról összefoglaló feljegyzés készítése a tematikában szereplő kérdések mentén. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény; A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet; A gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról szóló 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet; *Dokumentációs vonalvezető – Útmutató a család- és gyermekjóléti szolgáltatásban dolgozó szakembereknek a dokumentáció vezetéséhez*, SZGYF Módszertani Főosztály, Budapest, 2018; GÁL ANTAL: Gondolatok a 20 éves gyermekjóléti szolgáltatásról in Lakner Zoltán (szerk): *Nem csak szív kell, de kell tudás is!*, SZOSZAK, Budapest, 2017, 76–98.

Ajánlott irodalom: DETTRE ERZSÉBET (szerk.): *Gyermekeink védelmében. Módszertani kézikönyv az egységes gyermekvédelmi nyilvántartási rendszer használatához*, SZMI, Budapest, 2007; EMRI MIKLÓSNÉ – SZABOLCSI JULIANNA: Szülői kompetenciák fejlesztése, intenzív családmegtartás, in Rácz Andrea (szerk.): *A gyermekvédelem megújulási alternatívái*, Rubeus Egyesület, Budapest, 2015, 73–89,

http://rubeus.hu/wp-content/uploads/2015/08/gyermek_es_ifjusagvedelmi_tanulmányok_otodik_kotet.pdf;

A gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézményekben, nevelőszülői hálózatokban és a javítóintézetekben ellátott gyermekek és fiatal felnőttek bántalmazási eseteinek kivizsgálására és kezelésére vonatkozó intézményi, fenntartói és ágazati módszertan, EMMI, Budapest, 2018; LOVAS ZSUZSA – HERCZOG MÁRIA: *Mediáció, avagy a fájdalommentes konfliktuskezelés*, Múzsák, Budapest, 1999, 62–87; *Protokoll a gyermekvédelmi gondoskodáshoz kapcsolódó család- és gyermekjóléti szolgáltatások folyamatairól 2. kiadás*, EMMI, Budapest, 2017; *A gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer működtetése kapcsán a gyermek bántalmazásának felismerésére és megszüntetésére irányuló szektorsemleges egységes elvek és módszertan, 3. kiadás*, EMMI, Budapest, 2017; SZABÓ LAJOS: *Krisisintervenció a szociális esetmunkában. A krízisintervenció alapelvei*, in Tánczos Éva (szerk.): *Szociális munka egyénnel és családokkal – esetmunka. A szociális munka elmélete és gyakorlata*, 2. kötet, Budapest, 1997, 48–65; *Szakmai ajánlás a család- és gyermekjóléti szolgáltatás által működtetett észlelő- és jelzőrendszer működésének és működtetésének szabályairól 2. kiadás*, EMMI, Budapest, 2017; *Szakmai ajánlás gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálat speciális szolgáltatást biztosítók számára* EMMI Budapest 2019; TÓTH ZOLTÁN: *Miért nem harmonikus az együttműködés a központ és a szolgálatok között? Szociálpolitikai Szemle 3 (2017/3) 128–136.*

INTÉZMÉNYLÁTOGATÁSI GYAKORLAT II.

TEGYESZ

GYILGY2 – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Gulyás József

A tanegység célja: A látogatás célja, hogy a hallgatók közelebbről megismerjenek egy gyermekközpontban működő különböző típusú lakásotthonokat. Lássák egy lakásotthon tárgyi és személyi feltételeit az ott folyó, a mindennapi élethez kapcsolódó pedagógiai munkát.

Megfigyelési szempont: A gyermekközpont milyen ellátási formájú lakásotthonokat tartalmaz? Milyen alapvető feladatokat lát el a különböző ellátási formájú lakásotthonokban a lakásotthon személyzete? Megfelel-e a lakásotthon a különböző ellátási formák adta követelmények biztosítására? Kik és hogyan segítik a gyerekek kapcsolattartását a családjaikkal? Miből és hogyan gazdálkodnak (a gyerekek és a felnőttek) a csoportokban?

Követelmény: A hallgatók készítsenek a megadott szempontok szerint szakmai elemzést. Készítsék el egy elképzelt, vagy akár egy működő lakásotthon havi gazdálkodási tervét négyheti étlappmelléklettel. A félév végén gyakorlati jegy.

INTÉZMÉNYLÁTOGATÁSI GYAKORLAT III.

Gyermekotthon

GYILGY3 – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Gulyás József

Az intézménylátogatás célja: Megismertetni a hallgatókat a gyermekvédelmi szakellátás különböző formáival. A látogatás során betekintést nyernek egy gyermekotthon munkájába, megismerik az intézmény történetét, személyi és tárgyi feltételeit, a gondozás, nevelés, családgondozás, utógondozás, utógondozói ellátás munkáját.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a gyermekvédelmi szakellátás különböző formáit és az egyes intézmények munkáját. Képes magabiztosan eligazodni az intézmények és fogalmak között. Elkötelezett abban, hogy munkája során az itt megszerzett ismereteivel készen álljon segíteni a gyermekeken és családokon.

Követelmény: Intézménylátogatási napló készítése megadott szempontok alapján. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: DOMSZKY ANDRÁS: *Gyermekvédelmi szakellátás. Segédanyag a szociális szakvizsgához*, Nemzeti, Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest, 2004; DOMSZKY ANDRÁS: *A gyermekotthonok működésének szabályairól és követelményeiről. Módszertani levél*, Országos Család- és Gyermekvédelmi Intézet, Budapest, 2005.

INTÉZMÉNYLÁTOGATÁSI GYAKORLAT IV.

Nevelőszülői ellátás

GYILGY4.1 – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Gulyás József

A tanegység célja: Az otthont nyújtó ellátás másik formájának, a nevelőszülői ellátásnak a gyakorlatban történő megismerése.

Megfigyelési szempont: Hogyan és milyen formában működik a nevelőszülői ellátás? Kikből tevődik össze az ellátottak és az ellátók köre? Mik a tárgyi és személyi feltételek a nevelőszülői ellátásban? Mi az időbeosztása, és hogyan látja el a feladatát egy nevelőszülő?

Követelmény: A hallgatók a látogatás során tapasztalataikról készítsenek – a javasolt megfigyelési szempontok alapján – feljegyzést, amelyben a saját véleményüket is fejtik ki. A félév végén gyakorlati jegy.

ISKOLAI GYERMEKVÉDELEM

GYIGY – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Csókay László

A tanegység célja: A hallgatók megismertetése a különböző hátterű gyermekvédelmi problémák megjelenési formáival és azok kezelési módjával a köznevelési intézményekben; az óvoda és iskola gyermekvédelmi feladataival és kötelezettségeivel.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri és felismeri az óvodai, iskolai keretek között megjelenő gyermekvédelmi problémákat; tisztában van azzal, hogy a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaként mely intézményekkel, személyekkel kell kapcsolatban állnia. Képes a látókörébe kerülő gyerekek/serdülők problématípusainak azonosítására és komplex oki szemlélettel történő magyarázatára, valamint képes döntést hozni a problémához illő kapcsolatfelvételi és tanácsadói kompetenciák alkalmazásáról. Képes az együttműködésre a köznevelési intézményekben valamint a gyermekjóléti alapellátásban működő szakemberekkel. Elkötelezett a gyermekek érdekeinek képviselete iránt a köznevelési intézmény keretei között.

Tematika: 1. A gyermekvédelmi jelzőrendszer feladatai és működése. 2. A köznevelési intézmény mint a gyermekvédelmi jelzőrendszer kiemelt szereplője. 3. Gyermekvédelmi problémák és megjelenési formáik az óvodában és iskolában. 4. A veszélyeztetettség és a bántalmazás új megjelenési formái és az iskolai gyermekvédelem ezzel kapcsolatos feladatai, lehetőségei. 5. Agresszió és agressziókezelés az iskolában. 6. A gyermekvédelem és az iskolai gyermekvédelmi felelős a köznevelési jogszabályokban. 7. Az óvodai és iskolai szociális segítő munkatárs szerep, feladatai. 8. Az iskola mint veszélyeztető tényező, az iskolai ártalmak. 9. Az iskolai gyermekvédelem etikai problémái.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: *Gyermek- és ifjúságvédelem a nevelési-oktatási intézményekben. Módszertani segédlet*, Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet, Budapest, 2007, http://www.nefmi.gov.hu/letolt/kozokt/ifjuszagvedelem_080513.pdf; HEGEDŰS JUDIT: *Gyermekvédelem az iskolában*, in RÁCZ ANDREA (szerk.): *Jó szülő-e az állam?*, Rubeus Egyesület, Budapest, 2014, 327–343, http://rubeus.hu/wp-content/uploads/2014/05/CPnemzetkozi_2014_final.pdf; ILLYÉS SÁNDOR (szerk.): *Veszélyeztetettség és iskola*, Tankönyvkiadó, Budapest, 1988; KATONÁNÉ PEHR ERIKA: *A gyermekvédelem szerepe és lehetőségei az iskolai erőszak megelőzésében és kezelésében*, NEFMI, Budapest, 2008, http://www.nefmi.gov.hu/letolt/kozokt/pehr_gyermved_080521.pdf; MÁTÉ ZSOLT: *Iskolai szociális munka 2015*, *Esély* 15 (2015/4) 77–95; MAKAI ÉVA: *Szétszakadt és meg nem font hálók. Az iskolai gyermekvédelem és ifjúságvédelem a '90-es években*, Okker, Budapest, 2000.

Ajánlott irodalom: COLOROSO, BARBARA: *Zaklatók, áldozatok, szemlélők: az iskolai erőszak*, Harmat, Budapest, 2014; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN (szerk.): *Lélekvilág. Pszichológiai tanulmányok a vallásról, az erkölcsről és az én-ről*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 1998, 217–265; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN – VIGASSYÉ DEZSÉNYI KLÁRA: *Az agresszió kezelése*, Szociális és Családügyi Minisztérium, Budapest, 2001; HUNYADI GYÖRGYNÉ – M. NÁDASI MÁRIA – SERFŐZŐ MÓNIKA: *„Fekete pedagógia”. Értékelés az iskolában*, Argumentum, Budapest, 2006; *Az iskoláztatási támogatás felfüggesztésének kutatása*, Módszertani Gyermekjóléti Szolgálatok XII. Országos Konszenzus Konferenciája, Balatonkenese, 2012, 3–19; JÁRMI ÉVA – PÉTER-SZARKA SZILVIA – FEHÉRPATAKY BALÁZS: *A KiVa-program hazai adaptálásának lehetőségei*, OFI, Budapest, 2015, http://iskon.opkm.hu/admin/upload/KIVA_adaptacios_tanulmany.pdf; KATONA

GERGELY – MÁTÉ ZSOLT: Az iskolai szociális munka bevezetésének és fejlesztésének irányai, in Rácz Andrea (szerk.): *A gyermekvédelem megújulási alternatívái*, Rubeus Egyesület, Budapest, 2015, 122–154; Útmutató az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység bevezetéséhez és gyakorlatához az iskolában, Oktatási Hivatal, Budapest, 2019.

ISKOLAI GYERMEKVÉDELMI MÓDSZEREK

GYIGYM – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Gyakorlatvezető: Csókay László

A tanegység célja: Az óvodai és iskolai keretek között alkalmazható gyermekvédelmi módszerek és feladatok megismertetése a hallgatókkal. Diagnosztikus készségek, valamint a gyermekvédelmi problémátípusokhoz illeszkedő tanácsadó, konzultációs és konfliktuskezelési kommunikációs készségek kialakítása és fejlesztése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a köznevelési intézmények általános gyermekvédelmi feladatait és azokat a módszereket, amelyek segítségével képes saját intézményének gyermekvédelmi helyzetét felmérni, a konkrét gyermekvédelmi feladatokat ellátni. Képes a látókörébe kerülő gyerekek problémátípusainak azonosítására és ehhez kapcsolódóan a szükséges – jogszabályok és szakmai szabályok által előírt – feladatok elvégzésére. Elkötelezett a saját iskolájába járó gyermekek érdekeinek képviselete és érvényre juttatása mellett.

Tematika: 1. Az iskolai gyermekvédelem dokumentumai. 2. Gyakorlati feladatok a hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség azonosítására. 3. Az iskolai gyermekvédelmi felelős konkrét feladatai. 4. A szülőkkel és a pedagógusokkal való együttműködés. 5. Kapcsolattartás a gyermekjóléti jelzőrendszerrel. 6. A gyermekvédelmi felelős munkaterve. 7. Módszerek az iskolán belüli bántalmazási esetek kezelésére. 8. Iskolai gyermekvédelmi stratégia és protokoll.

Követelmény: A félév során esettanulmány írása. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: *Gyermek- és ifjúságvédelem a nevelési-oktatási intézményekben. Módszertani segédlet*, Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet, Budapest, 2007, http://www.nefmi.gov.hu/letolt/kozokt/ifjusagvedelem_080513.pdf; HEGEDŰS JUDIT: *Gyermekvédelem az iskolában*, in Rácz Andrea (szerk.): *Jó szülő-e az állam?*, Rubeus Egyesület, Budapest, 2014, 327–343, http://rubeus.hu/wp-content/uploads/2014/05/CPnemzetkozi_2014_final.pdf; SZABÓ ALIZ – TOLÁCSINÉ VARGA ZSUZSANNA: Az iskolai szociális munka tapasztalatai Szekszárdon, *Szociálpolitikai Szemle* 3 (2017/3) 137–144.

Ajánlott irodalom: *Az alapvető jogok biztosának 1378/2014 számú jelentése az iskolai gyermekvédelmi felelősök helyzetéről* (2014); ASBÓTH KATALIN et al.: A jelzőrendszer működtetése, *Család, Gyermek, Ifjúság* 9 (2000/4) 4–11; CSAPODY BARBARA: Fedél, hajlék, háló. Iskolai projekt a hajléktalanságról, *Embertárs* 10 (2012/4) 354–372; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN (szerk.): *Lélekvilág. Pszichológiai tanulmányok a vallásról, az erkölcsről és az én-ről*, PPKÉ Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 1998, 217–265; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN – VIGASSYÉ DEZSÉNYI KLÁRA: *Az agresszió kezelése*, Szociális és Családügyi Minisztérium, Budapest, 2001; JÁRMI ÉVA – PÉTER-SZARKA SZILVIA

– FEHÉRPATAKY BALÁZS: *A KiVa-program hazai adaptálásának lehetőségei*, OFI, Budapest, 2015, http://iskon.opkm.hu/admin/upload/KIVA_adaptacios_tanulmany.pdf; JÁRMI ÉVA: *Iskolai bántalmazás megelőzésére és bántalmazást elutasító csoportnorma kialakítására irányuló gyakorlatsor és alkalmazási útmutató*, Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest, 2015, KALMÁR MARGIT – NAGY ÉVA: Resztoratív technikák egy iskola életében, *Új Pedagógiai Szemle* 62 (2012/7–8) 143–157; L. RITÓK NÓRA: Egy másfajta iskolamodell, [HTTP://TANI-TANI.INFO/093_RITOK](http://TANI-TANI.INFO/093_RITOK); SÁRKÁNY PÉTER: A szociálpedagógiai tanácsadás elméleti háttéréről, *Embertárs* 7 (2009/3) 237–245; SZABÓNÉ SZÉL JULIANNA: Tini-tanok. Önismeret-fejlesztés osztályfőnöki órákon, *Embertárs* 10 (2012/1) 81–96; SZÁVAI ISTVÁN: Az Arizona program – avagy egy iskola, ahol szabad kiküldeni a diákokat az óráról, *Új Pedagógiai Szemle* 66 (2016/9–12) 123–133; SZITÓ IMRE: *Az érzelmi intelligencia fejlesztése az iskolában*, Edition Nove, Sopron, 2009; SZTANKOVICS ÁGNES: Éjszakai pingpong és gyermekvédelem. Egy felmérés eredményei, *Embertárs* 10 (2012/4) 373–384.

JOGI ALAPISMERETEK

KGJA – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Gerencsér Balázs

A tanegység célja: Betekintést adni a jogi gondolkodás és a jogrendszer alapelemeibe, az alapvető jogi fogalmak megismertetése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a jogrendszer alapvető elemeit, intézményeit. Magyarország Alaptörvényén keresztül áttekintő képet kap az alkotmányos berendezkedésről és a jogi alapfogalmakról. Képes tájékozódni az összetett állami és társadalmi életre vonatkozó jogi fogalmak között. Kritikailag közelít a pozitív jogi szabályozásokhoz.

Tematika: Jogi szabály – erkölcsi szabály. Jogi érvényesség, jogi kötelező és kényszerítő erő. Alapvető emberi jogok. Jogforrási hierarchia. Alkotmányos államéletünk főbb intézményei. Jogrendszer és tagozódásai. Jogértelmezés és jogalkalmazás. Jogviszonyok és típusai, jogviszonyok keletkezése és módosulásai. A jogalany. Jogi felelősségtan. Szankciótan.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: Az órákon elhangzott előadások anyaga; Magyarország Alaptörvénye (njt.hu)

Ajánlott irodalom: SZABÓ MIKLÓS (szerk.): *Bevezetés a jog- és államtudományokba*, Bibo, Miskolc, 2012 (a tematika által érintett fejezetek); FRIVALDSZKY JÁNOS: *A jogfilozófia alapvető kérdései és elemei*, Szent István Társulat, Budapest, 2013, 11–17; Magyarország Alaptörvényének érintett részei.

KATEKETIKA GYAKORLAT

BAKAGY/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Tantárgyfelelős: Mervay Miklós

Gyakorlatvezető: saját mentortanár

További leírást lásd: HITTANÁRI TANÍTÁSI GYAKORLAT

KATEKETIKA I.

MTKA1N, BAKA1N, BAKA1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

OHKA1N, – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Vizvárdy Rita SSS

A tanegység célja: Megismertetni a kateketikai alapfogalmakat, az egyháznak a katekézis végzésére vonatkozó mai irányelveit, a keresztyén életbe való beavatás sajátos folyamatát, különös tekintettel a katekézis keresztyén identitást formáló jellegére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az evangelizáció folyamatának lépéseit, a katekézis sajátos jellegét, célját és az azok eléréséhez szükséges feladatokat. Ismeri a katekumenátust mint a katekézis alapmodelljét és a többi típusú katekézis inspirálóját. Képes elméleti tudása alapján a katekézis szempontjából saját lehetséges tevékenységi területeire és növendékei helyzetére reflektálni. Krisztus egyháza iránt elkötelezetten készül részt vállalni az egyház életében és küldetésében.

Tematika: 1. Alapfogalmak. 2. A kinyilatkoztatás és továbbadása az evangelizáció révén. A katekézis az evangelizáció folyamatában. 3. Megtérés és hit. 4. A katekumenátus. 5. A katekumenális jellegű katekézis. A katekézis célja, természete, jellemzői. 6. A katekézis feladatai: hitre nevelés és imádságra nevelés. 7. A katekézis feladatai: liturgikus nevelés. 8. A katekézis feladatai: erkölcsi életre, közösségi életre és misszióra nevelés. 9. Az evangélium hirdetése a mai világban. A világegyház. 10. Az evangélium hirdetése a mai világban. Magyar helyzet.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: A KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium*a, Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium*, Szent István Társulat, Budapest, 2005; ORSZÁGOS LITURGIKUS TANÁCS (szerk.): *Felnőttek beavatása a keresztyén életbe. Felnőttek katekumenátusa (FK). Magyar viszonyokra alkalmazott változat. Hivatalos kiadás*, Magyar Katolikus Püspöki Kar, Budapest, 1999; KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *Általános Hitoktatási Direktórium*, Szent István Társulat, Budapest, 1994; *II. János Pál pápa apostoli buzdítása a katolikus egyház püspökeihez, papjaihoz és híveihez korunk hitoktatásáról*, Szent István Társulat, Budapest, 1994.

Ajánlott irodalom: DIÓS ISTVÁN (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; OICA: *Felnőttek beavatása a keresztyén életbe*, főiskolai jegyzet kizárólag a hallgatók használatára, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2007; FOGASSY JUDIT: *A katekumenátus kézikönyve*.

A katekumenátus elméleti és gyakorlati elemei, Szent István Társulat, Budapest, 2005; DOBOS LÁSZLÓ (szerk.): *Kateketikai szöveggyűjtemény*, Pécsi Hittudomány Főiskola, Pécs, 2005.

KATEKETIKA II.

MTKA2N, BAKA2N, BAKA2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

OHKA2N, – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Vizvárdy Rita SSS

A tanegység célja: Megismertetni a katekézisben átadott üzenet tartalmára és az átadás módjára vonatkozó alapelveket, a katekézis címzettjeinek, helyeinek és útjainak, valamint felelőseinek sajátosságait.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház katekézissel kapcsolatos küldetésének sokrétű szolgálatát, az életkoronkénti katekézis és a katekézis különböző helyeinek sajátosságait, valamint a katekézishez kapcsolódó egyéb feladatokat. Krisztus egyháza iránt elkötelezetten készül vállalni az egyház életében és küldetésében, mely magában foglalja saját katekéta identitásának tudatos formálását is.

Tematika: 1. Az evangéliumi üzenet katekézisben történő bemutatásának szabályai. 2. A Szentírás szerepe a katekézisben. 3. A katekézis és A Katolikus Egyház Katekizmusa. 4. A hit pedagógiája. 5. Módszertani elemek. 6. A katekézis címzettjei. 7. A katekézis helyei és útjai. 8. Katekézis és iskolai vallásoktatás. 9. A katekézis felelősei. 10. A katekéta személye.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: *A Katolikus Egyház Katekizmusa*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium*, Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium*, Szent István Társulat, Budapest, 2005; SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *A vallásoktatás akkordjai. A hitoktatás technikája és művészete*, Agapé, Szeged, 2001.

Ajánlott irodalom: TARJÁNYI ZOLTÁN: *Kateketika*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; FOGASSY JUDIT: *Katekéták kézikönyve. Praktikus segédanyag arról, hogy kinek, mit, mikor, hogyan?*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; FOGASSY JUDIT: *Családi katekézis. A családi katekézis témái – katekéták képzése*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; FOGASSY JUDIT: *A szentmise katekézise. Katekétáknak, családoknak*, Szent István Társulat, Budapest, 2005.

KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN I.

MTKAD1N, BAKAD1N, BAKAD1/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó és gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

A tanegység célja: Elméleti tudást biztosítani a tanítás tervezési, szervezési, irányítási és értékelési kompetenciáinak fejlődéséhez.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az oktatás célrendszerét, a céltételezés folyamatát, megfelelő tanulási környezet kialakításának lehetőségeit, a fejlődést biztosító didaktikai módszereket, különböző tanítási stratégiákat, az értékelés módjait, az esélyegyenlőség biztosításának és a differenciálásnak a lehetőségeit. Képes az egyéni különbségek figyelembevételével differenciáltan megtervezni a teljes tanítási folyamatot. Képes az értékelés különböző módjait, valamint a didaktika általános elméleti tételeit a katekézis feladataira alkalmazni. Elkötelezett abban, hogy segítsen a reábizottak képességeinek maximális kibontakoztatásában.

Tematika: Az oktatás tervezése. Az oktatás célrendszere: az oktatás tartalma, fejlesztendő készségek és képességek, attitűd formálása. Kompetenciák. A differenciálás szükségessége és lehetőségei. Az oktatás stratégiái (szervezési módjai, módszerei, eszközei). A pedagógiai értékelés. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek és gyermekcsoportok. Az alulteljesítő tehetségek és segítségük. A többszörös intelligencia figyelembevétele, a bennük rejlő lehetőségek kiaknázása.

Követelmény: A félév során egy tematikus terv elkészítése. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: FALUS IVÁN: *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010; ROEDERS, PAUL – GEFFERTH ÉVA: *A hatékony tanulás titka*, Trefort, Budapest, 2007; NAHALKA ISTVÁN: *Hogyan alakul ki a tudás a gyerekekben?*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002.

Ajánlott irodalom: NICHOLSON-NELSON, KRISTEN: *A többszörös intelligencia*, Szabad Iskoláért Alapítvány, Budapest, 2007; FISHER, ROBERT: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni játékokkal*, Műszaki Kiadó, Budapest, 2010; OLLÉ JÁNOS – SZIVÁK JUDIT: *Mód – Szer – Tár*, Okker, Budapest, 2006.

KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN II.

BAKAD2N, BAKAD2/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Gyakorlatvezető: Mervay Miklós

További leírást lásd: HITTANÁRI SZAKMÓDSZERTAN SEMINÁRIUM

KÉPESSÉGFEJLESZTŐ TRÉNING I–II.

GYKT1 – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

GYKT2 – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Csókay László

A tanegység célja: A segítő foglalkozás gyakorlásához szükséges képességek fejlesztése. A tréningen való részvétel segítséget nyújt a hallgatóknak ahhoz, hogy munkájuk során megfelelő módon tudjanak kommunikálni a problémákkal küzdő gyerekekkel és családtagjaikkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri és tudatosan használja segítő kapcsolati készségeit, tisztában van saját korlátaival és kompetenciáival. Képes a hozzá forduló gyerekek és családtagjaik meghallgatására és megértésére; a situációhoz

illő problémamegoldási stratégia kidolgozására és megvalósítására. Elkötelezett a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek érdekeinek legjobb képviselője iránt.

Tematika: Kommunikációs és empátiás képességek fejlesztése. Csoportos problémamegoldási gyakorlatok a gyermek- és ifjúságvédelmi munka során előforduló szituációk modellezésével, játékos feladatokkal.

Követelmény: Részvétel a teljes tréningen. Félév végén aláírás.

Kötelező irodalom: FEUER MÁRIA – NAGY KRISZTINA: *Humán szakosok gyakorlati kézikönyve*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2011, 77–98, 377–490; KOMLÓSI PIROSKA: A továbbképzések szerepe a kiegészítő képzésében, *Kapocs* 12 (2013/3) 24–28.

Ajánlott irodalom: IMSOO, KIM BERG: *Konzultáció sokproblémás családokkal*, Animula, Budapest, 1995; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN – VIGASSY NÉ DEZSÉNYI KLÁRA: *Az agresszió kezelése Tanári Kézikönyv* Szociális és Családügyi Minisztérium, Budapest 2001; KÁLLAI JÁNOS – GAL BÉLA (szerk.): *Az első találkozás jelenségvilága a segítő kapcsolatban*, Osiris, Budapest, 1999.

KISEBBSÉGSZOCIOLÓGIA

RKSZOC – ESTI, II. FÉLÉV, 8 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Révay Edit

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a kisebbségsszociológia mibenlétét, tárgyait és tematizáltságát, a magyarországi cigány népesség szociális helyzetének változásait, a roma etnicitás társadalmi konstrukcióját, a kiemelkedett cigányok etnikai identitásának jellegzetességeit, a kirekesztettség változó formáit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a magyarországi etnikai kisebbségekről, a roma és nem roma együttélés konfliktusairól, a kirekesztettség változó formáiról szóló fontosabb szakirodalmakat, képes a szerzett ismeretei birtokában empátiával fordulni a különböző kisebbségi csoportok és azok tagjai felé és ebben elkötelezetté is válik.

Tematika: A kisebbségsszociológia mibenléte, tárgyai és tematizáltsága. Az etnikai csoportok helye Kelet-Közép-Európában. A magyarországi cigány népesség szociális helyzetének változásai. A „mátság” társadalmi felépítése, a roma etnicitás társadalmi konstrukciója. A kiemelkedett cigányok etnikai identitásának jellegzetességei. A roma és nem roma együttélés konfliktusai, a kirekesztettség változó formái.

Követelmény: A félév során a közös munka mellett egy önálló témából felkészülés és annak bemutatása.

Kötelező irodalom: ANDORKA RUDOLF: *Bevezetés a szociológiába*. Osiris, Budapest, 2006, 370–392; CSEPELI GYÖRGY – ÖRKÉNY ANTAL – SZÉKELYI MÁRIA (szerk.): *Kisebbségsszociológia. Szöveggyűjtemény egyetemi és főiskolai hallgatók számára*, Minoritás könyvek 4., Kisebbségsszociológiai Tanszék, Budapest, 1997, 5–330; HORVÁTH ISTVÁN: *Kisebbségsszociológia. Alapfogalmak és kritikai perspektívák*, Kolozsvári Egyetemi Kiadó – Presa Universitară Clujeană, Kolozsvár, 2006, 6–182; KEREZSI KLÁRA – GOSZTONYI MÁRTON – POLÁK ATTILA: A roma és nem roma együttélés konfliktusai, kriminális vonatkozásai, *Belügyi Szemle* 62 (2014/7–8) 5–51.

Ajánlott irodalom: CSERTI CSAPÓ TIBOR: Szociológiai, szociális tényezők a cigány népesség vizsgálatában, in Forray R. Katalin (szerk.): *Ismeretek a romológia alapképzési szakhoz*, Bölcsész Konzorcium, 2006, 161–185; KEMÉNY ISTVÁN: *Beszámoló a magyarországi cigányok helyzetével foglalkozó 1971-ben végzett kutatásról*, MTA Szociológiai Kutató Intézet, Budapest, 1976, 3–291; KEMÉNY ISTVÁN – JANKY BÉLA – LENGYEL GABRIELLA: *A magyarországi cigányság 1971–2003*, Gondolat – MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézet, Budapest, 2004, 5–192; KERTESI GÁBOR – KÉZDI GÁBOR: *A cigány népesség Magyarországon. Dokumentáció és adattár*, Socio-Typo, Budapest, 1998, 5–467; KLIGMAN, GAIL: A „mátság” társadalmi felépítése: a „roma” azonosítása a poszt szocialista közösségekben, *Szociológiai Szemle* 11 (2001/4) 66–84; LADÁNYI JÁNOS – SZELÉNYI IVÁN: *A kirekesztettség változó formái. Közép- és délkelet-európai romák történeti és összehasonlító szociológiai vizsgálata*, Napvilág, Budapest, 2004, 5–190; SZARKA LÁSZLÓ: *Kisebbségi léthelyzetek – közösségi alternatívák. Az etnikai csoportok helye a kelet-közép-európai nemzetállamokban*, Lucidus, Budapest, 2004, 5–342; SZUHAY PÉTER: Magyar nyelvű cigányok a Kárpát-medencében, in Bárdi Nándor – Fedinec Csilla – Szarka László (szerk.): *Kisebbségi magyar közösségek a 20. században*, Gondolat – MTA Kisebbségkutató Intézet, Budapest, 2008, 426–435; TÓTH KINGA DÓRA: *Sikeres cigányok Angliában és Magyarországon*, L’Harmattan, Budapest, 2008, 7–174.

KISEBBSÉGI MENTÁLHIGIÉNÉ

RKMEN – ESTI, II. FÉLÉV, 6 KREDIT

Előadó: Szabóné Dr. Kármán Judit

A tanegység célja: A képzésben részt vevő hallgatók mentális egészségről való tudásuk bővítése, a kisebbségben élők mentális állapotának megismerése. Az etnikai identitás, a kisebbségi lét nehézségeinek megértése, a cigányság különböző csoportjaiban, rétegeiben élők (életkor, nem) mentális helyzetének megismerése. Az ismeretek megszerzése és a tantárgyba beépített érzékenyítő programok által a kurzust elvégzők személyközi és kultúráközi kompetenciáinak valamint segítő, és empátiás attitűdjük fejlesztése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a hallgató a mentális egészség összetevőit, meghatározó tényezőit. Képes megérteni a kisebbségi létből fakadó mentális következményeket, s elkötelezett, hogy munkája, szolgálata során ennek megfelelően, megértéssel, empátiával, megfelelő eszköztárral forduljon cigány/roma emberek felé.

Tematika: A mentális egészség fogalma, összetevői. A mentális egészséget meghatározó külső és belső tényezők. Az etnikai identitás meghatározói, formái. Identitászavarok. A hazai cigány/roma populáció etnikai identitása. A magyarországi cigányság mentális helyzete egy hazai kutatás tükrében. A kisebbségi lét lélektani következményei – az első generációs cigány/roma értelmiség, a szegény/mélyszegény réteg, a cigány/roma nők a hagyományos közösségekben, az iskola és felsőoktatás világában, a többségi kultúrában.

Követelmény: Aktív órai jelenlét. A kurzus tematikájához kapcsolódó, megadott témákból választható dolgozat elkészítése, szorgalmi időszak végéig leadása. Félév végén zh írása.

Kötelező irodalom: BUDA BÉLA: *A lélek egészsége. A mentálhigiéné alapkérdései*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003; FORRAY R. KATALIN: *Egészség és iskolázottság. Az idő fogságától szabadon*, Új Mandátum, Budapest, 2013, 72–83; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: Az etnikai identitás és a kisebbségi lét mentálhigiéné attribútumai a hazai roma/cigány értelmiség körében, in *MI/MÁS Konferencia 2008. Gondolatok a toleranciáról*, Amerikanisztikai Tanszék Eszterházy Károly Főiskola, Eger, 2008, 213–219; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: *A magyarországi romalcigány értelmiség historiográfiája, helyzete, mentális állapota*, Gondolat, Budapest, 2012.

Ajánlott irodalom: GEREVICH JÓZSEF (szerk.): *Közösségi mentálhigiéné*, Animula, Budapest, 1997; MENDI RÓZSA: *Felsőoktatásban tanuló roma fiatalok pályaszocializációs és személyiségvizsgálata*, ELTE, Budapest 1999; MORETTI MAGDOLNA – KURIMAY TAMÁS – MOLNÁR ZSUZSANNA – SZERDAHELYI FERENC: Az asszimiláció ára (Cigány betegek és családjuk körében végzett vizsgálatok), *Psychiatria Hungarica* 12 (1997/1) 5–18; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: Sar si von?, *Mentálhigiéné és Pszichoszomatika* 5 (2004/4) 335–358; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: De kik is vagyunk? Ba kon vi sam? Dá sijnyé nyisz noj?, *Vigilia* 76 (2011/3) 162–170; TÉNYI TAMÁS – TRIKLER MÁTYÁS: A mágikus befolyásoltság és a démonikus megszállottság pszichopatológiai vonatkozásairól cigányok schizopren pszichózisában, *Psychiatria Hungarica* 7 (1992/2) 167–173; ZONDA TAMÁS: A cigányok öngyilkossági cselekményeiről, *Psychiatria Hungarica* 4 (1989/1) 31–38.

KÖRHÁZI LELKIGONDOZÁS

▼

MTLGN, BALGN, BALG/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Buza Patrik

Tanegységi előfeltétel: Személyiség és személyiségfejlődés (MTPSSZN, BAPSSZN, BAPSSZ/E); Krízis és tanácsadás (MTKRIN, BAKRIN, BAKRI/E)

A tanegység célja: A segítséget szenvedő, krízisben lévő ember támogatását segítő alapkérdések megismerése; a segítő jelenlét megélése és klinikai lelkigondozói szemléletű elemzése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a betegség, veszteség, haldoklás, gyász kísérésének lélektani alapjait, a nondirektív, empatikus segítő attitűdöt. Ismeri az önreflexió alapvető lépéseit a segítői helyzettel kapcsolatban. Képes mások értő, empatikus meghallgatására, jelenlétre a személy hármás – transzcendens, önmagával és a teremtett világgal megélt – kapcsolati erőterében. Elkötelezett a másik ember személyiségét és szabadságát tisztelő, a megváltás reménységében végzett segítő szolgálatban.

Tematika: 1. A segítő kapcsolat teológiai alapjai. 2. A segítő találkozás feltételei, alapvető lélektani szempontjai. 3. Kommunikáció, meghallgatás. 4. A krízis, a haldoklás és a gyász lélektana.

Követelmény: Tevékeny részvétel az órákon. Számonkérés a beadott szemináriumi dolgozat alapján. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: GYÖKÖSSY ENDRE: *Magunkról – magunknak*, Szent Gellért, Budapest, 2002, 239–327; NOUWEN, HENRI J. M.: *A sebzett gyógyító. Lelkiszolgálat korunk társadalmában*, Ursus Libris, Budapest, 2006; BLARER, STEFAN: A lelkigondozói beszélgetés – gyógyító megszentelő beszélgetés, *Embertárs* 2 (2004/2) 100–105; NEMES ÖDÖN: Az igazi gyógyulás felé vezető út. Gondolatok a lelkigondozásról, *Embertárs* 2 (2004/2) 111–119.

További kötelező irodalom (nappali tagozat): KLESSMANN, MICHAEL: *A klinikai lelkigondozás kézikönyve*, Debreceni Református Hittudományi Egyetem Gyakorlati Teológiai Tanszéke, Debrecen, 2002.

További kötelező irodalom (esti tagozat): BAUMGARTNER, ISIDOR: *Pasztorálpszichológia*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány – HÍD Alapítvány, Budapest, 2003, 101–114.

Ajánlott irodalom: MADRE, PHILIPPE: *Az együttérzés iskolája. Az emberi szenvedés és az isteni együttérzés*, Nyolc Boldogság Katolikus Közösség, Homokkomárom, 2002; HÉZSER GÁBOR: *A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve*, Kálvin, Budapest, 2002; SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Lelkipásztori pszichológia*, Szent István Társulat, Budapest, 2005.

További ajánlott irodalom (nappali tagozat): BAUMGARTNER, ISIDOR: *Pasztorálpszichológia*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány – HÍD Alapítvány, Budapest, 2003, 101–149.

További ajánlott irodalom (esti tagozat): NOUWEN, HENRI J. M.: *Nyújtsd a kezed*, Ursus Libris, Budapest, 2007; JÁLICS FERENC: *Testvéreink hite*, Korda, Kecskemét, 2014.

KÓRHÁZI LELKIGONDOZÁS GYAKORLAT

MTLGGYN, BALGGYN, BALGGYE – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Buza Patrik

Tanegységi előfeltétel: Kórházi lelkigondozás (MTLGN, BALGN, BALG/E)

A tanegység célja: A jelenlét megélése a szükségten szenvedő, krízisben lévő ember mellett, a kapcsolatfelvétel és a támogató találkozás, valamint a szakmai reflexió gyakorlása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a nondirektív, empatikus segítő attitűdöt és annak gyakorlati alkalmazását. Ismeri és használja az önismereti és szakmai fókuszú reflexió lépéseit a segítői helyzettel kapcsolatban. Képes a kapcsolatfelvételre, jelenlétre és meghallgatására a klinikai segítői helyzetben, figyelemmel van a személy hármasságára – transzcendens, önmagával és a teremtett világgal megélt – kapcsolatára. Elkötelezett és nyitott a másik ember személyiségére és szabadságára tisztelő, a megváltás reményében végzett segítő szolgálatban.

Tematika: Segítő a klinikai helyzetben. Be- és kimosakodás. Kapcsolódás az egészségügyi intézmény rendszerébe. Kapcsolatfelvétel és bemutatkozás a segítői

helyzetben. Értő jelenlét és meghallgatás. A személy spirituális szükségletei. A találkozások személyes és teológiai reflexiója, megosztás és elemzés.

Követelmény: Nappali tagozaton 20 óra, esti tagozaton 10 óra klinikai gyakorlat szupervízió mellett. A félév végén aláírás.

Irodalom: FABER, HEIJE – SCHOOT, EBEL VAN DER: *A lelkipozdózi beszélgetés lélektana*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2005; FERRIS, MARGARET: *Együttérés. Lelkipozdózi és lelkipozdózi alapismeretek keresztény segítők számára*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2004; GEEST, HANS VAN DER: *Négyszemközt. Példák a sikeres lelkipozdóziára*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest 2004; GYÖKÖSSY ENDRE: *Magunkról magunknak*, Szent Gellért, Budapest, 2002; GYÖKÖSSY ENDRE: *Életápolás*, Szent Gellért, Budapest, 1997; KLESSMANN, MICHAEL (szerk.): *A klinikai lelkipozdózi kézikönyve*, Debreceni Református Hittudományi Egyetem Gyakorlati Teológia Tanszéke, Debrecen, 2002.

KÖZÖSSÉGI PEDAGÓGIAI GYAKORLAT

OKPGYN, OKPGY/E, MAKPGY/E – NAPPALI, ESTI, I-II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Tantárgyfelelős: Szabóné Dr. Kármán Judit

A tanegység célja: A hallgatók szünidőben vagy/és a szorgalmi idő alatt tapasztalatokat szerezzenek egy adott tanulói korosztály tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének szervezési, vezetési, programkészítési, közösségépítési feladatairól.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az adott korosztály fejlődéslelektani sajátosságait, valamint a közösségi pedagógiai gyakorlatnak helyszínt adó intézmény szervezeti működését. Képes a gyerekekkel és a kollégákkal kapcsolatot teremteni, együttműködni. Elkötelezett a közösségépítés iránt, fontosnak tartja, hogy ennek megvalósítása érdekében éljen az extracurriculáris tevékenységek kínálta lehetőségekkel.

A gyakorlat tartalma: A jogszabályi előírás szerint a hallgatók által teljesítendő gyakorlat 30 munkaórát foglal magában. Ez azt jelenti, hogy a hallgatónak 15 órát kell a gyerekekkel eltölteni különféle tevékenységek (táboroztatás, szakkörök, érdeklődési körök, lelki nap, gyerekcsoportok kísérése különféle programokra, szabadidős tevékenységek stb.) végzésével. 15 órát a foglalkozások tervezésére, szervezésére, előkészítésére, adminisztrációra, reflexiók megfogalmazására fordíthat a hallgató.

Annak érdekében, hogy az iskola működését és a tanulócsoporthat jobban megismerhesse, javasoljuk, hogy a hallgató a közösségi pedagógiai gyakorlatot abban az iskolában végezze, ahol a tanítási gyakorlatát is teljesíti.

Követelmény: A gyakorlathoz kapcsolódó dokumentációs kötelezettség: 1. A Pedagógia Tanszék által kiadott „Igazoló lap a közösségi pedagógiai szolgálatról” c. formanyomtatvány kitöltése. 2. Élményszerű szakmai beszámoló készítése a közösségi pedagógiai szolgálat keretében végzett tevékenységekről reflexiókkal, önreflexiókkal. A félév végén minősített aláírás.

Felmentés: Az újabb oklevelet adó képzésben a közösségi pedagógiai gyakorlatot a legalább három éves szakmai gyakorlattal rendelkező pedagógus jelentkezőnek nem kell teljesítenie. A felmentés kérését a Neptun Tanulmányi Rendszerben a *Tanegységismertetési kérelem – nem felsőoktatásban szerzett ismeretek alapján* című kérvényen kell benyújtani félév elején, és csatolni kell hozzá a munkahely által kiállított igazolást.

A gyakorlattal kapcsolatos dokumentációt **a szorgalmi időszak utolsó napjáig** kell leadni a Pedagógia Tanszéken.

A gyakorlathoz szükséges dokumentumok elérhetők a jegyzetadatbázisban.

KÖZÖSSÉGVEZETÉS

BAKVN, BAKV/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Asztalosné Elekes Szende

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókat a csoportvezetés szempontjából lényeges csoportfolyamatok pszichológiai jellegzetességeivel, valamint a közösség alakításának, mozgósításának lehetőségeivel.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a csoportvezetés és a csoportfolyamatok alapvető pszichológiai jellegzetességeit. Képes a vezetés különböző eszközeinek az adott csoport esetében hatékony alkalmazására. Elkötelezett a rábízott közösségek működésének és fejlődésének segítésében.

Tematika: 1. Csoportok az egyén életében. 2. A csoporthoz tartozás motívumai. 3. A csoport fejlődésének fázisai. 4. Csoportdinamikai elemek: szerepek, indulatáttétel, interakciók. 5. Kommunikáció a csoportban. 6. A vezető által ellenőrizhető csoportfolyamatok: részvétel, befolyásolás, csoportlégkör, csoporttagság érzése. 7. Normák a csoportban, konformitás 8. Deviancia. Az ellenállás kezelése. 9. A vezetés elméletei. 10. Vezetési stílusok.

Követelmény: A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: RUDAS JÁNOS: *Delfi örökösei*. Önismereti csoportok. Elmélet, módszer, gyakorlatok, Animula, Budapest, 2007, 41–66; GRIFFIN, EMORY: *Együtt-lét. Mitől jó egy csoport?* Harmat, Budapest, 2008, 15–59, 183–199.

Ajánlott irodalom: VANIER, JEAN: *A közösség. A megbocsátás és az ünnep helye*, Vigilia, Budapest, 1995 (és több kiadás), A vezetés adománya című fejezet.

KRÍZIS ÉS TANÁCSADÁS

MTKRIN, BAKRIN, BAKR/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Asztalosné Elekes Szende

A tanegység célja: Megismertetni a segítő helyzetek pszichológiai dinamikájával, a krízishelyzetek jellegzetességeivel, a beavatkozás és segítségnyújtás lehetőségeivel. Az órák keretében lehetőség nyílik az alapvető tanácsadási készségek bemutatására, gyakorlására is.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a krízisállapotok pszichológiai jellegzetességeit, valamint a tanácsadási helyzetek dinamikáját. Képes segítő (vagy tanácsadói) helyzetben megfelelő tanácsadói attitűddel jelen lenni, kompetenciahatárait felismerni, a tanácsadói beavatkozás adekvát módszereit kiválasztani és alkalmazni. Elkötelezett abban, hogy a segítségkérő érdekeit a legjobban szolgáló módon működjön egy tanácsadási vagy segítő kapcsolatban.

Tematika: 1. Stressz. Krízis. A krízisek fajtái, jellemzői. 2. A krízisállapot lélektani jellemzői. 3. Megküzdés, megküzdési stratégiák. 4. Vallásos megküzdés. 5. A krízis bekövetkezését befolyásoló tényezők. 6. Krízisintervenció. 7. A tanácsadás gyakorlati problémái (konzultáció, direktivitás). 8. Normatív krízisek: a családi életciklusok krízisei, serdülőkor, életközépi krízis. 9. Eseti krízisek 1.: gyász. 10. Eseti krízisek 2.: öngyilkosság. 11. A segítő személyisége: a pályaválasztás funkcionális és diszfunkcionális indítékai; a helper-szindróma. 12. Kiegés (burn-out). A kiegés megelőzése.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az órákon. A félév végén írásbeli beszámoló az elméleti háttérrel, gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: HAJDUSKA MARIANNA: *Krízislélektan*, ELTE Eötvös, Budapest, 2010.

Ajánlott irodalom: BENKŐ ANTAL – SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Testvéreink szolgálatában. A pasztorálpszichológiáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2002; HÉZSER GÁBOR: *A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve*, Kálvin, Budapest, 1995; HÉZSER GÁBOR: *Miért? Tanulmányok a rendszerszemléletű lelkipozíciók gyakorlatáról*, Kálvin, Budapest, 1996; KREPPOLD, GUIDO: *A válságok – életünk fordulópontjai*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2014.

KRÍZISLÉLEKTAN ÉS INTERVENCIÓ

PTSZFKI/E – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Asztalosné Elekes Szende

A tanegység célja: Megismertetni a krízis lélektani hátterével, dinamikájával, a krízishelyzetek jellegzetességeivel, lehetséges kimeneteleivel, a beavatkozás és segítségnyújtás lehetőségeivel.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a krízisállapotok pszichológiai jellegzetességeit, valamint a tanácsadási helyzetek dinamikáját. Képes segítői helyzetben megfelelő tanácsadói attitűddel jelen lenni, kompetenciahatárait felismerni, a tanácsadói beavatkozás adekvát módszereit kiválasztani és alkalmazni. Elkötelezett abban, hogy a segítségkérő érdekeit a legjobban szolgáló módon működjön egy tanácsadási vagy segítő kapcsolatban.

Tematika: A krízis meghatározása, típusai (normatív, eseti). Stressz és krízis. Megküzdés, megküzdési stratégiák. A krízis bekövetkezését befolyásoló tényezők. A krízisállapot lélektani jellemzői. Krízisintervenció. Normatív krízisek: serdülőkor, életközépi. Eseti krízisek: gyász, öngyilkosság, munkanélküliség.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: HAJDUSKA MARIANNA: *Krizisélektan*, ELTE Eötvös, Budapest, 2010.

Ajánlott irodalom: BENKŐ ANTAL – SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Testvéreink szolgálatában. A pasztorálpszichológiáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2002; HÉZSER GÁBOR: *A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve*, Kálvin, Budapest, 1995; HÉZSER GÁBOR: *Miért? Tanulmányok a rendszerszemléletű lelkipásztori gyakorlatról*, Kálvin, Budapest, 1996; KREPPOLD, GUIDO: *A válságok – életünk fordulópontjai*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2014.

KUTATÁSELMÉLET ÉS -MÓDSZERTAN I.–II.

PTSZFKM/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Révay Edit

A tanegység célja: Megismertetni a társadalomtudományi kutatómunka alapvető céljával, folyamatával, a hallgatók megtanuljanak kutatási eredményeket értelmezni, és elsajátítanak egyszerű kutatási módszereket, megismerjék azok lehetséges alkalmazási területeit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a kutatási probléma lehatárolásának, kutatási kérdések, hipotézisek megfogalmazásának ismérveit, helyes módjait, képes a hipotézisek vizsgálatához megfelelő kutatási, elemzési módszerek megválasztására, kutatási koncepció, kutatási terv készítésére, egyszerű elemzési, statisztikai módszerek alkalmazására, elkötelezett az adatok, információk védelmében, korrekt értelmezésében.

Tematika: I. A társadalomtudományi kutatás lényege, jellemzői. A kutatás tudományosságának feltételei, etikai kérdései. A kutatás fázisai, kutatási stratégiák, módszerek, eszközök. A kutatási probléma kiválasztása, a kutatás tárgyának meghatározása, hipotézisek alkotása, operacionalizálás, kutatási koncepció, kutatási terv. A kutatandó probléma szakirodalmi háttérének feltárása. A dokumentumok elemzése, kvantitatív szemantika, tartalomelemzés. Érvényesség, megbízhatóság fogalma. A minta fogalma, mintavételi eljárások, a vizsgálatba bevontak körének meghatározása, a mintaválasztás típusai. II. A kutatás fajtái, a vizsgálati módszerek csoportosítása, kiválasztása. A megfigyelés mint módszer alkalmazása a kutatásban. A megfigyelés jellemzői, fajtái, előnyei, hátrányai. A megfigyelt adatok rögzítése. A kérdőíves adatfelvétel módszere, az interjú, a kérdezés szabályai, a kérdezés elmélete. Vélemények és attitűdök mérése. Szociometriai vizsgálatok. Kísérletek: a kísérletek meghatározása, osztályozása különböző szempontok szerint. A terepkutatás. Adatfeldolgozás, méréselmélet alapjai az adatok statisztikai feldolgozása, értékelése, az elemzési szakasz feladatai, módszerei.

Követelmény: 1. A szorgalmi időszak végére egy konkrét, egyéni kutatási probléma meghatározása, kutatási tervének elkészítése, a probléma szakirodalmi háttérének feltárása és elméleti összefoglalóban való bemutatása, kutatási hipotézis megfogalmazása, annak munkahipotézissé alakítása, a vizsgálandó populáció kiválasztása, a mintaválasztás módszere, a kutatási probléma lehetséges vizsgálati módszereinek részletes bemutatása. 2. Konkrét adatokkal végzett egyszerű statisztikai eljárások alkalmazása.

Kötelező irodalom: MAJOROS PÁL: *A kutatómódszertan alapjai. Tanácsok, tippek, trükkök (nem csak szakdolgozat-íróknak)*, Perfekt, Budapest, 2005; TOMCSÁNYI PÁL: *Általános kutatómódszertan*, Szent István Egyetem – Országos Mezőgazdasági Minősítő Intézet, Gödöllő – Budapest, 2000; BABBIE, EARL: *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*, Balassi, Budapest, 1998; FALUS IVÁN (szerk.): *Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2004; CSERNÉ ADERMANN GIZELLA: *Kutatómódszertani dilemmák*, *Tudásmenedzsment* 5 (2004/2) 11–18, http://epa.oszk.hu/02700/02750/00010/pdf/EPA02750_tudasmenedzsment_2004_02_011-018.pdf.

LATIN NYELV I.

HLA1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Gazdag Gemma SSND

A tanegység célja: A latin nyelvtan alapjainak (alaktan) elsajátítása, egyszerűbb latin szövegek fordítása a fordítási és a szövegértési készség fejlesztésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Nyelvtani alapismeretek biztos alkalmazása. Latin memoriterek ismerete. Helyes latin kiejtés és felolvasás latinul. Jó fordítási technika.

Tematika: Szövegolvasás minden órán. 1. Kiejtés, olvasási készség megszerzése latinul. I–II., V. decl. 2. Az ige szótári alakja, ragozási tövek képzése, ind. praes. impf., ind. praet. impf. 3. A III. decl., i-tövűek, fordítási technika elsajátítása. 4. Melléknévek, IV. decl., vocativus. 5. Nyelvtani gyakorlás (declinatiók, főnév- és melléknévragozás), imperativus. 6. Zárthelyi dolgozat a főnév- és melléknévragozásból, ind. fut. impf. 7. Ind. praes./praet./fut. perf. 8. Nyelvtani gyakorlás (igeragozás). 9. Nyelvtani gyakorlás, memoriterek. 10. Zárthelyi dolgozat igeragozásból, szövegolvasás. 11. Melléknév fokozása, adv. és az adv. fokozása. 12. Nyelvtani gyakorlás, irányhármasság. 13. Zárthelyi dolgozat melléknév-, adv.-fokozásból, névmások. 14. Összefoglalás, pótdolgozat.

Követelmény: A zárthelyi dolgozatokat mindenkinek meg kell írnia. Aki valami miatt nem tudja az egyiket megírni, pótdolgozatot ír. A félév során írt három zárthelyi dolgozat, valamint a kisebb dolgozatok és két felmondott memoriter szöveg alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Szükséges eszköz és tankönyv: 1 db A4-es vonalas füzet és 1 db szótárfüzet. A tananyagot a hallgatók az órán kapják meg. Teológus hallgatóknak ajánlott: DOLHAI LAJOS: *Egyházi latin nyelvkönyv*, Jel, Budapest, 2013; MADAS EDIT: *Liturgikus latin nyelvkönyv*, Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, Budapest, 2016.

LATIN NYELV II.

HLA2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Gazdag Gemma SSND

Tanegységi előfeltétel: Latin nyelv I. (BALA1N)

A tanegység célja: A latin nyelvtan alapjainak (alaktan) elsajátítása, egyszerűbb latin szövegek fordítása a fordítási és a szövegértési készség fejlesztésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Nyelvtani alapismeretek biztos alkalmazása. Latin memoriterek ismerete. Helyes latin kiejtés és felolvasás latinul. Jó fordítási technika.

Tematika: Szövegolvasás minden órán. 1. Nyelvtani ismétlés. 2. Coniunctivus. 3. Nyelvtani gyakorlás (teljes activ igeragozás). 4. Participiumok, nyelvtani gyakorlás. 5. Zárthelyi dolgozat a teljes activ igeragozásból. 6. A passiv igeragozás (összes időben). 7. Nyelvtani gyakorlás (a teljes activ – passiv igeragozás). 8. Infinitivusok, nyelvtani gyakorlás. 9. Zárthelyi dolgozat a teljes activ – passiv igeragozásból. 10. I–V. decl., part.-ok, inf.-ok, memoriterek. 11. Nyelvtani gyakorlás. 12. Zárthelyi dolgozat alaktanból. 13. Fordítási gyakorlat. 14. Összefoglalás, pótdolgozat.

Követelmény: A zárthelyi dolgozatokat mindenkinek meg kell írnia. Aki valami miatt nem tudja az egyiket megírni, pótdolgozatot ír. A félév során írt három zárthelyi dolgozat, valamint a kisebb dolgozatok és két felmondott memoriter szöveg alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Szükséges eszköz és tankönyv: 1 db A4-es vonalas füzet és 1 db szótárfüzet. A tananyagot a hallgatók az órán kapják meg. Teológus hallgatóknak ajánlott: DOLHAI LAJOS: *Egyházi latin nyelvkönyv*, Jel, Budapest, 2013; MADAS EDIT: *Liturgikus latin nyelvkönyv*, Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, Budapest, 2016.

LATIN NYELV III.

MTLA3N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Gazdag Gemma SSND

Tanegységi előfeltétel: Latin nyelv II. (MTLA2N)

A tanegység célja: A latin nyelv mondatának elsajátítása, közepes nehézségű latin szövegek fordítása a fordítási és a szövegértési készség fejlesztésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Mondattani ismeretek alkalmazása. Helyes latin kiejtés, olvasás és fordítás. Szövegértési készség fejlesztése.

Tematika: Szövegolvasás minden órán. 1. Nyelvtani ismétlés. 2. Zárthelyi dolgozat nyelvtani ismétlésből (I–V. decl., mellékn., adv., igerag., part., inf.). 3. Acc. c. inf. és nom. c. inf. ismétlése, gyakorlása. 4. Nyelvtani gyakorlás. 5. Zárthelyi dolgozat: acc. c. inf. és nom. c. inf. 6. Participiumos szerkezetek: abl. abs. 7. Participiumos szerkezetek: part. con. 8. Participiumos szerkezetek: GVM. 9. Fordítás, a 3 Part. szerk. gyakorlása. 10. Zárthelyi dolgozat: abl. abs, part. con., GVM szerkesztése, felismerése, fordítása. 11. Consec. temporum. 12. Fordítási gyakorlat. 13. Összefoglalás, pótdolgozat.

Követelmény: A zárthelyi dolgozatokat mindenkinek meg kell írnia. Aki valami miatt nem tudja az egyiket megírni, pótdolgozatot ír. A félév során írt három zárthelyi dolgozat, valamint a kisebb dolgozatok és két felmondott memoriter szöveg alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Szükséges eszköz és tankönyv: 1 db A4-es vonalas füzet és 1 db szótárfüzet. A tananyagot a hallgatók az órán kapják meg. Teológus hallgatóknak ajánlott: DOLHAI LAJOS: *Egyházi latin nyelvkönyv*, Jel, Budapest, 2013; MADAS EDIT: *Liturgikus latin nyelvkönyv*, Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, Budapest, 2016.

LATIN NYELV IV.

MTLA4N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Gazdag Gemma SSND

Tanegységi előfeltétel: Latin nyelv III. (MTLA3N)

A tanegység célja: A latin nyelvtan alaktani és mondattani ismereteinek helyes alkalmazása nehezebb latin szövegek fordításánál, a fordítási és a szövegértési készség fejlesztésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Mondattani ismeretek alkalmazása. Helyes latin kiejtés, olvasás és fordítás. Szövegértési készség fejlesztése.

Tematika: Szövegolvasás minden órán. 1. Nyelvtani ismétlés. 2. Zárthelyi dolgozat nyelvtani ismétlésből. 3–5. Szövegfordítás. 6. Zárthelyi dolgozat: ismert szöveg fordítása. 7–10. Szövegfordítás. 11. Zárthelyi dolgozat: ismeretlen szöveg fordítása. 12–13. Fordítási gyakorlat. 14. Összefoglalás, pótdolgozat.

Követelmény: A zárthelyi dolgozatokat mindenkinek meg kell írnia. Aki valami miatt nem tudja az egyiket megírni, pótdolgozatot ír. A félév során írt három zárthelyi dolgozat, valamint a kisebb dolgozatok és két felmondott memoriter szöveg alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Szükséges eszköz és tankönyv: 1 db A4-es vonalas füzet és 1 db szótárfüzet. A tananyagot a hallgatók az órán kapják meg. Teológus hallgatóknak ajánlott: DOLHAI LAJOS: *Egyházi latin nyelvkönyv*, Jel, Budapest, 2013; MADAS EDIT: *Liturgikus latin nyelvkönyv*, Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, Budapest, 2016.

LATIN NYELV V.

MTLA5N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Gazdag Gemma SSND

Tanegységi előfeltétel: Latin nyelv IV. (MTLA4N)

A tanegység célja: A latin nyelv mondattana ismeretének szilárdítása, közepes nehézségű latin szövegek fordítása a fordítási és a szövegértési készség fejlesztésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Mondattani ismeretek alkalmazása. Helyes latin kiejtés, olvasás és fordítás. Szövegértési készség fejlesztése.

Tematika: Szövegolvasás minden órán. 1. Nyelvtani ismétlés. 2. Zárthelyi dolgozat nyelvtani ismétlésből (I–V. decl., mellékn., adv., igerag., part., inf.). 3. Acc. c. inf. és nom. c. inf. ismétlése, gyakorlása. 4. Nyelvtani gyakorlás. 5. Zárthelyi dolgozat: acc. c. inf. és nom. c. inf. 6. Participiumos szerkezetek: abl. abs. ismétlése, gyakorlása

7. Participiumos szerkezetek: part. con. 8. Participiumos szerkezetek: GVM. ismétlése, gyakorlása 9. Fordítás, a 3 Part. szerk gyakorlása. 10. Zárthelyi dolgozat: abl. abs, part. con., GVM szerkesztése, felismerése, fordítása. 11. Consec. temporum. ismétlése, gyakorlása. 12. Fordítási gyakorlat. 13. Összefoglalás, pótdolgozat.

Követelmény: A zárthelyi dolgozatokat mindenkinek meg kell írnia. Aki valami miatt nem tudja az egyiket megírni, pótdolgozatot ír. A félév során írt három zárthelyi dolgozat, valamint a kisebb dolgozatok és két felmondott memoriter szöveg alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Szükséges eszköz és tankönyv: 1 db A4-es vonalas füzet és 1 db szótárfüzet. A tananyagot a hallgatók az órán kapják meg. Teológus hallgatóknak ajánlott: DOLHAI LAJOS: *Egyházi latin nyelvkönyv*, Jel, Budapest, 2013; MADAS EDIT: *Liturgikus latin nyelvkönyv*, Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, Budapest, 2016.

LATIN NYELV VI.

MTLA6N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Gazdag Gemma SSND

Tanegységi előfeltétel: Latin nyelv V. (MTLA5N)

A tanegység célja: A latin nyelvtan alakítani és mondattani ismereteinek helyes alkalmazása nehezebb latin szövegek fordításánál, a fordítási és a szövegértési készség fejlesztésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Mondattani ismeretek alkalmazása. Helyes latin kiejtés, olvasás és fordítás. Szövegértési készség fejlesztése.

Tematika: Szövegolvasás minden órán. 1. Nyelvtani ismétlés. 2. Zárthelyi dolgozat nyelvtani ismétlésből. 3–5. Szövegfordítás. 6. Zárthelyi dolgozat: ismert szöveg fordítása. 7–10. Szövegfordítás. 11. Zárthelyi dolgozat: ismeretlen szöveg fordítása. 12–13. Fordítási gyakorlat. 14. Összefoglalás, pótdolgozat.

Követelmény: A zárthelyi dolgozatokat mindenkinek meg kell írnia. Aki valami miatt nem tudja az egyiket megírni, pótdolgozatot ír. A félév során írt három zárthelyi dolgozat, valamint a kisebb dolgozatok és két felmondott memoriter szöveg alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Szükséges eszköz és tankönyv: 1 db A4-es vonalas füzet és 1 db szótárfüzet. A tananyagot a hallgatók az órán kapják meg. Teológus hallgatóknak ajánlott: DOLHAI LAJOS: *Egyházi latin nyelvkönyv*, Jel, Budapest, 2013; MADAS EDIT: *Liturgikus latin nyelvkönyv*, Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, Budapest, 2016.

LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA I.: ALAPVETŐ PASZTORÁLIS

MTLPT1N, HLPT1N, BALPT1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Nobilis Mária

Tanegységi előfeltétel (teológia szakon és osztatlan tanárképzésben): Fundamentális teológia: Az egyház. (MTFU4N, HFU4N)

A tanegység célja: A lelkipásztori teológia alapelveinek, korunk lelkipásztori követelményeinek és azok változásának, valamint a lelkipásztorkodásban résztvevő személyeknek és csoportoknak a megismerése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a lelkipásztorkodás jelentőségét és küldetését. Tudatosan szembenéz korunk kihívásaival, és tisztában van az azokra adható lelkipásztori válaszokkal. Felelősen vállalja az egyház evangelizáló és lelkipásztori küldetésében való részvételt.

Tematika: 1. Egyház és lelkipásztorkodás a mai világban. A lelkipásztori teológia meghatározása, története és feladata. Az „egyházi cselekvés teológiája”. 2–3. A népegyház modellje, működése és átalakulása. 4. Paradigmaváltás a lelkipásztorkodásban és az új evangelizáció. 5. Az evangelizáció teológiája és lelkisége. Az inkarnáció princípiuma és az egyház szakramentalitása. 6. Egyházkép, közösség. A kommunió-egyháztan pasztorális következményei. 7. Hogyan jön létre a közösség? 8. A papság és az evangelizáció. A világiak és az evangelizáció. 9. Az Istennek szentelt életformák, valamint az állandó diakonátus és az evangelizáció. 10. Egyesületek, közösségek, mozgalmak az egyházban. 11. A plébánia. 12. Tervezés és döntéshozatal a plébániai pasztorációban. 13. A felnőttel való foglalkozás a lelkipásztorkodásban.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: TOMKA FERENC: *Lelkipásztori teológia és új evangelizáció Ferenc pápa szellemében*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; KESZELI SÁNDOR: *Pasztorális tervezés*, Don Bosco, Budapest, 2014; VI. PÁL PÁPA: *Evangelii nuntiandi. Az evangélium hirdetése kezdetű apostoli buzdítása a Katolikus Egyház püspökeihez, papjaihoz és híveihez az evangelizációról a mai világban*, Szent István Társulat, Budapest, 2012; NOBILIS MÁRIÓ: *Mi jön a népegyház után? Esélyünk a kapcsolat, k. n., h. n., 2014* (belső használatra, elektronikus formában a jegyzetadatbázisban elérhető).

Ajánlott irodalom: TOMKA FERENC: *Halálra szántak, mégis élünk! Egyházüldözés 1945–1990 és az ügynökkérdés*, Szent István Társulat, Budapest, 2016; RATZINGER, JOSEPH: *A föld sója*, Szent István Társulat, Budapest, 2005; II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Christifideles laici, apostoli buzdítás a világi hívők egyházban és világban betöltött hivatásáról és küldetéséről*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 641–718; DOBOS LÁSZLÓ: *Világiak a lelkipásztorkodásban*, Lämpás, Abaliget, 1996; BALÁS BÉLA: *Az első plébániám. Segítség kezdő papoknak*, Új Ember – Márton Áron, Budapest, 2004.

LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA I.: ALAPVETŐ PASZTORÁLIS

BALPT1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Tomka Ferenc

A tanegység célja: A lelkipásztori teológia alapelveinek, korunk lelkipásztori követelményeinek és azok változásának, valamint a lelkipásztorkodásban résztvevő személyeknek és csoportoknak a megismerése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a lelkipásztorkodás jelentőségét és küldetését. Tudatosan szembenéz korunk kihívásaival és az azokra adható válaszokkal. Felelősen vállalja a lelkipásztori, ill. katekéta küldetését.

Tematika: 1. Az egyház és a lelkipásztorkodás helyzete napjainkban. 2. A lelkipásztori teológia története, meghatározása. 3. Paradigmaváltás a lelkipásztorkodásban és az „Új Evangelizáció”. 4. Kommunió-egyháztan. 5. Az evangelizáció lelkisége Ferenc pápa nyomán. 6. A papság. 7. A világiak. 8. Az Istennek szentelt élet formái. 9. A diakonátus. 10. Egyesületek, kisközösségek. 11. A kommunista egyházüldözés és hatása hazánk mai helyzetére. 11. Mi a plébánia? A plébánia fogalma a zsinat előtt és után. A plébániai lelkipásztorkodás első feladata az új evangelizáció szellemében. A világiak szerepe. A képviselőtestület. 12. Lelkipásztori tervezés. II. János Pál pápa a lelkipásztori tervek alapelveiről. Éves terv. Távlati terv. Töréspontok. A világi munkatárs, a hitoktató feladata.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező Irodalom: TOMKA FERENC: *Lelkipásztori teológia és új evangelizáció Ferenc pápa szellemében*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; TOMKA FERENC: *Halálra szántak, mégis élünk! Egyházüldözés 1945–1990 és az ügynökkérdés*, Szent István Társulat, Budapest, 2016; FERENC PÁPA: *Evangelii Gaudium. Az Evangélium öröme kezdetű apostoli buzdítás*, Szent István Társulat, Budapest, 2014.

Ajánlott Irodalom: BOURGEOIS, DANIEL: *Az egyház pasztorációja*, Agapé, Szeged, 1999.

LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA II.: SZENTSÉGI PASZTORÁLIS

MTLPT2N, BALPT2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

HLPT2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2–3 KREDIT

Előadó: Nobilis Máriaó

Tanegységi előfeltétel: Lelkipásztori teológia I.: Alapvető pasztorális (MTLPT1N, HLPT1N, BALPT1N)

A tanegység célja: A Lelkipásztori teológia I. kurzuson megismert alapelvekre építve megismerkedni a szentségi lelkipásztorkodással kapcsolatos általános teológiai és gyakorlati kérdésekkel, valamint az egyes szentségekkel kapcsolatos lelkipásztori feladatokkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szentségi lelkipásztorkodás elméleti és gyakorlati kérdéseit. Képes a szentségek lelkipásztori szolgálatára. Felelős a szentségekért mint a hit és az egyház szent jeleért.

Tematika: 1–2. A szentségi lelkipásztorkodás teológiai alapelvei, az ezzel kapcsolatos lelkipásztori félreértések. Az egyház szakramentalitása és a konkrét szentségek. 3. Az ex opere operato/operantis megközelítések. A szentségek ünneplésének néhány kérdése. 4. A keresőkkel és a katekumenekkel folytatott lelkipásztori kommunikáció néhány kérdése. A beavató szentségek egysége. A katekumenátus és a katekumenális lelkipásztorkodás. 5–6. A szentségi lelkipásztorkodás néhány gyakorlati kérdése. Hogyan tekintünk a szentséget kérőkre? A felkészítések időtartama, a beszélgetések szabályai. 7. A keresztséggel kapcsolatos lelkipásztori kérdések. A keresztségi

beszélgetés és a szülők katekumenális segítése. 8. A bérálás szentségével kapcsolatos lelkipásztori feladatok. 9. Az eucharisztia és a lelkipásztorkodás. A szentmise mint a közösség életmegnyilvánulása és a vele kapcsolatos lelkipásztori lehetőségek. 10. A bűnbocsánat szentsége a lelkipásztori gyakorlatban. 11. A lelkiezetés. Alkalmasság a lelkiezetésre. Teológiai pillérei. Legfőbb tennivalói. A beszélgetés alapszabályai és a „meghallgató magatartás”. 12. A betegek kenete és a betegellátás. A szentkenet közösségi kiszolgáltatása. 13. A papi hivatások gondozása. A hivatás és korunk. 14. A házasságra mint hivatásra való közvetlen felkészítés (jegyesfelkészítés) elmélete és gyakorlata. Fiatalok távolabbi felkészítése a házasságra. A keresztény család és társadalmi szerepe. A család lelkipásztori gondozása. Az elváltak és élettársi kapcsolatban élők evangelizációja.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező Irodalom: TOMKA FERENC: *Szentségi lelkipásztorkodás és az „új evangelizáció”,* Szent István Társulat, Budapest, 2019; TOMKA FERENC: *Lelkipásztori teológia és új evangelizáció Ferenc pápa szellemében,* Szent István Társulat, Budapest, 2015.

Ajánlott Irodalom: BOURGEOIS, DANIEL: *Az egyház pasztorációja,* Agapé, Szeged, 1999; RATZINGER, JOSEPH: *A liturgia szelleme,* Szent István Társulat, Budapest, 2002; FOGASSY JUDIT: *A katekumenátus kézikönyve. A katekumenátus elméleti és gyakorlati elemei,* Szent István Társulat, Budapest, 2005; FOGASSY JUDIT: *A szentmise katekézise. Katekétáknak, családoknak,* Szent István Társulat, Budapest, 2004; TOMKA FERENC: *Találkozás a kereszténységgel,* Szent István Társulat, Budapest, 2012.

LELKI PÁSZTORI TEOLÓGIA II.: SZENTSÉGI PASZTORÁLIS

BALPT2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Tomka Ferenc

A tanegység célja: Megismerkedni a szentségi lelkipásztorkodással kapcsolatos általános teológiai és gyakorlati kérdésekkel, valamint az egyes szentségekkel kapcsolatos lelkipásztori feladatokkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szentségi lelkipásztorkodás elméleti és gyakorlati kérdéseit. Képes a szentségek lelkipásztori szolgálatára. Felelős a szentségekért mint a hit és az egyház szent jeleiért.

Tematika: 1. A szentségi lelkipásztorkodás teológiai alapelvei. 2. A szentségek – a hit szentségei. 3. A katekumenátus. 4. A katekumenátus elemei. 5. Hogyan beszélünk keresőkkel, katekumenekkel Istenről, az imáról, Jézus történetiségéről, a kereszténység „újdonságáról”? 6. Hogyan beszélünk keresőkkel, katekumenekkel a hittitkokról, a Szentháromságról, Jézus és a Szentháromság „viszonyáról”, az örök életről? 7. A szentségi lelkipásztorkodás néhány gyakorlati kérdése. 8. A keresztység. 9. A keresztügyi beszélgetés, avagy a szülők katekumenális képzése. 10. A bérálás. 11. Az eucharisztia. 12. A bűnbocsánat szentsége. 13. A lelkiezetés. 14. A betegek kenete és a betegellátás. 15. A papi hivatások gondozása.

Követelmény: A félév végén kollokvium (az egyes témakörök a tétel; az 5. és a 6. tétel bármely kérdésének nem tudása vizsgaiméltéssel jár).

Kötelező Irodalom: TOMKA FERENC: *Szentségi lelkipásztorkodás és az „új evangelizáció”,* Szent István Társulat, Budapest, 2019; TOMKA FERENC: *Találkozás a kereszténységgel,* Szent István Társulat, Budapest, 2016. (A kollokviumon kiemelt jelentőségű 5–6. tételhez különösen: TOMKA FERENC: *Találkozás a kereszténységgel,* Szent István Társulat, Budapest, 2012, 3–4, 12–14. fejezetek, valamint a 28. fejezet II/1. pontja.)

Ajánlott Irodalom: GÁNÓCZY SÁNDOR: *Bevezetés a katolikus szentségtanba,* Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2006.

LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA III.: KÖZÖSSÉG

BALPT3/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Tomka Ferenc

A tanegység célja: Bemutatni a közösségek létrejöttének törvényszerűségeit, az egyház intézményi és kegyelmi jellegét, az egyházi közösség(ek) jellemzőit és a közösségi lelkipásztorkodás szempontjait, eszközeit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a közösségek alakulásának törvényszerűségeit. Képes közösségek elindítására. Elkötelezett a közösség létrehozása iránt.

Tematika: 1. Az intézmény szociológiai meghatározása; létrejötte. 2. Mi a szocializáció, és mi a szerepe az intézményesülésben? A legitimáció, a tipizálás, a megsemmisítő tipizálás. 3. Mit jelent a karizma a szociológiai nyelvben? Az intézmény és a karizma feszültsége és kapcsolata az egyházban. 4. Az egyházsztruktúra intézményesülésének lépcsőfokai és példái a történelemben. 5. A szerepek elidegenedése a társadalomban. A szerepek megmerevedése és a „tanok” elidegenedése az egyház történetében. Megújulás az egyházban. 6. Az egységbe vetett hit „logikája” a katolikus egyházban. 7. A közösség létrehozásának lélektani alapelvei. 8. A krisztusi közösség születésének evangéliumi szabályai, első lépései. 9. A vezetés szabályai. Testvéri és autokratikus vezetés. Az egységre nevelés szerepe és szempontjai. A társas vezetés. A közösségre nevelés néhány eszköze. 10. A csoportos beszélgetés gyümölcsei, fajtái, alapvető szabályai. A koedukáció kérdése. A csoportvezető szerepe a beszélgetés lefolyásában. A meghallgatás „módszere” és teológiája. 11. A helyes kérdésfelvetés ismerkedés szolgáló csoportbeszélgetésben és ismereteket mélyítő csoportban. 12. Egy példa a csoportbeszélgetés felhasználhatóságára: fiatalok felkészítése a párkapcsolatra (nemiség, együtt járás, házassági felkészülés). (Vö. TOMKA FERENC: *Biztos út,* Szent István Társulat, Budapest, 2011.) A csoportos beszélgetés szabályai és logikája a *Biztos út* c. kötetben az 1. 2. és 3. fejezet: a találkozó csoport-kérdései és ezek logikái felépítése. 13. A szexuális forradalom következményei. 14. A szexualitás pszichológiája és hormonológiája, a helyes házassági készüllet.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező Irodalom: TOMKA FERENC: *Intézmény és karizma az egyházban. Vázlatok a katolikus egyház szociológiájához,* Szent István Társulat, Budapest, 2016; TOMKA FERENC: *Biztos út. Szerelemről, szexualitásról értelmesen: serdülőknek, fiataloknak, jegyeseknek, hitoktatóknak, szülőknek, házasságra készülőknek,* Szent István

Társulat, Budapest, 2013; TOMKA FERENC: *Hogyan jön létre a közösség a plébánián?*, www.tomkaferenc.hu/lelkipasztorkodas/kozosseg/hogyan-jon-letre-a-kozosseg-a-plebanian/; TOMKA FERENC: *A csoportbeszélgetés, mint a közösségépítés eszköze*, www.tomkaferenc.hu/lelkipasztorkodas/kozosseg/csoport-beszelgetes/.

Ajánlott Irodalom: VANIER, JEAN: *A közösség, Vigilia, vagy Máltai Könyvek*, Budapest, 2006; MÁTÉ TÓTH ANDRÁS (szerk.): *Intézmény és karizma az Egyházban 2.0 – Tomka Ferenc tiszteletére*, Szent István Társulat, Budapest, 2017.

LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA IV.: KATEGORIÁLIS PASZTORÁCIÓ

BALPT4/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Tomka Ferenc

A tanegység célja: A plébániai lelkipasztorkodás fő kérdéseinek és területeinek, problémáinak bemutatása s azok kezelése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a plébániai lelkipasztorkodás fő kérdéseit, területeit. Képes a plébániai lelkipasztorkodás elkezdésére. A hívők és a társadalom helyzetei és rétegei iránti lelkipásztori felelősségtudattal rendelkezik.

Tematika: 1. A városiasodás és az evangelizáció. 2. Felnőttekkel való foglalkozás. A felnőttképzés formái, legfontosabb alapelvei. A felnőtt katekézis néhány alapszabálya. 3. Ferenc pápa Amoris Laetitia c. apostoli buzdításának lényeges pontjai. 4. A család helyzete. Kritikusszámok, pozitív jelek. A család-csoportok. 5. A gender mainstreaming. A szexuális forradalomtól a gender forradalomig. 6. Felkészítés a házasságra. Új alapelvek, a jegyesek új helye a világban és az egyházban. Az egyházi házasságkötés feltételei. A felkészítés időtartama és formái. 7. A jegyesi felkészítés nagy témái (egység, felbonthatatlanság, gyermekek, abortusz, párkapcsolati kérdések, nevelés). A jegyesi beszélgetés szempontjai. 8. Elváltak helyzete az egyházban. 9. A karitás. Karitás-csoportok küldetése és létrehozása a plébánián. 10. A hátrányos helyzetűek és a deviancia. Szegénység, alkoholizmus, kábítószer-fogyasztás, mentális betegségek, depresszió. Prostitúció. A deviancia és a lelkipasztorkodás. 11. Öregedés. Az idősek helye a társadalomban, traumáik. Lelkipásztori feladatok. 12. A romák evangelizációja. Lelkipásztori kezdeményezések a világegyházban és Magyarországon. A plébánia és a romák lelkipásztori gondozásának útjai és feltételei. 13. A dialógus: egyházon belül; nem vallásosakkal és nem hívőkkel; más keresztény egyházakkal; más vallásokkal. A dialógus teológiája.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező Irodalom: TOMKA FERENC: *Lelkipásztori teológia és új evangelizáció Ferenc pápa szellemében*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; TOMKA FERENC: *Szentségi lelkipasztorkodás és „új evangelizáció”, Szent István Társulat, Budapest, 2019 (a 11. fejezet); TOMKA FERENC: Biztos út. Szerelemről, szexualitásról értelmesen: serdülőknek, fiataloknak, jegyeseknek, hitoktatóknak, szülőknek, házasságra készülőknek*, Szent István Társulat, Budapest, 2013 (különösen a 2–3. és 7–8. fejezetek); FERENC PÁPA: *Amoris Laetitia. A szeretet öröme kezdetű apostoli buzdítás*, Szent István Társulat,

Budapest, 2016; TOMKA FERENC: *Ferenc pápa és az Amoris Laetitia újdonsága*, kézirat; TOMKA FERENC: *A szexuális forradalomtól a gender forradalomig*, kézirat.

Ajánlott Irodalom: ANDORKA RUDOLF et al.: *Bevezetés a szociológiába*, Osiris, Budapest, 2006; KUBY, GABRIELE: *Globális szexuális forradalom*, Kairosz, Budapest, 2013.

A LEKIVEZETÉS ELMÉLETE

PTLV1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: dr. Laczkó Zsuzsanna SJC

A tanegység célja: A hallgató bevezetést kap a lelkivezetés – azaz mások istenkapcsolata kísérésének – szolgálatába, támpontokat kap a lelkivezetés gyakorlatához.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a lelkivezetéssel kapcsolatos alapvető fogalmakat, a lelkivezetés tárgyát és a keresztény hagyományban betöltött szerepét. Képes az elsajátított lelkivezetői ismeretekre és spirituális tapasztalataira reflektálni. Elkötelezetten törekszik a tudatos, rendszeres lelkiélet megvalósítására.

Tematika: Történeti áttekintés: lelkivezetés a keresztény hagyományban. A vallásos megtapasztalás mint a lelkivezetés alapja és tárgya. A lelkivezető és a vezetett közötti kapcsolat kialakulása, a lelkivezetői beszélgetés. A lelkivezetői kapcsolat fejlődésének néhány velejárója: az indulatáttétel, ellenállás, felettes én, idealizált énkép megjelenése és a velük való bánásmód.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező Irodalom: BARRY, WILLIAM A. – CONNOLLY, WILLIAM J.: *A lelkivezetés gyakorlata*, Jezsuita Kiadó, Budapest, 2015; JÁLICS FERENC: *Testvéreink hite. A meghallgatás csodálatos ereje*, Korda, Kecskemét, 2014; LOUF, ANDRÉ: *A többi – kegyelem*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2010; MERTON, THOMAS: *Lelkivezetés és elmélkedés*, Márton Áron, Budapest, 1989.

Ajánlott Irodalom: JÁLICS FERENC: *Tanuljunk imádkozni!*, Korda, Kecskemét, 2009; LOUF, ANDRÉ: *Gyengeség és kegyelem*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2006; NEMES ÖDÖN: *Ima és élet*, JTMR – Korda, Budapest, 2002; JÁLICS FERENC: *Lelkivezetés az evangéliumban*, JTMR – L'Harmattan, Budapest, 2013.

A LEKIVEZETÉS GYAKORLATA

PTLV2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: dr. Laczkó Zsuzsanna SJC

A tanegység célja: A hallgató elmélyíti és bővíti a lelkivezetői kapcsolat elméletéről és gyakorlatáról szerzett ismereteit, segítséget kap ezek gyakorlati alkalmazásához.

Tematika: Különböző istenképek a lelkivezetésben. Állandó megtérés és az istenképek változása a lelki kísérés folyamán. Megkülönböztetés és döntés kísérése egyének és csoportok esetében. A szupervízió szerepe a lelkivezetői szolgálatban.

Követelmény: A félév során egy jegyzőkönyv elkészítése egy lelkivezetői beszélgetésről, aktív részével az órákon. A félév végi gyakorlati jegy a jegyzőkönyv és az órai részvétel értékelésén alapul.

Kötelező Irodalom: FRIELINGSDORF, KARL: *Istenképek*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; LOUF, ANDRÉ: *Gyengeség és kegyelem*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2006; JÁLICS FERENC: *Fejlődik a hitünk*, Korda, Kecskemét, 2007.

Ajánlott Irodalom: SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Istenkeresésünk útjai*, Agapé, Szeged, 2000; WALDMÜLLER, BERNHARD: *A közösségi döntés*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2010; NEMES ÖDÖN – PERCZEL FORINTOS DÓRA: *A lelkivezetés művészete*, JTMR, Budapest, 2013; MUSTÓ PÉTER: *Megszereted, ami a tiéd*, JTMR, Budapest, 2014.

LITURGIKA I.

MTLI1N, BALI1N, BALI1/E, HLI1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT
HLI1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2–3 KREDIT

Előadó: Dr. Fehérváry Jákó OSB

A tanegység célja: Megismertetni az egyház liturgikus életének alapjait: áttekinteni a liturgia történeti fejlődését, antropológiai és teológiai hátterét, jelen egyházi gyakorlatát, valamint a liturgiával kapcsolatos még nyitott kérdéseket.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház liturgiájának szellemét és törvényszerűségeit, a liturgia, a teológia és a keresztény élet szerves összefüggéseit. Képes értő módon eligazodni az egyes szentségek, valamint az egyházi év ünneplésének rendjében. A liturgia elkötelezett, tudatos résztvevője és apostola.

Tematika: 1. A liturgia fogalma, liturgiatudomány, liturgikus mozgalom. 2. A szent liturgia a II. Vatikáni Zsinaton és az utána következő reform. 3. Az ünneplő ember: a liturgia antropológiai alapjai. 4. A liturgia forrásai – liturgikus könyvek. 5–6. Liturgiátörténet. 7. A keresztény beavatás története. 8. A keresztény beavatás jelenlegi gyakorlata 1. 9. A keresztény beavatás jelenlegi gyakorlata 2: katekumenátus, bérmálás. 10. Az eucharisztia története. 11–12. Az eucharisztia ünneplése. 13. A kiengesztelődés szentsége – történeti megközelítés. 14. A kiengesztelődés szentsége – jelenlegi gyakorlat; a betegek szentsége.

Követelmény: Otthoni önálló munka: a megjelölt szövegek elolvasása. A félév során szóbeli beszámolók, zárthelyi dolgozat. A félév végén kollokvium.

Kötelező Irodalom: Sacrosanctum concilium, konstitúció a szent liturgiáról, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 45–88; KUNZLER, MICHAEL: *Az egyház liturgiája*, Agapé, Szeged, 2005; BERGER, RUPERT: *Lelkipásztori liturgikus lexikon*, Vigilia, Budapest, 2008; VERBÉNYI ISTVÁN – ARATÓ MIKLÓS ORBÁN (szerk.): *Liturgikus lexikon*, Szent István Társulat – Kairosz, Budapest, 2001.

Ajánlott Irodalom: GUARDINI, ROMANO: *Az imádság iskolájában*, Szent István Társulat, Budapest, 1988; MIHÁLYI GILBERT: *Az Egyház liturgikus élete. A római liturgia reformjának ismertetésével*, in Alszegehy Zoltán et al. (szerk.): *Teológiai vázlatok*, 4. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 347–475 (korábban önálló kötetben:

Teológiai Kiskönyvtár III/3, Róma, 1980); RATZINGER, JOSEPH: *A liturgia szelleme*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; GRILLO, ANDREA: *A liturgia születése a XX. században*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2006; JUNGSMANN, JOSEF A.: *A szentmise. Történelmi, teológiai és lelkipásztori áttekintés*, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1977.

LITURGIKA II.

MTLI2N, BALI2N, BALI2/E, HLI2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

HLI2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2–3 KREDIT

Előadó: Dr. Fehérvári Jákó OSB

A tanegység célja: Megismertetni az egyház liturgikus életének alapjait: áttekinteni a liturgia történeti fejlődését, antropológiai és teológiai háttérét, jelen egyházi gyakorlatát, valamint a liturgiával kapcsolatos még nyitott kérdéseket.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház liturgiájának szellemét, a liturgia és a keresztyén életének kapcsolatát. Képes eligazodni az egyes szentségek ünneplésének rendjében. A liturgia elkötelezett résztvevője és apostola.

Tematika: 1. Az egyházi rend szentsége 1: történeti áttekintés. 2. Az egyházi rend szentsége 2: liturgikus alapismeretek. 3. A házasságkötés liturgiája. 4. A temetés szertartása. 5. Liturgia és idő 1: az egyházi év kialakulása. 6. Liturgia és idő 2: vasárnap. 7. Liturgia és idő 3: a húsvéti ünnepek. 8. Liturgia és idő 4: a karácsonyi idő, szentek ünnepei. 9. Liturgia és idő 5: A zsolozsma kialakulása. 10. Liturgia és idő 6: A zsolozsma mai gyakorlata. 11. Szentelmények és áldások. 12. Liturgia és művészet. 13. Liturgia ma: tendenciák, nyitott kérdések. 14. Élet a latin rítuson kívül.

Követelmény: Otthoni önálló munka: a megjelölt szövegek elolvasása. A félév során szóbeli beszámolók, zárthelyi dolgozat. A félév végén kollokvium.

Kötelező Irodalom: Sacrosanctum concilium, konstitúció a szent liturgiáról, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 45–88; KUNZLER, MICHAEL: *Az egyház liturgiája*, Agapé, Szeged, 2005; BERGER, RUPERT: *Leleképítési liturgikus lexikon*, Vigilia, Budapest, 2008; VERBÉNYI ISTVÁN – ARATÓ MIKLÓS ORBÁN (szerk.): *Liturgikus lexikon*, Szent István Társulat – Kairosz, Budapest, 2001.

Ajánlott Irodalom: RADÓ POLKÁRP: *Az egyházi év*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 1998; TAFT, ROBERT: *The Liturgy of the Hours in the East and West*, Liturgical Press, Collegeville, 1985; BOUYER, LOUIS: *Építészet és liturgia*, Agapé, Szeged, 2000; IVANCSÓ ISTVÁN: *Görög katolikus szertartás*, Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 2013.

LITURGIKUS ÉNEK I-II.

BALE1N, HLE1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

BALE2N, HLE2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: Ismerjék meg a hallgatók az egyszerűsített nyugati egyházzene vázlatos történetét, valamint a szentmise, a liturgikus cselekmények (szentségimádás, litánia, körmenetek) és a temetés során énekelt egyházi énekeket.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a liturgikus énekek teológiai és történeti hátterét, azok liturgiai alkalmazásának lehetőségeit. Képes az egyházi év vasárnapjaira és ünnepeire, valamint liturgikus cselekményekre énekrendet összeállítani, és képes a liturgikus cselekményeken való aktív énekes részvétellel. Elkötelezett a liturgikus énekek mint a lelki élet forrásának mélyebb megismerése iránt.

Tematika (I. és II. félév): A liturgikus ének és zene története. Egyházi dokumentumok a liturgikus énekről és zenéről. A gregorián ének. A liturgikus népének. A szentmise. A szentmise állandó és változó részei. Az egyházi év ünnepei. A húsvéti szent háromnap liturgiája. Liturgikus cselekmények (szentségimádás, litánia, körmenetek) énekei. A temetés liturgiája.

Követelmény: Aktív részvétel az órákon. Mindkét félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező Irodalom: *Hozsanna. Teljes kottás népénekeskönyv*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; *Éneklő Egyház. Római Katolikus Népepektár liturgikus énekekkel és imádságokkal*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; *Temetési szertartáskönyv*, Szent István Társulat, Budapest, 2015.

Ajánlott Irodalom: DOBSZAY LÁSZLÓ: *Bevezetés a gregorián énekbe*, Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Egyházzenei Tanszék – Magyar Egyházzenei Társaság, Budapest, 1997; DOBSZAY LÁSZLÓ: *A gregorián ének kézikönyve*, Editio Musica, Budapest, 1993; DOBSZAY LÁSZLÓ: *A magyar népének*, 1. kötet, Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Egyházzenei Tanszék – Magyar Egyházzenei Társaság, Budapest, 2006; RAJECZKY BENJAMIN: *Mi a gregorián?*, Zeneműkiadó, Budapest, 1981.

LITURGIKUS ÉNEK I–II.

BALE1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

BALE2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a liturgikus ének fogalmát, történetét és mai élő gyakorlatát. Betekinteni az énekelt liturgia (szentmise, zsolozsma) világába, tájékozódni a jelenleg használatos énekeskönyvekben és tapasztalatot szerezni a liturgikus énekes szolgálatban.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szent zene törvényeit, a liturgikus ének műfajait, legfontosabb dallamait és ezek forrásait. Képes az időnek és az alkalomnak megfelelő énekek kiválasztására, megszólaltatására és továbbadására. Elkötelezett a liturgikus ének szeretetében és igényes művelésében.

Tematika (I. félév): A liturgikus ének fogalma. Az egyházi zenéről szóló legfontosabb római dokumentumok. A gregorián ének története, írásmódja, ritmikája, műfaji sajátosságai, legfontosabb tételei. A szentmise rendje. Az Éneklő Egyház válogatott ordinárium- és proprium tételei, kanciói és zsolozsmái.

Tematika (II. félév): A magyar népének története, műfaji és stílári változásai. A *Hozsanna* énekeskönyv legértékesebb dallamai. A nagyhét liturgikus énekei. A katolikus temetési szertartás rendje és énekei. A litániák.

Követelmény: Részvétel a tanórákon és az előírt gyakorlaton (énekpóba, szentmise). A félév végén gyakorlati jegy. Mulasztás esetén gyakorlati beszámoló.

Kötelező Irodalom: Éneklő Egyház. Római Katolikus Népepektár liturgikus énekekkel és imádságokkal, Szent István Társulat, Budapest, 2015; *Hozsanna. Teljes Kottás Népekeskönyv*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; *Temetési szertartáskönyv*, Szent István Társulat, Budapest, 2015.

Ajánlott Irodalom: RAJECZKY BENJAMIN: *Mi a gregorián?*, Zeneműkiadó, Budapest, 1981; DOBSZAY LÁSZLÓ: *A gregorián ének kézikönyve*, Editio Musica, Budapest, 1993; DOBSZAY LÁSZLÓ: *A magyar népének*, Veszprémi Egyetem, Veszprém, 1995; TÖRÖK JÓZSEF: *Adoremus*, Agapé – Ecclesia, Budapest, 2000.

MISSZIOLÓGIA

MTMIN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

A részletes tematikáról, az ajánlott irodalomról és a pontos követelményekről az első konzultáción ad tájékoztatást az oktató.

MORÁLTEOLÓGIA I.: ALAPVETÉS

MTMO1N, HMO1N, BAMO1N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

BAMO1/E, HMO1/E, RIMO1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Miklós

Tanegységi előfeltétel: Fundamentális teológia: A kinyilatkoztatás és a hit (MTFU1N, HFU1N, BAFU1N, BAFU1/E); Fundamentális teológia: A Krisztus-esemény (MTFU2N, HFU2N, BAFU2N, BAFU2/E)

A tanegység célja: A morális alapfogalmak, az interdiszciplináris tudományos metódus és morális szisztémák történelmi és mai értelmezése. Ezek segítségével az erkölcsös életvezetés és tanácsadás megtanulása az evangélium, a teológiai és a humántudományok fényében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az erkölcsi alapfogalmakat és szisztémákat, a teológiai és humántudományok eredményeit. Képes az élet mint erkölcsi feladat igaz vezetésére: nagy döntések meghozatalára, az azokban való stratégiai kitérésre, az erkölcsi feltámadásra, valamint az erkölcsi alapértékek megvédésére. Erkölcsileg képzett személyiségként belátja a Krisztushoz tartozás fontosságát, elkötelezett tagja az egyháznak, segítően áll mások mellett életvezetésükben.

Tematika (nappali tagozat): 1. Az erkölcssteológia tudományos fogalmai, metodikája, felosztása. 2. Az erkölcssteológia interdiszciplináris jellege: szerves kapcsolata a teológiával, a filozófiával és a humántudományokkal. 3. Az Ószövetség

ethosza (Törvény, Dekalógus, próféták, bölcsességi irodalom). 4. Az Újszövetség ethosza (a Hegyi beszéd, evangéliumi etika, Szent Pál etikája). 5. A természetes erkölcsi törvény elméletének története és mai értelmezése. 6. Erkölcsi princípium, norma, imperativus. 7. A transzcendentális és kategoriális szabadság mint az erkölcs lehetőségi feltétele. 8. Alapdöntés – egyes döntés. A döntések stratégiai meghozatala, az azokban való kitartás. 9. Az erkölcsi lecsúszás és a mélypontból való feltámadás teóriája és gyakorlati lépései. 10. A lelkiismeret szentélye, méltósága, nevelése és tévedései. 11. A nehéz döntést segítő erkölcsi szisztémák, érvételek. 12. Az erények története és jellemalakító hatása. 13. A bűn értelmezése, lejtője és fajtái. 14. Az erkölcsös életvezetést segítő spiritualitás, motiválás.

Tematika (esti tagozat): 1. Az erkölcssteológia tudományos fogalmi, metodikája, felosztása. Az erkölcssteológia interdiszciplináris jellege. 2. Az Ószövetség és az Újszövetség ethosza és a természetes erkölcsi törvény teóriája. 3. A transzcendentális és kategoriális szabadság mint az erkölcs lehetőségi feltétele. Az alapdöntés/ egyes döntés stratégiai meghozatala és az abban való kitartás gyakorlati lépései. 4. A lelkiismeret méltóságának, nevelésének és a döntést segítő erkölcsi szisztémáknak a megismerése a döntésekhez. 5. A bűn lejtője, osztályozása és az erkölcsi feltámadás.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat. A félév végén szóbeli kollokvium.

Kötelező Irodalom: PAPP MIKLÓS: *Teológiai etika – alapvetés*, jegyzet (tételsor a tartalomjegyzék); *A Katolikus Egyház Katekizmus* (KEK), Szent István Társulat, Budapest, 2013, 1699–2051. pontok.

Ajánlott Irodalom: WEBER, HELMUT: Általános erkölcssteológia. Hívás és válasz, Szent István Társulat, Budapest, 2001; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Morálteológia*, 1. kötet, *Az erkölcssteológia története és alapfogalmi*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; DEMMER, KLAUS: *Fundamentale Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 1999; BÖCKLE, FRANZ: *A morálteológia alapfogalmi. A keresztény lelkiismeret és nevelése*, Jel, Budapest, 2004; II. JÁNOS PÁL: Veritatis splendor. Enciklika az egyház erkölcsstanának néhány alapvető kérdéséről, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 7–86; NYÍRI TAMÁS: *Alapvető etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; NÉMETH GÁBOR: *A halálos bűn mint morálteológiai probléma*, Jel, Budapest, 2006.

MORÁLTEOLÓGIA II.: VALLÁSI ERKÖLCS

MTMO2N, HMO2N, BAMO2N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT
BAMO2/E, HMO2/E, RIMO2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Miklós

Tanegységi előfeltétel: Morálteológia I.: Alapvetés (MTMO1N, HMO1N, BAMO1N, BAMII/E)

A tanegység célja: Az erkölcsös életvezetés és a vallásosság kapcsolatának bemutatása. A hit, istenkép és vallásgyakorlás kapcsán megmutatkozó erkölcsi felelősség taglalása, az életvitel igazságát elősegítő igaz vallásosság jellemzése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a valláserkölc's alapfogalmait, a hitért való erkölcsi felelő'sség fő súlypontjait. Képes az igazabb vallásosság útján haladni: tisztább istenképpel rendelkezik, felismeri a torz és hamis istenképeket és ideológiákat, imaélete elmélyül, elkötelezettebben vesz részt az istentiszteleten, s így erkölcsi élete reflektáltabbá, tudatosabbá válik. Erkölcsileg érett, érzékeny a hit elmélyítésére és védelmére, az ökumenikus törekvésre, a tudományos világképpel való egyeztetésre.

Tematika: 1. A valláserkölc's fogalmai, metodikája, felosztása. 2. A vallásosság erénye mint válasz Isten hívására és dicsőségre. 3. „Ki mint imádkozik, úgy is él.” 4. A misztika és aszketika jelentősége az erkölcsi életvezetésben. 5. Istent tisztelni a személyekben, szimbólumokban, esküben. 6. Visszaélés Isten nevével. 7. Az evangéliumi tanácsok. 8. A vasárnap mint vertikális közösség Istennel. 9. A vasárnap mint a horizontális közösség napja. 10. A vallásosság elleni bűnök.

Követelmény: A félév során írásbeli beszámoló. A félév végén szóbeli kollokvium.

Kötelező Irodalom: PAPP MIKLÓS: *A vallásosság erkölcsi erénye*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2015; *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Társulat, Budapest, 2013, 2083–2195. pontok.

Ajánlott Irodalom: KASPER, WALTER: *Jézus Krisztus Istene*, Osiris, Budapest, 2003; HITANI KONGREGÁCIÓ: *A keresztény elmélkedés néhány szempontja. Levél a katolikus egyház püspökeihez*, Szent István Társulat, Budapest, 1991; II. JÁNOS PÁL: *Dies Domini. Apostoli levél a vasárnap megszenteléséről*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 413–453; NYÍRI TAMÁS: *Mélylélektan és ateizmus*, Herder, Budapest, 1993; RAHNER, KARL: *Hit, szeretet, remény. A lelki élet olvasókönyve*, Egyházforum – Kirchenforum, Budapest – Luzern, 1991; DEMMER, KLAUS: *Angewandte Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 2003; TŐZSÉR ENDRE (szerk.): *Megszenteltség. Az egyházi mozgalmakban és a megszentelt élet új formáiban*, Vigilia, Budapest, 2010; TARIÁNYI ZOLTÁN: *Az Istennel való kapcsolatunk erényei*, Szent István Társulat, Budapest, 2014; SCHMEMMANN, ALEXANDER: *Liturgia és élet. A liturgikus élmény és a keresztény kiteljesedés*, Corvinus, Budapest, 1997.

MORÁLTEOLÓGIA III.: BIOETIKA

MTMO3N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Kék Emerencia

Tanegységi előfeltétel: Morálteológia I.: Alapvetés (MTMO1N, HMO1N)

A tanegység célja: A bioetikai kérdések erkölcsileg érett, elkötelezett hitű megválaszolása. Ehhez a bioetikai kérdések történeti felvetése után a humán-tudományok mai eredményeit a hit fényében értelmezzük, és elmélyítjük a katolikus egyház hivatalos tanítását.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a bioetikai kérdések történetét, a mai kutatási eredményeket, a különböző etikák, világvallások és a keresztény erkölcssteológia tanítását. Képes a bioetika kérdéseire keresztény választ adni, a

keresztény értékek fényében a kutatásokat, mai helyzeteket átlátni. Elkötelezett abban, hogy belátja a katolikus bioetikai válaszok magalapozottságát és igényes színvonalát, így önmaga is tud fejlődni és másokat is tud fejleszteni.

Tematika: 1. A bioetika helye a teológiában és a humántudományokban. 2. Az élet és az emberi méltóság alapfogalmai. 3. A betegek és fogyatékkal élők szolgálata. 4. Beavatkozás a gének világába (genomanalízis, génterápia, klónozás). 5. A reprodukciós medicina, a mesterséges megtermékenyítés etikája. 6. A kezdődő élet védelme és az abortusz. 7. A szerv- és szövettranszplantáció erkölcsi kérdései. 8. Az emberrel végzett orvosi kísérletek erkölcsi határai. 9. Emberséges kísérlet a haldoklásban és az eutanázia. 10. Merényletek az élet ellen (szenvedélyek, gyilkosság, veszélyeztetés). 11. A halálbüntetés erkölcsi és társadalmi problémája. 12. Az erőszakmentesség elve és a jogos háború kritériumai. 13. Az öngyilkosjelölt lecsúszása és felkarolása.

Követelmény: A félév során írásbeli beszámoló. A félév végén szóbeli kollokvium.

Kötelező Irodalom: PAPP MIKLÓS: *Krisztusi bioetika*, jegyzet; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *Az élet kultúrájáért. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele a bioetika néhány kérdéséről*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Donum vitae. Instrukció a kezdődő emberi élet tiszteletéről és az utódnemzés méltóságáról* (1987), <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=187>; II. JÁNOS PÁL: *Evangelium vitae. Enciklika az emberi élet sérthetlenségéről*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 251–276; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Dignitatis personae. Instrukció egyes bioetikai kérdésekről*, www.vatican.va (angol, német vagy olasz nyelven).

Ajánlott Irodalom: WEBER, HELMUT: *Speciális erkölcsoteológia*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; LUCAS, RAMÓN LUCAS: *A bioetikáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2007; PESCHKE, KARL-HEINZ: *Christliche Ethik. Spezielle Moraltheologie*, Paulinus, Trier, 1995; DEMMER, KLAUS: *Angewandte Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 2003; SOMFAI BÉLA: *Bioetika. Vázlatok*, k. n., Szeged, 1995; KOVÁCS JÓZSEF: *A modern orvosi etika alapjai. Bevezetés a bioetikába*, Medicina, Budapest, 2006; JOBBÁGYI GÁBOR: *A méhmagzat életjoga. Az abortuszlegalizáció ellentmondásai és jogellenessége*, Szent István Társulat, Budapest, 1997; VIAL CORREA, JUAN DE DIOS – SGRECCIA, ELIO (szerk.): *A humánembrió identitása és jogállása*, Püspökkari Családpasztorációs Bizottság, Budapest, 2001; BUDA BÉLA: *Az öngyilkosság. Orvosi és társadalomtudományi tanulmányok*, Animula, Budapest, 1997.

MORÁLTEOLÓGIA III.: BIOETIKA

HMO3/E –ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Szabó Ráhel OP

Tanegységi előfeltétel: Morálteológia I.: Alapvetés (HMO1/E)

A tanegység célja: A bioetikai kérdések erkölcsileg érett, elkötelezett hitű megválaszolása. Ehhez a bioetikai kérdések történeti felvetése után a humán-

tudományok mai eredményeit a hit fényében értelmezzük, és elmélyítjük a katolikus egyház hivatalos tanítását.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a bioetikai kérdések történetét, a mai kutatási eredményeket, a különböző etikák, világvallások és a keresztény erkölcszociológia tanítását. Képes a bioetika kérdéseire keresztény választ adni, a keresztény értékek fényében a kutatásokat, mai helyzeteket átlátni. Elkötelezett abban, hogy belátja a katolikus bioetikai válaszok magalapozottságát és igényes színvonalát, így önmaga is tud fejlődni és másokat is tud fejleszteni.

Tematika: 1. A bioetika helye a teológiában és a humántudományokban. 2. Az élet és az emberi méltóság alapfogalmai. 3. Beavatkozás a gének világába (genomanalízis, génterápia, klónozás). 4. A reprodukciós medicina, a mesterséges megtermékenyítés etikája. 5. A kezdődő élet védelme és az abortusz. 6. A szerv- és szövettranszplantáció erkölcsi kérdései. 7. Az emberrel végzett orvosi kísérletek erkölcsi határai. 8. Palliatív terápia, asszisztált öngyilkosság, eutanázia, öngyilkosság. 9. Merényletek az élet ellen (szenvedélyek, gyilkosság, veszélyeztetés). 10. A halálbüntetés erkölcsi és társadalmi problémája; az igazságos háború kérdése.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező Irodalom: KACZOR, CHRISTOPHER – SMITH, JANET E.: *Életbe vágó kérdések. Bioetika Katolikus Szemmel*, Szent István Társulat, Budapest, 2017; PAPP MIKLÓS: *Krisztusi bioetika*, jegyzet; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *Az élet kultúrájáért. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele a bioetika néhány kérdéséről*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Donum vitae. Instrukció a kezdődő emberi élet tiszteletéről és az utódnemzés méltóságáról* (1987), <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=187>; II. JÁNOS PÁL: *Evangelium vitae*. Enciklika az emberi élet sérthetetlenségéről, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 251–276; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Dignitatis personae. Instrukció egyes bioetikai kérdésekről*, www.vatican.va (angol, német vagy olasz nyelven).

Ajánlott Irodalom: LUCAS, RAMÓN LUCAS: *A bioetikáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2007; VIAL CORREA, JUAN DE DIOS – SGRECCIA, ELIO (szerk.): *A humánembrió identitása és jogállása*, Püspökkari Családpasztorációs Bizottság, Budapest, 2001; BUDA BÉLA: *Az öngyilkosság. Orvosi és társadalomtudományi tanulmányok*, Animula, Budapest, 1997.

MORÁLTEOLÓGIA IV. SZEMÉLYES KAPCSOLATOK ERKÖLCSE

MORÁLTEOLÓGIA: SZEMÉLYES ÉS TÁRSADALMI KOMMUNIKÁCIÓ

MTMO4N, HMO4/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Miklós

Tanegységi előfeltétel (nappali tagozat): Vallási erkölcs (MTMO1–2N, HMO1–2/E)

A tanegység célja: Az igaz kommunikáció művelésének kutatása személyes és társadalmi (politikai, tudományos, média) szinten, valamint a hazugság és a bűn rombolásának taglalása. A konfliktuskezelés, az információ-visszatartás, a segítő beszélgetés etikájának alapjai. A szexualitika fő témaköreinek tárgyalása a humán-tudományok eredményei alapján az erkölcssteológia fényében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a verbális kommunikáció és a szexualitás teológiai értékelését, a humántudományok eredményeit. Képes igaz módon gondolkodni a beszéd és a szexualitás tisztaságáról, ismeri az odavezető utat és az attól elvezető bűnöket. Elkötelezett az igazság felé önmaga életében és képes mások felé azt közvetíteni.

Tematika: 1. Kommunikációra teremtettünk: a szentháromságos antropológia. 2. Igazságosság a személyes életben. 3. Véleményképzés a nyilvánosságban (politika, tudomány, média). 4. Visszatartott igazság és/vagy „kegyes hazugság”? 5. A férfi és a női lét antropológiája. 6. A szexualitás célja I.: a szerelmes egység. 7. A szemérmes készülődés, érés és azok zsákutcai. 8. Boldogan – szexuális élet nélkül is. 9. A szexualitás célja II.: a termékenység. 10. A családtervezés módszerei és azok erkölcsi értékelése. 11. Bűnök és betegségek a szexuális kapcsolatban. 12. A prostitúció mint megvásárolt nemi erőszak. 13. Házasságtörés, nemi erőszak, gyermekek bántalmazása. 14. A homoszexualitás lélektani és teológiai megfontolása.

Követelmény: A félév közben írásbeli beszámoló. A félév végén szóbeli kollokvium.

Kötelező Irodalom: WEBER, HELMUT: *Speciális erkölcssteológia*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; PAPP MIKLÓS: *Szexualitika*, jegyzet (tételsor a tartalomjegyzék).

Ajánlott Irodalom: XVI. BENEDEK: *Deus caritas est kezdetű enciklikája a keresztény szeretetről. A püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és minden krisztushívőnek*, Szent István Társulat, Budapest, 2006; *Egyházi megnyilatkozások a médiáról. Inter mirifica. Communio et progressio. Aetatis novae*, Magyar Katolikus Püspöki Kar Tömegkommunikációs Irodája – Magyar Katolikus Újságírók Szövetsége, Budapest, 1997; DEMMER, KLAUS: *Angewandte Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 2003; BONACCI, MARY BETH: *Igazi szerelem. Kérdések és válaszok párkapcsolatról, házasságról és a szexualitás valódi jelentéséről*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; LAUN, ANDREAS (szerk.): *Homoszexualitás katolikus szemmel*, Jel, Budapest, 2007, http://www.ppek.hu/konyvek/Homoszexualitas_katolikus_szemmel_1.pdf; FUNIOK, RÜDIGER: *Medienethik. Verantwortung in der Mediengesellschaft*, Kohlhammer, Stuttgart, 2007; FRALING, BERNHARD: *Sexualethik. Ein Versuch aus christlicher Sicht*, Schöningh, Paderborn, 1995; BUDA BÉLA: *A szexualitás lélektana. Élmény – magatartás – emberi kapcsolat*, MAPET – Végeken Alapítvány, Budapest, 1997; CSALÁD PÁPAI TANÁCSA: *Családlexikon. A Családdal és az élettel kapcsolatos vitatott fogalmakról és etikai kérdésekről*, Szent István Társulat, Budapest, 2012.

BAMOSZ/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal az egyház bioetikai, élet- és egészségvédelemmel kapcsolatos hivatalos megnyilatkozásain (*Evangelium vitae*; *Donum vitae*; *Az élet kultúrájáért*; *Dignitas personae*) keresztül a bioetika alapkérdéseit és az azokra adott katolikus válaszokat.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a bioetika alapkérdéseit és az emberi életet védő hivatalos egyházi nyilatkozatokat. Képes önállóan értelmezni és összefoglalni a katolikus egyháznak az emberi élet tiszteletéről, valamint a bioetikai kérdésekről szóló tanítását. Elkötelezett abban, hogy hívő katolikusként ismerve az egyház bioetikai tanítását, hitelesen képviselje azt különböző élethelyzetekben.

Tematika: 1–2. Bevezetés a bioetikai kérdésekkel kapcsolatos egyházi dokumentumok értelmezésébe. 3–4. Csoportos hallgatói kiselőadások.

Követelmény: A félév során szóbeli kiselőadás egy választott témáról, a félév során szemináriumi dolgozat. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező Irodalom: MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *Az élet kultúrájáért. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele a bioetika néhány kérdéséről*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Donum vitae. Instrukció a kezdődő emberi élet tiszteletéről és az utódnemzés méltóságáról*, <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=187>; II. JÁNOS PÁL: *Evangelium vitae. Enciklika az emberi élet sérthetetlenségéről*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 251–276; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Dignitas personae. Instrukció egyes bioetikai kérdésekről*, www.vatican.va (angol, német vagy olasz nyelven).

Ajánlott Irodalom: PAPP MIKLÓS: *Krisztusi bioetika*, jegyzet; LUCAS, RAMÓN LUCAS: *A bioetikáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2007; SOMFAI BÉLA: *Bioetika. Vázlatok*, k. n., Szeged, 1995; KOVÁCS JÓZSEF: *A modern orvosi etika alapjai. Bevezetés a bioetikába*, Medicina, Budapest, 2006; II. JÁNOS PÁL: *Mulieris Dignitatem. Apostoli levél a nő méltóságáról és hivatásáról*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 593–640; II. JÁNOS PÁL: *Familiaris Consortio. Apostoli buzdítás a keresztény család feladatairól a mai világban*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 187–256.

MTMOSZ2N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: Elmélyülés egy tanítóhivatali szövegben, közös beszélgetés és egyéni előadás a szexuáletika egy témájáról.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyes morális problémákat tárgyaló tanítóhivatali szövegeket, képes azokat megtalálni és elmélyülten olvasni. Képes egy szabadon választott témáról vetítéssel kísért előadást tartani. Elkötelezett a nehéz morális témák tudományos, egzisztenciális, hívő kutatásában és megélésében.

Tematika: A *Deus caritas est* kezdetű enciklika első felének közös elolvasása és közös reflexiója.

Követelmény: Egyéni előadások a szexuáletika egyes témáiról, kötelezően pps-vetítéssel, illetve az egyes témák megvitatásában való aktív részvétel. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező Irodalom: XVI. BENEDEK PÁPA: *Deus caritas est kezdetű enciklikája a keresztény szeretetről a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és minden krisztushívőnek*, Szent István Társulat, Budapest, 2007.

NEVELÉSELMÉLET

OPDNEN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Szabóné Dr. Kármán Judit

Tanegységi előfeltétel: Bevezetés a pedagógiába (OPDBPN); Neveléstörténet (OPDNTN); Szociálpszichológia (OPSSZPN); Pedagógiai pszichológia (OPSPPN)

A tanegység célja: A kurzus célja az intézményes nevelés (feladatok, körülmények, lehetőségek, szabályozás) megismerése, a nevelés, mint értékteremtő, értékközvetítő folyamat eszközeinek, módszereinek, sikereinek, kudarca okainak tárgyalása, a sokszínű pedagógiai gondolkodás és gyakorlat bemutatása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a nevelés tradicionális és modern koncepcióit és kellően tájékozott az emberi személyiség fejlesztésének szükségességéről, lehetőségeiről és útjairól. Képes a megismert nevelési módszerek alapján a gyermek nevelésének életkorspecifikus megtervezésére, irányítására és személyiségbeli kiteljesedésének támogatására. Elkötelezett a keresztény szellemű nevelés iránt, hogy ezáltal minden reá bízott gyermek felismerje önmagában saját értékeit és az Isten képmását.

Tematika: Neveléseméleti alapfogalmak (nevelés, oktatás, szocializáció, fejlődés, értékek...) Nevelés és társadalom. A nevelő személye, a nevelői szerep. A nevelés szinterei, tartományai, módszerei. Az értékközvetítés folyamata, szereplői, eszközei. Interakciók a pedagógiában (verbális, nonverbális, közvetett, közvetlen, kortárs). Család és iskola. Az integratív/inkluzív pedagógia. PISA vizsgálatok, Országos Kompetenciamérések. Iskolaérettség. Hátrányos helyzetű gyermekek az iskolában. Biztos Kezdet és Tanoda Programok. A Mozaik módszer. X, Y, Z és Alfa gyermekek az iskolapadban. Boldog iskola program. SNI-s gyermekek a pedagógiai folyamatban.

Követelmény: Aktív órai jelenlét. A félév során két, pedagógiai szakfolyóiratban megjelent tanulmány feldolgozása, leadása. A kurzus írásbeli kollokviummal zárul.

Kötelező Irodalom: BÁBOSIK ISTVÁN: *Nevelésemélet*, Osiris, Budapest, 2004; Gravissimum Educationis nyilatkozat a keresztény nevelésről, in *A II. Vatikáni Zsinat*

dokumentumai, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 367–389; CSANÁD BÉLA: *Neveléstan. A keresztény nevelés általános alapjai*, Jel, Budapest, 2004; CSAPÓ BENŐ – CSIRIKNÉ CZACHESZ ERZSÉBET – PUKÁNSZKY BÉLA – VIDÁKOVICH TIBOR (szerk.): *Nevelésemleleti szöveggyűjtemény*, JATEPress, Szeged, 1994; ZRINSZKY LÁSZLÓ: *Nevelésemlelet*, Műszaki Kiadó, Budapest, 2006.

Ajánlott Irodalom: CSAPÓ BENŐ (szerk.): *Az iskolai műveltség*, Osiris, Budapest, 2002; GALICZA JÁNOS: *Szemelvények a nevelésemlelet tanulásához*, Veszprémi Egyetemi Kiadó, Veszprém, 1996; KARÁCSONY SÁNDOR: *Magyarság és nevelés. Válogatott tanulmányok*, Áron, Budapest, 2003; RAMVEZ, PIERRE: *A kisgyermek vallási nevelése*, Jel, Budapest, 1995; NAHALKA ISTVÁN: *Hogyan alakul ki a tudás a gyerekekben? – Konstruktivizmus és pedagógia*, Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó, Budapest, 2003; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: A nagyszombati Zsinattól (1629) – Pupi Martzin cigány leánykája esetén (1746) át – a Katolikus Roma Szakkollégiumokig, in Fehér Ágota – Mészáros László (szerk.): „... et vocavit vocatione sua sancta”. *A pedagógiai hivatás a keresztény nevelésben*, AVKF, Vác, 2017, 352–368; UZSALYNÉ PÉCSI RITA: *A nevelés az élet szolgálatá* 6. kötet, *Bizalom, Önértékelés, Önbecsülés*, Kulcs a Muzsikához, Pécs, 2017; VARGA ARANKA: *Az inklúzió szemlélete és gyakorlata*, PTE NTI, Pécs, 2015; VEKERDY TAMÁS: *Gyerekek, óvodák, iskolák*, Saxum, Budapest, 2001; 2006; ZSOLNAI ANIKÓ: *Kötődés és nevelés*, Eötvös, Budapest, 2001.

NEVELÉSSZOCIOLÓGIA

RNSZOC – ESTI, II. FÉLÉV, 8 KREDIT

Előadó: Szabóné Dr. Kármán Judit

A tanegység célja: A nevelésszociológia fogalomrendszerének, kutatási eredményeinek megismertetése. A kultúra, a személyiség és a szocializáció összefüggéseinek mélyebb megértése. A társadalmi és oktatási egyenlőtlenségek okainak, mérséklése módjának megtanulása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a nevelésszociológia főbb témaköreit, az iskolai előmenetel, a családi szocializáció, a társadalmi esélyegyenlőtlenség fogalmait, összefüggéseit. Képes mindezek ismeretében a hátrányos helyzetű cigány/roma gyermekek, családok életét megérteni, fejleszteni, erősíteni rezilienciájukat. Elkötelezett az esélykülönbségek kezelésére.

Tematika: 1. A nevelésszociológia fogalma, tárgya, témakörei. 2. A társadalmi és kulturális erőforrások. 3. Az iskola és a társadalom. 4. Az oktatási rendszer szociológiája. 5. Társadalmi egyenlőtlenségek – esélykülönbségek. 6. A társadalmi mobilizáció és az oktatás a mai magyar társadalomban. 7. Szocializáció a szegény, hátrányos helyzetű és cigány/roma gyermekek családjában. 8. Az eltérő szocializáció következményei – az iskola és a társadalom válaszai. Paradigmaváltás. 9. A pedagógus személyisége, módszertani kultúrája.

Követelmény: Aktív órai részvétel. Félév során két, szakfolyóiratban megjelent, nevelésszociológiai témájú cikk, tanulmány feldolgozása, szorgalmi időszak végéig leadása. Félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező Irodalom: BOURDIEU, PIERRE: *A társadalmi egyenlőtlenségek újatermelődése*, Gondolat, Budapest, 1978; DURKHEIM, ÉMILE: *Nevelés és szociológia*, Tankönyvkiadó, Budapest, 2001; KOZMA TAMÁS: *Bevezetés a nevelésszociológiába*, Tankönyvkiadó, Budapest, 2001; PUSZTAI GABRIELLA: *A társadalmi tőke és az iskola*, Új Mandátum, Budapest, 2009; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: A cigányság esélyegyenlőségének megteremtése a magyarországi oktatási rendszerben, in *Az esélyegyenlőség és felzárkóztatás vetületei az oktatásban. Nemzetközi Neveléstudományi Konferencia Szabadka 2009*, Forum, Szabadka, 2009, 215–222.

Ajánlott Irodalom: BOURDIEU, PIERRE: Gazdasági tőke, kulturális tőke, társadalmi tőke, in Angelusz Róbert (szerk.): *A társadalmi rétegződés komponensei*, Új Mandátum, Budapest, 1999, 138–155; ERŐS FERENC: *Az identitás labirintusai. Narratív konstrukció és identitásstratégiák*, Janus-Oris, Budapest, 2001; FORRAY R. KATALIN – HEGEDŰS T. ANDRÁS: *Cigány gyermekek szocializációja*, BME, Budapest, 1998; FORRAY R. KATALIN – KOZMA TAMÁS: *Társadalmi tér és oktatási rendszer*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1998; ILLYÉS GYULA: *Lélek és kenyér. Kozmutza Flóra értelmiségi-, és ösztön-vizsgálataival*, Nyugat, Budapest, 1939; MELEG CSILLA (szerk.): *Iskola és társadalom*, Dialóg Campus, Budapest – Pécs, 2003; NEMÉNYI MÁRIA: *Oktatási egyenlőtlenségek Európában és Magyarországon*, *Esély* 24 (2013/2) 3–7; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: „Én olyan okos leszek, hogy nevémen szólítanak majd.”, in Andl Helga – Boros Júlianna (szerk.): *Oktatás és Társadalom. Neveléstudományi Doktori Iskola Évkönyve 2009*, PTE Pécs, 2009, 405–415; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: „Tűzoltó leszek, s katona, vadakat terelő juhász...?”. Álmodok és realitások..., Neveléstudományi Konferencia, Békéscsaba, 2009.

NEVELÉSTÖRTÉNET

OPDNTN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Szabóné Dr. Kármán Judit

Tanegységi előfeltétel: Bevezetés a pedagógiába (OPDBPN); Fejlődéslektan (OPSFLN)

A tanegység célja: A hallgatók ismerjék meg az európai és magyar neveléstörténet jellegzetességeit az egyes történelmi korszakokban, ismerjék meg az európai neveléstörténet eredményeit, tudják összevetni a különböző korszakok elméleti és gyakorlati ismereteit. Ismerjék az európai és magyar neveléstörténet kiemelkedő alakjait és azok tevékenységét, legyenek képesek az európai és magyar nevelési elméletek egymással történő összevetésére. A tantárgy célja továbbá a pedagógiai gondolkodás fejlődésével összefüggő tények, jelenségek és folyamatok történeti jellegű vizsgálata.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a nevelés történetének korszakait, eseményeit, kiemelkedő személyiségeit és fontos iskolakoncepcióit. Képes a megismert fejlődési folyamatok, összefüggések kritikai elemzésére, és ennek alapján reflektálni tud a jelenkor oktatással, neveléssel kapcsolatos eseményeire. Elkötelezett a keresztény szellemiségű nevelés és a korszerű pedagógiai módszerek használata iránt. Tisztelet az egyetemes emberi és nemzeti értékek, erkölcsi normákat.

Tematika: A neveléstörténet, mint tudomány. Nevelés az írásbeliség előtt. Az ókori nevelés, a kora keresztény nevelés. A középkori klerikus és világi nevelés. A reneszánsz és humanizmus hatása a nevelésre, reformáció és ellenreformáció. A felvilágosodás és a modern pedagógia kialakulása, főbb képviselői, irányzatai. Oktatás és nevelés Magyarországon a középkortól a 21. századig. A reformpedagógia.

Követelmény: Aktív órai részvétel (megengedett hiányzás az SZMSZ szerint). Félév során megadott irodalomból esszé készítése, leadása szorgalmi időszak végéig. Félév végén kollokvium.

Kötelező Irodalom: Gravissimum Educationis nyilatkozat a keresztény nevelésről, in *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 367–389; KÉRI KATALIN: *Neveléstörténeti vázlatok*, JPTE, Pécs – Budapest, 1996; MÉSZÁROS ISTVÁN – NÉMETH ANDRÁS – PUKÁNSZKY BÉLA: *Neveléstörténet. Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe*, Osiris, Budapest, 2005; NÉMETH ANDRÁS – HEINZ-ELMAR TENORTH (szerk.): *Neveléstudomány-történeti tanulmányok*, Osiris, Budapest, 2000; PUKÁNSZKY BÉLA – ZSOLNAY ANIKÓ: *Pedagógiák az ezredfordulón. Szöveggyűjtemény*, Eötvös József, Budapest, 1998.

Ajánlott Irodalom: ALEXANDRIAI KELEMEN: *Paidagógosz. A nevelő*, Jel, Budapest, 2013; ERŐSS GÁBOR – KENDE ANNA: *Túl a szegregáción. Kategóriák burjánzása a magyar közoktatásban*, L'Harmattan, Budapest, 2008; FIZEL NATASA: *A magyar polgári iskolai tanárképzés története (1868–1947)*, Gondolat Kiadói Kör, Budapest, 2018; KÉRI KATALIN: *Lánynevelés és női művelődés az újkori Magyarországon: nemzetközi kitekintéssel és nőtörténeti alapozással*, Kronosz, Pécs, 2018; NÉMETH ANDRÁS – BORECZKY ÁGNES: *Nevelés, gyermek, iskola. A gyermekkor változó színterei*, Eötvös József, Budapest, 1997; NÉMETH ANDRÁS – SKIERA, EHRENHARD: *Reformpedagógia és az iskola reformja*, Tankönyvkiadó, Budapest, 1999; PÁLHEGYI FERENC: *Van-e keresztény pedagógia?* Bibliaiskolák Közossége, Budapest, 2000; PUKÁNSZKY BÉLA: *A gyermekkor története*, MK Pedagógus Könyvek, Budapest, 2001; SANDA ISTVÁN DÁNIEL – SIMONFI ZSUSZANNA: *Nevelés a szakralitás dimenziójában*, Gondolat, Budapest, 2011; SZABOLCS ÉVA – MANN MIKLÓS: *Magyar neveléstörténeti tanulmányok I–II.*, Eötvös József, Budapest, 2002.

NEVELŐSZÜLŐI ELLÁTÁS

GYNSZE – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Vida Zsuzsanna

A tanegység célja: A nevelőszülői ellátás, mint szakellátási forma sajátosságainak, a nevelőszülőség tartalmának, nehézségeinek megismerése. A nevelőszülőket segítő módszerek, eszközök elsajátítása, a nevelőszülői tanácsadói feladatok megismertetése, együttműködés a gyermekjóléti alapellátás, a gyermekvédelmi szakellátás és a hatóságok szereplőivel.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a nevelőszülők kiválasztásának, felkészítésének módját; a nevelőszülői családokban leggyakrabban előforduló problémákat és ezek megoldási lehetőségeit, a nevelőszülői tanácsadó kompetenciáit. Képes szakmai ismeretei birtokában kellő empátiával közelíteni a nevelőszülők és a nevelőszülői családokban élő gyermekek problémáikhoz, segítséget nyújtani a

nevelőszülői családon belül keletkező konfliktusok kezelésében. Képes együttműködni a szakmai team többi tagjával, különösen a kiskorúak törvényes képviselőjét ellátó gyermekvédelmi gyámmal. Elkötelezett a nevelőszülői családban élő gyermekek érdekeinek képviselője mellett.

Tematika: A nevelőszülői ellátás helye a gyermekvédelmi szakellátások rendszerében. Nevelőszülői hálózatok működése. A nevelőszülői működés keretfeltételei, a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony. Nevelőszülői alkalmasság, kiválasztás és felkészítés, a nevelőszülői alkalmasság felülvizsgálata. Gyermekek elhelyezése a nevelőszülői családokban. Gyermeki jogok és nevelőszülőiség. Kritikus helyzetek a nevelőszülői családban. A nevelőszülői tanácsadó feladatai, kompetenciái. Együttműködés a gyermekvédelmi gyámmal. A vérszerinti kapcsolattartás fontossága, támogatása. A gyermek és a család felkészítése a hazagondozásra és az örökbefogadó szülőkhöz történő átgondozásra. A nevelőszülők és a nevelőszülői tanácsadó szerepe a fiatalok önálló életre való felkészítésében. Helyettes szülői feladatok, a helyettes szülői tevékenység.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező Irodalom: BÁLÓ OTTÍLIA – SZILVÁSI LÉNA – VIDA ZSUZSANNA: A nevelőszülői ellátás fejlesztése, in RÁCZ ANDREA (szerk.): *A gyermekvédelem megújulási alternatívái*, Rubeus Egyesület, Budapest, 2015, 207–238; BÁLÓ OTTÍLIA – VIDA ZSUZSANNA: A nevelőszülői gondoskodás 20 éve, in „... Nem csak szív kell, de kell a tudás is! 20 éves a Gyermekvédelmi Törvény, Szoszak, Budapest, 2017, 150–171; KÁLMÁNCHEY MÁRTA: Nevelőszülőnél élő gyerekeknél előforduló pszichés problémák, *Család, Gyermek, Ifjúság* 10 (2001/2) 24–29, <http://www.csagyi.hu/hirek/item/123-2001-2-szam>; VIDA ZSUZSANNA: A nevelőszülőnél élő gyermekek kapcsolattartása, *Kapocs* 2 (2003/2) 50–52, <http://www.ncsszi.hu/kiadvanyok/kapocs-letoltheto--lapszamai/kapocs-2003/115/news>;

Ajánlott Irodalom: Képesített nevelőszülői képzés központi oktatási programja 2017. <https://www.kormany.hu/download/9/7/f/31000/NEVSZ%20KOP.pdf#!DocumentBrowse> Jó szülő-e az állam? Gyermek- és ifjúságvédelmi tanulmányok, Rubeus Egyesület, Budapest, 2014. http://rubeus.hu/wp-content/uploads/2014/05/CPnemzetkozi_2014_final.pdf ANDRÁSI JÚLIA – ITTÉZS GÁBOR: Sikertelen örökbefogadások. Arányok és okok szakirodalmi adatok alapján, *Kapocs* 14 (2015/1) 14–27, http://www.ncsszi.hu/download.php?file_id=1993; BEDE NÓRA – VIDA ZSUZSANNA: Sikertelen nevelőszülői kihelyezések, *Család, Gyermek, Ifjúság* 10 (2001/3) 1–5, http://www.csagyi.hu/images/stories/kiadvanyok/folyoirat/CsaGyl_2001_3.pdf; HABONY FERENCNÉ: Élet a születés után. Egy krízis-nevelőszülő másfél éve, *Család, Gyermek, Ifjúság* 12 (2003/4) 21–25, <http://www.csagyi.hu/kiadvanyok/folyoirat/item/137-2003-4-szam>; KRÁLNÉ SZABÓ PIROSKA: Gondolatok a nevelőszülők és a vérszerinti szülők kapcsolatáról, *Család, Gyermek, Ifjúság* 8 (1999/5) 11–13, http://www.csagyi.hu/images/stories/kiadvanyok/folyoirat/CsaGyl_1999_5.pdf; Mészáros Krisztina: Sikerek és buktatók az örökbefogadásban, *Család, Gyermek, Ifjúság* 15 (2006/1) 21–27, http://www.csagyi.hu/images/stories/kiadvanyok/folyoirat/CsaGyl_2006_1.pdf; http://www.csagyi.hu/images/stories/kiadvanyok/folyoirat/CsaGyl_2008_2.pdf; Smith, Carole R.: Örökbefogadók és nevelőszülők, Gyermekvédelmi Kiskönyvtár, Pont, Budapest, 1995; Az igazi szuperhősök – az SOS Gyermekfalvak kisfilmsorozata a nevelőszülőkről.

Elérhető az SOS Gyermekfalvak honlapjáról: <https://www.sos.hu/hirek/tortenetek/az-igazi-szuperhosok-1-resz-neveloszulove-valas/>

NON-PROFIT SZERVEZETEK TEVÉKENYSÉGE

PTNPSZ/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

A részletes tematikáról, az ajánlott irodalomról és a pontos követelményekről az első konzultáción ad tájékoztatást az oktató.

NYÁRI KATEKETIKAI/PASZTORÁLIS GYAKORLAT

BAKPGYN, BAKPGYE – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Márió

Tanegységi előfeltétel: Bevezetés a nyári kateketikai/pasztorális gyakorlatba (BAKPGYN, BAKPGYE/E)

A tanegység célja: Lelkipásztori szemléletmódú részvétel egy egyházi ifjúsági szolgálatban, a témában tanultak alkalmazása, reflexió a szolgálat lefolyására.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Képes az egyházi ifjúsági szolgálatban való részvételre szervezői és vezetői szerepben, közösségi attitűddel. Képes lekipásztori szemszögből gyümölcsözően reflektálni saját és mások tevékenységére ebben a folyamatban. Elkötelezettséget vállal egy konkrét program megvalósításáért, a rábízott fiatalokért. Felelősen vállalja az ifjúság körében végzendő missziót.

Követelmény: Aktív részvétel egy, a gyakorlatvezetővel előzetesen egyeztetett nyári ifjúsági (14 évesnél idősebb korosztálynak szervezett) táborban, majd ezt követően egy írásos beszámoló elkészítése. Értékelés módja: gyakorlati jegy a leadott gyakorlatbeszámoló alapján.

NYÁRI LELKIGYAKORLAT

BANYLGYN, BANYLGYE – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 0 KREDIT

Igazoló: Dr. Fehérvári Jákó OSB

A tanegység célja: Egy csendes lelkigyakorlat keretében lehetőséget biztosítani az Úrral való találkozásra. Ezt szolgálják a lelkigyakorlat témái, a napi szentmise és zsolozsma, a szentségimádás, a lelkigyakorlatot vezető szerzetesekkel való személyes beszélgetés, valamint a gyónási lehetőség.

Tematika: A lelkigyakorlat általában. A csend szerepe. Idő az imára. Ima a Szentírással. Ima a természetben. Találkozás Istennel az élettörténetemben, a krízisben és a szenvedésben, a kapcsolatokban, a teológia tanulásában. Küldetés a hétköznapokban.

Követelmény: Az első tanév után kell elvégezni és két oldal terjedelmű értékelést kell írni róla. A lelkigyakorlat előfeltétele a második évfolyamba lépésnek. Felmentést

kapnak a lelkigyakorlat igazolójától a szerzetesek, akik saját közösségükben évi rendszeres lelkigyakorlaton vesznek részt.

ÓSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS I. TÓRA ÉS BÖLCSESSÉGI ÍRÁSOK

HOE1-GY/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Szatmári Györgyi

Tanegységi előfeltétel: Bevezetés az Ószövetségbe I-II. (HBO1–2/E)

A tanegység célja: A Tóra és az Írások gyűjteményéből választott szakaszok exegetikai elemzésén keresztül megismerni a bibliai szövegek értelmezésének módszereit, az Istenről, emberről, világról való korabeli gondolkodás sajátosságait, a szövegek szerkesztés- és hagyománytörténetét, a bibliai kifejezések tartalmi árnyalatait, az elbeszélések irodalmi jellemzőit és teológiai tartalmát, hatástörténetét.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szentírásmagyarázat módszereit, a Kr. e. 10 – Kr. u. 1. századi bibliai szövegekben tükröződő gondolkodást Istenről, emberről, világról, történelemről, valamint a korabeli bibliai szövegek értelmezésének problémáit. Képes a bibliai elbeszélések elemző bemutatására, teológiai tartalmának kibontására, és azok kreatív feldolgozására különböző korosztályok részére. Elkötelezetten törekszik saját életében a Tóra szakaszaiban Isten, ember és világ iránt felismerhető tisztelet, valamint a bölcsességi iratok által képviselt vallási és erkölcsi eszmény megvalósítására.

Tematika: 1–3. Őstörténet: teremtés-elbeszélések, az emberi gyöngeség és isteni irgalom triptichonja. Szövetségi elbeszélések, a P történelemszemlélete. 4–5. Pátriárka-történetek: a pátriárka-ciklusok műfaja, irodalmi jellemzői, hagyományai. Isteni kiválasztás, a választott nép önértelmezése: Ábrahám meghívása, szövetségi elbeszélések. 6–8. Mózes meghívása; Kivonulás-hagyomány (Húsvét éjszakája és Tízparancsolat). 9–11. Tanító elbeszélések, illetve a bölcsességi írásokból választott néhány szakasz elemzése.

Követelmény: Minden alkalomra tájékozódás a kijelölt szakirodalomból és annak felhasználásával a foglalkozásokon tevékeny közreműködés (20%). A félév során az alábbi feladatokból választhat a hallgató (80%): 1) vagy a tárgyalt szakaszok közül háromról 1–1,5 oldal terjedelmű vázlat, valamint az erre kiadott jegyzékben szereplő egy tanulmányból 1 oldalas rezümé elkészítése, vagy pedig 2) egy, szabadon választott (legalább 15 versnyi) perikópa önálló elemzése szakirodalom alapján (a választott szakasz nem lehet az első órán közös feldolgozásra egyeztetett tematika része). A félév végén ezek alapján gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: Az órák során közreadott vázlatok. MAZZINGHI, LUCA: *A Bölcsesség útja. Tanulmányok a Bölcsesség könyvéről*, Sapientia–L'Harmattan, Budapest, 2016; *A Bölcsesség szikrái* (Luca Mazzinghi tanulmányai), *Studia Biblica Athanasiana* 15 (2014) 3–117; RÓZSA HUBA: *A Genézis könyve*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2009–2011; THORDAY ATTILA: *A szövetség mint ajándék és elkötelezettség. Isten és ember szövetségkötése az ószövetségi írásokban*, Agapé, Szeged, 1996.

Ajánlott Irodalom: BENYIK GYÖRGY (szerk.): *Isteni bölcsesség, emberi tapasztalat. Szegedi Nemzetközi Bibliikus Konferencia, Szeged, 2011. szeptember 8–10.*, JATEPress, Szeged, 2012; BENYIK GYÖRGY (szerk.): *Mózes törvénye, Krisztus törvénye. Szegedi Nemzetközi Bibliikus Konferencia, Szeged, 2006. augusztus 27–30.*, JATEPress, Szeged, 2007. A témához kapcsolódó bővebb irodalomjegyzéket az első előadáson kapnak a hallgatók.

ÓSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS II. PRÓFÉTÁK ÉS A ZSOLTÁROK KÖNYVE

MTOE2-GYN, BAOEN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

HEXEN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

HOE2-GY/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Szatmári Györgyi

Tanegységi előfeltétel: Bevezetés az Ószövetségbe I–II. (MTBO1–2N, BABO1–2N, HBO1–2N, HBO1–2/E)

A tanegység célja: A Próféták gyűjteményéből választott szakaszok exegézisén keresztül bemutatni a különböző prófétai műfajok sajátosságait, az elbeszélések és a mögöttük rejlő tapasztalat összefüggéseit. Zsoltárok elemzése révén megismertetni a zsoltárok műfaji, tartalmi gazdagságát, Izrael életében betöltött szerepét, valamint a keresztény olvasat hátterét, tartalmát.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szentírásmagyarázat módszereit, az Ószövetség Kr. e. 8–6. századi prófétai irodalma által közvetített vallási gondolkodást, a korabeli bibliai szövegek értelmezésének problémáit, a Zsoltárok könyve felépítését, a zsoltárműfajok jellemzőit és a héber költészet eszközeit. Képes a történelmi események és a prófétai szövegekben tükröződő vallási gondolkodás összefüggéseinek felismerésére, valamint az egyes zsoltárok céljának, főbb teológiai gondolatainak szabatos megfogalmazására, és azokat egy-egy konkrét élethelyzettel kapcsolatba tudja hozni. Elkötelezetten törekszik a próféták példájában látható tanúságtévő életre szűkebb és tágabb környezetében, valamint a zsoltárokat olvasva az Istennel elmélyülő párbeszédre, felfedezve, hogy arra minden élethelyzet és élethelyzet alkalmas közeget kínál.

Tematika: 1–2. Prófétai meghívástörténetek (Iz; Jer; Ez). 3–5. Izajási messiási szövegek (Iz 7–12). 6–9. Ebed-JHWH énekek. 10–12. Néhány zsoltár exegézise.

Követelmény: Minden alkalomra tájékozódás a kijelölt szakirodalomból és annak felhasználásával a foglalkozásokon tevékeny közreműködés (20%). Nappali tagozaton a félév során egy témavezetés a Próféták témakörében (40%), és egy egyéni zsoltárelemzés (40%). Esti tagozaton az alábbi feladatokból választhat a hallgató (80%): 1) vagy a tárgyalt szakaszok közül kettőről óra- vagy foglalkozástervezet a hallgató által választott korosztály részére, valamint az erre kiadott jegyzékben szereplő egy tanulmányból 1 oldalas rezümé elkészítése, vagy pedig 2) egy szabadon választott (legalább 15 versnyi) perikópa önálló elemzése szakirodalom alapján (a választott szakasz nem lehet az első órán közös feldolgozásra egyeztetett tematika része). A félév végén ezek alapján gyakorlati jegy.

Kötelező Irodalom: RÓZSA HUBA: Üdvösségközvetítők az Ószövetségben, Szent István Társulat, Budapest, 2001; SZABÓ MÁRIA: *A zsoltárok kincsei. Zsoltárfordítás nyelvi-filológiai jegyzetekkel. Válogatás a Zsoltárok I. könyvéből (1–41)*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; SZABÓ MIKLÓS XAVÉR – SZATMÁRI GYÖRGYI (szerk.): *Sokszor és sokféle módon... Válogatott tanulmányok a Próféták gyűjteményéhez*, Sapientia–L’Harmattan, Budapest, 2018.

Ajánlott Irodalom: BEAUCHAMP, PAUL: *A zsoltárok világa*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2013; BRUEGGEMANN, WALTER (szerk.): *A hit a Zsoltárok könyvében*, Kálvin, Budapest, 2008; CZIGLÁNYI ZSOLT: Történeti feliratok a Zsoltárok könyvében, *Teológia* 33 (1999/1–2) 6–13; MELLO, ALBERTO: *Hárfa és lant ébredése. Válogatott tanulmányok a Zsoltárok könyvéhez*, Sapientia – L’Harmattan, Budapest, 2017; SIMON T. LÁSZLÓ: *Hozzátok szavakat magatokkal! Közelítések a zsoltárokhoz*, Szent Maurícius Monostor – L’Harmattan, Bakonybél – Budapest, 2007. A témához kapcsolódó bővebb irodalomjegyzéket az első előadáson kapnak a hallgatók.

ÖKUMENIZMUS

MTÖKN – Nappali, II. félév, 3 kredit

Előadó: Dr. Fehérvári Jákó OSB

A részletes tematikáról, az ajánlott irodalomról és a pontos követelményekről az első konzultáción ad tájékoztatást az oktató.

ÖSSZEFÜGGŐ EGYÉNI ISKOLAI GYAKORLAT

Oszatlan tanári mesterképzés hallgatói számára

OOEIGY1N, OHITEGY1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 20 KREDIT

OOEIGY2N, OHITEGY2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 20 KREDIT

Tantárgyfelelős: Szabóné Dr. Kármán Judit

Gyakorlatvezető: saját mentortanár

A tanegység célja: *Az iskolai gyakorlatok* magukban foglalják az általános tanári és az adott tanári szakképzettséghez, a tanári szerepkörökhöz kapcsolódó gyakorlati ismeretek szerzését, képességek, attitűdök megismerését, gyakorlását, az ismerkedést a munkahely világával (iskolai élet, iskolavezetés, kommunikáció szülőkkal, egyéni foglalkozás a tanulókkal, együttműködés), alapképzettség szerzését a tanítási, tanulási, nevelési folyamatok értékelésében, a szakmai fejlesztésekben.

Az összefüggő egyéni iskolai gyakorlat a képzés utolsó két félévében, a képzés során szerzett elméleti ismeretekre és gyakorlati tapasztalatokra épülő, gyakorlatvezető mentor és felsőoktatási tanárképző szakember folyamatos irányítása mellett, lehetőleg egyazon köznevelési intézményben végzett szakmai gyakorlat. Célja az iskola és benne a tanár komplex oktatási-nevelési feladatrendszerének elsajátítása, illetve az iskolát körülvevő társadalmi, jogszabályi környezet, valamint a köznevelési intézményrendszer megismerése. Területei:

- a szaktárgyak tanításával kapcsolatos tevékenységek,
- a szaktárgyak tanításán kívüli oktatási, nevelési alaptevékenységek,
- az iskola mint szervezet és támogató rendszereinek megismerése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A gyakorlati munka segíti a tanári kompetenciák teljes körű fejlődését, különösen a tanulási folyamat tervezésére, szervezésére, irányítására és értékelésére vonatkozó ismeretek, képességek és attitűdök gazdagítását és megszilárdítását. A hallgató tapasztalatokat szerez a szakmai együttműködés és kommunikáció terén.

A gyakorlat tartalma: A gyakorlat során a hallgató a mentortanár vezetésével, irányításával, felügyeletével önállóan tartja meg egy tanulócsoporthoz valamennyi hittanóráját. A gyakorlat részét képezi a tanítási órán kívüli iskolai feladatok ellátása, a tanítást kísérő szeminárium elvégzése és az adatgyűjtés, tapasztalatszerzés szakszerű dokumentálása is. A hallgatónak a félév során szaktárgyanként hetente legalább 2 gyakorló tanítási órát, a két szaktárgy tekintetében összesen legfeljebb tíz tanórát kell megtartania (nem kell egyenlő óraszámban tanítani a két tárgyat). Az iskolában töltött idejének legalább 50, de legfeljebb 70%-ában végezzen a szaktárgyához kapcsolódó tevékenységet (ebbe az órára való készülés, eszközök előkészítése, dolgozatjavítás stb. is beletartozik).

A féléves gyakorlat kíséretét szolgálja a két szaktárgy szak módszertani kísérő-szemináriuma és a Reflektív pedagógia és pszichológia szeminárium.

Követelmény: A félév végén gyakorlati jegy. A pontos elvárásokról és követelményekről a félév elején kapnak részletes tájékoztatást a hallgatók.

A gyakorlat első fázisában érdemes önértékelést készíteni a tanári kompetenciák fejlettségi szintjéről. Ennek ismeretében lehet megtervezni a gyakorlatok során fejlesztendő kompetenciákat. Az egyéni gyakorlat során a tanulás legfőbb módja az önelemző, önértékelő munka, amelyet a hallgató folyamatosan dokumentál (tematikus terv, óravázlatok, reflexiók, önreflexiók). A gyakorlat értékelése a mentortanár (szöveges és táblázatos formában rögzített) visszajelzése alapján történik.

A képzés keretében végzett gyakorlati munkát a hallgatók a *portfólió*ban dokumentálják, ami külön tanegység.

Az önelemzést segítő segédanyagok, ajánlott szakirodalom: KOTSCHY BEÁTA: Útmutató a hittanárképzés tanítási gyakorlataihoz a hallgatók és a mentorok számára, Sapientia Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2011, (Letölthető a jegyzetadatbázisból.); FALUS IVÁN: *A tanári tevékenység és a pedagógusképzés új útjai*, Gondolat, Budapest, 2006; KIMMEL MAGDOLNA: A tanári reflexió korlátai, *Pedagógusképzés* 4 (2006/3–4) 35–50.

A gyakorlathoz szükséges dokumentumok elérhetők a jegyzetadatbázisban.

A PASZTORÁLIS TANÁCSADÁS ETIKÁJA

PTE/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Eladó: Dr. Papp Miklós

A tanegység célja: Áttekinteni és megvitatni a pasztorális tanácsadás területén jelentkező etikai problémákat. Megismertetni a hallgatókat a szociális segítségnyújtás különböző területein általánosan érvényes etikai normákkal, felkészíteni őket arra, hogy felismerjék a különböző segítő helyzetek morális tartalmát és képesek legyenek azok etikai reflexiójára és etikailag tudatos cselekvésre.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri és megérti az etikai normákat és azok betartásának jelentőségét. Képes arra, hogy a tevékenysége során felmerülő etikai dilemmákat árnyaltan mérlegelje és átgondolt döntéseket hozzon. Kész arra, hogy a megismert és megértett etikai szabályok szerint végezze pasztorális tanácsadói tevékenységét.

Tematika: A lelki gondozás etikai normái és azok gyakorlati alkalmazása.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező Irodalom: VARGA KATALIN: *Pszichológus etika – 99 dilemma tükrében*, Medicina, Budapest, 2009.

A PASZTORÁLIS TANÁCSADÁS SPECIÁLIS FORMÁI ÉS HELYZETEI I.

PTSFH1/ E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Hörcsik Edit

A tanegység célja: A főiskolai tanulmányok, gyakorlatkísérő szemináriumok és terepgyakorlatok során szerzett ismeretek integrációja a hallgató saját életvezetésével, korábbi tanulmányaival és jövőbeli lelkigondozói gyakorlatához kapcsolódó elképzeléseivel.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Értő figyelem, problémák, érzelmek, lelkiállapotok megfogalmazása, a mindennapi élet helyzeteiben. Segítői és személyes szerepek, szerepzavarok, működési keretek, és interdiszciplináris határterületek felismerése, problémamegoldó és toleráló viszonyulások megfogalmazása.

Tematika: Célzott beszélgetések, egyéni és csoportos szituatív gyakorlatok kapcsán több szempontból összetvjük és differenciáljuk a plébániai- vagy más terepen szerzett tapasztalatokat, ismereteket a személyközpontú lelkigondozás szakmai attitűdjével.

Követelmény: A gyakorlatokon való személyes és aktív részvétel. Készség az egyéni problémák, kérdések, érzések és a csoporthelyzetekben jelentkező észrevételek expozíciójára. Erről szóbeli kérdésekkel, illetve egy 3–4 oldalas írásbeli dolgozat határidőre történő elkészítésével adnak számot a gyakorlati jegy megajánlásához.

Kötelező Irodalom: MEARNIS, DAVE – THORNE, BRIAN: *A személyközpontú pszichoterápia és tanácsadás a gyakorlatban*, Oriold és Társai, Budapest, 2011; ROGERS, CARL R.: *Valakivé válni. A személyiség születése*, Edge 2000, Budapest, 2018; BAUMGARTBER,

ISIDOR: *Pasztorálpszichológia*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest, 2006;

Ajánlott Irodalom: *Embertárs* (2003 óta negyedévente megjelenő, szaklektorált önközményes lelkigondozói és mentálhigiénés folyóirat)

A PASZTORÁLIS TANÁCSADÁS SPECIÁLIS FORMÁI ÉS HELYZETEI II.

PTSFH2/ E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Hörcsik Edit

A tanegység célja: A gyakorlatkísérő szemináriumok és terepgyakorlatok során szerzett ismeretek integrációja a másság, furcsaság, non-konvencionális viselkedések, függőségek, agresszió és szorongások témaköreivel. Ítékezés és előítélet mentesség értelmezése, összevetése a saját komfort ideológiánkkal, egyéni állásfoglalásunk sémáival és a szokatlan helyzetekben alkalmazható adekvát lelkigondozói szemlélettel.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismerje a lelkigondozás határterületeit. Legyen képes a kliens igényeit és a saját kompetenciáit differenciáltan értékelni. Kellő etikai érettséggel, diszkrécióval, elkötelezett humanitással rendelkezzen. Törekedjen minél nagyobb jártasságra és fejlődésre az empátia, reflektivitás, önreflektivitás, megkülönböztető készség, spontaneitás, önfegyelem, kritika adása és elfogadása terén.

Tematika: Személyiségzavarok, társadalmi és szociális problémák megjelenése az egyéni élethelyzetekben, szokásokban, viselkedési és érzelmi reakciókban. Konformista és disszociális, antiszociális beállítódás, alkalmazkodási és viselkedési problémák felismerése, addikt és dependens személyek rehabilitációja, humanitárius és keresztényi megközelítése. Lelkigondozói lehetőségek és korlátok addikt személyek életében.

Követelmény: A gyakorlatokon való személyes és aktív részvétel. Ítéletek, előítéletek, korlátok és lehetőségek, kreativitás, kitartás, következetesség, empátia és személyes averziók, összevetése a lelkigondozói szakmaiság követelményeivel. Fejlődési képesség a melléállás, meghallgatás, jelenlét, ítéletmentesség, önreflexió, integráció és reziliencia területein. Egy, max. 4 oldal terjedelmű írásmű: szakmai cikk ismertetése és összevetése a hallgató terepgyakorlaton szerzett sajátélményével.

Kötelező Irodalom: MCMAHON, JOHN: *Első lépések. Kiút az alkoholproblémából*, Harmat, Budapest, 2014.

Ajánlott Irodalom: WILLIAMS, REBECCA E. – KRAFT, JULIE S.: *A tudatos jelenlét a függőségből kivezető úton...*, Oriold és Társai, Budapest, 2019.

A PASZTORÁLIS TANÁCSADÁS SPECIÁLIS FORMÁI ÉS HELYZETEI III.

PTSFH3/ E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Hörcsik Edit

A tanegység célja: Az elméleti órák, gyakorlatkísérő szemináriumok és terepgyakorlatok során szerzett ismeretek integrációja a személyesen tapasztalt,

átélt, a kórházi, idősothtoni vagy más terepen megismert szenvedések, betegségek, gondok, kiszolgáltatottság lelkigondozói feladataival, lehetőségeivel.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Érzelmi, emlékezeti érintődés, indulatáttétel, viszont-indulat áttétel felismerése, esetmegbeszélés, illetve szupervízió során történő reprezentációja, önismereti feldolgozása. Lelki erősség és következetesség, tapintat és spiritualitás összehangolása a hallgató személyes életében és lelkigondozói munkájában.

Tematika: A betegség, fájdalom, halál, gyász, kiszolgáltatottság, tehetetlenség fizikai, pszichológiai és spirituális aspektusai. A lelkigondozói kompetenciák alkalmazása a betegek és hozzátartozóik, valamint a segítők lelkigondozói szolgálatában.

Követelmény: A gyakorlatokon való személyes és aktív részvétel. Megadott határidőre elkészített írásos reflexió, max. 4 oldal terjedelemben, mely egy súlyos beteg ápolójával, vagy hozzátartozójával folytatott segítői/lelkigondozói beszélgetés jegyzőkönyvét tartalmazza.

Kötelező Irodalom: ALBOM, MITCH: *Keddi beszélgetések* életről és halálról, Animus, Budapest, 2019, (vagy az ebből készült film: *Leckék az életről* megtekintése.) ENGELSBERGER, GERHARD: *FIÉlek. A halálról Isten jelenlétében*, Kálvin, Budapest, 2008; ROHR, RICHARD: *Jób és a szenvedés misztériuma*, Ursus Libris, 2007.

Ajánlott Irodalom: valamennyi, ide vonatkozó cikk az *Embertárs* c. folyóiratból; NOUWEN, Henri J. M.: *Időskor*, Ursus Libris, 2008; POLCZ ALAIN: *Együtt az eltávozottal*, Jelenkor, Pécs, 2005; PILLING JÁNOS (szerk.): *A halál, a haldoklás és a gyász kultúranropológiája és pszichológiája*, Semmelweis, Budapest, 2010.

A PASZTORÁLIS TANÁCSADÁS SPECIÁLIS FORMÁI ÉS HELYZETEI IV.

PTSFH4/ E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Hörcsik Edit

A tanegység célja: A főiskolai tanulmányok, szemináriumok és terepgyakorlatok ismereteinek integrációja a mindennapi élethelyzetek, szociális és közösségi, családi problémák lelkigondozásánál. Felkészülés az önálló publikáció és a szakmai hivatás képviselőre laikus és szakmai közönség előtt. Reális jövőkép a lelkigondozói hivatásról, szolgálatról, a szakma fejlesztéséről.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Önálló lelkigondozói tevékenység mellett folyamatos önreflexióra és szupervízió igénybe vételére képes. Spiritualitását és részismereteinek bővítését önállóan képes fejleszteni, aktívan, konstruktívan vesz részt a csoportmunkában, segítői kapcsolataiban a segítség folyamatában reális kapcsolatrendszerre és jövőképe van.

Tematika: A segítői beszélgetések iránti igény felismerése iskolai, családi, munkahelyi, szociális és egyéb krízishelyzetekben. Lelkigondozói kompetenciák és határok ismerete a bántalmazás, kiégés, traumák és váratlan helyzetek területén. On-line segítség keretei és határai. Ifjúsági lelkigondozás kiemelt jelentősége. A segítői erőforrások folyamatos igénybe vétele, a spirituális és teológiai fejlődés folyamatossága.

Követelmény: A gyakorlatokon való személyes és aktív részvétel. Egy önállóan választott terepen, és a főiskolai gyakorlatokon nem tárgyalt témakörben készült jegyzőkönyv, max. 4–5 oldal terjedelemben. Továbbá egy, legalább 25 tételből összeállított irodalomjegyzék, a tervezett szakdolgozathoz illeszkedő szakirodalom felhasználásával.

Kötelező Irodalom: nincs.

Ajánlott Irodalom: szabadon választható.

A PASZTORÁLIS TANÁCSADÓ ÉS SZERVEZETFEJLESZTŐ LELKI EGÉSZSÉGE

PTSZFLE/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Asztalosné Elekes Szende

A tanegység célja: Az elmélet és gyakorlatok révén felkészíteni a hallgatókat a lelki egészséget támogató életvezetésre, valamint a tanácsadó munka pszichés megterhelésének feldolgozását segítő technikák alkalmazására.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a hatékony megküzdési stratégiákat, az érzelmek kezelésének eszközeit. Képes a megszerzett ismereteket gyakorlatban is alkalmazni, egy lelki egészséget támogató életvezetést kialakítani. Elkötelezett a lelkigondozói hivatás egészséges életvezetéssel, a kiégést megelőző lehetőségek alkalmazásával kísérő megvalósítására.

Tematika: 1. A személyiség erőforrásai: hatékony megküzdési stratégiák és énvédő mechanizmusok. 2. Az érzelmek hatékony kezelése. 3. Közeli kapcsolatok; humor. 4. A segítő énképe, az önértékelés gondozása. 5. A segítő irreális elvárásai önmagával szemben; irreális elvárások a segítővel szemben. 6. A kiégés; a kiégés megelőzésének lehetőségei. A helper-szindróma. 7. A szupervízió és az esetmegbeszélés szerepe.

Követelmény: Reflexió elkészítése a személyes mentálhigiénés állapotról. A félév végén gyakorlati jegy.

Ajánlott Irodalom: BOBAY KORNÉLIA: A Bálint-csoport, in Tózsér Endre (szerk.): *Az istenhit mint erőforrás*, Új Ember, Budapest, 2006, 187–208; HÉZSER GÁBOR: *Miért? Rendszerszemlélet és lelkigondozói gyakorlat*, Kálvin, Budapest, 1996 (a kiégésről szóló fejezet); KÉZDY ANIKÓ – SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: A segítő helyzethez kapcsolódó saját élmények feltárása és feldolgozása, *Embertárs* 4 (2006/3) 196–204; TÓZSÉR ENDRE (szerk.): *Önmegvalósítás keresztény szemmel*, Új Ember, Budapest, 2006.

A PASZTORÁLIS TEOLÓGIA ALAPJAI

PTPT/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Nobilis Mária

A tanegység célja: A lelkipásztori teológia alapelveinek, korunk lelkipásztori követelményeinek és azok változásának, a lelkipásztori tevékenység fő ágainak és módszertani kérdéseinek, valamint a lelkipásztorkodásban résztvevő személyeknek és csoportoknak a megismerése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a lelkipásztorkodás jelentőségét és küldetését, fő elméleti és gyakorlati kérdéseit. Képes tudatosan szembenézni korunk kihívásaival és az azokra adható lelkipásztori válaszokkal. Felelősen vállalja a lelkipásztorkodásból rá háruló feladatokat.

Tematika: 1. A lelkipásztori teológia meghatározása, története és feladata. A „pasztorális” szó különböző jelentései, fogalmi keveredések. 2. A népegyház modellje, működése és átalakulása. 3. Paradigmaváltás a lelkipásztorkodásban. Az új evangelizáció teológiája és lelkisége. 4. A kommunió-egyháztanból fakadó következtetések a pasztorálisban, a lelkipásztorkodás mint „egyházi cselekvés”. A papság és a világiak szerepe az evangelizációban. 5. A szentségi lelkipásztorkodás alapelvei és fő gyakorlati kérdései. 6. A katekumenátus és a katekumenális lelkipásztorkodás szemléletmódja és fő elemei. 7. A lelkipásztorkodás az aktuális korkérdésekkel szemben. Sajátos csoportok pasztorációja, ifjúságpasztoráció, családpsztoráció. A felnőttek helyzete a pasztorációban. A teremtett világ iránti felelősséggel cselekvő egyház. 8. Tervezés és döntéshozatal a krisztusi közösségekben.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező Irodalom: VI. PÁL PÁPA: *Evangelii nuntiandi. Az evangélium hirdetése kezdetű apostoli buzdítása a Katolikus Egyház püspökeihez, papjaihoz és híveihez az evangelizációról a mai világban*, Szent István Társulat, Budapest, 2012, <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=121>; TOMKA FERENC: *Lelkipásztori teológia és új evangelizáció Ferenc pápa szellemében*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; KESZELI SÁNDOR: *Pasztorális tervezés*, Don Bosco, Budapest, 2014; NOBILIS MÁRIÓ: *Mi jön a népegyház után? Esélyünk a kapcsolat*, k. n., h. n., 2014, (belső használatra, elektronikus formában a jegyzetadatbázisban elérhető).

Ajánlott Irodalom: NOBILIS MÁRIÓ (szerk.): *Pápák a fiatalok evangelizációjáról*, Sapientia, Budapest, 2014; KESZELI SÁNDOR: *Beszéljünk a fiataloknak Istenről*, k. n., h. n., 2016, (mindkét dokumentum belső használatra, elektronikus formában a jegyzetadatbázisban elérhető); II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Christifideles laici apostoli buzdítás a világi hívők egyházban és világban betöltött hivatásáról és küldetéséről*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 641–718; DOBOS LÁSZLÓ: *Világiak a plébániai lelkipásztorkodásban*, Lámpás, Abaliget, 1996; TOMKA FERENC: *Szentségi lelkipásztorkodás és az „új evangelizáció”*, Szent István Társulat, Budapest, 2008; TOMKA FERENC: *Találkozás a kereszténységgel*, Szent István Társulat, Budapest, 2012; NOBILIS MÁRIÓ (szerk.): *Teremtésvédelemről lelkipásztoroknak, közösségeknek*, Szent István Társulat, Budapest, 2008.

PATROLÓGIA I.

MTPA1N, BAPA1N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

HPA1N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2–3 KREDIT

Előadó: Dr. Perendy László SchP

Tanegységi előfeltétel: Egyháztörténelem I. (MTET1N, BAET1N), ill. Egyháztörténelem I–II. (HET1N); Filozófiatörténet I. (MTFT1N, BAFT1N, HFT1N)

A tanegység célja: A patrisztika kezdeti korszakának bemutatása, ismerkedés a kezdeti korszak legfontosabb műfajaival.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a korai egyház legfontosabb szerzőinek munkásságát. Képes eligazodni – a fejlődés fő irányainak figyelembevételével – az ókeresztény irodalomtörténet legjellegzetesebb képviselőinek irodalmi és tanbeli nézetei között. Képes értékelni az egyházatyák tanítását. Motivált a szisztematikus teológiai rendszerek elsajátítására.

Tematika: Bevezetés; az apostoli atyák. A korai hitvallások. Didakhé. Hermasz Pásztor. Apokrif apokalipszisek, evangéliumok, akták és levelek. A 2. századi görög apologéták. A gnoszticizmus főbb áramlatai. Szent Irenaeus. Az alexandriai teológiai iskola kezdetei. Órigenész. Tertullianus. Szent Cyprianus. Minucius Felix. Hippolütosz. Novatianus. Lactantius. Áriusz presbiter és Szent Athanasziosz pátriárka. Nagy Szent Baszileiosz. Nazianzoszi Szent Gergely. Nüsszai Szent Gergely.

Követelmény: A félév során beszámoló az egyéni kötelező olvasmányról. A félév végén kollokvium.

Kötelező Irodalom: Külön megbeszélés alapján kötelező olvasmány mintegy 50 oldalnyi szöveg a Vanyó László által szerkesztett *Ókeresztény írók* című sorozat megfelelő köteteiből.

Ajánlott Irodalom: VANYÓ LÁSZLÓ: *Ókeresztény írók lexikona*, Szent István Társulat, Budapest, 2004; VANYÓ LÁSZLÓ: *Bevezetés az ókeresztény kor dogmatörténetébe*, Szent István Társulat, Budapest, 2009; VANYÓ LÁSZLÓ: *Az ókeresztény egyház irodalma*, 1. kötet, *Az első három század*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; *Az Ókeresztény írók* című sorozat megfelelő kötetei.

PATROLÓGIA I.

BAPA1/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: dr. Györök Tibor

Tanegységi előfeltétel: Egyháztörténelem I. (BAET1/E); Filozófiatörténet I. (BAFT1/E)

A tanegység célja: A patrisztika kezdeti korszakának bemutatása, ismerkedés a kezdeti korszak legfontosabb műfajaival.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a korai egyház legfontosabb szerzőinek munkásságát. Képes eligazodni – a fejlődés fő irányainak figyelembevételével – az ókeresztény irodalomtörténet legjellegzetesebb képviselőinek irodalmi és tanbeli nézetei között. Képes értékelni az egyházatyák tanítását. Motivált a szisztematikus teológiai rendszerek elsajátítására.

Tematika: 1. Az apostoli atyák: Római Szt. Kelemen, Antióchiai Szt. Ignác, Szt. Polikárp. 2. Zsidókeresztény szerzőségű művek az apostoli atyák korában: *Didakhé*, *Barnabás-levél*, Hermasz Pásztor. Az ebből leszűrhető egyházfegyelmi, szervezeti és liturgikus rend. 3. Apokrifok és pszeudoepigrafák. A hitvallások. 4. A gnoszticizmus. Markion, Valentinosz, Baszilizész. Szentháromságtani eretnokségek. A montanista mozgalom. 5. Keresztényellenes polémia. A hagiográfia kezdetei: vértanúakták

és szenvedéstörténetek. 6. Az apologeták. Céljaik, alapeszméik. Szent Jusztinosz, Tatianosz, Theophilosz, A *Diognétoszhoz írt levél*. 7. Szt. Irenaeus. Az antignosztikus polémia. A Szentírás és a tanítóhivatal (apostoli utódlás, újszövetségi kánon, hit szabálya). 8. Alexandriai Kelemen művei, teológiai, erkölcsi, pasztorális látásmódja. 9. Órigenész élete, főbb művei. A Szentírás hármasság értelme. Vitatott teológiai nézetei. 10. Római Hippolütosz. Egyházfegyelmi és teológiai problémák a római egyházban. A *Traditio Apostolica*. 11. Tertullianus főbb művei, stílusa, apologetikus érvelése. Katolikus és montanista korszaka. 12. Szt. Cyprianus. Az észak-afrikai egyház helyzete a 3. század első felében. A bukottak („lapsik”) problematikája.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Ajánlott Irodalom: VANYÓ LÁSZLÓ: *Az ókeresztény egyház irodalma*, 1. kötet, *Az első három évszázad*, Jel, Budapest, 2013; HAMMAN, ADALBERT-GAUTIER: *Hogyan olvassuk az egyházatyákat?*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2009; PAVIĆ, JURAJ – TENŠEK, TOMISLAV ZDENKO: *Patrológia*, Agapé, Novi Sad – Szeged, 1997; XVI. BENEDEK PÁPA: *Az egyházatyák*, Szent István Társulat, Budapest, 2009; *Az Ókeresztény Írók, Ókori Keresztény Írók és Ókeresztény Örökségünk* című sorozat megfelelő kötetei.

PATROLÓGIA II.

MTPA2N, HPA2N, BAPA2N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Perendy László SchP

Tanegységi előfeltétel: Patrológia I. (MTPA1N, HPA1N, BAPA1N)

A tanegység célja: A patrisztika aranykorának és hanyatló korszakának bemutatása. A hallgatók képet nyernek arról, hogy a görög és latin nyelvű patrisztikai irodalom egymástól egyre inkább eltérő jellegzetességeket mutat ebben a korszakban.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a késői korszak görög és latin szerzőinek életét, korát, műveit és munkásságát. Képes eligazodni – a fejlődés fő irányainak figyelembevételével – az ókeresztény irodalomtörténet legjellegzetesebb képviselőinek irodalmi és tanbeli nézetei között. Képes értékelni az egyházatyák tanítását. Motivált a szisztematikai teológiai rendszerek elsajátítására.

Tematika: Az antiokhiai iskola. Aranyzájú Szent János. A 4. század palesztinai és szíriai szerzői. Szír Szent Efrém. A nyugatiak küzdelme az arianizmus ellen. A donatista szakadás. Alexandriai Szent Cirill. Az egyiptomi szerzetesség megalapítói. Szent Ambrus. Ambrosiaster. Szent Jeromos. Szent Ágoston. Szent Ágoston ellenfelei és követői. Eretnekségek Hispániában. Latinul író keresztény költők. Galliai írók. Itáliai atyák. A középkor tanítómesterei. A patrisztikus kor alkonya Keleten.

Követelmény: A félév során beszámoló az egyéni kötelező olvasmányról. A félév végén kollokvium.

Kötelező Irodalom: Külön megbeszélés alapján mintegy 50 oldalnyi szöveg az *Ókeresztény Írók* című sorozat megfelelő kötetéből.

Ajánlott Irodalom: VANYÓ LÁSZLÓ: *Ókeresztény írók lexikona*, Szent István Társulat, Budapest, 2004; VANYÓ LÁSZLÓ: *Bevezetés az ókeresztény kor dogmatörténetébe*,

Szent István Társulat, Budapest, 2009; VANYÓ LÁSZLÓ: *Az ókeresztény egyház irodalma*, 2. kötet, A 4–8. század, Jel Budapest, 2017; *Az Ókeresztény Írók* című sorozat megfelelő kötetei.

PATROLÓGIA II.

BAPA2/E – ESTI, I. FÉLÉV 3 KREDIT

Előadó: Dr. Györök Tibor

Tanegységi előfeltétel: Patrológia I. (BAPA1/E)

A tanegység célja: A patrisztika aranykorának és hanyatló korszakának bemutatása. A hallgatók képet nyernek arról, hogy a görög és latin nyelvű patrisztikai irodalom egymástól egyre inkább eltérő jellegzetességeket mutat ebben a korszakban.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a késői korszak görög és latin szerzőinek életét, korát, műveit és munkásságát. Képes eligazodni – a fejlődés fő irányainak figyelembevételével – az ókeresztény irodalomtörténet legjellegzetesebb képviselőinek irodalmi és tanbeli nézetei között. Képes értékelni az egyházatyák tanítását. Motivált a szisztematikus teológiai rendszerek elsajátítására.

Tematika: 1. Egyiptomi szerzetes írók. A monasztikus életideál kialakulása és formái. Remete Szent Antal, Szent Pakhomiosz. *Az Apophthegmata Patrum*. 2. Az arianizmus elleni harc. Áriusz tételei, támogatói. Az I. egyetemes zsinat és tételei; Nagy Szent Atanáz élete és művei. Juliánosz aposztata. 3. Az arianizmus leggyőzése (361–381). A szemiriánusok és ortodoxok összefogása. *A Tomus ad Antiochenos*. A II. egyetemes zsinat. 4. Az alexandriai teológiai iskola a IV. sz.-ban. Alexandriai Kírilloosz és Nesztoriosz. Az efezusi zsinat. 5. Az antiokhiai teológiai iskola. Tarszoszi Diodorosz, Aranyszájú Szent János, Mopszuesztiai Theodorosz, Küroszi Theodorétosz: életük, munkásságuk, műveik sorsa. 6. Jeruzsálem és a Szentföld a 4. században. Kaiszareiai Eusebiosz élete, művei. Jeruzsálemi Szent Kírilloosz. A kateketikai beszédek jelentősége. Egeria (Etheria) útinaplója. 7. A kappadókiai atyák. Nagy Szent Baszileiosz antiariánus küzdelmei, monasztikus reformja, művei. Nüsszai Szent Gergely. Nazianzoszi Szent Gergely élete, művei. 8. A khalkedoni egyetemes zsinat és előzményei (rablőzsinat). A khalkedoni formula. Nagy Szent Leó pápa. 9. Róma egyháza a 4. században; Damasus pápa. Szent Jeromos élete, a szentírástudományban betöltött szerepe. Szent Ambrus. 10. Szent Ágoston. Élete, művei, érdemei és teológiai látásmódjának árnyoldalai. A pelagianista vita. 11. A monofizita vita és következményei. Jusztiniánosz császár. Az V. egyetemes zsinat. A „Három fejezet” és Vigilius pápa. Szent Benedek. 12. A monotheletista és monoenergista vita. A VI. egyetemes zsinat. Maximosz hitvalló. Nagy Szent Gergely pápa. (Szent) Boëthius. 13. Az ikonrombolás. Az ikontisztelet teológiai tisztázása: A VII. egyetemes zsinat. Damaszkuszi Szent János.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Ajánlott Irodalom: VANYÓ LÁSZLÓ: *Az ókeresztény egyház irodalma*, 2. kötet, A 4–8. század, Jel, Budapest, 2017; HAMMAN, ADALBERT-GAUTIER: *Hogyan olvassuk az egyházatyákat?*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2009; PAVIĆ, JURAJ – TENŠEK, TOMISLAV ZDENKO: *Patrológia*, Agapé, Novi Sad – Szeged, 1997; XVI. BENEDEK PÁPA: *Az egyházatyák*,

---

PEDAGÓGIAI PSZICHOLÓGIA

OPSPPN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

OPSPPE, MAPSN/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Asztalosné Elekes Szende

Tanegységi előfeltétel (nappali tagozatos osztatlan tanárképzésben): Fejlődéslelektan és fejlődési zavarok (OPSFLZN).

A tanegység célja: Feltárni a pedagógiai munka két főszereplőjével, a pedagógussal és a tanulóval, tanulócsoporttal kapcsolatos pszichológiai tényezőket, valamint rámutatni a közöttük létrejövő komplex interakciókra.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az iskolai szocializációban szerepet játszó pszichológiai tényezőket és képes azok azonosítására. Képes arra, hogy majdani oktató-nevelő munkáját tudatosan, célirányosan és hatékony módszerek igénybevételével tervezze. Elkötelezett azoknak a módszereknek az alkalmazásában, amelyek a hatékony iskolai szocializáció feltételei.

Tematika: 1. A szocializáció elméleti kérdései: színterei, szereplői, tanulási formái. 2. A pedagógus személyisége és a tanári szerep. 3. Tanárok hiedelmei és oktatói viselkedésük. 4. A tanári hatalomgyakorlás eszközei: tekintély, fegyelmezés, értékelés. 5. A motiváció típusai. 6. Az intelligencia. 7. Aktivációs szint, fáradás és oktatásszervezés. 8. A tanulók közti egyéni különbségek jellemzői, megismerésük, bánásmód. 9. A speciális nevelési igényű tanulók segítése. 10. Tehetségtámogatás az iskolában. 11. Nemek szerepe az iskolában. 12. A szociometria módszere. Az iskola mint szervezet.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga. Nappali tagozaton további követelmény a félév közben egy szociometriai vizsgálat elvégzése.

Mivel a tanári mesterképzésre való bejutás alapfeltétele olyan tanulmányok végzése, ahol már tanultak személyiséglelektant, és mivel a tanárképzés tárgyai erre épülnek, a Pedagógia-pszichológia kollokviumon számot kell adniuk erről a tudásukról is. Javasoljuk, hogy az alábbi témákból készüljenek fel:

- A személyiség fogalma (Allport), dimenziói, kompetenciái (Burke, Miranti). A személyiség szintjei (McAdams). Életfeladatok (Jóllét-kerék). Az érett személyiség. A személyiségfejlődés alapjai: a bizalom, az önértékelés és a kötődés.
- A személyiségfejlődés folyamata és szakaszai Erikson elméletében. Az egyes szakaszok alapkonfliktusai.
- Az ember motivációjáról szóló „önmeghatározás-elmélet” pedagógiai vonatkozásai.
- Az önismeret, az önértékelés fogalma, fejlődése a nevelés folyamatában.

- A morális viselkedés pszichológiai alapjai (morális ítélet, tudás, motiváció és érzelmek). Lelkiismeret.

Kötelező Irodalom: ELEKES SZENDE: *Pedagógiai pszichológia*, jegyzet; SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Személyiség és családpszichológia a teológiai képzésekhez*, jegyzet.

Ajánlott Irodalom: MÉSZÁROS ARANKA (szerk.): *Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága*, ELTE Eötvös, Budapest, 2004; N. KOLLÁR KATALIN – SZABÓ ÉVA (szerk.): *Pszichológia pedagógusoknak*, Osiris, Budapest, 2004.

PLÉBÁNAI ADMINISZTRÁCIÓ ÉS ÜGYVITEL

▼

MTPLADN, BAPLADN, BAPLAD/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Máriaó

A tanegység célja: Bevezetést nyújtani a plébánia adminisztratív, szervezeti és ügyviteli életébe, az irodai munkába, valamint eligazodást és némi gyakorlatot adni azokban az esetekben, amelyek a leggyakrabban előfordulnak.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a plébániai iroda dokumentumtípusait (anyakönyvek, hivatali akták stb.). Képes önállóan híveket fogadni, meghallgatni, alapvető eligazítást adni. Elkötelezett az iránt, hogy egyházmegyei vagy szerzetesi plébánián az egyház szándéka szerint dolgozzék a hívek javára.

Tematika: 1. A plébánia mint „kis egyház”. A plébános személye, a káplán, a plébániákon szolgáló más beosztású lelkipásztorok. 2. A magyar plébániák sajátosságai. Városi és falusi plébánia. 3. A plébánia rétegződése (csoportok, lelkeségi mozgalmak, kórus, ministránsok, önkéntesek stb.). 4. A plébánia épületének berendezése (ingatlanok, tulajdonviszonyok). 5. A plébánia és az egyházközség. Az egyházközségi képviselő-testület (plébániai pasztorális tanács). 6. Anyagiak: egyházi adó/önkéntes hozzájárulás, perselypénz, stóladíjak. 7. Adminisztráció: anyakönyvek, okmányok, hivatalos levelek, dokumentumok, a GDPR-szemponatok hatása a plébániai adminisztrációra. 8. Az irodai élet (az iroda berendezése, archívum, könyvtár, pecsétek, biztonság stb.).

Követelmény: A félév végén nappali tagozaton gyakorlati jegy, esti tagozaton aláírás.

Irodalom: *Magyarországi Katolikus Egyházközségek Általános Szervezeti Szabályzata*, Szent István Társulat, Budapest, 1984; *Egységes Katolikus Anyakönyvezési Szabályzat*, Szent István Társulat, Budapest, 1988.

PLÉBÁNAI GYAKORLAT

▼

BAPLGYN-A, BAPLGYE – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Máriaó

Tanegységi előfeltétel: A Plébániai gyakorlat bevezetése I. (BAPLGYB1N, ill. BAPLGYB1/E) teljesítése, valamint a Plébániai gyakorlat bevezetése II. (BAPLGYB2N, ill. BAPLGYB2/E) párhuzamos felvétele.

A tanegység célja: Részvétel egy plébánia lelkipásztori életében, majd reflexió a szolgálat lefolyására.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Képes közösségi attitűddel az egyház plébániai szolgálatába való építő bekapcsolódásra. Képes lelkipásztori programban gondolkodni és ennek érdekében gyümölcsözően reflektálni saját és mások tevékenységére. Elkötelezett és felelős résztvevője a plébániai program megvalósításának. Felelősen vállalja az egyház missziójában való közreműködést.

Követelmény: A Plébániai gyakorlat bevezetése I. kurzuson kapott szempontokat követve aktív részvétel nappali tagozaton 2 hét, esti tagozaton 1 hét időkeretben egy, a gyakorlatvezető által kijelölt plébánia életében, majd ezt követően egy beszámoló elkészítése. Ezek alapján a félév végén aláírás.

PLÉBÁNYAI GYAKORLAT BEVEZETÉSE I.

BAPLGYB1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Márió

Tanegységi előfeltétel: Nyári kateketikai/pasztorális gyakorlat (BAKPGYN)

A tanegység célja: A félévközi gyakorlat során plébániai lelkipásztori munkába bekapcsolódni készülő hallgatók előzetes elméleti és gyakorlati felkészítése a plébániai pasztoráció sajátosságaira és az abban való tudatos, gyümölcsöző részvételre.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a plébániát mint a lelkipásztorkodás alapegységét. Képes arra, hogy pasztorális szemléletmóddal bekapcsolódjon a plébániai életbe. Elkötelezett a plébániai lelkipásztorkodásban való hivatásszerű részvételre.

Tematika: 1–2. Reflexió a nyári gyakorlat lefolyására, tapasztalatainak elemzése. 3. Feladattípusok a közösségben, a lelkipásztori munkatárs feladatkörének alaptípusai. 4. A feladattípusok ellátásához szükséges készségek. 5. A lelkipásztori reflexió elvei és gyakorlata. 6–7. Tervezés és döntéshozatal a krisztusi közösségben. 8. A lelkipásztor lelki és közösségi életének egyes kérdései. 9. A gyakorlatra kijelölt plébániák sajátosságai. A gyakorlatozó szerepe, feladata, kapcsolódási módja a gyakorlatra kijelölt plébániához, határok és lehetőségek.

Követelmény: Egy kijelölt pasztorális témájú mű elolvasása és könyvreflexió vagy órai beszámoló készítése megadott szabályok szerint. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező Irodalom: KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *Rendelkezés néhány olyan kérdésben, mely világi hívőknek a lelkipásztorok szolgálatában való együttműködéséből fakad*, Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *A világi személyek lelkipásztori tevékenységének szabályzata*, Szent István Társulat, Budapest, 1986.

Ajánlott Irodalom: FERENC PÁPA: *Evangelii gaudium kezdetű apostoli buzdítása a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és a világi híveknek az evangélium hirdetéséről a mai világban*, Szent István Társulat, Budapest, 2014; II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Novo Millennio Ineunte apostoli levél*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005,

565–599; KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A pap mint a plébániai közösség pásztorja és vezetője. Instrukció*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; JÁLICS FERENC: *Testvéreink hite*, Korda, Kecskemét, 2014.

PLÉBÁNIAI GYAKORLAT BEVEZETÉSE I.

BAPLGYB1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Márió

Tanegységi előfeltétel: A Nyári katechetikai/pasztorális gyakorlat (BAKPGY/E) teljesítése.

A tanegység célja: A félévközi gyakorlatuk során plébániai lelkipásztori munkába bekapcsolódni készülő hallgatók előzetes elméleti és gyakorlati felkészítése a plébániai pasztoráció sajátosságaira és az abban való tudatos, gyümölcsöző részvételre.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a plébániát mint a lelkipásztorkodás alapegységét. Képes arra, hogy pasztorális szemléletmóddal bekapcsolódjon a plébániai életbe. Elkötelezett a plébániai lelkipásztorkodásban való hivatásszerű részvételre.

Tematika: 1. A hallgatók korábbi tapasztalatainak felmérése a plébániai lelkipásztorkodásról. 2–3. A plébánia az egyház életében. 4–5. Feladattípusok a közösségben, a lelkipásztori munkatárs feladatkörének alaptípusai. A feladattípusok ellátásához szükséges készségek. 6–7. Lelkipásztori reflexió, tervezés és döntéshozatal a plébániai közösségben. 8. A gyakorlatra kijelölt plébániák sajátosságai. A gyakorlatozó szerepe, feladata, kapcsolódási módja a gyakorlatra kijelölt plébániához, határok és lehetőségek.

Követelmény: Egy kijelölt pasztorális témájú mű elolvasása és könyvreflexió vagy órai beszámoló készítése megadott szabályok szerint. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező Irodalom: KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *Rendelkezés néhány olyan kérdésben, mely világi hívőknek a lelkipásztori szolgálatában való együttműködéséből fakad*, Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *A világi személyek lelkipásztori tevékenységének szabályzata*, Szent István Társulat, Budapest, 1986; ORSZÁGOS LITURGIKUS TANÁCS: *A világi lelkipásztori kisegítők kézikönyve*, Szent István Társulat, Budapest, 2003.

Ajánlott Irodalom: FERENC PÁPA: *Evangelii gaudium kezdetű apostoli buzdítása a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és a világi híveknek az evangélium hirdetéséről a mai világban*, Szent István Társulat, Budapest, 2014; KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A pap mint a plébániai közösség pásztorja és vezetője. Instrukció*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; KESZELI SÁNDOR: *Pasztorális tervezés*, Don Bosco, Budapest, 2014.

PLÉBÁNIAI GYAKORLAT BEVEZETÉSE II.

BAPLGYB2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Márió

Tanegységi előfeltétel: A Plébániai gyakorlat (BAPLGYN) egyidejű felvétele.

A tanegység célja: A félévközi gyakorlatuk során plébániákon zajló lelkipásztori munkába bekapcsolódott hallgatók tapasztalataira való reflexió segítése, az átéltek értékelése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a plébániát mint a lelkipáztorkodás alapegységét. Képes lelkipásztori szemszögből gyümölcsözően reflektálni saját és mások tevékenységére. Elköteleződik az evangelizációban. Felelősen vállalja a lelkipásztori munkában való részvétel által megkívánt, önállóságot igénylő döntéshelyzeteket, valamint a közös tervezésben, megvalósításban és értékelésben való együttműködést.

Tematika: Reflexió a plébániai gyakorlatra, tapasztalataink pasztorálteológiai szemléletmódú elemzése.

Követelmény: Szóbeli beszámoló szemináriumi formában, majd írásos beadandó elkészítése a kéthetes gyakorlat tapasztalatairól. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező Irodalom: DOBOS LÁSZLÓ: *Világiak a plébániai lelkipáztorkodásban*, Lámpás, Abaliget, 1996.

Ajánlott Irodalom: CORDES, PAUL JOSEF: *A lelket ki ne oltsátok. Karizmák és újra-evangelizálás*, Országos Lelkipásztori Intézet, Budapest, 1993; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Misekalauz*, Igen – Új Ember, Budapest, 2000.

PLÉBÁNIAI GYAKORLAT BEVEZETÉSE II.

BAPLGYB2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Máriaó

Tanegységi előfeltétel: A Plébániai gyakorlat (BAPLGY/E) egyidejű felvétele.

A tanegység célja: A félévközi gyakorlatuk során plébániákon zajló lelkipásztori munkába bekapcsolódott hallgatók tapasztalataira való reflexió segítése, az átéltek értékelése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a plébániát mint a lelkipáztorkodás alapegységét. Képes lelkipásztori szemszögből gyümölcsözően reflektálni saját és mások tevékenységére. Elköteleződik az evangelizációban. Felelősen vállalja a lelkipásztori munkában való részvétel által megkívánt, önállóságot igénylő döntéshelyzeteket, valamint a közös tervezésben, megvalósításban és értékelésben való együttműködést.

Tematika: Reflexió a plébániai gyakorlatra, tapasztalataink pasztorálteológiai szemléletmódú elemzése.

Követelmény: Szóbeli beszámoló szemináriumi formában, majd írásos beadandó elkészítése a kéthetes gyakorlat tapasztalatairól. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező Irodalom: DOBOS LÁSZLÓ: *Világiak a plébániai lelkipáztorkodásban*, Lámpás, Abaliget, 1996.

Ajánlott Irodalom: CORDES, PAUL JOSEF: *A lelket ki ne oltsátok. Karizmák és újra-evangelizálás*, Országos Lelkipásztori Intézet, Budapest, 1993; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Misekalauz*, Igen – Új Ember, Budapest, 2000.

PORTFÓLIÓ
OSZTATLAN TANÁRI MESTERKÉPZÉS HALLGATÓI SZÁMÁRA

OPN, OPORT/E – NAPPALI, I-II. FÉLÉV, 2 KREDIT

A tanegység célja: A portfólió célja az, hogy a hallgató meggyőzően bizonyítsa, hogy tanári tevékenységét a szakmai tudatosság és szakszerűség jellemzi, valamint, hogy a tanári kompetenciák mentén önállóan, kreatív módon mutassa be a fejlődését tükröző dokumentumokat.

Követelmény: A tanári felkészülés folyamatáról összefoglaló munkát (portfóliót) szükséges készíteni, és ezt az erre a célra szervezett külön alkalom során meg kell védeni. A portfólió tartalmazza mindazokat a dokumentumokat, amelyeket a hallgató a pedagógiai és pszichológiai tanulmányai során készített, és amelyek szakmai kompetenciái fejlettségét, fejlődését tükrözik.

A portfólióban elhelyezendő fontosabb szakmai anyagok:

- A szakmai életút bemutatása, a szakon eltöltött féléves gyakorlat helye, jelentősége a hallgató szakmai pályafutásában.
- A vezetőpedagógus irányításával folyó tanítási gyakorlat során készített dokumentumok.
- Az összefüggő egyéni iskolai gyakorlathoz kapcsolódó dokumentumok:
  - az iskola/tanulócsoport sajátosságainak bemutatása;
  - a hospitált óráról készített jegyzőkönyvek;
  - az egyéves gyakorlat során készített tematikus terv(ek);
  - az egyéves gyakorlat során a hallgató által megtartott órákra készített óravázlatok az önértékelő reflexiókkal;
  - az egyéves gyakorlat keretében megtartott egyik óráról készített felvétel;
  - a közösségi pedagógiai gyakorlat dokumentációja reflexiókkal;
  - tanórán kívüli egyéb tevékenységek dokumentációja reflexiókkal;
  - az iskola mint szervezet működéséhez kapcsolódó munka;
  - mentortanárral táblázatos és szöveges értékelése;
  - diákok által készített értékelések;
  - az egyéni kompetenciák fejlődésének összefoglaló értékelése.
- Összegző reflexió: a féléves munka értékelése, önreflexió a hallgató szakmai fejlődéséről.
- A tanulmányai során készült pedagógiai és/vagy pszichológiai munka.

A portfóliót egy darab kétoldalas nyomtatott, bekötött példányban, amelynek utolsó oldala a hallgató által aláírt plágiumnyilatkozat, valamint elektronikus formában (cd) kell beadni, mellékelni kell hozzá a hallgató által megtartott tanóra felvételét.

A portfólióvédelem során a hallgatók ppt-vel kísért prezentáció keretében mutatják be a gyakorlat során végzett munkájukat, valamint azt, hogy a gyakorlat során mely tanári kompetenciájukban hogyan fejlődtek. A beadott portfólióról és a portfólióvédelem során nyújtott teljesítményükről szóbeli visszajelzést és egy komplex jegyet kapnak a bizottságtól. A kapott érdemjegy a diplomajegy részét képezi. Az értékelés alapja az önelemző képesség színvonala, a fejlődés mértéke, a

szakmaiság megléte vagy hiánya. A portfólióval kapcsolatos elvárásokról a hallgatók a félév elején a gyakorlattal kapcsolatos tájékoztatón és a reflektív pedagógiai szemináriumon kapnak további tájékoztatást.

A portfólió beadásának határideje: 2021. január 9. (szombat).

A portfólióvédés időpontja: 2021. január 16. (szombat).

A portfólió beadásának határideje: 2021. június 5. (szombat).

A portfólióvédés időpontja: 2021. június 19. (szombat).

Az önelemzést segítő segédanyagok, ajánlott szakirodalom: FALUS IVÁN – KIMMEL MAGDOLNA: *A portfólió*, Gondolat Kiadói Kör – ELTE PPK Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2009; KOTSCHY BEÁTA: Útmutató a hittanárképzés tanítási gyakorlataihoz a hallgatók és a mentorok számára, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2011, (Letölthető a jegyzetadatbázisból.).

PORTFÓLIÓ
2017. SZEPTEMBER 1. UTÁN INDULT TANÁRI MESTERKÉPZÉS
HALLGATÓI SZÁMÁRA

MAPORT/E – ESTI, I-II. FÉLÉV, 2 KREDIT

A tanegység célja: A neveléstudományi portfólió elkészítésének értékelési célja az, hogy adjon áttekintést a hallgató kompetenciáiról, fejlesztési célja pedig az, hogy mutassa be a hallgató szakmai fejlődését, rávilágítva arra, hogy a továbblépés érdekében milyen területen milyen teendők mutatkoznak. A portfólió segítségével a hallgató adjon számot pedagógiai tudásáról: elméleti ismereteiről és gyakorlati felkészültségéről. Bizonyítsa meggyőzően, hogy tanári tevékenységét a szakmai tudatosság és szakszerűség jellemzi, valamint a tanári kompetenciák mentén önállóan, kreatív módon mutassa be a fejlődését tükröző dokumentumokat.

Követelmény: „A tanárképzésben a záróvizsga része a képzés során készült, a szakmai gyakorlatokat is bemutató és feldolgozó, a tanárjelölt felkészülését, saját fejlődését értékelő dokumentumgyűjtemény, portfólió, amely a tapasztalatok neveléstudományi szempontú, tudományos alaposágú bemutatása, elemzése és értékelése. Bizonyítja, hogy a hallgató képes önreflexióra, a képzés különböző területein elsajátított tudását integrálni és alkalmazni, a munkája szempontjából meghatározó tudományos, szakirodalmi eredményeket, továbbá a tanítás vagy a pedagógiai feladat eredményességét értékelni.” (A tanárképzés általános követelményeiről szóló 1. melléklet a 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelethez 4.5.)

A hallgatónak olyan dokumentumgyűjteményt (portfóliót) szükséges készítenie, és ezt az erre a célra szervezett külön alkalom során megvédenie, melyből megismerhető a szakmai tevékenysége.

A portfólió tartalmazza mindazokat a dokumentumokat, munkaanyagokat, amelyeket a hallgató **a főiskolán teljesített szakterületi, pedagógiai, szak módszertani (elméleti és gyakorlati) kurzusai keretében, valamint a tanítási gyakorlatai**

során készített, és amelyek tükrözik szakmai fejlődését, illetve amelyek segítségével meghatározhatók tanári kompetenciái.

A hallgatónak a neveléstudományi portfólióban elhelyezett dokumentumokban számot kell adnia szaktárgyi tudásáról, módszertani-szaktudományi felkészültségéről, a tanítási gyakorlat során szerzett tapasztalatairól, sikereiről, nehézségeiről is. Fontos azt is bemutatnia, hogy a főiskolai képzés elvégzése során milyen területeken gazdagodtak ismeretei, milyen képességei fejlődtek, hogyan formálódtak attitűdjei. Ehhez nélkülözhetetlenek a hallgató reflexiói, önreflexiói, valamint a szakmai gyakorlatára, munkáira kapott egyéb értékelések is.

A neveléstudományi portfólióban elhelyezendő fontosabb szakmai anyagok:

- A szakmai életút bemutatása, a hittanár-nevelőtanár/etikatanár szakon végzett tanulmányok és tanítási gyakorlat helye, jelentősége a hallgató szakmai pályafutásában.
- A szakterületi képzés keretében készített referátum: a pedagógiai munka szempontjából meghatározó tudományos, szakirodalmi eredmények tudományos alaposágú bemutatása, elemzése és értékelése.
  - A referátum a portfólió II. fejezete.
  - A referátum terjedelme 12–15 oldal, és a *Dolgozatírási Szabályzat* szerint készítendő el.
  - A referátumot témavezető segítségével kell elkészíteni, aki írásos bírálatot ad róla.
- A szakmódszertan szemináriumok során készített írásbeli beszámolók.
- A tanítási gyakorlathoz kapcsolódó dokumentumok:
  - az iskola/a dokumentált órák tanulócsoportjainak bemutatása (csoportprofil);
  - a hospitált órákról készített jegyzőkönyvek;
  - a gyakorlat során készített tematikus terv(ek) (tanulási-tanítási egység/ téma terve);
  - a tanítási gyakorlat során a hallgató által megtartott órákra készített óra-/foglalkozástervek a tematikus tervekhez kapcsolódóan (ennek részeként lehetőség szerint a tanulói teljesítmények mérésének, értékelésének dokumentumai) és minden óravázlat kiegészítése önértékelő reflexiókkal;
  - a gyakorlat keretében megtartott egyik óráról készített felvétel;
  - tanórán kívüli tevékenységek dokumentációja reflexiókkal;
  - mentortanár táblázatos és szöveges értékelése;
  - diákok által készített értékelések;
  - a tanítási gyakorlat, az egyéni kompetenciák fejlődésének összefoglaló értékelése.
- Összegző reflexió: önreflexió a hallgató a főiskolai képzés során mutatott szakmai fejlődéséről.

A portfólióban helye van minden szakmai dokumentumnak, amelyekről a hallgató úgy gondolja, hogy szakmai fejlődését igazolják. Ezeket azonban rendszerbe szerkesztve kell elhelyezni: a tanári kompetenciák és a hozzájuk tartozó indikátorok szerint csoportosítva. Fontos ezekhez magyarázatot kapcsolni: hogyan segítette

a dokumentumban bemutatott tevékenység a hallgató tanári kompetenciáinak fejlesztését.

A portfóliót egy darab kétoldalasan nyomtatott, bekötött példányban, amelynek utolsó oldala a hallgató által aláírt plágiumnyilatkozat, valamint elektronikus formában (cd) kell beadni, mellékelni kell hozzá a hallgató által megtartott tanóra felvételét.

A portfólióvédés során a hallgatók ppt-vel kísért prezentáció keretében mutatják be a munkájukat és azt, mely tanári kompetenciájában hogyan fejlődött gyakorlatai alatt. A beadott portfólióról és a portfólióvédés során nyújtott teljesítményükről szóbeli visszajelzést és egy komplex jegyet kapnak a bizottságtól. A kapott érdemjegy a diplomajegy részét képezi. Az értékelés alapját az önelemző képesség színvonala, a fejlődés mértéke, a szakmaiság megléte vagy hiánya képezi.

A portfólióval kapcsolatos elvárásokról a hallgatók a félév elején a gyakorlattal kapcsolatos tájékoztatón és a reflektív pedagógiai szemináriumon kapnak további tájékoztatást.

A portfólió beadásának határideje: 2021. január 9. (szombat).

A portfólióvédés időpontja: 2021. január 16. (szombat).

A portfólió beadásának határideje: 2021. június 5. (szombat).

A portfólióvédés időpontja: 2021. június 19. (szombat).

Az önelemzést segítő segédanyagok, ajánlott szakirodalom: FALUS IVÁN – KIMMEL MAGDOLNA: *A portfólió*, Gondolat Kiadói Kör – ELTE PPK Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2009; KOTSCHY BEÁTA: Útmutató a hittanárképzés tanítási gyakorlataihoz a hallgatók és a mentorok számára, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2011, (Letölthető a jegyzetadatbázisból.); OKTATÁSI HIVATAL: Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez, 4., javított változat, http://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/unios_projektek/kiadvanyok/utmutato_a_pedagogusok_minositesi_rendszerben_4jav.pdf.

PORTFÓLIÓ SZEMINÁRIUM

OPSN – NAPPALI, I-II. FÉLÉV, 2 KREDIT

OPORTSZ/E, MAPORTSZ/E – ESTI, I-II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: A Reflektív pedagógia kurzus gyakorlatvezetője

A tanegység célja: A képzés során megszerzett elméleti és gyakorlati ismeretek, tapasztalatok integrálása. A hallgató gyakorlótanítása során szerzett tapasztalatainak és saját teljesítményének szakszerű elemzését és értékelését tartalmazó portfólió elkészítése a konzulens szakmai és módszertani támogatása és ellenőrzése mellett. A gyakorlat teljesítése az abszolutorium megszerzésének feltétele.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Rendelkezik a szaktárgyának/szaktárgyainak műveléséhez szükséges tárgyi ismeretekkel, valamint az önálló munkát jelentő portfólió sikeres befejezéséhez szükséges egyéb ismeretekkel. Képes megszerzett ismeretei és gyakorlati tapasztalatai integrált és kreatív alkalmazására,

a témához illő módszerek és eszközök felkutatására és használatára. Képes a tanári kompetenciák alapján a gyakorlatok során végzett pedagógiai munkáját önreflektív módon értékelni. Elkötelezett szakmai fejlődésében és önművelésében.

Követelmény: Rendszeres konzultáció a gyakorlatvezetővel. A portfólió gyakorlatvezető által kijelölt részfeladatainak elkészítése a vele egyeztetett határidőkre. A félév(ek) végén gyakorlati jegy, amely nem a portfólió érdemjegye, hanem a félévi munka értékelése.

PROPEDEUTIKA
OSZTATLAN RENDSZERŰ TANÁRKÉPZÉS
ANYANYELVI KRITÉRIUMTÁRGY

▼

MTPRN, OPRN, BAPRN, BAPR/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: A tanári hivatás gyakorlásához szükséges anyanyelvi kompetencia fejlesztése és mérése. Szakterületi és általános műveltség körébe tartozó témákon keresztül felkészíteni egy-egy kérdés szóbeli és – forrásokra korrekt módon hivatkozó – írásbeli kifejtésére. A stílus, az érvelés és a vitakészség fejlesztése. Bevezetni a hallgatókat a keresztény hit és etika alapvető irodalmának (egyházi dokumentumok, kézikönyvek, lexikonok, gyűjteményes kötetek, folyóiratok) használatába, hit- és etikai kérdések közelítésének általános módszertanába.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az alapvető szakirodalmat és a tudományos írásbeliség formai, technikai követelményeit. Tisztában van a magyar helyesírás szabályaival és kellően gazdag szókinccsel rendelkezik. Képes egyes kérdésekhez megfelelő forrásokat felkutatni és azokat korrekt, kritikai módon használni. Képes adott témában megfelelő stílusban, érvekre alapozva, szabatosan kifejteni véleményét. Elkötelezetten törekszik az önművelésre, műveltsége bővítésére, anyanyelvünk pontos, igényes használatára.

Tematika: Az alapvető szakirodalom: lexikonok, kézikönyvek, folyóiratok, elektronikus források bemutatása és használata. Különböző írásbeli műfajok – rezümé, recenzió, tanulmány – megismerése. A dolgozatírás módszertana: témaválasztás; a dolgozat felépítése; idézetek, hivatkozások alkalmazása; megfelelő irodalom összeállítása és az irodalomjegyzék formai és tartalmi követelményei. Helyesírás és nyelvhelyesség. Szókincs és stílus (szóbeli, írásbeli kifejezőeszközeink). Szakszókincs, idegen szavak és kifejezések, nyelvi játékok. Témakifejtés, érvelés, vita.

Követelmény: A félév során írásbeli feladatok elkészítése és az egyes alkalmakon tevékeny részvétel. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező Irodalom: *Dolgozatírási szabályzat*, Sapientia Főiskola, Budapest, 2013. További kötelező irodalom és a félév során elkészítendő feladatok jegyzékét az első órán kapják meg a hallgatók.

Ajánlott Irodalom: ECO, UMBERTO: *Hogyan írjunk szakdolgozatot?*, Kairosz, Budapest, 2002; FERCSIK ERZSÉBET: *Dolgozatírás – felsőfokon*, Krónika Nova, Budapest, 2002; GYURGYÁK JÁNOS: *Szerzők és szerkesztők kézikönyve*, Osiris, Budapest, 2005.

PSZICHODRÁMA I-IV.

PTSZFPD1–4/E – ESTI, I-II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Gyakorlatvezető: Góczán-Szabó Ildikó, Martosné Dulácska Csilla

A tanegység célja: A hallgatók önismeretének fejlesztése. A hallgatók segítséget kapnak ahhoz, hogy jelen tevékenységük és mindennapi életük akadályait, nehézségeit vagy megterhelő múltbeli élményeiket a pszichodráma módszereivel, a csoport támogató segítségével újra átélve feldolgozzák.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A pszichodráma foglalkozások nem konkrét kompetenciák fejlesztését tűzik ki célul, hanem az egyes kompetenciák fejlődését gátló tényezőket mintegy láthatóvá teszik és szinte „eltávolítják” a fejlődés útjából. Így összességében az egyes tantárgyakban meghatározott valamennyi kompetencia fejlődését elősegítik (lásd pl. Gyakorlatkísérő szeminárium kompetenciáinak leírását). A pszichodráma üléseken olykor a bibliodráma is előkerül, mely a bibliai jelenet átélésével a hit személyesebbé tételét és mélyebb integrációját teszi lehetővé, így segítve elő a csoport tagjainak fejlődését.

Tematika: A csoport tematikáját – a pszichodráma módszerének megfelelően – mindig a csoporttagok által behozott nehézségek, problémák, kérdések határozzák meg, merüljenek fel azok az élet bármely területén. Azzal dolgozunk tehát, ami a hallgatókat leginkább foglalkoztatja, vagyis, ami a legtöbb pszichikus energiájukat köti le és így vonja el hivatásbeli, munkahelyi, családi szerepeik betöltésétől vagy attól, hogy a képzés során megfelelő teljesítményt nyújtsanak.

Követelmény: A pszichodramatikus üléseken történő megjelenés. A félév végén aláírás.

PSZICHOLÓGIA A GYERMEKVÉDELEMBEN

GYPSZGY – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Csókay László

A tanegység célja: A gyermekvédelmi ellátásban élő gyermekek pszichés jellemzőinek, a gyermekvédelmi ellátás folyamatai és különböző formái pszichológiai sajátosságainak megismerése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szakellátásban élő gyermekek személyiségjellemzőit, azok kialakulásának folyamatát, háttértényezőit. Tisztában van a gyermekvédelmi ellátó rendszerek működésének pszichológiai mechanizmusaival és azok gyerekekre gyakorolt hatásaival. Képes a problémák felismerésére és kezelésére, együttműködve a szülővel, gyermekkel, szakemberekkel. Elkötelezett a gyermekek lelki egészségének gondozásában.

Tematika: 1. Családi és intézményi milióártalmak a gyermekvédelmi problémák hátterében. 2. Gyermekvédelmi szakellátásban élő gyermekek személyiségjellemzői, pszichés állapotuk. 3. A családból való kiemelés folyamata, pszichológiai hatásai. 4. Pszichológiai diagnosztika a gyermekvédelemben. 5. A szakértői bizottság működése, szükségletmegállapítás 6. Nevelőszülői ellátás pszichológiai sajátosságai.

7. Gyermekotthoni elhelyezés pszichológiai sajátosságai. 8. A pszichológiai szemlélet érvényesülése a gyermekvédelemben – történeti aspektusok. 9. A kapcsolattartás problémái a gyermekvédelemben. 10. Az eredményes reszocializáció feltételei és akadályai a gyermekvédelemben. 11. Gyermekvédelem és társadalmi integráció. 12. Az örökbefogadás pszichológiai kérdései.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: GÁTI FERENC: Nevelési ártalmak a családban, in Balogh László – Tóth László (szerk.): *Fejezetek a pedagógiai pszichológia köréből*, Neumann Kht., Budapest, 2005; HOMOKI ANDREA: A gyermekvédelmi szempontú rezilienciakutatást megalapozó nemzetközi és hazai elméletek, in Rácz Andrea (szerk.): *Jó szülő-e az Állam – a corporate parenting terminus gyakorlatban való megjelenése*, Rubeus Egyesület, Budapest, 2014, 312–327. http://rubeus.hu/wp-content/uploads/2014/05/CNemzetkozi_2014_final.pdf; JÁRMI ÉVA: Pszichológusok gyermekotthoni tapasztalatai a családi kapcsolatok működése tekintetében, *Kapocs* 8 (2009/4); KÁLMÁNCHÉY MÁRTA: Nevelőszülőknél élő gyermekeknél előforduló pszichés problémák, *Család, Gyermek, Ifjúság* 10 (2001/2) 45–53; SZIKULAI ISTVÁN: A FIFTI-program módszertani megalapozása, in Rácz Andrea (szerk.): *FIFTI-Fiatalfelnőttek Társadalmi Integrációjának szakmai megalapozása*, Rubeus Egyesület, 2016, 22–35.

Ajánlott irodalom: DICKMANN MÁTYÁS: A Fővárosi Gyermek- és Ifjúságvédő Intézet (GYIVI) története, in Molnár László (szerk.): *Tegnap – ma – holnap a fővárosi gyermekvédelemben. A Fővárosi Gyermek- és Ifjúságvédő Intézet 50. éves jubileumára*, Okker – Fővárosi Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat, Budapest, 2005; GERGELY FERENC: *A magyar gyermekvédelem története 1867–1991*, Püski, Budapest, 1997; HANTOS ÁGNES: Tisztázódó szerepek, *Család, Gyermek, Ifjúság* 15 (2006/3) 44–50; LÁZÁR IMRE: Fejlődéslektan. Fejlődésmodellek. Kötődésemélet és személyiségmodellek, in Kopp Mária – Berghammer Rita (szerk.): *Orvosi pszichológia*, Medicina, Budapest, 2005, 165–214; HOMOKI ANDREA – RÁ CZ ANDREA: A hatékonyság- és rezilienciamérések tapasztalatai a gyermekvédelmi szakellátásban, *Szociálpolitikai Szemle* 3 (2017/3) 56–72; *Szakellátásba kerülés – a megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság szakvéleményének elkészítése*, NCSSZI, 2011, 4–14; SZILVÁSI LÉNA: Örökbefogadás – Identitás – Sajtó – Botrány, *Család, Gyermek, Ifjúság* 14 (2005/1) 4–6; VECZKÓ JÓZSEF: *Gyermekvédelem pszichológiai és pedagógiai nézőpontból. Társadalmi, család- és gyermekérdekek*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2007, 26–54; VIGH KATALIN: Törvényi változások a gyakorlatban – gyermekvédelmi szakellátás a fővárosban 2014 után, *Esély* 26 (2015/6) 82–110; VOLENTICS ANNA: *Gyermekvédelem és reszocializáció*, Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest, 1996, 219–246.

PSZICHOPATOLÓGIA I-II.

GYPSP1–2, PTPSP1–2/E – ESTI, I-II. FÉLÉV, 3 KREDIT

ELŐADÓ: DR. PATAKI ÁGNES SSS

A tanegység célja: Megismertetni a fontosabb pszichiátriai kórképeket, különös tekintettel a pasztorális tanácsadó vagy a gyermek-ifjúságvédelmi tanácsadó, illetve szakpedagógus kompetenciájára.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a fontosabb pszichiátriai kórképeket. Képes felismerni a kóros tüneteket és tisztában van kompetenciájának határaival. Elkötelezett a szakmailag igényes és empatikus segítő hivatás iránt.

Tematika: Pszichiátriai betegségek tünetei. Ön- és közveszélyesség. Neurózisok, hangulatzavarok, pszichotikus zavarok. Személyiségzavarok. Szenvedélybetegségek. Organikus zavarok. Pszichoszomatikus betegségek. Evés-, alvás- és szexuális zavarok. Gyermekek- és serdülőkori zavarok (GYIT hallgatóknak részletesebben). Időskori pszichopatológia (PT hallgatóknak). Az egyes zavarok kapcsán röviden a pszichiátriai kezelési módokról, valamint a hozzátartozók megsegítéséről.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező Irodalom: TRINGER LÁSZLÓ: *A pszichiátria tankönyve*, Semmelweis, Budapest, 2005; RATKÓCZI ÉVA: *Életesemények lelki zavarai*, 2. kötet, Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2010; TÖRÖK SZABOLCS (szerk.): *Életesemények lelki zavarai*, 3. kötet, Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2007.

Ajánlott Irodalom: BARNHILL, JOHN W. (szerk.): *DSM-5 klinikai esettanulmányok*, Oriold és Társai, Budapest, 2014; PÁVEL MAGDA – ÓNODI SAROLTA – VIKÁR GYÖRGY: *Életesemények lelki zavarai*, 1. kötet, Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2008; RÉTHELYI JÁNOS (szerk.): *Pszichiátria jegyzet orvostanhallgatóknak*, Oriold és Társai, Budapest, 2019

REFLEKTÍV PEDAGÓGIA

MARP-GYE – ESTI, I-II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Tantárgyfelelős: Mervay Miklós

A tanegység célja: A reflektív gondolkodással kapcsolatos elméleti ismeretek és a pedagógiai tevékenység megfigyelési és elemzési módszereinek elsajátításával és gyakorlatban való alkalmazásával képessé tenni a hallgatót a gyakorlótanítás során szerzett tapasztalatainak és saját teljesítményének szakszerű elemzésére és értékelésére, segíteni a kritikus és pozitív pontok meghatározásában, a fejlődés/fejlesztés irányainak kijelölésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismer néhány módszert a tanítási óra pedagógiai és pszichológiai elemzésére. Képes saját munkája szakszerű elemzésére, felismeri a hittanóra/etikaóra egyes jelenségei közti összefüggéseket, kölcsönhatásokat. Képes kollégái fejlődését észrevételeivel segíteni. Felismeri az egyéni tanítási gyakorlat és a reflektív elemzés jelentőségét szakmai fejlődésének folyamatában. Képes kollégái fejlődését észrevételeivel segíteni, és elkötelezett az ilyen segítő együttműködés iránt.

Tematika: A gyakorlat során szerzett egyéni pedagógiai tapasztalatok elemzése. A tanításra vonatkozó tapasztalatok a tervezés, a megvalósítás és az utólagos elemzés – értékelés folyamatára egyaránt kiterjednek. A gyakorlat során a hallgató elemzi és értékeli, hogy a főiskolán elsajátított elméleti tudását hogyan tudta alkalmazni a gyakorlatban. Melyek azok a területek, ahol megerősítette előzetes tudását? Melyek

azok, ahol hiányosságokat vagy ellentmondást tapasztalt az elméletben tanultak és a gyakorlatban tapasztaltak között? Milyen módot talált az ellentmondás feloldására?

Követelmény: Aktív részvétel a szemináriumi csoport (online és tantermi keretek között folytatott) munkájában, a hospitálási és óratervi dokumentumok heti rendszeres küldése reflexiókkal. Felvétel készítése egy saját hittanóráról elemzés céljából. A reflektív gondolkodás, tevékenységelemzés tapasztalatainak szakszerű felhasználása az önálló szakmai fejlődésről készített portfólióban. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező Irodalom: SZIVÁK JUDIT: *A reflektív gondolkodás fejlesztése*, Gondolat Kiadói Kör, Budapest, 2003; FALUS IVÁN – KIMMEL MAGDOLNA: *A portfólió*, Gondolat Kiadói Kör – ELTE BTK Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2009.

Ajánlott Irodalom: FALUS IVÁN: Gondolkodás és cselekvés a pedagógus tevékenységében, in Falus Iván – Báthory Zoltán (szerk.): *Tanulmányok a neveléstudomány köréből*, Osiris, Budapest, 2001, 213–134; SZIVÁK JUDIT: *A pedagógusok gondolkodásának kutatási módszerei*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2002.

REFLEKTÍV PEDAGÓGIA-PSZICHOLÓGIA SZEMINÁRIUM I-II.

OPRPSZ1N, OPRPSZ1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

OPRPSZ2N, OPRPSZ2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezetők: Mervay Miklós, Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegységek célja: A pedagógiai tevékenység megfigyelési és elemzési módszereinek elsajátítása és gyakorlatban való alkalmazása, valamint a reflektív gondolkodás fejlesztése révén képessé tenni a hallgatót a gyakorlótanítás során szerzett tapasztalatainak és saját teljesítményének szakszerű pedagógiai és pszichológiai elemzésére és értékelésére; segíteni az erősségek és gyengeségek meghatározásában, a fejlődés/fejlesztés irányainak kijelölésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismer néhány módszert a tanítási óra pedagógiai és pszichológiai elemzésére. Képes saját munkája szakszerű elemzésére, felismeri a hittanóra/etikaóra egyes jelenségei közti összefüggéseket, kölcsönhatásokat. Azonosítani tudja a tanítási órán felmerülő zavaró jelenségek esetleges pszichológiai hátterét. Képes kollégái fejlődését észrevételeivel segíteni, és elkötelezett az ilyen segítő együttműködés iránt. Felismeri az egyéni tanítási gyakorlat és a reflektív elemzés jelentőségét szakmai fejlődésének folyamatában.

Tematika: A gyakorlat során szerzett egyéni pedagógiai tapasztalatok elemzése az alábbi szempontok alapján:

- a tanítási folyamat tervezése, megvalósítása és utólagos elemzése,
- a főiskolán elsajátított elméleti tudás alkalmazása a gyakorlatban,
- azon területek feltárása, ahol hiányosságok vagy ellentmondás tapasztalható az elméletben tanultak és a gyakorlat között, az ellentmondás feloldásának lehetőségei.

Követelmény: Aktív részvétel a szemináriumi csoport (online és tantermi keretek között folytatott) munkájában, a hospitálási és óratervi dokumentumok heti rendszeres

küldése reflexiókkal. Felvétel készítése egy saját hittanóráról és/vagy etikaóráról elemzés céljából. A reflektív gondolkodás, tevékenységelemzés tapasztalatainak szakszerű felhasználása az önálló szakmai fejlődésről készített portfólióban. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező Irodalom: SZIVÁK JUDIT: *A reflektív gondolkodás fejlesztése*, Gondolat Kiadói Kör, Budapest, 2003; FALUS IVÁN – KIMMEL MAGDOLNA: *A portfólió*, Gondolat Kiadói Kör – ELTE BTK Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2009.

Ajánlott Irodalom: FALUS IVÁN: *Gondolkodás és cselekvés a pedagógus tevékenységében*, in Falus Iván – Báthory Zoltán (szerk.): *Tanulmányok a neveléstudomány köréből*, Osiris, Budapest, 2001, 213–134; SZIVÁK JUDIT: *A pedagógusok gondolkodásának kutatási módszerei*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2002.

RETORIKA I.

MTRE1N, HRE1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Udvardi Gabriella

A tanegység célja: A helyes beszédtechnikához kapcsolódó elméleti és gyakorlati ismeretek átadása, növelve ezáltal a hallgatók kommunikációjának hatékonyságát és eredményességét. A hallgatók felkészítése, hogy pontos artikulációval, magabiztos hangon, megfelelő tempóval és hangerővel, érthető módon tudjanak kommunikálni, oktatni, beszédet tartani. A hallgatók megtanulhatják, hogyan küzdhetők le a lámpaláz, illetve melyek a nonverbális kommunikáció legfontosabb eszközei.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a saját beszédének jellemzőit. Képes érthetően, tisztán artikulálni, figyelni a helyes levegővételre. Ismeri a szónoki beszéd részeit, az érvek fajtáit. Képes a lámpaláz kezelésére. Elkötelezett a szép magyar beszéd ápolása iránt.

Tematika: A helyes beszédélégzés, hangindítás és a hangzás. A hangerő és a hangsúly. A nonverbális kommunikáció a nyilvános beszéd során. A szónoki beszéd részeit. Az eszményi szónok, a szónok feladatai. Az érvek fajtái és elrendezése. A meggyőzés folyamata, a meggyőző szöveg szerkezete. Felkészülési tippek és gyakorlás a záróbeszédre. Beszédék és beszédtechnikai feladatok prezentálása. Összegzés, félév lezárása, zh.

Követelmény: A félév során aktív részvétel az órákon. Az utolsó órákon egy előre megírt beszéd elmondása, továbbá egy beszédtechnika gyakorlat bemutatása. Egy szemináriumi dolgozat teljesítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező Irodalom: MONTÁGH IMRE: *Tiszta beszéd*, Holnap, Budapest, 2012; THOROCZKAY MIKLÓSNE: *Beszédtechnikai gyakorlókönyv*, Holnap, Budapest, 2011; ACZÉL PETRA: *Új retorika. Közélet, kommunikáció, kampány*, Kalligram, Pozsony, 2009; ADAMIK TAMÁS – A. JÁSZÓ ANNA – ACZÉL PETRA: *Retorika*, Osiris, Budapest, 2004; WACHA IMRE: *A korszerű retorika alapjai*, 1–2. kötet, Szemimpex, Budapest, 1994.

RETORIKA II.
RETORIKA ANYANYELVI KRITÉRIUMTÁRGY OSZTATLAN
RENDSZERŰ TANÁRKÉPZÉSBEN

▼

MTRE2N, OREN, HRE2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Udvardi Gabriella

A tanegység célja: A sikeres nyilvános beszéd alapjainak megismertetése. Megtanítani, hogyan kell hatásosan felépíteni és előadni egy beszédet. Megtanítani, hogyan kell visszajelzést adni. Az órákon számtalan helyzetgyakorlatot, rögtönzési feladatot próbálunk ki, továbbá közösen is készülünk a záróbeszédre.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a legfontosabb retorikai alapfogalmakat. Képes a retorikai szabályoknak megfelelő beszédet írni. Megfelelő előadói készségekkel rendelkezik és megfelelően ad fejlesztő értékelést a többieknek. Elkötelezett a szép beszéd, a magyar nyelvi kultúra ápolása iránt.

Tematika: 1. Beszédtechnika. 2. Rögtönzések. 3–5. Beszédstratégia (beszédetek fajtái, beszéd felépítése, retorikai eszközök alkalmazása). 6–7. Előadástechnika. 8. Beszédértékelés. 9–11. Beszédetek prezentálása. 12. Félév zárása, zh.

Követelmény: A félév során aktív részvétel az órákon. Egy előre megírt beszéd megtartása. Rövid teszt teljesítése az elméleti anyagból. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező Irodalom: MONTÁGH IMRE: *Tiszta beszéd*, Holnap, Budapest, 2012; THOROCZKAY MIKLÓSNÉ: *Beszédtechnikai gyakorlókönyv*, Holnap, Budapest, 2011; MONTÁGH IMRE: *Figyelem vagy fegyelem?!*, Holnap, Budapest, 1986; GALLO, CARMINE: *TED-előadások. Az inspiráló nyilvános beszéd 9 titka*, HVG Könyvek, Budapest, 2014.

RÍTUS

▼

MTRITN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Márió

A tanegység célja: A papságra készülők felkészítése a szentmise bemutatására és a szentségek kiszolgáltatására.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szentmise állandó és változó részeit. Képes a szentmise méltó bemutatására és a szentségek megfelelő kiszolgáltatására. Elkötelezett művelője a liturgiának.

Tematika: A résztvevők egymást követően próbacelebrálnak.

Követelmény: A Miskönyv ismerete. Konkrét ünnepi alkalom levezetésének modellezése és annak kritikája. A félév végén aláírás.

Irodalom: *Miskönyv*, Szent István Társulat, Budapest, 1991; *Római Miskönyv Általános Rendelkezései*, Szent István Társulat, Budapest, 2009.

ROMA KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG

RRKÖ – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Rézműves Melinda

A tanegység célja: A roma kulturális örökség értékeinek megismerése és védelme, hisz ez az identitás és multikulturalizmus meghatározó eleme, ami mint gazdasági erőforrás is jelen van Európában.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a cigány/roma nép kulturális örökségének értékeit. Képes ezen értékek művelődéstörténeti értelmezésére. Elkötelezett, hogy a megszerzett tudását, ismereteit közvetítse a helyi közösségek, az oktatás és a kulturális turizmus felé.

Tematika: 1. Bevezetés a kulturális örökség fogalmkörébe. 2. A roma kulturális örökség elemeinek megismertetése: a tradíciók, a rendezvények, a produktumok, a műalkotások, a gyűjtemények és az életművek megismerése révén. 3. Roma kulturális örökség gyűjteményei. 4. A roma kulturális örökség védelme. 5. Roma kulturális örökség lokális szinten. 6. Kulturális örökség és kulturális turizmus kapcsolata.

Követelmény: A félév során megadott témakörben dolgozat elkészítése, leadása.

Kötelező Irodalom: PUCZKÓ LÁSZLÓ – RÁTZ TAMARA: *Az attrakciótól az élményig. A látogatómenedzsment módszerei*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2011; ERDISI PÉTER – SONKOLY GÁBOR (szerk.): *A kulturális örökség*, L'Harmattan, Budapest, 2004; SONKOLY GÁBOR: *A kulturális örökség fogalmának értelmezési és alkalmazási szintjei, Regio. Kisebbség, politika, társadalom*, 11 (2000/4) 45–66; ZSIGÓ JENŐ (szerk.): *Cigány festészet – Magyarország 1969–2009. A Cigány Ház Közgyűjteményéből*, Fővárosi Önkormányzat Cigány ház – Romano Kher, Budapest, 2009.

Ajánlott Irodalom: BARI KÁROLY: *A cigányokról*, Fővárosi Önkormányzat Cigány Ház – Romano Kher, Budapest, 2009, 5–35; KERÉKGYÁRTÓ ISTVÁN: *A magyarországi cigány képzőművészet*, in Bódi Zsuzsanna (szerk.): *Cigány Néprajzi tanulmányok 2.*, Magyar Néprajzi Társaság, Budapest, 1994, 175–182; CSONKA-TAKÁCS ESZTER (szerk.): *Szellemi kulturális örökség – a megőrzés útjai: a pécsi nemzetközi konferencia előadásaiából, 2007. szept. 17–20.*, Európai Folklor Intézet, Budapest, 2008.

ROMOLÓGIA I-II.

GYO1-2 – ESTI, I-II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Szabóné Dr. Kármán Judit

A tanegység célja: A család- és gyermekvédelmi képzésben részt vevő hallgatók romológiái ismereteinek bővítése, a szakemberek felkészítése a legnagyobb létszámú hazai kisebbséggel való sikeres együttműködésre.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a cigányság szociális, mentális helyzetét, e státus mögötti okokat tudatosítja, ezáltal képes nagyobb empátiával, segítő attitűddel fordulni ezen etnikum felé. A cigányság hagyományainak, szokásainak megismerése magyarázatot ad a gyakori kérdésekre: „miért viselkednek így?“, „miért és hogy tudnak így élni?“, „miért nem tudnak kiemelkedni?“ Képes

e kérdések megválaszolása által félelmeket, előítéleteket csökkenteni, valamint az aktív, eredményes és kölcsönös kommunikáció elősegítésére. A roma/cigány családok felépítésének, működésének, sajátosságainak megismerése által képes a hatékonyabb, célzottabb együttműködésre. Elkötelezett a cigány gyermekek családon belüli – gyakran a többségi társadalomtól eltérő – szocializációjának, szociálpszichológiai fejlődésének mélyebb megértése és a cigányság integrálódásának segítése iránt.

Tematika: 1. A cigányság eredete, rövid története, megjelenésük Európában és hazánkban. 2. A magyarországi roma/cigány népesség (lélekszám, összetétel, csoportok, rétegek, földrajzi elhelyezkedés, főbb jellemzők). 3–4. A hazai cigányság jelenlegi oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi helyzete (okok és következmények). 5. A roma/cigány családok összetétele, működése, főbb vonásai a szegényrétegtől a polgári, értelmiségi rétegeig. 6. A cigányság szokásai, hagyományai – gyermekvárás, születés, keresztelő, halál, gyász, temetkezés, pomána. 7. Etnikus kultúra és szegénykultúra a 21. század elején a cigányság körében. 8. A roma/cigány gyermekek családon belüli szocializációja a különböző csoportokban, rétegekben, a többségi társadalom elvárásai, az eltérő szocializáció következményei. 9–10. Családgondozás, gyermekvédelem a roma/cigány családokban. 11. Asszimiláció, szegregáció, integráció. 12. Az előítélet és rasszizmus kialakulásának okai, megelőzése, „kezelése”. 13–14. A hazai cigányság integrálódásának útja; többség és kisebbség feladatai, oktatási, jogi, gazdasági, egyházi válaszok.

Követelmény: Aktív órai részvétel. Félév során dolgozat készítése (1. félév megadott témák közül, 2. félév sajátélményű). A félévek végén kollokvium.

Kötelező Irodalom: CSERTI-CSAPÓ TIBOR (szerk.): *Alapirodalmak a hazai cigány/roma népességre vonatkozó társadalomtörténet, társadalomismeret oktatásához*, Gypsy Studies 36. PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs, 2015; MEZEY BARNÁ – POMOGYI LÁSZLÓ – TAUBER ISTVÁN: *A magyarországi cigánykérdés dokumentumokban 1422–1985*, Kossuth, Budapest, 1986; NAGY PÁL: *A magyarországi cigányok története a rendi társadalom korában*, Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskola, Kaposvár, 1998; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: *A magyarországi cigányság*, 1. kötet, *Cigányok és romák*, Semmelweis, Budapest, 2016; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: *A magyarországi cigány/roma népesség kultúrantropológiai és orvosantropológiai megközelítésben*. Romológiai Füzetek 2., Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2018.

Ajánlott Irodalom: BÓDI ZSUZSANNA (szerk.): *Cigány Néprajzi Tanulmányok sorozat*, Magyar Néprajzi Társaság, Budapest, 1993–2006; DUPCSIK CSABA: *A magyarországi cigányság története*, Osiris, Budapest, 2009; FÁTYOL TIVADAR – FLECK GÁBOR – KÖSZEGI EDIT – SZUHAY PÉTER (szerk.): *A Roma Kultúra virtuális Háza. Multimediális DVD-ROM. Virtuális téralkotás*, Macrobite Bt. Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium – Phare, „Összetartó társadalom megteremtése” program, Budapest, 2006. http://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/magyarorszag_i_romak.php FORRAY R. KATALIN (szerk.): *Romológia – Ciganológia*, Dialóg Campus, Budapest – Pécs, 2000. FRASER, SIR ANGUS: *A cigányok*, Osiris, Budapest, 1996; KARSAI LÁSZLÓ: *A cigánykérdés Magyarországon 1919–1945. Út a cigány Holokauszthoz*, Cserépfalvi Kiadó, Budapest, 1992; Őszintén a cigányokról. Szabóné Kármán Judit romológussal beszélget Naszádi Kriszta, Harmat, Budapest, 2013; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: *A magyarországi roma/cigány értelmiség historiográfiája, helyzete, mentális állapota*, Gondolat, Budapest, 2012;

szabóné Kármán Judit: *Egy késő középkori alföldi város és cigányainak története*, HuCER, Budapest, 2020; Szuhay Péter: *A magyarországi cigányok kultúrája; etnikus kultúra vagy szegénység kultúrája*, Panoráma, Budapest, 1999.

A SEGÍTŐ BESZÉLGETÉS ALAPKÉRDÉSEI

PTSZFAK/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Hélišz Katalin

A segítő beszélgetés alapkérdései tanegység teljesítése a Pasztorális tanácsadás képzés gerincét jelentő Gyakorlatkísérő szeminárium II. féléves tanegységének szigorú előfeltétele.

A tanegység célja: A segítő beszélgetés sajátosságainak elméleti ismertetése, a hallgatók bevezetése a segítő beszélgetés alapjaiba.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a segítői kapcsolat és a segítői folyamat lényeges alapelemeit, ismeri és birtokolja a beszélgetésvezetés módszertanát. Képes az odafigyelő kísérésre, az empátiára alap- és mély szinten, a feltárássra, a tiszteletteljes elfogadásra, az árnyalt önkifejezésre verbális és nem-verbális szinten, valamint az építő jellegű konfrontáció használatára. Elkötelezett abban, hogy a primér prevenció területén hatékony segítséget nyújtson olyan személyeknek, akik életvezetési, érzelmi vagy kapcsolati válságba kerültek, önértékelési zavarokkal küzdenek, személyes hatékonyságukban támogatásra szorulnak, fejlődési és eseti krízisekkel szembesülnek.

Tematika: A segítő beszélgetés pszichológiai és teológiai alapjai. A segítő kapcsolat folyamata – kapcsolatfelvétel, bizalmi légkör megteremtése, problémák és célok meghatározása, a befejezés sajátos kérdései. A segítő személye – a segítő személyiségének és spiritualitásának szerepe a segítésben. Segítői attitűdök – személyközpontú segítés. A segítő kapcsolat módszertani kérdései – odafigyelő kísérés versus tanácsadás, a követve vezetés elve, aktív meghallgatás. Segítői készségek és beavatkozások – empátia, feltárás, tisztelet, mély empátia, az itt és most dinamikájának megnevezése, konfrontáció. Együttműködés más segítő szakmákkal, kompetenciahatárok.

Követelmény: A félév során írásos reflexiók a kötelező irodalomról (olvasmányonként 1–2 oldal terjedelemben, a félévi jegy 30%-át képezi). Gyakorlólapok a segítő beszélgetés alapkészségeiről (a félévi jegy 40%-át képezi). A félév végén kollokvium (a félévi jegy 30%-át képezi).

Kötelező Irodalom: CRABB, LAWRENCE: *Mélybenéző. Énünk és kapcsolataink gyógyulása*, Harmat, Budapest, 1999; NOUWEN, HENRI J. M.: *Nyújtsd kezed. A spirituális élet három mozdulata*, Ursus Libris, Budapest, 2007; NOUWEN, HENRI J. M.: *A sebzett gyógyító. Lelkiszolgálát napjaink társadalmában*, Ursus Libris, Budapest, 2006; JÁLICS FERENC: *Testvéreink hite*, Korda, Kecskemét, 2009; MUSTÓ PÉTER: *Megszeretted, ami a tiéd*, JTMR – L'Harmattan, Budapest, 2014.

Ajánlott Irodalom: BAGDY EMŐKE: *Pszichoterápia, tanácsadás, szupervízió, coaching: azonosságok és különbségek*, in Kulcsár Éva (szerk.): *Tanácsadás és terápia*,

ELTE Eötvös, Budapest, 2009, 53–78; BAUMGARTNER, ISIDOR: *Pasztorálpszichológia*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány – HÍD Alapítvány, Budapest, 2003, 103–117, 146–279, 332–588; HÉZSER GÁBOR: *Miért? Rendszerszemlélet és lelkipozítói gyakorlat*, Kálvin, Budapest, 1996; JÁLICS FERENC: *Lelkivezetés az evangéliumban*, JTMR – L'Harmattan, Budapest, 2013; KÖVÁRI MAGDOLNA: *Pszichoterápia – lelkipozítós – lelkivezetés – pasztorális tanácsadás*, in *A szombat-év. A keresztény segítségnyújtás formái*, Vigilia, Budapest, 2012, 63–85; MAY, GERALD G.: *Függőség és Kegyelem*, Harmat, Budapest, 2006; PINTÉR GÁBOR: *Személyközpontú pszichoterápia és tanácsadás*, in Kulcsár Éva (szerk.): *Tanácsadás és terápia*, ELTE Eötvös, Budapest, 2009, 79–110; TOMCSÁNYI TEODÓRA – FODOR LÁSZLÓ: *Segítő kapcsolat, segítő szindróma, segítő identitás*, in Jelenits István – Tomcsányi Teodóra (szerk.): *Egymás közt – egymásért*, Híd Családsegítő Központ – Szeged-Csanádi Püspökség, Budapest, 1990, 19–45; WOLTERSTORFF, NICHOLAS: *Korai sirató. Fiam emlékére*, Harmat, Budapest, 2012; WORTHINGTON, EVERETT L.: *Lelkipozítói ABC*, Harmat, Budapest, 2003.

SEGÍTŐ KAPCSOLAT ÉS TANÁCSADÁS

GYSKT – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: Áttekintést adni a segítő kapcsolatban megvalósuló sajátos tanácsadás jellegéről, folyamatáról és a tanácsadó szükséges képességeiről.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a segítő kapcsolat és tanácsadás elméleti alapjait. Képes felismerni a segítő kapcsolat és tanácsadás gyakorlati jelentőségét a szakmai munkában. Elkötelezett a segítés és tanácsadás szakmai követelmények szerinti végzésében.

Tematika: A segítő kapcsolat sajátossága, dinamikája és a tanácsadói (konzultáns) attitűd.

Követelmény: Aktív részvétel a gyakorlat egésze során. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező Irodalom: BENKŐ ANTAL – SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Testvéreink szolgálatában. Pasztorálpszichológiáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2002, 25–52, 109–112; ROGERS, CARL RANSOM: *Valakivé válni. A személyiség születése*, Edge 2000, Budapest, 2004, 73–96.

Ajánlott Irodalom: SAJGÓ SZABOLCS et al. (szerk.): *Pszichológusok és teológusok az emberről*, Katolikus Pszichológusok Baráti Köre – Faludi Ferenc Akadémia, Budapest, 2004; EGAN, GERARD: *A segítő készségek fejlesztése. Gyakorlatok és munkafüzet A Képzett segítő című könyvhöz*, ELTE Eötvös, Budapest, 2009; GEREVICH JÓZSEF (szerk.): *Közösségi mentálhigiéné*, Animula, Budapest, 1997; KÉZDY ANIKÓ – SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *A segítő helyzethez kapcsolódó saját élmények feltárása és feldolgozása*, *Embertárs* 4 (2006/3) 196–204; JÁLICS FERENC: *Testvéreink hite. A meghallgatás csodálatos ereje*, Korda, Kecskemét, 2014.

SPECIÁLIS HELYZETŰ CSALÁDOK

GYSHCS – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: A speciális helyzetű családok sajátos pszichológiai működésének és a helyzetükből adódó problémáknak a megismertetése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az adott célcsoport működésének pszichológiai hátterét. Képes a problémák szakszerű elemzésére, megértésére. Elkötelezett abban, hogy hatékony segítséget nyújtson az érintett családoknak.

Tematika: Az egyszülős családok: a leányanya családja, az özvegy családja, az elváltak családja. A mozaikcsaládok. A nevelőszülői családok. Az örökbefogadó családok. A sérült gyermeket nevelő családok.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező Irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Speciális helyzetű családok*, jegyzet.

SPECIÁLIS SZÜKSÉGLETŰ GYERMEKEK

GYSSZGY – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Csóky László

A tanegység célja: A speciális szükségletű gyermekek típusainak, pszichés jellemzőinek és az őket ellátó rendszer sajátosságainak megismertetése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Felismeri a különböző speciális szükségleteket. Képes és elkötelezett arra, hogy a rászoruló gyermekeket a legmegfelelőbb ellátásba irányítsa, együttműködve a szülővel, gyerekekkel, és az ellátó rendszer tagjaival.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Tematika: 1. A speciális szükségletű gyermekek köre. A definiálás elvi és gyakorlati szempontjai. 2. Speciális és sajátos szükségletek a gyermekvédelmi és a köznevelési rendszerben. 3. A hazai gyermekvédelmi speciális ellátások kialakulásának folyamata, a gyermekotthonok differenciálódásától az egyéni ellátásig. 4. Különleges ellátás szükségletek és azok ellátása a gyermekvédelmi rendszerben. 5. A gyermek befogadása a speciális ellátásba. A speciális gyermekotthonból való kikerülés. 6. Tanulási és magatartási nehézségek okai és tünetei. Hogyan bánjunk a TMN-gyerekekkel? 7. A hiperkinetikus zavar. 8. A szenvedélybetegség fogalma, hatása a személyiségfejlődésre. Drogos fiatalok kezelésének lehetőségei gyermekotthonokban. 9. Az antiszociális és bűnelkövető fiatalok személyiségállapotának jellemzői, ellátásuk a gyermekvédelmi rendszerben.

Kötelező Irodalom: CHRISTIANSEN, ANDREA: *Az írás-olvasási és számolási zavarok kezelése: segítség a tanulási nehézséggel küszködő gyermekeknek*, Saxum, Budapest, 2014; FARKAS MARGIT: *Hiperaktivitás és figyelemzavar*, Vadaskert Kórház és Szakambulancia, Budapest, 2008; JÓZSA VIKTOR: *Gondolatok a speciális szükséglet megítéléséről*, *Család, Gyermekek, Ifjúság* 16 (2007/3) 20–24; JÓZSA VIKTOR: *Szempontok*

a speciális ellátás értelmezéséhez, *Család, Gyermek, Ifjúság* 16 (2007/3) 8–15; *A speciális ellátás Módszertani munkacsoportjának tanulmánya a speciális ellátásról*, Fővárosi Módszertani Gyermekvédelmi Szakszolgálat, Budapest, 2011.

Ajánlott Irodalom: MIKLÓSI BALÁZS: A speciális ellátás 20 éve, in Lakner Zoltán Lehel – Gulyásné Kovács Erzsébet – Csóky László (szerk.): „...*Nem csak szív kell, de kell tudás is*” – 20 éves a Gyermekvédelmi Törvény, Szemle Könyvek, SZOSZAK, Budapest, 2017; GULYÁSNE KOVÁCS ERZSÉBET – VIDA ZSUSZANNA: Gyermekvédelmi szakellátás, állami fenntartásban, *Szociálpolitikai Szemle* III. (2017/3) 7–55; GYARMATHY ÉVA: *Diszlexia – a specifikus tanítási zavar*, Lélekben Otthon, Budapest, 2007.

SPIRITUÁLIS TEOLÓGIA I.

MTST1N, HST1N, BAST1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Varga Kapisztrán OFM

A tanegység célja: A tárgy célja, hogy a hallgatók elméleti és gyakorlati segítséget kapjanak lelki életük elmélyítéséhez, hogy megtanuljanak kapcsolatot teremteni egyéni lelki életük és teológiai tanulmányaik között, hogy hitük ne csak értelmi síkon mozgó ismeret legyen és ne csak ebben a dimenzióban gyarapodjék teológiai tanulmányaik során, hanem egyre jobban életté váljék.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a keresztény lelki élet és tapasztalat alapjait és sajátos jellemzőit, emberi alapjait és útjait. Képes reflektálni saját és mások lelki tapasztalataira. Alakítja lelki életét mint istenkapcsolata és keresztény hivatása forrását és másokat is segít ebben.

Tematika: Az emberrel mint Istennel életközösségre hívott emberre tekintve megismerkedünk a spirituális teológia és a keresztény lelkiség mibenlétével. A „találkozás” fogalmának segítségével beszélünk az Istennel való találkozás útjairól és akadályairól (lelkivezetés, az önzés és önközpontúság leírása, átfordulás az önzés és önközpontúság világából az istenközpontú életbe, a bűnből az erényesbe).

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező Irodalom: SCHÜTZ, CHRISTIAN (szerk.): *A keresztény szellemiség lexikona*, Szent István Társulat, Budapest, 1993, (megadott szócikkek); GRÜN, ANSELM: *Lelkünk erőforrásai*, Jel, Budapest, 2010; GARADNAY BALÁZS: *A keskeny út öröme és járhatósága. A lelki élet teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2004, (megadott részek); LOUF, ANDRÉ: *Uram, taníts meg minket imádkozni*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2008; MERTON, THOMAS: *Lelkivezetés és elmélkedés*, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1974, (újabb kiadása: Márton Áron, Budapest, 1989); VARGA IMRE KAPISZTRÁN (összeáll.): *Spirituális Teológia I.*, jegyzet.

Ajánlott Irodalom: FARKASFALVY DÉNES: *A lelki élet teológiája*, Agapé, Szeged, 2000; SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Istenkeresésünk útjai. A vallásos megtapasztalás lélektana*, Agapé, Szeged, 2000.

MTST2N, HST2N, BAST2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Varga Kapisztrán OFM

A tanegység célja: A tárgy célja, hogy a hallgatók elméleti és gyakorlati segítséget kapjanak lelki életük elmélyítéséhez, hogy megtanuljanak kapcsolatot teremteni egyéni lelki életük és teológiai tanulmányaik között, hogy hitük ne csak értelmi síkon mozgó ismeret legyen és ne csak ebben a dimenzióban gyarapodjék teológia tanulmányaik során, hanem egyre jobban élétté váljék.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a keresztény imádáság alapelemeit és útját, a keresztény lelki élet és tapasztalat alapjait és sajátos jellemzőit, emberi alapjait és útjait. Képes reflektálni saját és mások lelki tapasztalataira. Alakítja lelki életét mint istenkapcsolata és keresztény hivatása forrását és másokat is segít ebben.

Tematika: A „találkozás” fogalmának segítségével beszélünk az Istennel való találkozás útjairól és akadályairól. Arról, hogy ki találkozik (önismereti témák) kivel (istenképek) és hogyan (az imádáság és fejlődésének útja).

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SCHÜTZ, CHRISTIAN (szerk.): *A keresztény szellemiség lexikona*, Szent István Társulat, Budapest, 1993, (megadott szócikkek); BENKŐ ANTAL – SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *A gyógyító Jézus nyomában. A lelkiélet lélektanához*, Új Ember, Budapest, 2003, (megadott részek); FRIELINGSDORF, KARL: *Istenképek. Ahogy beteggé tesznek – és ahogy gyógyítanak*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; GRÜN, ANSELM: *Bocsáss meg magadnak*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2000; JÁLICS FERENC: *Tanuljunk imádkozni*, Korda, Kecskemét, 2009; VARGA IMRE KAPISZTRÁN (összeáll.): *Spirituális Teológia II.*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: CRABB, LAWRENCE: *Mélybenéző. Énünk és kapcsolataink gyógyulása*, Harmat, Budapest, 2002, (megadott részek); CROM, BERNHARD: *Forgiveness: készség a megbocsátásra. Egy előtérbe kerülő téma a pszichológiában*, *Embertárs* 1 (2003/1) 95–98; GARADNAY BALÁZS: *A keskeny út öröme és járhatósága. A lelki élet teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2004, (megadott részek); GRÜN, ANSELM: *A zsolozsma és a belső imádáság*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 1994; GRÜN, ANSELM: *Az imádkozó ember gesztusai*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2000; GUARDINI, ROMANO: *Önmagunk elfogadása*, Ciszterci Nővérek Boldogasszony Háza Monostor, Kismaros, 2001; KREPPOLD, GUIDO: *Önmegvalósítás vagy önmegtágadás?*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2002; LOUF, ANDRÉ: *Uram, taníts meg minket imádkozni*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2008; SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Istenkeresésünk útjai. A vallásos megtapasztalás lélektana*, Agapé, Szeged, 2000.

SAKADOLGOZATI SEMINÁRIUM

MTSZDSZ1–2N, OSZDSZ1–2N, SZDSZBA1–2N – NAPPALI

OSZDSZ1–2/E, SZDSZBA1–2/E, GYSZDSZ, KGSZDSZ, PTSZFSZDSZ – ESTI

Gyakorlatvezető: A szakdolgozat Neptun Tanulmányi rendszerben bejelentett témavezetője.

A tanegység célja: A képzés során megszerzett elméleti és gyakorlati ismeretek, tapasztalatok integrálása. Egy, a képzés tartalmával és a szak speciális követelményeivel összhangban álló, kutatást prezentáló és/vagy szakirodalomra támaszkodó, a *Dolgozatírási szabályzat* által meghatározott formai követelményekhez igazodó tanulmány kidolgozása a konzulens szakmai és módszertani támogatása és ellenőrzése mellett. A gyakorlat teljesítése az abszolutórium megszerzésének feltétele.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Rendelkezik az önálló munkát jelentő szakdolgozat sikeres befejezéséhez szükséges ismeretekkel. Képes megszerzett ismeretei és gyakorlati tapasztalatai integrált és kreatív alkalmazására, a témához illő módszerek és eszközök felkutatására és használatára. Képes a szak különböző területeinek összefüggéseit feltárni, véleményét meggyőző érvekre és ellenőrizhető forrásokra támaszkodva, a megkívánt formai követelményeknek megfelelően írásban kifejezni. Kritikai látásmóddal rendelkezik. Elkötelezett a szakmailag igényes kutatómunka és jövődő hivatása etikus és újabb ismeretekre nyitott művelése iránt.

Tematika: A szakdolgozat választott témája, melynek írásba foglalása a szak tartalmi követelményeihez igazodik.

Követelmény: Rendszeres konzultáció a témavezetővel. A szakdolgozat témavezető által kijelölt részfeladatainak elkészítése a vele egyeztetett határidőkre. A félév(ek) végén gyakorlati jegy, amely nem a szakdolgozat érdemjegye, hanem a félévi munka értékelése.

SAKMAI IDENTITÁS TRÉNING

OPSSZIN, OPSSZIE, MAPSSZIE – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 0 KREDIT

Gyakorlatvezető: Asztalosné Elekes Szende, Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: Az elméleti és gyakorlati, valamint a tanítási gyakorlat során szerzett tapasztalatok integrálása. A korábbi iskolai tapasztalatok tanári perspektívából való szemlélése, a tapasztalatok tudatosításának erősítése és a tanár-gyerekek viszony etikai szempontok szerinti áttekintése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Rendelkezik a tanítási tevékenység elkezdéséhez szükséges önismerettel, és képes saját tevékenységére kritikai módon reflektálni. Elkötelezett a sajátjától eltérő értékek szerinti élet megértésére, nyitott mások véleményének, érzéseinek megismerésére és tiszteletben tartására.

Tematika: A tanegység a gyakorlati képzéshez kapcsolódik, tartalma az iskolai gyakorlat során szerzett tapasztalatok kritikai reflexióval történő megvitatása és etikai szempontok szerinti elemzése. Ehhez kapcsolódik a korábbi iskolai tapasztalatok felidézése, a diák és a tanár perspektívája közötti különbség tudatosítása.

Követelmény: Részvétel a tréning egészén. A félév végén minősített aláírás.

SZEMÉLYISÉG- ÉS CSALÁDPSZICHOLÓGIA

MTPSSZCSN, OPSSZCSN, BAPSSZCSN, BAPSSZCS/E, GYSZCS – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: A személyiségfejlesztő tevékenység megalapozása a személyiség működésének és az élethosszig tartó fejlődés törvényszerűségeinek és feltételeinek megismerésével, különös figyelmet szentelve a család hatásainak.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a személyiség és a család működésének komplex modelljeit és a személyiség fejlődésének családi meghatározóit. Képes az ismert törvényszerűségek alapján reflektálni saját életére és a rábízottak személyiségfejlődésének rizikótényezőire. Elkötelezett abban, hogy minden segítséget megadjon a családok harmonikus működésének előmozdításához és az egyes nemzedékek egészséges személyiségfejlődéséhez.

Tematika (nappali tagozat): 1. A személyiség problematikája. 2. A személyiség összetevőinek és működésének klasszikus és modern modelljei. 3. A család, mint a legfontosabb személyiségalkító tényező fogalma, funkciói, működésének jellege Olson modellje alapján. 4. Családi alrendszerek, kapcsolati minták és szerepek. 5. A személyiség fejlődése Erikson elmélete alapján az egyes családi életciklusok elemzésének keretében. 6. A kötődés gyermek- és felnőttkorban. 7. A mese és a játék szerepe a fejlődésben. 8. A testvérek szerepe a szocializációban. 9. A fejlődést negatívan befolyásoló családi rizikótényezők. 10. Az én problematikája. 11. Az énkép és önértékelés szerepe a személyiség működésében. 12. Az ember moralitása. 13. Az agresszió. 14. Erkölcsei és vallási szocializáció a családban.

Tematika (esti tagozat): A személyiség összetevőinek és működésének klasszikus és modern modelljei. A család, mint a legfontosabb személyiségalkító tényező fogalma, funkciói, működése. Kötődés gyermek- és felnőttkorban. A személyiség fejlődése Erikson elmélete alapján az egyes családi életciklusok elemzésének keretében. Az én problematikája, önismeret, énkép, önértékelés. Az emberi agresszió és az emberi moralitás kérdései. Erkölcsei és vallási szocializáció a családban.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Személyiség- és családpszichológia*, jegyzet

---

SZEMÉLYISÉGFEJLESZTŐ ÉS KOMMUNIKÁCIÓS GYAKORLAT

MTPSSZGYN, BAPSSZGYN, BAPSSZGYE – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 0 KREDIT

Gyakorlatvezetők: Asztalosné Elekes Szende, Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: A hallgatók ismerkedése egymással, önmagukkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Képes nyitottan és empatikusan kommunikálni, képes a közös problémamegoldásra. Elkötelezett önmaga és mások megismerése iránt.

Tematika: Feszültségoldás, ismerkedés önmagukkal és másokkal, a kommunikációs és empátiás képességek szerepének tudatosítása, szerepjátékokban való gyakorlása. A közös problémamegoldás gyakorlása.

Követelmény: Résztétel a gyakorlat egészén, valamint esti tagozaton egy önismereti kérdőív kitöltése. A félév végén aláírás.

SZEMÉLYISÉGFEJLESZTŐ TRÉNING I-II.

GYSZFT1-2 – ESTI, I-II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Somogyiné Petik Krisztina

A tanegység célja: A hallgatók önreflexió és társas készségeinek fejlesztése és a tanultak alkalmazása a személyes és szakmai életükben.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Társas és kommunikációs készségek, önismeret.

Tematika: A hallgatók ismerkedése önmagukkal, szakmai identitásuk megerősítése, a kommunikációs és empátiás képességek szerepének tudatosítása, fejlesztése, a csoportos problémamegoldás és konfliktuskezelés gyakorlása játékos feladatok, gyakorlatok révén, kiégés-prevenció.

Követelmény: Résztétel a tréning egészén. A félév végén aláírás.

A SZENVEDÉS LELKI ÉS TEOLÓGIAI DIMENZIÓI

PTSZD/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Versegi Beáta Mária CB

A tanegység célja: Megismertetni a szenvedés kérdésének dogmatikai hátterét, a teológiai válasz kísérleteket. Tájékozódást nyújtani a kapcsolódó kérdésekben. Segíteni az egyéni álláspont kialakítását. Tudatosítani a teológiai hagyomány sokszínűségét a kérdést illetően.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szenvedés kérdésének dogmatikai hátterét és a szenvedés kérdésre adott teológiai válasz kísérleteket. Képes a megszerzett ismeretek alapján kritikai kérdések és észrevételek, valamint az elmélet és gyakorlat közötti feszültségek vagy megfelelések alapján következtetések megfogalmazására. Elkötelezett a szenvedő személlyel való találkozásban a másik iránti empátiával kísért és a szenvedés kérdése elé állító, kihívást vállaló jelenlétre.

Tematika: A szenvedés fajtái és a szenvedés mint egzisztenciális kérdés. A Biblia megközelítései. *Gaudium et Spes* és *Salvifici Doloris*. Szenvedés és megváltás kapcsolata. Szenvedhet-e Isten? Szeretet és szenvedés kapcsolata. Jézus Krisztus megváltó szenvedése. Az imádság és a vigasztalás szerepe. A compassió és a szenvedés felajánlásának problematikája.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező Irodalom: GRESHAKE, GIBBERT: *A szeretet ára. Elmélkedés a szenvedésről*, Paulus Hungarus – Kairosz, Budapest, 1999; II. JÁNOS PÁL: Salvifici Doloris apostoli levél az emberi szenvedés keresztény értelméről a Katolikus Egyház püspökeihez, papjaihoz, szerzetescsaládjaihoz és hívőikhez (1984), in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 71–302; RAHNER, KARL: Miért hagyja Isten, hogy szenvedjünk?, *Sapientiana* 6 (2013/1) 70–82; ROHR, RICHARD: *Jób és a szenvedés misztériuma*, Ursus Libri, Budapest, 2007; LEONARD, RICHARD: *Hol van Isten a bajban?*, Ursus Libri, Budapest, 2014; VERSEGI BEÁTA MÁRIA: A Szenvedés felajánlásának lélektani mozzanatai nyolc lépésben, in uő.: *Élet-Forrás, Az eucharisztikus élet lelkisége és gyakorlata*, Magyar Kurír, Budapest, 2019, 80–87.

SZOCIÁLETIKA

MTSZEN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: Megismertetni a katolikus szociáletika történetét és szociológiái alapjait, a katolikus egyház társadalmi tanításának etikai alapelveit és forrásait, összefoglaló áttekintést adni a politikai és a gazdasági etika katolikus irányelveiről.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház társadalmi tanításának forrásait és alapfogalmait, valamint a fontosabb társadalmi kérdéseket, amelyekkel kapcsolatban a katolikus egyház hivatalosan állást foglalt. Képes felismerni a különböző társadalmi kérdések, valamint a velük kapcsolatos etikai problémák és katolikus tanítás összefüggéseit, a társadalmi szociális viszonyok katolikus értékelésének jogosultságát és fontosságát az egyház tanításában és a társadalmak politikai és gazdasági életében. Elkötelezett abban, hogy az egyház szociális tanítását ismerve állást foglaljon a jelenleg égető társadalmi kérdésekben.

Tematika: 1. Alapfogalmak. A Szentírás erkölcsi alapelvei. 2. Az apostoli és egyházatyák szociális tanítása. 3. Aquinói Szent Tamás társadalombölcselete. 4. Az újkori gondolkodás etikai jellemzői. 5. A szociológia kialakulása. 6. A modern szociológia klasszikusai. 7. Az egyház szociális tevékenysége. 8. A személyközpontú keresztény etika. 9. Igazságosság, szolidaritás és szubsziaritás. 10. A közjó. 11–13. Az egyház társadalmi tanításának forrásai: a szociális enciklikák.

Követelmény: A félév során a társadalmi enciklikák elolvasása és az órákon való szóbeli értékelése. A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező Irodalom: BERAN FERENC – LENHARDT VILMOS: *Az ember útja. Az egyház társadalmi tanítása*, Szent István Társulat, Budapest, 2017; TOMKA MIKLÓS – GOJÁK JÁNOS (szerk.): *Az egyház társadalmi tanítása. Dokumentumok*, Szent István Társulat, Budapest, 1993; XVI. BENEDEK PÁPA: *Caritas in veritate, enciklika az ember teljes értékű fejlődéséről a szeretetben és az igazságban*, Szent István Társulat, Budapest, 2009; FERENC PÁPA: *Laudato si', enciklika közös otthonunk gondozásáról*, Szent István Társulat, Budapest, 2015.

Ajánlott Irodalom: IGAZSÁGOSÁG ÉS BÉKE PÁPAI TANÁCSA: *Az Egyház társadalmi tanításának kompendiuma*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; ANZENBACHER, ARNO:

Keresztény társadalometika, Szent István Társulat, Budapest, 2001; ARISZTOTELÉSZ: *Politika*, Gondolat, Budapest, 1994, <http://mek.oszk.hu/04900/04966/04966.pdf>; ANDORKA RUDOLF: *Bevezetés a szociológiába*, Osiris, Budapest, 2006; HÖFFNER, JOSEPH: *Keresztény társadalmi tanítás*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; MUZSLAY ISTVÁN: *Gazdaság és erkölcs*, Márton Áron – Új Ember, Budapest, 1995; MUZSLAY ISTVÁN: *Az egyház szociális tanítása*, Márton Áron, Budapest, 1997; RAWLS, JOHN: *Az igazságosság elmélete*, Osiris, Budapest, 1997.

SZOCIÁLPOLITIKA

GYSZPOL – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Nagy Krisztina

A tanegység célja: Átfogó ismeretek átadása a szociális gondoskodás történetéről, tartalmáról, értelmezéséről, gyakorlati megjelenési formáiról.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szociálpolitika tartalmát, fogalom és eszköztárát. Képes a szociálpolitikai gyakorlatok alkalmazására, hatásainak értelmezésére, előnyeinek, korlátainak elismerésére. Elkötelezett a szerzett ismeretek továbbfejlesztésében, körültekintő alkalmazásában.

Tematika: A szociálpolitika értelmezései. A szociálpolitika alakulására ható tényezők. A szociálpolitika történeti gyökerei. A szociálpolitikai tevékenység alapvető céljai. A szociálpolitika és más politikák. A szociálpolitikára ható értékek. A jóléti állam kialakulása, fejlődése, válsága, jóléti állam tipológiák. Szociálpolitikai technikák és alapelvek. A szociálpolitikai beavatkozás eszköze: jövedelemelosztás, újraelosztás. A szegénység és a segélyezés alapvető kérdései. A társadalmi egyenlőtlenségek kialakulásának és növekedésének alapvető okai. A mai magyar szociálpolitika alakulására ható tényezők.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező Irodalom: ZOMBORI GYULA: *A szociálpolitika alapfogalmai*, HRSZE, Budapest, 1994; KRÉMER BALÁZS: *Bevezetés a szociálpolitikába*, Napvilág, Budapest, 2009; BÁRÁNY FERENC: *Szociálpolitikai ismeretek*, Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, Szeged, 1999; FEUER MÁRIA – NAGY KRISZTINA: *Humán szakosok gyakorlati kézikönyve*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2011.

Ajánlott Irodalom: ALMÁSY JUDIT: *Szöveggyűjtemény a szociálpolitika, szociális munka és szociális szakképzés 1945 előtti magyar irodalmából*, Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola, Budapest, 1995; BUIJALOS ISTVÁN – NYILAS MIHÁLY (szerk.): *Az új jobboldal és a jóléti állam*, HRSZE, Budapest, 1996, 257–283, 357–397; CASTEL, ROBERT: *A szociális kérdés alakváltozásai. A bérmunka krónikája*, Kávé, Budapest, 1998; FERGE ZSUZSA – LÉVAI KATALIN: *A jóléti állam*, ELTE Szociológiai Intézet Szociálpolitikai Tanszék, Budapest, 1991; FERGE ZSUZSA: *Szociálpolitika és társadalom*, T-Twins, Budapest, 1991, 72–79, 87–93; FERGE ZSUZSA: *Elszabaduló egyenlőtlenségek*, HRSZE, Budapest, 2000, 71–95; KÖNCZEI GYÖRGY: *Az Európai Szociális Charta jövője az Európai Unió összefüggésében, avagy: Csipkerózsika már nem alszik*, k. n., Old

Bethpage, 2004; LAKNER ZOLTÁN: *A megszakitottság folyamatossága. Változó prioritások a rendszerváltás utáni magyar szociálpolitikában*

http://www.allamreform.hu/letoltheto/szocialis_ugyek/hazai/Lakner_Zoltan_A_megszakitottsag_folyamatossaga_valtozo_prio.pdf

MÜLLER, WOLFGANG C.: *Hogyan vált a segítségnyújtás hivatássá? A szociális munka módszertanának története 1883–1945*, ELTE Szociális Munka és Szociálpolitikai Tanszék – Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, Budapest, 2002; NYILAS MIHÁLY: *A „Szociális Európa” esélyei és az európai jóléti rendszerek átalakítása*, in Tausz Katalin (szerk.): *A társadalmi kohézió erősítése*, Új Mandátum, Budapest, 2006 http://www.socio.mta.hu/konyvek/7_tarsadalmi_kohezio.pdf;

SZALAI JÚLIA: Jóléti fogda, 1. rész, *Esély* 15 (2004/6) 19–36; SZALAI JÚLIA: Jóléti fogda, 2. rész, *Esély* 16 (2005/1) 3–33; SZAMUELY LÁSZLÓ: A „haldokló” jóléti állam az 1990-es években, *Közgazdasági Szemle* 51 (2004/10) 948–969, <http://epa.oszk.hu/00000/00017/00108/pdf/05szam227.pdf>.

SZOCIÁLPSZICHOLÓGIA

OPSSZPN, OPSSZP/E, MAPSSZPS/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 2–3 KREDIT

Előadó: Asztalosné Elekes Szende

Tanegységi előfeltétel (nappali tagozatos osztatlan tanárképzésben): Fejlődéslelektan éa fejlődési zavarok(OPSFLZN)

A tanegység célja: Megismertetni a szociálpszichológia tudománya által feltárt legfontosabb törvényszerűségeket és felhívni a figyelmet e törvényszerűségek tanítási-nevelési helyzetekben való megnyilvánulásaira és pedagógiai alkalmazásukra.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az emberek társas helyzetekben való viselkedésének törvényszerűségeit. Képes e törvényszerűségek azonosítására a saját életében és a pedagógiai helyzetekben. Elkötelezett az iránt, hogy ismereteinek birtokában egyre jobban megértse a társas környezetében zajló folyamatokat és tudását felhasználja pedagógiai munkájában.

Tematika: 1. A személyszelzés törvényszerűségei. 2. Az attribúció törvényszerűségei. 3. Az attitűd fogalma. 4. A személyközi kapcsolatok. 5. Az emberi kommunikáció. 6. Konfliktus és konfliktuskezelő stratégiák. 7. Konfliktusok az iskolában. 8. A csoportok működése: társas identitás. 9. Normaalakulás és konformitás a csoportban. 10. Csoportközi viszonyok: kooperáció és versengés. 11. A csoport teljesítménye és teljesítmény a csoportban. 12. Vezetési stílusok.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező Irodalom: ELEKES SZENDE: *Szociálpszichológia*, jegyzet; FORGÁCS JÓZSEF: *A társas érintkezés pszichológiája*, Kairosz, Budapest, 2007.

Ajánlott Irodalom: HEWSTONE, MILES et al.: *Szociálpszichológia – európai szemzőgből*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007; SMITH, ELIOT R. – MACKIE, DIANE M.: *Szociálpszichológia*, Osiris, Budapest, 2004.

SZOCIOLÓGIA

Általános és vallásszociológia

▼

MTSON, BASON, BASO/E, KGSO – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Révay Edit

A tanegység célja: Korunk (magyar) társadalmát közelről érintő kérdéseket vizsgálunk empirikus adatokra támaszkodva, ugyanakkor társadalomelméleti keretek közé helyezzük, hogy a törvényszerűségeket és sajátosságokat is felfedezni és értelmezni tudják a hallgatók.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szociológia társadalomtudományok közti helyét, szerepét, főbb kérdéseit, területeit, sajátosságait. Képes a társadalmi csoportokról, jelenségekről tárgyilagosan gondolkodni. Elkötelezett abban, hogy keresi a társadalom kérdéseire, problémáira a válaszokat és megoldásokat, hogy ismereteit összhangba hozza és másokkal is megossza.

Tematika: 1. A szociológia tárgya, helye a tudományok közt, interdiszciplináris kapcsolatok. 2. A szociológia mint tudomány történeti fejlődésének főbb állomásai, a szociológiai iskolák rövid története. 3. A magyar társadalom a rendszerváltás évtizedeiben. 4. Érték, életmód és társadalmi csoportok. 5. Munka mint társteremtés. 6. Marginalizáció: szegénység, munkanélküliség, hajléktalanság. 7. Társas kapcsolatok (család, párkapcsolat, szingli élet...). 8. Társadalmi szolidaritás. 9. Nemzeti identitás határon belül és kívül, idegenkérdés. 10. Nemek kérdése, társadalmi szerepvállalás, nemi szerepek változása. 11. Reklám és médiahatalom – a befolyásolás művészete. 12. Az élet kezdete és befejezése egy elöregedő társadalomban. 13. A vallás szociológiai vizsgálata, valláselméletek. 14. A szekularizáció és a vallási megújulás.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező Irodalom: GIDDENS, ANTHONY: *Szociológia*, Osiris, Budapest, 2003; SZALAI JÚLIA: A társadalmi kirekesztődés egyes kérdései az ezredforduló Magyarországon, *Szociológiai Szemle* 12 (2002/4) 34–50; BORECZKY ÁGNES: Családtörténeti mozaik. A mobilitás és a migráció elbeszélései, *Századvég* 7 (2002/23) 33–65; KÖLLŐ JÁNOS: Iskolázottság és életkor szerinti különbségek: az „emberi tőke” átértékelődése, in Fazekas Károly (szerk.): *Munkaerőpiaci tükör 2000*, MTA Közgazdaságtudományi Kutatóközpont, Budapest, 2000, 80–90, <http://mek.oszk.hu/01500/01537/01537.pdf>; KAPITÁNY BALÁZS: *Szegénység és depriváció. Társadalomszerkezeti összefüggések nyomában*, KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, Budapest, 2004; FERGE ZSUZSA: *Küzdelem a szegénység és a társadalmi kirekesztés ellen*, ILO-CEET, Budapest, 2002; KERTESI GÁBOR: A szegénység átörökítésének közvetlen és rejtett csatornáit, in Sallai Éva (szerk.): *Társadalmi egyenlőtlenségek, a nem hagyományos családmódel, a szülői viselkedés és a gyermekek fejlődésének összefüggései*, Educatio, Budapest, 2008, 135–142.

Ajánlott Irodalom: Bővebb listát az ajánlott irodalomról az órán kapnak a hallgatók.

A TANÁCSADÁS ELMÉLETE ÉS MÓDSZERTANA I.

PTSZFTE1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Asztalosné Elekes Szende

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatót a segítés különböző pszichológiai megközelítéseivel, elméleti modelljeivel, a segítő kapcsolat és beavatkozás alapvető dinamikájával, a segítő beavatkozás eszközeivel.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A pasztorális tanácsadó ismeri a lelkigondozásnak a segítő személyére vonatkozó szakmai feltételeit. Képes felismerni a pszichés terheltségeknek azokat a szintjeit, amelyek kezelése meghaladja segítői kompetenciáját. A primer prevenció területén elkötelezett az olyan személyek segítésére, akik életvezetési válságba kerültek, önértékelési zavarokkal küzdenek, személyes hatékonyságukban támogatásra szorulnak, fejlődési és eseti krízisekkel szembesülnek.

Tematika: 1. A segítő beavatkozás elméleti modelljei: bio-pszicho-szociális modell. 2. A tanácsadás szintjei (Wiegersma). 3. Nemspecifikus terápiás tényezők (Buda). 4. Személyközpontú megközelítés: terapeuta-változók (Rogers).

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Irodalom: KOPP MÁRIA – BERGHAMMER RITA (szerk.): *Orvosi pszichológia*, Medicina, Budapest, 2009, 2. fejezet; RITÓOK MAGDA: Új tendenciák a pszichológiai tanácsadás fejlődésében, in Kulcsár Éva (szerk.): *Tanácsadás és terápia*, ELTE Eötvös, Budapest, 2009, 221–254; BUDA BÉLA: A lelki segítés alapkérdései, in Kulcsár Éva (szerk.): *Tanácsadás és terápia*, ELTE Eötvös, Budapest, 2009, 11–52; ROGERS, CARL RANSOM: *Valakivé válni. A személyiség születése*, Edge 2000, Budapest, 2010, 59–110; JÁLICUS FERENC: *Testvéreink hite*, Korda, Kecskemét, 2014.

A TANÁCSADÁS ELMÉLETE ÉS MÓDSZERTANA II.

PTSZFTE2/E – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Asztalosné Elekes Szende

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatót a segítés különböző pszichológiai megközelítéseivel, elméleti modelljeivel, a segítő kapcsolat és beavatkozás alapvető dinamikájával, a segítő beavatkozás eszközeivel.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A pasztorális tanácsadó ismeri a lelkigondozásnak a segítő személyére vonatkozó szakmai feltételeit. Képes felismerni a pszichés terheltségeknek azokat a szintjeit, amelyek kezelése meghaladja segítői kompetenciáját. A primer prevenció területén elkötelezett az olyan személyek segítésére, akik életvezetési válságba kerültek, önértékelési zavarokkal küzdenek, személyes hatékonyságukban támogatásra szorulnak, fejlődési és eseti krízisekkel szembesülnek.

Tematika: 1. A segítő kapcsolat és beavatkozás pszichodinamikus megközelítései: az áttétel-viszontáttétel jelensége, a kötődés. 2. A segítő beavatkozás hatékonyságának indikátorai. 3. Az önismeret növekedése a segítő kapcsolatban.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Irodalom: LISZNYAI SÁNDOR: A konzultációs folyamat modellje és hatásvizsgálata, in Puskás-Vajda Zsuzsa – Lisznyai Sándor (szerk.): *Egy igazolt praxis felé*, Feta, Budapest, 2009, 67–80 (http://www.feta.hu/sites/default/files/Egy_igazolt_praxis_fele.pdf); FONYÓ ILONA – PAJOR ANDRÁS (szerk.): *Fejezetek a konzultáció pszichológiájának témaköréből*, ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar, Budapest, 2000.

TÁRSADALOMPEDAGÓGIA

OPDTPM, OPDTP/E, MAPDTP/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Révay Edit

A tanegység célja: A nevelés társadalmi jelentőségének és társadalmi beágyazottságának bemutatása. A kurzus a nevelésszociológiai megközelítés mellett épít a hallgatók előzetes élettapasztalataira és mindennapos tudására is.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Nevelésszociológiai ismeretekkel rendelkezik. Képes a nevelés társadalmi jelentőségének elemző feltárására, a nevelésszociológia elméleti ismereteinek és gyakorlati tapasztalatainak ötvöztetésére. Elkötelezett a pedagógushivatás szakmailag igényes művelése iránt.

Tematika: Iskolázás és társadalmi igények. Oktatási expanzió. Tanári, tanítói szerepek. Formális, non-formális és informális képzés. Társadalomszerkezet és mobilitás. Gazdasági, kulturális és társadalmi tőke és az oktatás. Családi nevelés és az iskolázás. Szелеktiv és komprehenzív modellek. Csoport és szervezet. Szervezetfelfogások. Iskolai eredményesség. A jövő iskolája.

Követelmény: Az elektronikus tananyagban bemutatott terminusok ismerete, pontos használata, a modulok tartalmi elemeiben feldolgozott tudás elsajátítása. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező Irodalom: NAGY MÁRIA – KELLER MAGDOLNA – MOGYORÓSI ZSOLT – TÓTH TIBOR: *A nevelés társadalmi alapjai*, <https://uni-eszterhazy.hu/hefoppalyazat/>; ANDORKA RUDOLF: *Bevezetés a szociológiába*, Osiris, Budapest, 2006.

TEOLÓGIAI ALAPOK I.

KGTA1 – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Bagyinszki Ágoston OFM

A tanegység célja: Didaktikai cél a katolikus-keresztény identitás „logikájának” fokozatos tudatosítása, előkészítve ezáltal a társadalmi tanítás mélyebb megértését. Tartalmi cél a hallgató bevezetése a teológia alapvető témáinak tanulmányozásába, azok összefüggéseibe, valamint a kapcsolódó kortárs diskurzusba.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri azokat az alapvető teológiai fogalmakat, amelyek a gazdaság keresztény megközelítésének tágabb keretét adják. Képes folyamatosan továbbképezni magát a teológiai diskurzus és az egyházi tanítás

számára fontossá váló területein. Kialakítja állásfoglalását a gazdaság keresztény megközelítését érintő teológiai kérdésekben.

Matematika: 1. Bevezető áttekintés: krisztusi tanítványság, a teológia története, irodalma és mai feladatai. 2. Krisztus-esemény: az üdvtörténet középpontja. 3. Isten Igéjének az üdvtörténetben kibontakozó misztériuma: a kinyilatkoztatás és a hit fogalmai. 4. A kinyilatkoztatás üdvtörténeti befogadása és egyházi közvetítése: a hagyomány teológiai fogalma. 5. Kommunió-egyháztan: az egyház az eucharisziából él. 6. A Szentírás sugalmazottsága és kánoni tekintélye. 7. Az élő hagyomány mint a keresztény identitás kommunikációja: rátalálási helyei és a hitérzék fogalma. 8. Az egyházi tekintély teológiája, a tanítóhivatal fogalma és differenciált megnyilatkozási formái. 9. Az akadémikus teológia egyházi szolgálata. 10. Az egyház társadalmi tanítása mint az élő hagyomány része. 11. Gyakorlat és elmélet: az ortopraxis és az ortodoxia körkörös kapcsolata. 12. II. Vatikáni Zsinat a kései modernitás kontextusában: A katolikus keresztény identitás közösségi és egyéni dimenziói.

Követelmény: A félév első harmadában egy klasszikus szöveg feldolgozása. Egy sajátosan teológiai természetű kérdés szabatos megfogalmazása. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező Irodalom: CONGAR, YVES: *Az Egyház élő hagyománya. Tanulmány a hagyomány teológiai fogalmáról*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2015; Dei Verbum. Dogmatikai konstitúció a kinyilatkoztatásról, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 427–441; IGAZSÁGOSÁG ÉS BÉKE PÁPAI TANÁCSA: *Az Egyház társadalmi tanításának kompendiuma*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 35–50. pontok; GAILLARDÉZ, RICHARD R.: *A katolikus teológia megalapozása. Bevezetés a teológiai ismeretelméletbe*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2011.

Ajánlott Irodalom: BAGYINSZKI ÁGOSTON (szerk.): *A hitvallástól a teológiai megalapozásig. Szöveggyűjtemény a teológiai ismeretelmélet tanulmányozásához*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2014; MÜLLER, GERHARD LUDWIG: *Katolikus Dogmatika*, Kairosz, Budapest, 2007, 1. fejezet: Kinyilatkoztatás. Teológiai ismeretelmélet, 43–90; WERBICK, JÜRGEN: Prolegomena, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 1. kötet, Vigilia, Budapest, 1996, 1–52; RAHNER, KARL: *A hit alapjai. Bevezetés a kereszténység fogalmába*, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 5. fejezet; WELTE, BERNHARD: *Mit jelent hinni? Vallásfilozófiai megfontolások*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2013; DULLES, AVERY: *A kinyilatkoztatás modelljei*, Vigilia, Budapest, 2005; II. JÁNOS PÁL: Fides et Ratio, enciklika a hit és az értelem kapcsolatának természetéről, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 455–536; MCPARTLAN, PAUL: *Az üdvösség szentsége. Bevezetés az eucharisztikus egyháztanba*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2015; XVI. BENEDEK PÁPA: *Verbum Domini. Szinódus utáni apostoli buzdítás Isten szaváról az egyház életében (2010)*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; BAGYINSZKI ÁGOSTON (szerk.): *A „Természet könyve” mint a „Szentírás könyvének” analógiája. A „Két könyv”-metafora mai jelentősége a természettudomány és a teológia párbeszédében*, Konferenciakötet (Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2018. november 17.), Sapientia Füzetek 34., L'Harmattan – Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2019; BAGYINSZKI ÁGOSTON: *A Logosz önközlése az egyház Eucharisziájában*,

in Várnai Jakab – Vida Márta (szerk.): *Az Eucharisztia*, Konferenciakötet (Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2018. március 17.), Sapientia Füzetek 33., L'Harmattan – Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2019, 159–193.

TEOLÓGIAI ALAPOK II.: MORÁLTEOLÓGIA

KGTA2 – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Miklós

A tanegység célja: A morálteológia alapvetésének célja a morális alapfogalmak, a tudományos metódus és szisztémák történelmi és mai értelmezése, különösen is összevetve a gazdasággal, a jelen gazdaságfilozófia kritikája.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az erkölcsi alapfogalmakat és szisztémákat, a teológiai és humántudományok eredményeit. Képes az élet mint erkölcsi feladat igaz vezetésére: nagy döntések meghozatalára, az azokban való stratégiai kitartásra, az erkölcsi feltámadásra, valamint képes megvédeni a keresztény értékeket. Erkölcsileg képzett személyiségként belátja a Krisztushoz tartozás fontosságát, elkötelezett tagja lesz az egyháznak. A gazdaság területén képes az erkölcsös megoldások megtalálására.

Tematika: A morálteológia tudományos fogalmai, metodikája. Az erkölcssteológia interdiszciplináris jellege. Az Ószövetség és az Újszövetség éthosza és a természetes erkölcsi törvény teóriája. A transzcendentális és kategoriális szabadság mint az erkölcs lehetőségi feltétele. Az alapdöntés/egyes döntés stratégiai meghozatala és az abban való kitarás gyakorlati lépései. A lelkiismeret méltóságának, nevelésének és a döntést segítő erkölcsi szisztémáknak a megismerése nélkülözhetetlen a döntésekhez. A téves gazdaságfilozófiák alapja a téves antropológia: az ember igaz természete Krisztus után. A bűn lejtője, osztályozása és az erkölcsi feltámadás.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező Irodalom: PAPP MIKLÓS: *Teológiai etika – alapvetés*, jegyzet (a tételsor a tartalomjegyzék); A *Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Társulat, Budapest, 2013, 1699–2051. pontok.

Ajánlott Irodalom: WEBER, HELMUT: *Általános erkölcssteológia*. Hívás és válasz, Szent István Társulat, Budapest, 2001; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Morálteológia*, 1. kötet, *Az erkölcssteológia története és alapfogalmai*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; DEMMER, KLAUS: *Fundamentale Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 1999; BÖCKLE, FRANZ: *A morálteológia alapfogalmai. A keresztény lelkiismeret és nevelése*, Jel, Budapest, 2004; II. JÁNOS PÁL: *Veritatis splendor* enciklika az egyház erkölcsstanának néhány alapvető kérdéséről, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 7–86; PESCHKE, KARL-HEINZ: *Christliche Ethik. Grundlegungen der Moraltheologie*, Paulinus, Trier, 1997; NYÍRI TAMÁS: *Alapvető etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2003.

ÚJSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS I.
Szinoptikus evangéliumok

HUE1-GY/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Szatmári Györgyi

Tanegységi előfeltétel: Bevezetés az Újszövetségbe I-II. (HBU1–2/E)

A tanegység célja: A szinoptikus evangéliumok válogatott szakaszainak exegetikai elemzése által megismertetni az evangéliumi kifejezésformák sokszínűségét, az evangéliumi szakaszok teológiai tartalmát.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szentírásmagyarázat módszerét, a szinoptikus evangéliumok irodalmi eszközeit, a vizsgált szövegek teológiai tartalmát és jelentőségét. Képes használni az exegézis alapvető módszertani eszközeit, megfelelően tud különbséget tenni egy szöveg kialakulásának különböző fázisai között. Képes az egyes perikópákat saját kontextusukban látni és értelmezni. Elkötelezetten törekszik az evangéliumi üzenet mélyebb megértésére, nyitott arra, hogy a perikópákat későbbi hatástörténetük fényében is vizsgálja.

Tematika: 1–4. Gyermekseveg evangéliumok. 5–9. Hegyi beszéd. 10–12. Jézus egy-egy életeseményéhez kapcsolódó néhány szöveg vizsgálata (teofániák, imádságok), valamint néhány jézusi példázat elemzése.

Követelmény: Minden alkalomra tájékozódás a kijelölt szakirodalomból és annak felhasználásával a foglalkozásokon tevékeny közreműködés (20%). Az alábbi feladatokból választhat a hallgató (80%): 1) vagy a tárgyalat szakaszok közül kettőről óra- vagy foglalkozástervezet a hallgató által választott korosztály részére, valamint az erre kiadott jegyzékben szereplő egy tanulmányból 1 oldalas rezümé elkészítése, vagy pedig 2) egy szabadon választott (legalább 15 versnyi) perikópa önálló elemzése szakirodalom alapján (a választott szakasz nem lehet az első órán közös feldolgozásra egyeztetett tematika része). A félév végén ezek alapján gyakorlati jegy.

Kötelező Irodalom: KÓKAI NAGY VIKTOR: *Hegyi beszéd. A hegyi beszéd értelmezése a nagyobb igazság tükrében*, KRE HTK Doktori Iskola – L'Harmattan, Budapest, 2007; SPINETOLI, ORTENSIO DA: *Lukács. A szegénység evangéliuma*, Agapé, Szeged, 1996, <http://mek.oszk.hu/00100/00179/html/>; SPINETOLI, ORTENSIO DA: *Máté. Az egyház evangéliuma*, Agapé, Szeged, 1998, <http://mek.niif.hu/00100/00181/html/01mate.htm>; SZATMÁRI GYÖRGYI: *Belép az apokalipszis angyala. Lukács gyermekégtörténete angyali megvilágításban*, *Katekhón* 1 (2013/1) 38–52.

Ajánlott Irodalom: BENYIK GYÖRGY (szerk.): *Gyermekégtörténet és mariológia. Szegedi Bibliikus Konferencia, Szeged, 1996. szeptember 2–5.*, JATEPress, Szeged, 1997; BENYIK GYÖRGY (szerk.): *Példabeszédek. Szegedi Bibliikus Konferencia, Szeged, 1997. szeptember 1–4.*, JATEPress, Szeged, 1998; LAPIDE, PINCHAS E.: *Az ellenséget leszerelő szeretet. Reálpolitika a hegyi beszéd szellemében*, *Mérleg* 17 (1981/4) 339–348; NEUMANN, FREDERICK: *Az új szív. A hegyi beszéd magyarázata*, Kálvin, Budapest, 1992; KOCIS IMRE: *A hegyi beszéd*, Jel, Budapest, 2005. A témához kapcsolódó bővebb irodalomjegyzéket az első előadáson kapnak a hallgatók.

ÚJSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS II.

A negyedik evangélium – apostoli levelek – Jelenések könyve

MTUE2-GYN, BAUEN, HOE2-GY/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Szatmári Györgyi

Tanegységi előfeltétel: Bevezetés az Újszövetségbe I-II. (MTBU1–2N, BABU1–2N, HBU1–2/E)

A tanegység célja: A negyedik evangéliumból, az újszövetségi levéllirodalomból és a Jelenések könyvéből válogatott szakaszok exegetikai elemzése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az evangélium, az apostoli levél és az apokaliptika műfajait, jellemzőit, a félev során vizsgált szakaszok kontextusát, teológiai tartalmát és jelentőségét. Képes használni az exegézis alapvető módszertani eszközeit, megfelelően tud különbséget tenni egy szöveg kialakulásának különböző fázisai között. Képes az egyes perikópákat saját kontextusukban látni és értelmezni. Elkötelezetten törekszik az újszövetségi iratok üzenetének mélyebb megértésére, nyitott arra, hogy a perikópákat későbbi hatástörténetük fényében is vizsgálja és aktuális üzenetüket feltárja.

Tematika: 1–3. Az apostoli levelek néhány szemelvényének elemzése. 4–10. A János-evangélium néhány szakaszának elemzése (jelek; Jn 13; feltámadási jelenések). 11–12. A Jelenések könyve néhány perikópájának exegézise.

Követelmény: Minden alkalomra tájékozódás a kijelölt szakirodalomból és annak felhasználásával a foglalkozásokon tevékeny közreműködés (20%). Nappali tagozaton a félev során egy csoportos (40%) és egy önálló és témavezetés (40%). Esti tagozaton az alábbi feladatokból választhat a hallgató (80%): 1) vagy a tárgyalt szakaszok közül háromról 1–1,5 oldal terjedelmű vázlat, valamint az erre kiadott jegyzékben szereplő egy tanulmányból 1 oldalas rezümé elkészítése, vagy pedig 2) egy, szabadon választott (legalább 15 versnyi) perikópa önálló elemzése szakirodalom alapján (a választott szakasz nem lehet az első órán közös feldolgozásra egyeztetett tematika része). A félev végén ezek alapján gyakorlati jegy.

Kötelező Irodalom: MANNS, FRÉDÉRIC: *A Logosz bűvöletében. Zsidó hagyományok, keresztény értelmezés a jánosi iratokban*, Sapientia – L'Harmattan, Budapest, 2016; SCHWANK, BENEDIKT: *János, Agapé*, Szeged, 2001, <http://www.gff-szeged.hu/konyvtar/filestore/downloads/konyvtar/janos/index.htm>; SIMON T. LÁSZLÓ: *Nem csak Isten evangéliumát. Közéltések Pál apostol örökségéhez*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2009; Az órák során közreadott vázlatok.

Ajánlott Irodalom: BOLYKI JÁNOS: *„Igaz tanúvallomás”. Kommentár János evangéliumához*, Kálvin, Budapest, 2001; BOLYKI JÁNOS: *János evangéliuma a görög tragédiák tükrében*, Kálvin, Budapest, 2002; FARKASFALVY DÉNES: *Testté vált szó. Evangélium Szent János szerint*, 1–3. kötet, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1986–1989; SIMON T. LÁSZLÓ: *Hagyományok dialógusban. Közéltések János evangéliumához*, Pápai Református Teológiai Akadémia – L'Harmattan, Pápa – Budapest, 2007; TAKÁCS GYULA: *A Jelenések könyve. Egzegézis*, Paulus Hungarus – Kairoosz, Budapest, 2000.

VALLÁSOSÁG ÉS SPIRITUALITÁS

PTSZFVS/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Urbán Szabolcs

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a vallás és a pszichológia kapcsolatát, a vallásosság pszichológiai szempontból vett működésének alapvető elméleteit, a vallásosság különböző formáinak lelki egészségre tett hatását.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a legfontosabb pszichológiai elméleteket, amelyek az emberi személy vallásosságával foglalkoznak. Képes felismerni a normál és patológikus vallásosság különböző formáit. Elkötelezett abban, hogy önmagában a vallásosság érett formáit fejlessze.

Tematika: A valláspszichológia tárgya, területei. Vallásosság és lelki egészség. Vallásosság és személyiség. A vallásosság fejlődése (Fowler). Vallásos attitűdök. Köötődés és vallásosság. Az istenkép és fejlődése. Vallásos megküzdés. Megbocsátás, hála. Rítusok és szimbólumok pszichológiája.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező Irodalom: HORVÁTH-SZABÓ KATALIN: Van-e köze a lélektannak a lélekhez? Spiritualitás és személyiség, *Sapientiana* 3 (2010/1) 41–62; KÉZDY ANIKÓ: A hit hatásai, in Hámori Eszter (szerk.): *Pszichológiai eszközök az ember megismeréséhez. Korszerű ismeretek viselkedéselemzőknek*, Bölcsész Konzorcium, Budapest, 2006, 108–123 (<http://vmek.oszk.hu/04800/04803/04803.pdf>); MARTOS TAMÁS – KÉZDY ANIKÓ: Vallásosság és lelki egészség, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Vallásosság és személyiség*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007, 51–83; ROBU MAGDA: Az istenképek pszichológiai feltérképezése, *Embertárs* 5 (2007/4) 307–319.

Ajánlott Irodalom: BENKŐ ANTAL: A valláspszichológiától a vallásosság pszichológiájáig, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Valláspszichológiai tanulmányok*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003, 19–50; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN: *Vallás és emberi magatartás*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007; BENKŐ ANTAL: A személyiség erkölcsi és vallási fejlődése, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Lélekvilág*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 1998, 11–74; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN – KÉZDY ANIKÓ – SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Család és fejlődés*, jegyzet.

VALLÁSPSZICHOLÓGIA

MTPSVPSZN, BAPSVPSZN, BAPSVPSZE – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

OPSVPSZN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Urbán Szabolcs

Tanegységi előfeltétel: Személyiség és családpszichológia (MTPSSZCSN, BAPSSZCSN, BAPSSZCS/E), Fejlődéslélektan és fejlődési zavarok (OPSFLZN).

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a vallás és a pszichológia kapcsolatát, valamint választ keresni arra, hogy a személyiségbe miként integrálódhat a vallásosság.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a legfontosabb pszichológiai elméleteket, amelyek az emberi személy vallásosságával foglalkoznak. Képes felismerni a normál és patológikus vallásosság különböző formáit. Elkötelezett abban, hogy önmagában a vallásosság érett formáit fejlessze.

Tematika: A valláspszichológia tárgya, területei. Vallásosság és lelki egészség. Vallásosság és személyiség. A vallásosság fejlődése (Fowler). Vallásos attitűdök. Kötődés és vallásosság. Az istenkép és fejlődése. Vallásos megküzdés. Megbocsátás, hála. Rítusok és szimbólumok pszichológiája.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező Irodalom: HORVÁTH-SZABÓ KATALIN: Van-e köze a lélektannak a lélekhez? Spiritualitás és személyiség, *Sapientiana* 3 (2010/1) 41–62; KÉZDY ANIKÓ: A hit hatásai, in Hámori Eszter (szerk.): *Pszichológiai eszközök az ember megismeréséhez. Korszerű ismeretek viselkedéselemzőknek*, Bölcsész Konzorcium, Budapest, 2006, 108–123, <http://vmek.oszk.hu/04800/04803/04803.pdf>; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN: *Vallás és emberi magatartás*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007.

Ajánlott Irodalom: MARTOS TAMÁS – KÉZDY ANIKÓ: Vallásosság és lelki egészség, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Vallásosság és személyiség*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007, 51–83; BENKŐ ANTAL: *Bevezetés a valláslélektanba*, k. n., Róma, 1979; SZÉKELY ILONA (szerk.): *Pszichoterápia és vallás – újraközeledés*, Animula, Budapest, 2006; BENKŐ ANTAL: A valláspszichológiától a vallásosság pszichológiájáig, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Valláspszichológiai tanulmányok*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003, 19–50; ROBU MAGDA – MARTOS TAMÁS: Istenkép és vallásosság, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Vallásosság és személyiség*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007, 110–133.